

Allah Resulü ile 24 Saat

İHSAN ATASOY

 NESİL

DİN VE İLAHİYAT

Allah Resulü ile 24 Saat

İhsan Atasoy

Jenerik

Yayın Yönetmeni: Ali Erdoğan
Yayın Danışmanı: Metin Karabaşoğlu
Editör: Ömer Faruk Paksu
İç Tasarım: Nurullah Bilekli
Kapak Tasarımı: Mesut Sarı
ISBN: 978-975-269-062-2

Sanayi Cad. Bilge Sk. No: 2 Yenibosna
34196 Bahçelievler / İstanbul
Tel: (0212) 551 32 25
Faks: (0212) 551 26 59
www.nesilyayinlari.com
nesil@nesilyayinlari.com

© Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereğince bu eserin yayın hakkı anlaşmalı olarak **Nesil Basım Yayın Gıda Tic. ve San. A.Ş.**'ye aittir.
İzinsiz, kısmen ya da tamamen çoğaltılıp yayınlanamaz.

Dijital Medya Direktörü: Mahmut Güleç
Dijital Edisyon Editörü: Uğur Turan
Dijital Yayın Tarihi: Aralık 2011
Bu eserin e-kitap çevrimi **Nesil Digital** tarafından yapılmıştır.
www.nesildigital.com

İhsan Atasoy

1949 yılında Trabzon/Of'ta doğdu. 1969-1970 döneminde İstanbul İmam Hatip Lisesinden, 1973-74 döneminde İstanbul Yüksek İslam Enstitüsünden mezun oldu. 1978 yılından itibaren Yeni Asya gazetesinde çalışmaya başladı. Uzun süre köşe yazarlığı yaptı. Yeni Nesil gazetesini Yazı İşleri Müdürlüğünden emekli oldu. Yazar Gülay Atasoy'la evli olup üç çocuk babasıdır.

YAYINLANAN KİTAPLARI

- Kur'an-ı Kerim Meali (Heyet)
- Peygamberler Tarihi
- İslam'a Bir Adım Daha
- Doğru İslamiyet
- Resulullah'ın Aile Hayatı
- Gençlik ve Arkadaşlık
- Kur'an'dan Esintiler
- Allah Resulü ile 24 saat
- Ben Susuyorum Tarih Konuşsun: Bekir Berk
- Hayatını Davasına Adayan Adam: Bekir Berk
- Nur'un Büyük Kumandanı: Zübeyir Gündüzalp
- Kulluğu İçinde Bir Sultan: Tahiri Mutlu
- İhlas ve Sadakat Abidesi: Bayram Yüksel (ve Ali Uçar)
- Bediüzzaman'ın Dersinde Yetişen Bir Kahraman: Ceylan Çalışkan ve Çalışkanlar Hanedanı
- Üstadın Manevi Evladı, Fena Fi'n-Nur: Mustafa Sungur
- Bediüzzaman'ın Sır Kâtibi: Mehmed Feyzi Efendi
- Kızılmeşale'den Kibleye İki Ünlü Rus'un Dönüşü

Önsöz

Bu kitabı okurken, lütfen hayalinizi de elinize alınız, tıpkı bir kamera gibi...

Çünkü bu asrın sahilinden dalacak, zamanın deryasından geçecek, Ceziretü'l-Arap'a çıkacağız.

O zâtı vazife başında görüp ziyaret edeceğiz.

Haydi, atın üstünüzden gaflet örtülerini, dalın mazinin derinliklerine!

Bakın, yüzlerce kişi arasında nasıl da seçiliyor... Nasıl bir güzellik, nasıl bir cazibe bu!

Yıldızlar arasında dolunay gibi...

Güneş, sanki yüzünde yürüyor.

Yeryüzü ayakları altında dürülüyor.

Yürürken kevn ü mekân selâma duruyor.

Yaklaşıyoruz edeple...

Sessizce giriyoruz huzura...

Etrafında halka olmuşlara bakıyoruz: Hepsi ona meftun, hepsi ona meclup...

Bak, bir şeyler anlatıyor.

Herkes pür dikkat onu dinliyor. Nefes dahi almıyorlar.

Şimdi minbere çıktı, tane tane konuşuyor.

Öyle bir Sultandan haberler getiriyor ki, Onun mülkünde ay bir sinek, dünya bir pervane, güneş muhteşem bir lamba; dönüyor, dönüyorlar...

Konuştukça kâinatın düğümleri çözülüyor, sırları açılıyor, ebedî âlemin ufukları aydınlanıyor.

Çünkü o, bilmediğimiz âlemlerden haberler getiriyor.

Konuştukça varlıklar üzerinden anlamsızlık perdeleri kalkıyor.

Saadet ufukları ıslıl ıslıl aydınlanıyor.

İnsanlığa ötelerden müjdelere sunuyor.

Kalplerin sevgilisi, akılların muallimi, ruhların sultanı olan o zâta bak! Nuru Şarktan Garba tüm dünyayı tuttu.

O tüm insanlığa imam oldu. Arkasında kâinat saf tutmuş, namaz kılıyor.

Yerküresi üstünde durup ellerini mülk âleminin en ucunda yer alan Arş-ı Azama kaldırmış, bütün varlıklar adına saadet-i ebediye istiyor, likâ istiyor, bekâ istiyor.

O görüyor ve gördüğünü söylüyor.

“Cehennemi gördüm, Cenneti temaşa ettim” diyor.

Şimdi bak, sokakta yürüyor, çocuklarla şakalaşıyor.

Medine çarşısında denetim yapıyor.

Şimdi de yabancı heyetleri kabul ediyor.

Bu defa sefere çıkmış, devesinin üstünde yol alıyor.

Bak ağlıyor, o rahmet deryası, gözlerinden inciler dökülüyor.

Şimdi ise tebessümünden güller açıyor.

Ve yüzünde öfke izi...

Eliyle bir takım işaretler yapıyor.

Bak, mübarek elini birinin omuzuna koydu, sırtını sıvazlıyor.

Bir kadın ona yanaşıp bir şeyler soruyor. Başı önde, ciddiyetle onu dinliyor ve cevaplıyor.

Şimdi bir bağa girdi. Deve ağlıyor, sahibini ona şikayet ediyor.

Avucuna taşları aldı. Zikrediyorlar: “Sübhaneallah, sübhaneallah!”

Herkes ona koşuyor, güneşin cazibesine kapılan gezegenler gibi...

“Anam babam sana feda olsun”u ne de çok tekrarlıyorlar.

Bir nida duyuluyor: “Essalâtü camia!”

Mutlaka Bilal’dir bu... Halkın mescitte toplanmasını istiyor. Belli ki emir yüksek yerden, ta Arş-ı A’la’dan, gökler ötesinden...

Bir grup Yahudi âlimi ona doğru geliyor. Sorular soruyorlar.

Cevaplar karşısında, “Bunları bir peygamberden başkası bilemez” diyorlar.

Ama yine de Müslüman olmaktan çekiniyorlar.

Gelin!

Bu harikulâde icraatlar meydanını temaşa edelim.

Asr-ı Saadet günlerine gidelim.

Her olayın odak noktasında onu bulalım.

Mübarek cemâlini doya doya seyredelim.

O güzeller güzelinin feyzine erelim.

Gelin!

Zamanın o en kutlu diliminde, nurlu hatıralardan kare kare oluşan bu kitabın sayfaları arasına dalalım.

Süt berraklığında hadislerinden oluşan tablolarda kendimizi bulalım.

O güneşin etrafındaki yıldızlar arasına dalıp onu izleyelim.

Gelin, tefekkürü keyiflendirelim.

* * *

Bu kitapta yer alan olaylar, sadece sözden ibaret değil; bir oluş, bir hareket ve bir duruş ifade eden, canlı ve nurlu senaryolardan oluşuyor.

Hareket, heyecan ve diyalog ihtiva eden bu hadis-i şerifleri seçip yeniden Türkçeleştirdik.

Maksadımız, olayların geçtiği o asra, o güne, o saate ve o ana gidip hayalen onu vazife başında görmek ve ziyaret etmektir.

Onu yaşamak ve onu yaşatmaktır.

Her an onunla olmak, onunla dolmaktır.

Onun nurlu izini sürmekle sünnetinin etkisini, üzerimizde kalıcı kılmaktır.

Bu yüzden uzun yorumlara girmedik. Çoğu kez, olayların tabii akışı içinde ortaya çıkan mesajla yetindik.

Bununla birlikte bölümlerin girişine ve bazı hadislerin arkalarına eklediğimiz notlarla manayı zenginleştirmeye gayret ettik.

Gayret bizden, tevfik Allah’tan...

İsim sizi yanıltmasın. Kitap Allah Resulü’nün 24 saatini anlatmıyor. 24 saatten ibaret olan dünya günü içinde olup biten Asr-ı Saadet olaylarından oluşuyor.

Zamanlarımızı hep onunla doldurmak ve onun yüce şefaatine nail olmak dileğiyle...

İhsan ATASOY

Yenibosna, 2004

Kâinatın Yaratılışı

Allah Resulü, yüce tefekkür ve iman konularını daha ziyade Kur'an'a bırakır. Kur'an'da veciz olarak geçen konular üzerinde açıklamalarda bulunur. Zira Kur'an, baştan sona kâinatın yaratıcısını ve yaratılış hikmetlerini ele alır.

Bu bakımdan, hadislerde, bu konularda fazla bir açıklamaya rastlanmaz. Ancak zaman zaman sahabelerin sordukları sorulara verilen cevaplar dolayısıyla, kâinatın öncesi, yaratılışı, yedi kat sema ve yedi arz ile ilgili bazı açıklamalara rastlarız. İşte bu gelen hadisler ve hâdiseler bunlardan ibarettir.

Âlemin Öncesi

İmran b. Husayn (r.a.) anlatıyor:

Mescide girdim. Resulullah'ın (a.s.m.) huzuruna vardım. Yanında, Beni Temim kabilesinden gelen bir grup vardı. Onlara:

“Ey Temim oğulları! Sizlere müjde” diye hitap etmeye başladı. Fakat onlar, Resulullah'ın (a.s.m.) müjdesini dinlemeden:

“Bize önce, hazineden iki kez bağışta bulun” dediler. Resulullah'ın (a.s.m.) yüzünün rengi değişmişti.

Tam o sırada Yemen'den başka bir grup geldi. Hayber'in fethedildiği zamandı. Onlara:

“Ey Yemenliler! Temim oğullarının kabul etmediği müjdeyi siz kabul eder misiniz?” dedi. Onlar:

“Kabul ettik, ya Resulallah” dediler ve ilâve ettiler:

“Biz zaten dinimizi öğrenmeye ve kâinatın yaratılışının başı ne idi, onu zâtınızdan sormaya geldik” dediler. Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.) şöyle buyurdu:

“Her şeyden evvel sadece Allah vardı. Ondan önce hiçbir şey yoktu. Arş'ı su üzerinde bulunuyordu. Sonra gökleri ve yeri yarattı. Sonra her şeyi Zikr'de kaydetti.”

(Buhari, Meğazi, 67, 74)

* * *

Aynı konuda Ebu Rezin el-Ukeyli şöyle anlatıyor:

“Varlıkları yaratmazdan önce Rabbimiz nerede idi?” dedim. Buyurdu ki:

“Ama'da idi. Ne altında bir hava, ne üstünde bir hava vardı. Arş'ını da su üzerinde yaratmıştı.”

Ahmed b. Hanbel'in ifadesine göre Yezid demiş ki: “Ama' demek, Allah'la birlikte hiçbir şey yoktu, demektir.”

(Tirmizi, Tefsir, Hud, 3108)

Âlimler, Arş'ı kâinatı her cihetten kuşatan kürevî bir felek olarak anlatmışlardır. Bediüzzaman da Arş-ı A'zama “Kâinatın daire-i a'zamiyesinin ünvanı” der. (Sözler, Söz Basım Yayın, s. 769)

Kâinatın Planı

Amr b. As (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdu ki:

“Allah varlıkların ölçü ve miktarlarını, gökleri ve yeri yaratmadan elli bin sene önce, Arş’ı su üzerinde iken yazdı, takdir etti.”

(Müslim, Kader, 16; Tirmizi, Kader, 18)

Evet, sanatlı bir eserin planı evvel düşünülür, faydalı sonuçları önceden hesaplanır.

Resulullah (a.s.m.) bir gün bir bedevinin yersiz sorusu üzerine “Sübhanallah” diyerek hayretini ve kızgınlığını belirttikten sonra:

“Sen Allah’ın azametinin ne olduğunu biliyor musun? Onun Arş’ı (parmaklarıyla işaret ederek) semavatının şöyle üzerindedir. Tıpkı üzerinde bir kubbe gibi. Arş, Zât-ı Zülcelâl sebebiyle, tıpkı binicisi sebebiyle atın ses çıkarması gibi inleyip ses çıkarır” buyurmuştur.

(Ebu Davud, Sünnet, 19)

Yedi Sema ve Yedi Arz

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

“Biz Ashaptan bir grupla beraber Hz. Peygamberle (a.s.m.) birlikte oturuyorduk. Üstümüze doğru bir bulut geldi. Resulullah (a.s.m.), bulutu göstererek:

“Bu nedir, biliyor musunuz?” dedi. Her zamanki gibi:

“Allah ve Resulü daha iyi bilir” dedik.

Buyurdu ki:

“Bu bulutlar, yeryüzünün suçularıdır. Allah bunları Kendisine ibadet ve şükür yapmayan kavme bile gönderir.”

Resulullah (a.s.m.) tekrar sordu:

“Sizin şu üstünüzde olan nedir, biliyor musunuz?”

“Allah ve Resulü en iyi bilir” dedik.

“Bu dünyamızın semasıdır, korunmuş bir tavandır, kat kat dürülmüş bir dalgadır.”

Sonra tekrar sordu:

“Sizinle onun arasında ne kadar mesafe olduğunu biliyor musunuz?”

“Allah ve Resulü en iyi bilir” dedik

Sonra şu açıklamayı yaptı:

“Sizinle onun arasında beş yüz yıllık mesafe vardır.”

Sonra tekrar sordu:

“Bunun üstünde ne var biliyor musunuz?”

“Allah ve Resulü en iyi bilir” dedik.

“Bunun üstünde de iki sema mevcut, ikisinin arasında da beş yüz sene mesafe var.”

Sonra Peygamber Efendimiz, aynı şekilde açıklamalar yaparak yedi semayı saydı. Her iki sema arasında, dünya ile seması arasındaki kadar mesafe olduğunu belirtti.

Sonra tekrar sordu:

“Peki bunun üstünde ne var, biliyor musunuz?”

“Allah ve Resulü en iyi bilir” dedik.

Buyurdu ki:

“Bunun üstünde Arş vardır. Bununla sema arasında da iki sema arasındaki mesafe kadar uzaklık vardır.”

Sonra sormaya devam etti:

“Altınızda ne var, biliyor musunuz?”

“Allah ve Resulü en iyi bilir” dedik.

“Bu arzdır” dedi ve:

“Peki bunun altında ne olduğunu biliyor musunuz?” dedi.

“Allah ve Resulü en iyi bilir” dedik.

“Bunun altında başka bir arz daha var. Bu ikisi arasında beş yüz yıllık mesafe vardır. Bu şekilde yedi arzı da sayıp sonra şu açıklamayı yaptı:

“Muhammed’in nefsinin Kudret elinde tutan Zât-ı Zülcelâle yemin ederim ki, şayet en aşağıdaki arza bir ip sarkıtacak olsanız, bu ip Allah’ın ilmi üzerine inecektir.”

Resulullah (a.s.m.) sözünü tamamlayınca:

“O her şeyden öncedir. Kendisinden sonra hiçbir şeyin kalmayacağı son Odur. Varlığı aşikârdır, gerçek mahiyeti insan için gizlidir. Ve O her şeyi bilir” (Hadid, 3) âyetini okudu.

Tirmizi, “Bu âyet de gösterir ki, sarkıtılan ip, Allah’ın ilmine ve Kudretine ulaşacaktır” der.

(Tirmizi, Tefsir, Sûretü'l-Hadid, 3294)

Bu hadis, müteşabihattandır. Yani, manası izaha muhtaç, üstü kapalı beyanlardandır. Nitekim, her sema arasında olduğu belirtilen beş yüz senelik mesafenin hangi yıl esas alınarak ifade edildiği bilinmiyor.

Dünya yılına esas teşkil eden gün kavramı 24 saattir. Güneş yılına esas teşkil eden gün kavramı ise yaklaşık bir aydır. Şir'a yıldızının gün kavramı bin yıl, Vega yıldızının ise elli bin yıldır. Bu farklı gün kavramları Kur'an'da belirtilmektedir. Sema katları arasındaki yıllar için hangisi esas alındığını bilemiyoruz.

Ama hadisten kesin olarak öğrendiğimiz şey, kâinatın yedi sema katı ve üst üste daireler şeklinde kurulduğu, en üst ve dışta da Arş-ı A'zâmın kâinatı çepeçevre kuşattığıdır. Yerin de yedi kat olduğu ve yedi arzın varlığı da bu hadisten anlaşılan manalardandır.

Arş hakkında daha geniş bilgi sahibi olmak isteyenler, "Doğru İslâmiyet" isimli kitabımızın son bölümünde yer alan "Yedi Kat Gökler ve Arş" isimli geniş makaleye bakabilirler.

Ayrıca şu gelen hadis, dünyanın dışında yedi tane daha dünya olduğunu belirtmektedir.

Yedi Yer Küresi

İbni Abbas (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdu ki:

“Yedi arz vardır. Her arzda sizin peygamberiniz gibi bir peygamber, Adem’iniz gibi bir Adem, Nuh’unuz gibi bir Nuh, İbrahim’iniz gibi bir İbrahim, İsa gibi bir İsa vardır.”

(Hadis Ansiklopedisi, c. 5, s. 344)

Bediüzzaman Said Nursî, On İkinci Lem’ada yer ve göklerin yedi tabaka olduğunu açıklarken, yerküremize benzeyen ve içinde canlıların bulunduğu dünyamızdan başka küremize benzeyen, yedi tane daha yerküresinin bulunduğundan söz eder:

“Hem küre-i arzımıza benzeyen, yedi küre-i uhra dahi bulunmasına, zihayata makarr ve mesken olmasına işareten yedi tabaka, yani yedi küre-i arziye bulunmasına işareten küre-i arz dahi, yedi tabaka ayat-ı Kur’aniyeden fehmedilmiştir.

“Daha bir kısım insanlar, küremize benzer zihayatın makarrı olmuş, semavi yedi küre-i aharı fehmeder.” (Lem’alar, s. 129, Söz Basım yayın)

Yaratılış ve Rahmet

Kâinatta rahmet asıl ve umumi olduğunu, gazabın rahmeti aşamadığını ifade eden şu hadis, âyetlerde geçen “Allah rahmeti kendine vacip kılmıştır” beyanını açıklar.

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

Allah mahlûkatın olmasına hükmettiği veya mahlûkatı yarattığı zaman, Arş’ın üstünde kendi katında bulunan bir kitapta şunu yazmıştır: “şüphesiz rahmetim, gazabıma galip gelmiştir.” Veya “Rahmetim gazabımı aşmıştır.”

(Buhari, Tevhid, 15, 22, 28, 55.)

* * *

İman ve İslâm

Bu bölümde iman ve İslâmıla ilgili rivayetlere yer veriliyor. İman ve İslâm esasları ulvî bir senaryo içinde talim ediliyor. İslâmın esasları özet bir şekilde sunuluyor.

Allah Odur Ki..

Allah'ın esmâsı yetmiş bin perdeden geçerek bize ulaşır. Eğer onun nurundan o perdeler kalkacak olsa, her şey bir anda yanar kül olurdu. Bu gerçek, aşağıdaki hadiste ifade edilir.

Ebu Musa (r.a.) anlatıyor:

Bir gün Resulullah (a.s.m.) aramızda iken ayağa kalktı ve şu beş cümleyi söyledi:

“Allah Teala hiçbir şekilde ne uyur, ne de ona uyku gerekir.

“Rızkı indirir de kaldırır da.

“Gece ameli gündüz amelinden önce ona yükseltildiği gibi, gündüz ameli de gece amelinden önce ona yükseltilir.

“Onun hicabı nurdur.

“Eğer o perdeyi açacak olsa vechinin kudsiyeti, basarının kuşattığı bütün varlıkları anında yakar kül ederdi.”

(Müslim, İman, 293)

Bana İslâmı Bildir

Yahya b. Ya'mur, kader konusunda diyor ki:

Ben, Humed b. Abdurrahman Himyeri ile hacca gidiyordum. Ashaptan biriyle karşılaşmayı umuyorduk. Maksudımız kader konusunda ona soru sormaktı. Çünkü bir takım adamlar ileri geri söz etmeye başlamışlardı.

Şu işe bakın ki, Cenab-ı Hak tam istediğimiz şekilde Mescid-i Nebevi'nin içinde Hz. Ömer'in oğlu Abdullah'la karşılaşmamızı nasip etti. Abdullah, sahabeler arasında ilmi ile temayüz etmişti. Birimiz sağına, birimiz soluna geçip ona iyice yanaştık. Konuşmaya başladık.

Önce kaderden sorduk. İleri geri konuşanlardan söz ettik. Onlara karşı tavır aldı ve “Onlar bizden değildir” dedi.

Abdullah, sonra bize babası Ömer'den bahsederek şunları söyledi:

Babam Ömer b. Hattab (r.a.) bir gün bana şunları anlatmıştı:

Bir defasında, Hz. Peygamberin (a.s.m.) yanında oturuyordum. Bembeyaz elbiseli, simsiyah saçlı bir adam çıkageldi. Üzerinde yolculuk alameti yoktu. Üstelik hiç birimiz onu tanı mıyorduk. Hz. Peygamberin dizi dibine oturdu. Hatta dizlerini dizlerine dayayacak kadar yaklaştı. Ellerini kendi dizleri üzerine saygılı bir biçimde koyduktan sonra:

“Ey Muhammed! Bana İslâm'dan haber verir misin. İslâm nedir?” dedi.

Peygamberimiz:

“İslâm, Allah'tan başka ilâh olmadığına, Muhammed'in Onun kulu ve Resulü olduğuna şahadet etmen, namaz kılman, zekat vermen, Ramazan orucunu tutman ve gücün yettiği takdirde Beytullah'ı hacetmendir” dedi.

Adam, “Doğru söyledin” dedi. Biz, adamın hem sorup hem de tasdik etmesine hayret ettik.

Sonra tekrar:

“İman nedir?” diye sordu.

Hız. Peygamber (a.s.m.):

“Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe inanmandır. Ayrıca kadere de, hayır ve şerrin Allah'tan olduğuna da inanmandır” dedi.

Adam yine, “Doğru söyledin” diye tasdik etti. Sonra tekrar bir soru daha sordu:

“Peki ihsan nedir?”

Peygamber (a.s.m.):

“İhsan, sanki gözlerinle görüyormuşçasına Allah'a ibadet etmendir. Çünkü sen Onu görmesen de O seni görüyor.”

Adam tekrar sordu:

“Bana kıyametin ne zaman kopacağını söyler misin?”

Peygamber (a.s.m.):

“Bu konuda sorulan, sorandan daha çok bilgili değildir” dedi.

Adam, “Öyleyse kıyamet alametlerinden haber ver” dedi.

Bunun üzerine Peygamber (a.s.m.) şu açıklamayı yaptı:

“Köle kadınların efendilerini doğurmaları (Yani ayak takımının itibarlı mevkiye gelmeleri). Yalın ayak, üstü çıplak, fakir koyun çobanlarının bina yapmada yarıştıklarını görmendir.”

Bundan sonra o yabancı zât durmadı, kalkıp gitti.

Ben epey müddet orada kaldım. Üç gece sonra Peygamberimizle karşılaştım. Konuyu bana Hız. Peygamber açtı:

“Ey Ömer! O soru soran zâtın kim olduğunu biliyor musun?” dedi. Ben:

“Allah ve Resulü en iyi bilendir” karşılığını verdim:

“O Cebrail’di (a.s.). Size dininizi öğretmeye gelmişti” dedi.

Muhammed Hanginizdir?

Peygamberimizin hizmetkarı Enes b. Malik anlatıyor:

Biz Hz. Peygamberle (a.s.m.) beraber, mescitte oturuyorduk. Devesi üzerinde bir adam çıkageldi. Mescidin avlusunda, hayvanından indi. Bineğini bir yere bağladı. Sonra bize doğru geldi:

“Muhammed hanginizdir?” dedi.

Biz, “Şu dayanmakta olan, yüzü kırmızı beyaza çalan zât” dedik. Adam Resulullah’a (a.s.m.) dönerek:

“Ey Abdülmuttalib’in oğlu!” diye seslendi.

Resulullah (a.s.m.):

“Buyur, seni dinliyorum” dedi.

“Sana bir şeyler soracağım. Sorularımda aşırı gidebilirim, bana darılma” dedi.

Hz. Peygamber (a.s.m.):

“Dilediğini sorabilirsin” dedi.

“Rabbim ve senden öncekilerin Rabbi adına soruyorum. Seni tüm insanlara peygamber olarak Allah mı gönderdi?”

“Yemin olsun ki evet.”

“Yine Allah adına soruyorum. Gece ve gündüzde beş vakit namaz kılmanı Allah mı emretti?”

“Allah’a yemin olsun ki, evet.”

“Allah adına soruyorum. Senenin şu ayında oruç tutmanı da Allah mı emretti?”

“Allah’a yemin olsun ki, evet.”

“Allah adına soruyorum. Şu zekatı zenginlerimizden alıp fakirlere dağıtmayı da Allah mı sana emretti?”

“Allah’a yemin olsun ki, evet.”

Bundan sonra adam:

“Sana inandım. Ben kabilemin elçisiyim. Adım Dınam b Sa’lebe’dir. Sa’d b. Bekr’in kardeşiyim.”

Buhari’nin bu rivayetinden sonra benzer bir olayı Müslim’in rivayetinden takip edelim:

“Bu Cennetliktir”

Bir adam geldi ve şöyle dedi:

“Bize senin gönderdiğin elçi geldi ve senin Allah tarafından gönderilen peygamber olduğunu söyledi. Doğru mu?”

“Doğru söylemiş.”

“Öyleyse göğü kim yarattı?”

“Allah.”

“Peki bu dağları kim dikti ve içindekileri kim yerleştirdi?”

“Allah.”

“Göğü, yeri yaratan ve dağları diken Zât adına söyler misin, seni de peygamber olarak gönderen Allah mıdır?”

“Evet.”

“Elçin, gece ve gündüzde beş vakit namaz kılmamız gerektiğini söyledi. Doğru mu?”

“Doğru söylemiş.”

“Seni gönderen adına doğru söyle. Bunu da sana Allah mı emretti?”

“Evet.”

Adam zekatı, arkasından orucu, daha sonra da haccı sordu. Peygamber Efendimiz, her سوالin sonunda “Doğru söylemiş” diye cevap verdi.

Adam son olarak tümü için bir سوال sordu:

“Seni gönderen adına söyle. Bütün bunları sana Allah mı emretti?”

Peygamberimiz:

“Evet” dedi.

Adam geri döndü gitti. Ayrılırken:

“Seni Hak ile gönderen Zâta yemin olsun ki, bunlara ne bir şey eklerim, ne de bir şey eksiltirim” dedi.

Peygamber Efendimiz adamın ardından:

“Eğer sözünde durursa bu adam Cennetliktir” buyurdu.

Necidli adamın kıssası da bunlara benzerdir.

Saçı Başı Dağınık Adam

Talha b. Ubeydullah (r.a.) anlatıyor:

Bir gün Peygamber Efendimizin yanına Necid halkından bir adam geldi. Saçı başı dağınıktı. Kulağımıza mırıldanışı geliyordu, ama ne dediğini anlayamıyorduk. Hz. Peygambere iyice yaklaşıncı İslâmdan sorduğunu öğrendik.

Efendimiz önce:

“Gece ve gündüzde beş vakit namaz” demişti. Adam tekrar sordu:

“Bu beş dışında başka bir namaz borcum var mı?”

“Hayır, ancak istersen nafil kılarsın.”

Efendimiz orucun da farz olduğunu anlattı. Adam:

“Bunun dışında borç oruç var mı?” Resulullah (a.s.m.):

“Hayır, dilerse nafil olarak tutarsın” dedi.

Peygamberimiz ona zekatı da anlattı. Adam:

“Zekat dışında borcum var mı?” dedi. Resulullah (a.s.m.):

“Hayır, ama nafil verersen o başka” dedi.

Adam geri döndü ve giderayak:

“Bunlara ne eklerim, ne de noksan yaparım” dedi. Peygamberimiz (a.s.m.):

“Sözünde durursa kurtuluşa ermiş, Cennetlik olmuştur” buyurdu.

(Buhari, İman, 34)

Doğuluların En Hayırlısı

Mekke'nin doğusunda kalan Rebia kabilesinden Abdülkays kolundan bir heyet, Medine'ye doğru yola çıkar. Maksatları İslâmı sorup öğrenmektir. Bunlar Peygamberimizin bir selâmı ile Müslüman olmuş kimselerdi. Medine'ye yaklaştıklarında Resulullah (a.s.m.) ashabıyla sohbet ediyordu. Konuşmasını yarıda kesip geldiklerini haber verdi:

“Şu taraftan az sonra Doğuluların en hayırlısı bir heyet gelecek” buyurdu.

Hz. Ömer, hemen onları karşılamaya gitti.

Bu kabilenin İslâma girişi şöyle enteresandır:

Bu kabileden olan Munkız b. Hayyan bir tüccar idi. Eskiden beri Medine ile ticarî ilişkileri vardı. Bu yüzden sık sık Medine'ye gelip giderdi. Peygamberimizle Nübüvvetten önce de tanışmışlardı. Yine böyle bir gelişte Peygamber Efendimizle karşılaşır. Resulullah (a.s.m.), Munkız'a kavmi ile ilgili sorular sorar. Bu arada kavminin ileri gelenlerinin isimlerini tek tek sayarak yâd eder.

Resulullah'ın (a.s.m.) bu yakın alakası Munkız'ın çok hoşuna gider ve orada Müslüman olur. Hemen Fatiha ve Alak sûrelerini öğrenir. Resulullah (a.s.m.), Munkız'a, kabilesini İslâma davet eden bir de mektup verir. Munkız mektubu alarak ayrılır.

Munkız, kabilesinin yanına dönünce, baştan Müslüman olduğunu açıklamaktan çekinir. Bu yüzden mektubu da kimseye göstermez. Ancak, hayatındaki anî değişim, davranışlarındaki garip haller hanımının dikkatini çeker. Bir ara, mektup kadının eline geçer. Kadın, bunun üzerine babası Eşecc'e giderek, kocasının namaz kılışını şöyle anlatır:

“Medine'den döneli kocama bir şeyler oldu. Ellerini ayaklarını yıkıyor. Şu tarafa yönelerek (kıble) bir takım hareketler yapıyor. Bazen belini büküyor, bazen yere kapanıyor. Geldi geleli böyle yapıyor. Durumundan endişe ediyorum!”

Kızından bu bilgileri alan Eşecc, damadı Munkız'la görüşür. Ne olup bittiğini sorar. Munkız, Eşecc'e İslâmiyeti anlatır. Eşecc kabilenin ileri gelenidir. Damadının anlattıklarını mantıklı bulur. Mektubu okur ve Müslüman olur. Kabilesinin toptan Müslüman olması için Medine'ye heyet göndermeye karar verir.

Bir gün bir kadın, Abdullah b. Abbas'tan, küpteki şıranın hükmünü sormuştu. Abdullah ona, bu kabileden heyetin gelişini anlattı. Çünkü, Resulullah'ın (a.s.m.) onlara anlattıkları arasında kadının sorduğu sorunun cevabı da vardı:

“Abdülkays kabilesinin heyeti Peygamberimize geldiğinde, Resulullah (a.s.m.), ‘Merhaba, hoş geldiniz. İnşallah ziyaretinizden memnun kalır, pişman olmazsınız’ demişti.

Gelenler:

“Efendim, bildiğiniz gibi, biz uzak yerden geliyoruz. Sizinle aramızda kafir Mudarlılar var. Bu yüzden size ancak haram ayında uğrayabiliyoruz. Onun için bize şöyle kesin, açık ve bizi Cennete götürecek bir amel emret ki, biz de onu geride kalanlarımıza öğretilim” dediler.

Bunun üzerine Peygamber Efendimiz onlara dört emir ve dört de yasakta bulundu. Önce bir olan Allah'a imanı emretti ve sordu:

“İman nedir, biliyor musunuz?”

“Allah ve Resulü daha iyi bilir” dediler.

“Allah'tan başka ilâh olmadığına, Muhammed'in Allah'ın kulu ve Resulü olduğuna şahadet etmek. Namaz kılmak, zekat vermek, Ramazan orucunu tutmak. Harpte elde edilen ganimetten beşte birini ödemenizdir” buyurdu.

Resulullah (a.s.m.) ayrıca sıra yapmada kullandıkları şu kapları onlara yasakladı: Hantem (toprak küp), dübba (sukabağından yapılmış testi), nakir (hurma kökünden ayrılan çanak), müzeffet veya

mukayyer (içi ziftle cilalanmış kap).
(Ebu Davud, Eşribe, 7)

“Bu Mü’minedir”

İslâm, insanlığın köleleştirildiği bir devirde geldi. Köleliği kaldırmak için her vesileyi kullandı. Bir kişi sevap elde etmek veya günahının bağışlanmasını istiyorsa, köle azat etmesi tavsiye edildi. Bu sayede kökleşmiş bir âdetin, kademeli bir şekilde ortadan kaldırılması sağlanmış oldu.

Bir kimsenin mü’min olması da kölelikten azat edilmesi sebebi yapılmakla aynı zamanda imana ve hürriyete birlikte teşvik edilmiştir. Saadet Asrında yaşanmış hürriyete kavuşturma örneklerinde bunu açıkça görüyoruz.

Şerrid b. Süvey Sakafî (r.a.) anlatıyor:

“Ya Resulallah! Annem bana kendisi için bir köle azat etmemi vasiyet etti. Yanımda Sudanlı siyah bir carie var. Onu azat edebilir miyim?”

Efendimiz (a.s.m.):

“Çağır onu” dedi.

Çağırdım geldi. Ona:

“Rabbin kim?” dedi.

Cariye:

“Allah” dedi.

Tekrar sordu:

“Ben kimim?”

“Sen Allah’ın Resulüsün” dedi.

Bunun üzerine Allah Resulü:

“Bunu azat et, zira bu mü’minedir” buyurdu.

(Ebu Davud, Eyman, 19)

“Allah Nerededir?”

Muaviye b Hakem Sülemi anlatıyor:

Peygamber Efendimize (a.s.m.) dedim ki:

“Bir cariyem var, onu çoban olarak çalıştırıyordum. Yakında bir koyunumu kaybettil. Kendisine ‘Ne oldu?’ diye sorduğumda ‘Kurt kapıldı’ deyince canım sıkıldı. İnsanlık icabı suratına bir tokat aşk ettim. Bu davranışım üzerine bir köle azat etmeyi adadım. Onu azat edebilir miyim, ne buyurursunuz?”

Efendimiz (a.s.m.) yanına gelen cariyeye sordu:

“Allah nerededir?”

“Göktedir” dedi.

“Peki ben kimim?” deyince,

“Sen Resulullah’sın” dedi.

Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.) bana döndü:

“Bunu azat edebilirsin, zira bu mü’minedir” buyurdu.

(Müslim, Mesacid, 33)

Mü'min ve Kafir

Zeyd b. Halid (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) Hudeybiye'de gece yağan yağmurun ardından bize sabah namazı kıldırmişti. Namazı bitirince cemaatin önüne geçip demişti ki:

“Rabbinizin ne buyurduğunu biliyor musunuz?”

“En iyi bilen Allah ve Resulüdür” dedik.

“Allah buyurdu ki: ‘Bu gece kullarımdan bir kısmı bana mü'min, bir kısmı da kafir olarak sabahladı. Allah'ın fazl ve keremiyle bize rahmet yağdırıldı, diyen Bana mü'min, yıldızlara kafir olarak sabahladı. Falan falan yıldız sayesinde bize yağmur yağdırıldı, diyen ise Bana kafir, yıldızla iman etmiş olarak sabahladı’ buyurdu.”

(Müslim, İman 125; Muvatta, İstiska, 4,)

“Ben Mūnafık Oldum!”

Hanzala, Efendimizin katiplerindendi. Rebi el-Esedî’nin oğlu olarak anılırdı. Yaşadığı kabz ve bast halini dile getirerek bu konuda Resulullah’ın (a.s.m.) bizlere ışık tutan açıklamasına sebep olmuştur. Bir gün Hz. Ebu Bekir’le karşılaştılar. Aralarında şu konuşma geçti:

Hz. Ebu Bekir:

“Nasılsın Hanzala?”

“Nasıl olayım, Hanzala mūnafık oldu!” dedi.

“Sūbhanallah, o nasıl söz?” deyince:

“Resulullah’ın huzurunda Cennet ve Cehennemden söz edilince, sanki gözlerimizle görmüş gibi oluyoruz. Oradan ayrılıp çoluk çoğumuza, bağ ve bahçemize karışınca da her şeyi unutuyoruz” dedi.

Hz. Ebu Bekir (r.a.):

“Vallahi ben de aynı şeyi hissediyorum” dedi.

Kalkıp beraberce Resulullah’a (a.s.m.) gittik. Halimizi arz ettik. Bize buyurdu ki:

“Nefsim Kudret elinde olan Allah’a yemin olsun ki, benim yanımdaki halinizi dışarıda devam ettirecek olsanız, melekler, yataklarınızda ve yollarda sizinle musafaha ederlerdi.”

Ardından üç kez:

“Fakat ey Hanzala, bazen öyle, bazen böyle olması normaldir ve insanlığın gereğidir” buyurdu.

(Müslim, Tevbe, 12)

* * *

İbadetler

1. ABDEST VE GUSÜL

Maddî ve manevî temizliğin simgesi olan abdest ve gusûl, farz ibadetlerin en önemli şartlarından birini teşkil eder. Bunlar olmadığı zaman, namaz ibadeti de sahih olmaz. Bu bölümde manevî kir sayılan günahlardan arınmakta abdestin rolü, ibretli şekillerde anlatılmaktadır.

Taharet

Hız. Selman'ın (r.a.) anlattığına göre müşrikler kendisine:

“Biz duyuyoruz ki, sizin adamınız size helada abdest bozmanın adabını bile öğretiyormuş, doğru mu?” O da:

“Evet, doğrudur” demiş ve şöyle devam etmiştir:

“Efendimiz (a.s.m.) bize sağ elimizle temizlenmeyi yasaklamıştır. Büyük veya küçük tuvalet yaparken kibleye karşı gelmemizi de yasaklamıştır. Yine su bulunmayan bir yerde olup da hayvan tezeği ve kemik parçasıyla silinmemizi de yasaklamıştır. Ve bize şunu da söylemiştir:

“Herhangi biriniz eğer taşla temizlenecekse, üç taştan az kullanmasın.”

(Müslim, Taharet, 57; Tirmizi, Taharet 12)

Yine Enes (r.a.)'tan gelen bir rivayette:

Resulullah (a.s.m.) abdest bozulan yerler, cin ve şeytanların hazır bulundukları yerlerdir. Biriniz oraya girince “Euzü billahi mine'l-hubsi ve'l-habais (Pislikten ve pislenmekten Allah'a sığınırım) desin” buyurmuştur.

(Ebu Davud, Taharet, 3)

Bu hadiste, ıssız yerlerde abdest bozmanın cinlerin yerleşim yerine isabet edebileceği ve bu yüzden o kişinin onlar tarafından sıkıntıya uğratılabileceklerine işaret edilmiştir.

“Günahları Giderir”

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdu ki:

“Mü'min veya Müslüman bir kul abdest aldı mı, yüzünü yıkayınca, gözüyle bakarak işlediği bütün günahlar su ile veya suyun son damlasıyla yüzünden çıkıp gider. Ellerini yıkayınca, elleriyle işlediği bütün günahlar, su ile veya suyun son damlasıyla ellerinden akıp gider. Ayaklarını yıkadığında da ayaklarıyla giderek işlediği bütün günahları su ile veya suyun son damlasıyla çıkıp gider. Öyle ki, abdest sonunda bütün günahlarından arınmış olarak çıkar.”

(Müslim, Taharet, 32; Tirmizi, Taharet, 2)

“Günahları Siler”

Ebu Ümame (r.a.) naklettiğine göre Amr b. Abese es-Sülemi şöyle anlattı:

Ben Cahiliye döneminde de insanların sapık yolda olup doğru yolda olmadıklarına inanıyordum. Zira insanlar fayda ve zararı olmayan putlara tapıyorlardı. O sırada işittim ki, Mekke’de bir zât çıkmış, bir takım haberler veriyor. Deveme atlayıp gittim. Baktım ki, henüz açıktan davet etmiyor, gizlice tebliğ ediyordu. Kavmi pek şiddetli aleyhindeydi. İçimde ona karşı bir merhamet hissi duydum ve yanına gittim. Kendisine dedim:

“Sen kimsin, nesin?”

“Ben peygamberim.”

“Bu ne demek?”

“Beni Allah gönderdi demek.”

“Peki Allah seninle ne gönderdi?”

“Beni sıla-i rahimle, putları kırmakla ve Allah’ı bir bilip ona hiçbir ortak koşturmakla gönderdi.”

“Bu işte senin yanında kimler var?”

“Bir tane hür ile bir tane köle...”

O gün için iman edenler Hz. Ebu Bekir (r.a.) ile Hz. Bilal (r.a.) idi.

“Ben de sana uyuyorum” dedim. O zaman:

“Ancak bu gün için dediğini yapamazsın. Beni ve çevremdekilerin durumunu görüyorsun. Şimdilik evine, ailene git. Benim açıkça ortaya çıktığımı duyduğunda gelirsın” dedi. Ben de bunun üzerine aileme geri döndüm.

Resulullah (a.s.m.) Medine’ye hicret ettiğinde ben hâlâ ailem yanıdaydım. Gerçi onunla ilgili haberleri alıyor, gelişmeleri takip ediyordum. Medine’ye hicret edince halka sormaya başladım. O sırada bir grup Medineli yanıma gelmişti.

“Medine’ye gelen zât ne yapıyor?” dedim:

“İnsanlar akın akın ona koşuyor. Kendi kavmi onu öldürmek istedi, ama muvaffak olamadılar.”

Bunun üzerine kalkıp Medine’ye gittim. Huzuruna çıktım:

“Ya Resulallah! Beni tanıdınız mı?” dedim.

“Evet, sen Mekke’de yanıma gelen zât değil misin?” dedi.

“Evet” deyip devam ettim:

“Ya Resulallah! Şimdi Allah’ın sana bildirdiği ve benim bilmediğim şeyleri bana söyle. Meselâ bana namazdan bahset” dedim. Şu açıklamayı yaptılar:

“Sabah namazını kıldıktan sonra, güneş doğup iyice yükselinceye kadar namazdan uzak dur. Zira o anda güneş şeytanın iki boynuzu arasında doğar ve bu esnada kafirler ona secde ederler. Sonra gölge mızrağa dikine geldiği ana kadar namaz kıl. Zira bu anlarda namaza melekler şahit olup hazır bulunurlar. Bu vakitte de namaz kılmaktan vazgeç, çünkü o anda Cehennem kaynatılır. Gölge öne geçti mi tekrar namaz kılabilirsin. Zira o anda da melekler namaza şahit olur ve hazır bulunurlar. İkindiye kılana kadar devam et. Sonra tekrar güneş batıncaya kadar namaz kılmaktan vazgeç. Zira güneş yine şeytanın iki boynuzu arasından batar ve bu sırada kafirler ona secde ederler.”

Bu açıklamalardan sonra ben:

“Ya Resulallah! Abdestle ilgili ne dersiniz?” dedim. Buyurdular ki:

“Sizden kim abdest suyunu hazırlar, ağzını burnunu çalkalayıp temizlerse, yüzünden, ağzından ve burnundan günahları su ile birlikte dökülür. Sonra Allah’ın emrettiği şekilde yüzünü yıkarsa, sakalının bittiği kısımda yüzüyle işlediği günahlar dökülür. Sonra dirseklere kadar kolları yıkayınca su ile birlikte elleriyle işlediği günahlar parmaklarından dökülür. Başını meshedince başı ile birlikte

saçının etrafından su ile birlikte günahları akıp gider. Sonra topuklarına kadar ayaklarını yıkayınca, ayaklarının günahları parmakları ucundan akan su ile birlikte akıp gider. Sonra kalkıp namaz kılar. Allah’a hamd ve senada bulunur, Ona lââyık şekilde tazim gösterir, kalbinden Allah’tan başkasının korku ve muhabbetini çıkarırsa, annesinden doğduğu günden beri bütün günahlarından arınır.”
(Müslim, Müsafirin, 294)

Teyemmüm

Hz. Aişe (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) ile, seferlerinden birine beraber çıkmıştık. Beyda veya Zâtü'l-Ceyş denilen yere geldiğimizde benim kolyem kaybolmuştu. Resulullah (a.s.m.) onu aramaya koyulmuştu. Haliyle insanlar da onunla beraber kalmıştı. Fakat o yerde su olmadığı gibi, insanların yanında da su kalmamıştı. Rahatsızlık artınca halk Ebu Bekir'e gelip şikayette bulundular:

"Aişe'nin şu yaptığını görüyor musun? Hem Resulullah'ı, hem de onunla beraber herkesi alıkoydu. Burası bir su başı olmadığı gibi yanımızda hiç su da yok" dediler.

Resulullah (a.s.m.) mübarek başını dizlerimin üstüne koyup uyumuşken Ebu Bekir geldi: "Resulullah da halk da senin yüzünden burada kaldı. Üstelik burada su olmadığı gibi kimsenin yanında su da yok" diyerek beni azarlamaya başladı. Maşaallah demediğini bırakmadı. Eliyle göğsüme dürterek canımı bile yaktı. Resulullah (a.s.m.) dizimde olduğu için kımıldamamaya çalıştım.

Sabaha kadar Resulullah (a.s.m.) susuz uyudu ve sabah olunca teyemmüm âyeti nazil oldu: "Su bulamazsanız temiz toprakla teyemmüm edin, yüzlerinizi ve ellerinizi onunla meshedin. Allah size zorluk dilemez. Bilakis sizi temizlemek ve üzerinizdeki nimetini tamamlamak ister." (Maide, 6)

Bunun üzerine Akabe Biatına katılanlardan olan Useyd b. Hudayr:

"Ey Ebu Bekir ailesi! Bu sizin ilk bereketiniz değildir" diye iltifata başladı.

Hz. Aişe devamla der ki:

"Bindiğim deveyi dürtüp kaldırdım. Bir de ne göreyim, kaybolan kolye altından çıkmasın mı!" (Ebu Davud, Taharet, 123; Nesai, Taharet, 196, 197, 198)

2. NAMAZ

İslâm binasının ana direği olan namaz, ibadetlerin en mühimi ve en önde gelenidir.

Çünkü “Namaz dinin direğidir. Kim o direği dikerse dini ayakta tutmuş olur. Kim de onu yıkarsa, dinini yıkmış olur” hadisi bu gerçeği dile getirir.

Namaz ve faziletiyle ilgili aşağıdaki çeşitli tablolar bu gerçeği kuvvetlendirir.

Resulullah (a.s.m.) Medine’ye geldiğinde ilk iş olarak bir mescit yeri edinmiş ve ibadethane inşa etmiş olması da namaza verdiği önemi gösterir.

Ayrıca mü’min, kabirde ilk olarak namazdan sorgulanacak, namazdan geçerli not alanların diğer işleri kolaylaşacaktır.

İlk Mescit

Enes (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) Medine'ye gelince, ilk olarak Medine'nin yükseğinde bulunan, Amr b. Avf oğullarının mahallesine uğradı. Onların yanında on dört gece kaldı. Sonra Neccar oğullarına haber saldı. (Çünkü onlar Abdülmuttalib'in dayıları idi. Resulullah'la yakınlıkları vardı.) Onlar, kılıçlarını kuşanmış olarak geldiler. Ben şu anda o manzarayı görür gibiyim. Resulullah (a.s.m.) bineği üzerinde, Ebu Bekir (r.a.) tergisinde ve Neccar oğullarının ileri gelenleri de etrafındaydı. Derken Resulullah (a.s.m.) yükünü Ebu Eyyübe'l-Ensari'nin evinin avlusuna indirdi ve:

“Ey Neccar oğulları, şu arsanın fiyatında pazarlık edelim” dedi.

“Hayır,” dediler, “biz onun ücretini senden değil, Allah'tan istiyoruz.”

Arsada hurma ağaçları, müşriklere ait kabirler ve bazı yıkıntılar vardı. Resulullah (a.s.m.) hurma ağaçlarının kesilip, kabirlerin kaldırılmasını ve harabenin de süpürülüp temizlenmesini emretti. Kesilen hurma kütükleri kible tarafına dizildiler, kapının iki yanı da taşla örüldü. Bu çalışma sırasında halk durmadan şu beyti okuyor, Resulullah (a.s.m.) da onlara eşlik ediyordu:

“Allahümme innehu lâ hayre illâ hayru'l-ahire / Fensuri'l-Ensare ve'l-Muhacire.

“(Allah'ım, ahiret hayrından başka hayır yok. / Öyleyse Ensar ve Muhacire yardım et.)”

(Buhari, Salat 48; Müslim, Mesacid, 9)

İlk Hesap

Hureys, b. Kabisa (r.a.) anlatıyor:

Medine'ye geldiğimde şöyle dua ettim:

“Allah'ım, bana birlikte oturup kalkacağım salih bir arkadaş nasip et.”

Meğer o sırada tam Ebu Hureyre'nin (r.a.) yanına oturmuşum. Kendisine dedim ki:

“Ben Allah'tan bana salih bir arkadaş nasip etmesini dua etmiştim. Şimdi bana Resulullah'tan duyduğun bir hadisi anlat ki, Allah bana belki onunla fayda verir.” Dedi ki:

“Resulullah'tan şöyle işitmiştim. Kişinin kıyamet günü ilk hesaba çekileceği ameli namazdır. Bu hesap düzgün ise o kişi kurtuluşa ermiş demektir. Eğer bozuk olursa, kaybetmiş ve hüsrana uğramış olacaktır. Eğer farzında bir miktar noksan çıkarsa, Rab şöyle buyuracak: 'Bakın bakalım, kulumun nafil ibadetlerinden neler var?' Böylece onun farzındaki noksanı, nafilelerle tamamlanacak. Sonra diğer amelleri de bu şekilde muhasebeden geçirilecek.”

(Tirmizi, Salat, 305; Nesai, Salat, 9)

Selâmlama Namazı (Tahiyye)

Ebu Zer (r.a.) anlatıyor:

Mescitte Resulullah'ın (a.s.m.) huzuruna girdim. Bana:

“Ey Ebu Zer, her mescit için bir selâmlama namazı vardır” dedi.

“Nedir o namaz ya Resulallah?” dedim.

“Girince kılacağın iki rekattır” dedi.

“Ya Resulallah! Hz. İbrahim ve Musa'nın (a.s.) suhuflarında olanlardan size nazil olan bir şey var mı?” dedim.

“Evet Ebu Zer, şu âyetler nazil oldu” dedi.

“Şüphesiz tertemiz olan ve Rabbinin adını zikredip de namaz kılan kimse umduğuna ermiştir. Muhakkak siz, dünya hayatını üstün tutarsınız. Halbuki ahiret hayatı daha hayırlı ve daha devamlıdır. Şüphesiz bunlar evvelki sahifelerde, İbrahim ve Musa'nın sahifelerinde vardır. (A'la, 14-19)”

Ben tekrar sordum:

“Ya Resulallah! İbrahim ve Musa'nın sahifelerinde daha başka neler vardı?” Buyurdu ki:

“Bunlarda hep ibretli şeyler vardı. Meselâ:

“Ölüme kesin olarak inandığı halde, tasasız yaşayana şaşarım.

“Cehenneme inandığı halde, bir insanın nasıl gülebildiğine şaşarım.

“Dünyanın içindekilerle beraber, devamlı değiştiğini görüp de onunla tatmin olanlara şaşarım.

“Kadere inandığı halde, dünya malı peşinde hırsla yorulanlara şaşarım.

“Ahirette hesaba çekileceğine inanıp da ona göre amel etmeyenlere şaşarım.”

(Rezin, Dürrü'l-Mensur, 6, 341)

Gece Namazı ve Cehennem

Hz. Ömer'in oğlu Abdullah (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) zamanında birisi bir rüya gördü mü, onu hemen Efendimize anlatırdı. O sıralarda ben genç ve bekar bir delikanlı idim. Mescitte yatıp kalkıyordum. Bir gün rüyamda, iki melek beni yakalayıp Cehennemin kenarına götürdü. Cehennem kuyu çemberi gibi çepeçevre kuşatılmıştı. Kuyu direği gibi iki tane de direği vardı. Baktım, Cehennemde tanıdığım bazı insanlar var! Hemen üç kez, "Cehennem ateşinden Allah'a sığınırım" demeye başladım.

Derken o iki meleğe karşı üçüncü bir melek geldi ve bana sahip çıktı:

"Niye korkuyorsun?" dedi.

Uyandım.

Ben bu rüyayı kardeşim Hafsa'ya (r.a.) anlattım. Hafsa da Resulullah'a anlatmış. Resulullah (a.s.m.) şöyle buyurmuş:

"Abdullah ne iyi bir genç. Fakat keşke bir de gece namazı kılса."

Salim der ki: "Bundan sonra Abdullah, geceleri az bir uykuyla geçirmeye başlamıştır."

(Buhari, Ta'bir 35-36; Müslim, Fedailü's-Sahabe, 140)

Bu hadisten, teheccüdün, yani gece namazının Cehennem ateşinden koruyan bir ibadet olduğu anlaşılmaktadır.

Allah’a Yakın Vakit

Amr b. Abese (r.a.) anlatıyor:

Bir gün Resulullah’a (a.s.m.) gelip dedim ki:

“Seninle birlikte ilk Müslüman olan kimdir?”

“Bir hür, bir de köle” buyurdu.

Tekrar:

“Allah’a daha yakın olunan bir saat var mı?” diye sordum.

“Evet, gecenin son yarısı” buyurdu.

(Hadis Ansiklopedisi, c. 1, s. 80)

Kabe’de Namaz

Hz. AiŖe (r.a.) anlatıyor:

Ben Kabe’nin içinde namaz kılmayı çok istiyordum. Bunun zerine Resulullah (a.s.m.) ellerimden tuttu ve beni Hicr’e soktu.

“Beytullah’ta namaz kılmak istiyorsan burada kıl. Çünkü burası ondan bir parçadır. Zira senin kavmin Kabe’yi yeniden inŖa ederken burayı Kabe’nin dıŖında bıraktılar” buyurdu.

(Tirmizi, Hac, 48)

“Günahı Affettirir”

Ebu Ümame (r.a.) anlatıyor:

Mescitte Resulullah’la (a.s.m.) beraberdik. O sırada bir adam geldi. Dedi:

“Ya Resulallah! Ben bir suç işledim, cezamı ver.”

Resulullah (a.s.m.) ona cevap vermedi. Adam sözünü tekrarladı. Resulullah yine sustu. Derken namaza kalkıldı. Resulullah (a.s.m.) namazı bitirince adam yine peşine takıldı. Ben de ona ne cevap verecek diye adamı takibe koyuldum. Efendimiz:

“Sen evden çıkarken güzelce abdest almış mıydın?”

“Evet ya Resulallah.”

“Sonra da bizimle beraber namaz kıldın mı?”

“Evet ya Resulallah.”

“Hadi git. Hiç şüphesiz Allah Teala senin suçunu –veya günahını– bağışladı” buyurdu.

(Buhari, Hudud, 27; Müslim, Tevbe, 44, 45)

Secde ile Yardım

Rebia b. Ka'b el-Eslemi (r.a.) anlatıyor:

Bir keresinde Resulullah'la birlikte gecelemişim. Kendisine abdest suyu ve başkaca ihtiyaçlarını getirmiştım. Bunun üzerine bana:

“Dile benden ne dilersen” demişti.

“Senden, Cennette sana arkadaş olmayı diliyorum” dedim.

“Daha başka bir şey de isteyebilirsin” dedi.

“Yalnız bunu istiyorum” dedim.

“Öyleyse kendin için çok secde ederek, bu konuda bana yardım et” buyurdu.

(Müslim, Salat, 226; Ebu Davud, Salat, 312)

“Ne Oldu Bilal?”

Ebu Katade (r.a.) anlatıyor:

Bir seferde Resulullah’la (a.s.m.) beraber gece boyu yolculuk yaptık. Oldukça yorulmuştuk. Bazıları:

“Ya Resulallah, biraz mola versek” dediler.

“Sabah namazı vaktinde uyuyakalmanızdan korkuyorum” dedi. Bilal:

“Ben sizi uyandırırım” dedi.

Bunun üzerine herkes yangelip yattı. Bilal de sırtını devesine dayadı. Sonra üzerine ağırlık çöktü, onun da gözleri kapandı. Güneş doğunca Resulullah (a.s.m.) uyandı ve:

“Ey Bilal, sözün nerde kaldı?” dedi.

“Ya Resulallah! Bugüne kadar üzerime böyle ağır bir uyku çökmemişti “ dedi.

Resulullah (a.s.m.) buyurdu ki:

“Allah ruhlarınızı dilediği zaman kabzeder, dilediği zaman da iade eder. Ey Bilal o halde kalk, namaz için insanlara ezan oku.”

Sonra abdest aldı. Güneş iyice yükselip parlayınca, kalktı, cemaate namaz kıldırdı.”

(Buhari, Mevakıt, 35)

Namazdan Çalmak!

Numan b. Mürre (r.a.) anlatıyor:

Bir gün Resulullah, ashabına:

“İçki içen, zina yapan ve hırsızlık eden hakkında ne dersiniz?” diye sordu.

Bu soru, sayılan günahlar hakkında henüz ne gibi cezalar verileceği belirlenmemiş olduğu bir zamanda sorulmuştu. Sahabeler her zamanki gibi:

“En iyi Allah ve Resulü bilir” dediler.

Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.):

“Şüphesiz bu fiiller ağır suçtur. Onlar hakkında da ağır cezalar gelecektir. Fakat hırsızlığın en kötüsü namazdan yapılan hırsızlıktır.” Bu defa:

“Ya Resulallah, kişi namazdan nasıl çalar?” dediler.

“Rüku ve secdelerini tam yapmamak sûretiyle” buyurdu.

(Muvatta, Kasru’s-salat, 72)

Davette Namaz

Efendimizin hizmetkarı Enes (r.a.) anlatıyor:

Büyük annem Müleyke, bir gün yapmış olduğu bir yemeğe Resulullah'ı (a.s.m.) davet etmişti. Efendimiz (a.s.m.) bu davete icabetle şeref vermiş ve yapılan yemekten de yemişlerdi. Sonra bir nevi bizi mükafatlandırırçasına:

“Kalkın size namaz kıldırayım” demişti. Enes der ki:

“Kalktım ve uzun müddet kullanmaktan kararmış hasırımızı getirdim, serdim, üzerine de yumuşasın diye su serptim. Resulullah (a.s.m.) kalktı, öne geçti. Ben ve yetim çocuk arkasında saf tuttuk. Yaşlı annem de bizim arkamızda durdu. Resulullah (a.s.m.) bize iki rekatlık bir namaz kıldırdı. Sonra oradan ayrıldı.”

(Ebu Davud, Salat, 71)

Yeryüzü Mescit

İbrahim b. Yezid et-Teymi (r.a.) anlatıyor:

Mescidin avlusunun kenarında babamdan Kur'an öğreniyordum. Secde âyeti okuduğumda babam hemen secdeye varıyordu.

“Baba!” dedim. “Neden yolda secde ediyorsun?” Dedi ki:

“Ben Ebu Zer'den işitmiştim. Demişti: Yeryüzünde ilk yapılan mescidin hangisi olduğunu Resulullah'tan sormuştum. O da, ‘Mescid-i Haram’ demişti.

“‘Sonra hangisi’ dediğimde:

“‘Mescid-i Aksa’ buyurdu.

“Dedim: ‘Aralarında ne kadar zaman var?’

“‘Kırk yıl’ dedi. Sonra ilâve etti:

“Yeryüzü bütünüyle sana mescittir. Namaz vaktini nerede idrak edersen orada hemen kıl. Çünkü fazilet, namazı ilk vaktinde kılmaktadır.”

(Buhari, Enbiya 8, 40; Nesai, Mesacid, 3)

Namazda Konuşmak!

Muaviye b. Hakem es-Sülemi (r.a.) anlatıyor. Kendisi henüz yeni Müslüman olmuştu.

Bir gün Resulullah’la (a.s.m.) birlikte namaz kılıyordum. Cemaatten biri hapşırdı. “Yerhamükallah (Allah sana rahmet etsin)” dedim. Halk bana ters ters baktı. Ben namaz içinde:

“Vay anasını! Niye bana böyle bakıyorsunuz?” dedim. Bu defa ellerini dizlerine vurarak beni susturmak istediler. Olan olmuştu bir kere.

Resulullah (a.s.m.) namazı bitirince, bana nasıl davranacağını merak ediyordum. Anam babam ona feda olsun, ne ondan önce, ne de ondan sonra onun gibi güzel öğreten birini görmedim. Vallahi o beni ne azarlardı, ne dövdü, ne de sövdü. Sadece şunu söyledi:

“Namazda iken, beşer kelâmı uygun değildir. Namazın sıhhatine zarar verir. Namaza uygun söz, tesbih (Sübhaneallah), tekbir (Allahü ekber) ve Kur’an okumaktır” dedi. Ben:

“Ey Allah’ın Resülü! Ben henüz Cahiliyeden yeni çıkmış biriyim. Allah bize İslâmı lütfetti. Ama bizde hâlâ kahine gidenler var. Ne dersin?”

“Sen gitme” dedi.

“Bizde tatayyur (kuş uçuşundan) uğursuzluk çıkaranlar var” dedim.

“Bu onlardaki kuruntudur. Onları gayelerinden alıkoyabilir” buyurdu. Ben:

“Bizde kuma çizgi çizip fal bakanlar da var” dedim.

“Peygamberlerden biri de kuma çizgi çizerdi. Kimin çizgisi ona uygun düşerse isabet etmiş olurdu” dedi.

Ben sormaya devam ettim:

“Efendim, benim bir cariyem var. Uhud’un önünde ve Cevaniye taraflarında koyunları güder. Bir gün öğrendim ki, bir kurt sürüden bir koyunu kapıp götürmüş. Ben de bir insanoğluyum. Herkes gibi canım sıkıldı. Bunun üzerine cariyeye okkalı bir tokat attım.” Resulullah (a.s.m.) benim tokadımı fazla buldu.

“Onu azat edeyim mi?” dedim.

“Onu bana getir” dedi. Ben de getirdim.

Resulullah (a.s.m.) ona:

“Allah nerede?” diye sordu.

“Gökte” dedi.

“Ben kimim?” dedi.

“Sen Resulullah’sın” dedi. Bu defa bana dönüp:

“Bunu azat et. Zira bu mü’minedir” buyurdu.”

(Müslim, Mesacid, 33; Ebu Davud, Salat 171)

Namazda herhangi bir hatırlatma zarureti duyulursa erkekler “Sübhaneallah, Allahü ekber” gibi kelimelerle, kadınlar ise ellerini vurarak çıkardıkları sesle hatırlatırlar. Bu hadis, bu fikhî hükmü teyit etmektedir.

Namazı Uzatmak!

Cabir (r.a.) anlatıyor:

Muaz b. Cebel, Resulullah (a.s.m.) ile namaz kılar, sonra gider kavmine imam olup kıldırırdı. Yine bir gece yatsı namazını Peygamber (a.s.m.) ile kılmış, sonra kavmine gidip imam olmuş. Namazda da Bakara Sûresini okumaya başlamış. Bunun üzerine cemaatten biri, sıkılıp selâm vermiş, ayrılıp bir kenarda tek başına kıldıktan sonra çekip gitmişti. Ona:

“Sen nifak mı çıkarıyorsun?” dediler:

“Hayır vallahi, Muaz’ın yaptığını gidip Resulullah’a bildireceğim. Bakalım ne diyecek?” demiş ve gidip anlatmıştı:

“Ya Resulallah! Biz su develeri olan insanlarız. Gün boyu çalışıp yoruluyoruz. Muaz sizinle yatsı namazını kıldıktan sonra gelip bize imam oldu ve Bakara Sûresiyle namaz kıldırmaya başladı.”

Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.) Muaz’a dönerek:

“Sen Fettan mısın? İnsanları sıkıntıya sokmaktan zevk mi alıyorsun, ey Muaz?” diye sert ikazda bulundu ve:

“Veşşemsi veduhaha’yı oku. Vedduha’yı oku. Velleyli iza yağşa’yı oku. Sebbihisme Rabbike’l-A’la’yı oku!” buyurdu.

(Müslim, Salat, 178, Ebu Davud, Salat, 127)

Resulullah (a.s.m.) buyurdu ki:

“Ben uzun kılmak arzusuyla namaza dururum. Ama o sırada bir çocuk ağlaması işitirim. Hemen namazımı uzatmaktan vazgeçerim. Çünkü çocuğun ağlamasından dolayı annesinde meydana gelecek elemi bilirim.”

(Buhari, Ezan, 65)

Teheccüd

Hz Aişe (a) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) geceleyin odasında namaz kılırdı. Odanın duvarları kısa olduğundan Peygamberin (a.s.m.) silüeti görünürdü. Onun namaz kıldığını gören halk kalkıp geceleyin ona uyarak beraber namaz kılmaya başladılar. Sabah olunca bu durumu birbirlerine anlattılar.

Resulullah (a.s.m.) ikinci gece de kalktı. Halk, aynı şekilde ona uyarak namaz kıldı. Üçüncü gece aynı şey tekerrür etti. Bundan sonra Resulullah (a.s.m.) oturdu ve halkın yanına çıkmadı. Sabah olunca bunun sebebini sordular:

“Ben, gece namazının sizlere farz olmasından korktum” buyurdu.

(Ebu Davud, Salat, 243)

Cemaatle Namaz

Mihcan'ın oğlu Bişr anlatıyor:

Mihcan, Resulullah'ın (a.s.m.) meclisinde bulunuyordu. O sırada namaz için ezan okundu. Resulullah (a.s.m.) kalktı namaz kıldı. Döndüğünde Mihcan hâlâ yerinde duruyordu.

“İnsanlarla beraber namaz kılmana engel olan nedir? Sen Müslüman değil misin?” dedi. Mihcan:

“Evet Müslümanım. Ancak ben daha önce ailemle evimde namazımı kılmıştım” dedi. Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.):

“Mescide gittiğinde, insanlar namaza duruyorsa, önce kılmış olsan bile cemaatle namaz kıl” buyurdu.

(Nesai, İmamet, 53)

Namazı Kısaltmak

Hız. Aışe (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) ile birlikte umre yapmak üzere Medine'den çıktık. Mekke'ye varınca:

“Ya Resulallah! Anam babam sana feda olsun. Sen namazı kısalttın, ben tam kıldım. Sen yiyip içtin, ben ise oruç tuttum. Ne dersin?”

“Güzel yaptın ey Aışe” dedi ve beni kınamadı.

(Nesai, Taksirü's-Salat, 4)

Faziletli Gün

Evs b. Evs (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdular ki:

“En faziletli günlerinizden biri Cum’a günüdür. Adem (a.s.) o günde yaratılmıştır. Ruhu o günde alınmıştır. Sur’a o gün üflenecek, kıyamet o günde kopacaktır. Öyleyse o gün bana salavat getirmeyi arttırın. Şüphesiz ki, sizin salavatlarınız bana arz olunur.”

“Salavatlarımız size nasıl arz olunur. Siz çürümüş gitmiş olacaksınız?” denildi.

“Allah Teala peygamberlerin cesetlerini yemeyi yeryüzüne haram kılmıştır” buyurdu.

(Ebu Davud, Salat, 207; Nesai, Cum’a 5)

Hınzeb Adlı Şeytan

Osman b. Ebu'l-As (r.a.) anlatıyor:

“Ya Resulallah!” dedim. “Şeytan benimle namazım arasına giriyor. Kıraatimi karıştırıyor. Ne yapmalıyım?” Buyurdu ki:

“Bu, adı Hınzeb olan bir şeytandır. Sana geldiğini hissettiğinde ondan Allah’a sığın. Ve sol tarafına üç kere tükür.”

Ben böyle yaptım. Allah Teala da onu benden uzaklaştırdı.

(Müslim, Selâm, 68)

Gece Gelen Elçi

İbni Abbas (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdular ki:

Bu gece Rabbimin katından biri geldi. (Başka bir rivayette) Rabbim bana en güzel sûrette geldi ve “Ya Muhammed!” dedi.

“Buyur Rabbim, emrin başım üstüne” dedim.

“Mele-i A’ladakilerin birbiriyle ne ile yarıştıklarını biliyor musun?”

“Hayır” dedim.

Hemen Kudret elini omuzlarımın üzerine koydu, o kadar ki, serinliğini ciğerlerimde hissettim. O anda göklerde ve yerde olanların hepsini bildim. Sonra tekrar sordu:

“Ey Muhammed! Mele-i A’ladakilerin ne konuda birbiriyle yarıştıklarını şimdi bildin mi?” dedi.

“Evet” dedim ve devam ettim:

“Derece kazanmakta, günahları affettirmekte, cemaate katılmak için adım atmakta, soğuklarda abdesti tam olarak almakta, namazdan sonra diğer bir namazı beklemekte birbiriyle yarışır. Kim bunlara devam ederse, hayır üzre yaşar, hayır üzre ölür. Günah konusunda da annesinden doğduğu gibi tertemiz olur.”

Sonra:

“Ya Muhammed!” dedi.

“Buyur ey Rabbim! Emrin baş üstüne” dedim.

“Namaz kıldıktan sonra şu duayı oku: Allah’ım senden hayırlar işlemeyi, kötülükleri terk etmeyi, fakirleri sevmeyi isterim. Kullarına bir fitne murat ettiğin zaman, beni fitneye düşürmeden ruhumu almanı dilerim.”

Son olarak şunu söyledi:

“Derecelere gelince: Selâmı yaymak, yemek yedirmek, insanlar uykuda iken namaz kılmak.”

(Tirmizi, Tefsir Sa’d, 3231, 3232)

Allah hakkında maddî bir mana düşünülemeyeceğinden, hadiste geçen “Kudret eli” tabirini “Kudret tecellisi” şeklinde anlamak gerekir.

3. ORUÇ

Oruç ibadeti dinimizde önemli bir yer tutar ve namazdan sonra gelir. Orucun insan hayatına sağladığı maddi ve manevi faydaları pek çoktur. Bu konuda Saadet Asrında yaşanmış nurani tabloları Resulullah'a (a.s.m.) sorulan bazı sorulara verdiği cevaplar yer alacaktır.

İftarda Yapılan Dua

Abdullah b. Amr b. As (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdular ki: “Şüphe yok ki, oruçlunun iftarını açtığı zaman reddedilmeyen duası vardır.”

Abdullah b. Amr iftar vakti şöyle dua ederdi:

“Allah’ım! Senden, her şeyi kuşatan rahmetinin hakkı için beni bağışlamanı isterim.”

(Hadis Ansiklopedisi, c. 17, s. 171)

Meleklerin Duası

Ka'b'ın kızı Ümmü Ammare'nin (r.a.) anlattığına göre, Resulullah (a.s.m.) bir defasında yanına gitmiş. O da ona yemek ikram etmiş. Resulullah (a.s.m.):

“Sen de ye” demiş.

“Ben oruçluyum” diye cevap verince:

“Oruçlunun yemeğinden başkaları yerse, yemek bitinceye kadar melekler ona rahmet okurlar” demiş.

Başka bir rivayette:

“Oruçlunun yanında oruçsuzlar yemek yiyecek olurlarsa, melekler oruçluya rahmet okurlar” buyurmuştur.

(Tirmizi, Savm, 67)

Oruçsuzların Sevabı

Enes (r.a.) anlatıyor:

Biz, bir seferde Resulullah (a.s.m.) ile beraberdik. Bir kısmımız oruç tutuyor, bir kısmımız tutmuyordu. Çok sıcak bir gündü. Bir yerde konaklamıştık. Gölgeleyenlerimizin çoğu elbisesi olanlardı. Bazılarımız güneşe karşı eliyle korunmak zorunda kalmıştı. Derken oruçlular yığılıp kaldılar. Oruçsuzlar kalkıp çadırları kurup binekleri suladılar. Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.):

“Bugün, sevapları oruçsuzlar kaptı götürdü!” buyurdu.

(Buhari, Cihad 71; Müslim, Sıyam, 100)

Ölen Adına Oruç

İbni Abbas (r.a.) anlatıyor:

Bir kadın Resulullah’a (a.s.m.) gelerek:

“Annem oruç tutmayı adamıştı. Tutamadan öldü. Ben onun yerine oruç tutabilir miyim?” dedi.

Resulullah (a.s.m.):

“Eğer annenin borcu olsaydı, sen onu ödeseysin, borç ödenmiş olur muydu?” dedi. Kadın:

“Evet” deyince:

“O halde annenin yerine oruç tut” buyurdu.

(Buhari, Savm 42; Müslim, Savm 156)

Âlimler, bu hadisten ilham alarak, ölenin yerine oruç tutulabilir, fakat bu bir vecibe değil, menduptur, demişlerdir.

Nafile Orucun Kazası

Hz. Aişe (r.a.) anlatıyor:

Bir gün ben ve Hafsa oruçlu idik. Bize yemek hediye getirilmişti. Ondan yedik. Ardından Resulullah (a.s.m.) yanımıza geldi. Hafsa sözde benden önce davrandı. O babası Hz. Ömer gibi cesaretliydi. Dedi ki:

“Ya Resulallah! Ben ve Aişe nafile oruca niyet etmiştik. Bu niyetle sabaha erdik. Bize yemek hediye edildi, Biz de orucumuzu bozduk.”

Efendimiz (a.s.m.):

“Onun yerine bir başka gün kaza edin” buyurdu.

(Muvatta, Sıyam, 50; Ebu Davud, Savm, 73)

Kesintisiz Oruç

Hız. Enes (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) Ramazan'ın son günlerinde hiç bozmadan bir kaç gün üst üste oruçları birleştirdi. İnsanlar da onunla birlikte oruçlarını birleştirdiler. Bu durum kendisine ulaşınca şöyle buyurdu:

“Eğer Ramazan ayı bizim için uzatılsaydı, biz onun oruçlarını o derece birbirine birleştirirdik ki, derine dalanlar, bundan vazgeçmek zorunda kalırlardı. Ben sizin gibi değilim. Şüphesiz ben güneşe karşı gölgelenirim. Üstelik Rabbim beni hem yedirir, hem de içirir.”

(Tirmizi, Savm, 62)

Nafile Oruç Bozulabilir

Hz. Aişe (r.a.) anlatıyor:

Bir gün Resulullah (a.s.m.) bana:

“Yanında yiyecek bir şey var mı?” dedi.

“Hayır” dedim.

“O halde ben oruçluyum” dedi.

O çıktıktan sonra bana bir hediye getirildi. Yahut bize ziyaretçiler geldi.

Resulullah (a.s.m.) dönüp geldiğinde:

“Ya Resulallah! Bize yiyecek hediye edildi. Yahut ziyaretçiler geldi. Dolayısıyla size yiyecek bir şey hazırladım” dedim.

“Nedir o?” buyurdu.

“Hays (un, yağ ve hurmadan yapılan bir yemek)” dedim.

“Getir” dedi.

Onu getirdim ve yiyiverdi. Sonra da şöyle buyurdu:

“Ben oruçlu olarak sabahlamıştım.”

Mücahid (r.h.) bu durumu, malından sadaka vermek için çıkaran adama benzetmiş ve demiştir ki:

“Dilerse çıkardığı sadakayı verir, dilerse kararından vazgeçer.”

(Müslim, Sıyam, 169)

4. ZEKAT

Bu bölümde zekat ve sadaka ile ilgili yaşanmış sahneler yer alıyor. Yine olayların merkezinde iki Cihan Serveri var. Çoğumuz sadakayı maddi bir bağıştan ibaret sanırız. Oysa sadakanın güzel bir söz ve bir güler yüze varıncaya kadar çok çeşitleri olduğu görülecektir.

Ayrıca malî ibadet olan zekat ve sadaka, daha genel adıyla infak, belâların def'ine vesiledir. “Az sadaka çok belâyı defeder.” “Bazen belâ nazil olup gelir, karşısına sadaka çıkar, geri çevirir” gibi hadisler, bu ibadetin önemine işaret eder.

“Ne Zaman vereceksin?”

İnsanı aldatan şeylerden birisi yapması gereken ibadet ve vazifelerini ertelemesidir. Unutulmamalıdır ki, “Nasıl olsa daha çok vaktin var, ilerde yaparsın” telkini şeytandandır.

Büsr b. Cahhaş el-Kureşi (r.a.) anlatıyor:

Bir gün Resulullah (a.s.m.) avucuna tükürüverdi, sonra bunu işaret parmağıyla göstererek buyurdu ki:

“Allah Teala Hazretleri diyor ki: Ey insanoğlu, nasıl olur da sen beni aciz yerine koyarsın. Oysa ben seni şu tükürük damlası kadar bir sudan yarattım. (Eliyle boğazını göstererek) Sen ne vakit ruhun şuraya gelince ‘Zekat veriyorum’ dersin. Zekat vermenin zamanı bu mu?”

(Hadis Ansiklopedisi, c. 17, s. 355)

Zekat vermeyenler

Ebu Zer anlatıyor:

Peygamberimiz (a.s.m.) bir gün Kabe'nin gölgesinde oturuyordu. Yanına vardım. Beni görünce:

“Kabe'nin Rabbine yemin olsun ki, onlar zarardadır” buyurdu. Ben:

“Anam babam sana feda olsun ya Resulallah, kimdir onlar?” dedim. Buyurdu ki:

“Onlar serveti çok olanlardır. Ancak (eliyle ön sağ ve sol tarafını işaret ederek) böyle böyle bol bol dağıtmayı emredenler müstesna” dedi ve devam etti:

“Fakat böyleleri pek azdır. Deve, koyun ve inek sahibi olup da zekatını vermeyen insan, kıyamet günü o malları en semiz ve irileşmiş biçimde karşısında bulacak, o hayvanlar sırayla sahibine boynuzlarıyla toslayıp ayakları altında ezecekler. Sonuncusu da böyle yaptıktan sonra, birinci tekrar başlayacaktır. Bu hal, insanlar arasındaki hüküm bitinceye kadar devam edecektir.”

(Müslim, Zekat, 301)

Sadaka Nedir?

Ebu Musa (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) “Her Müslümanın sadaka vermesi gerekir” buyurdu. Kendisine:

“Ya Resulallah, bulamazsa?” diye soruldu:

“O zaman çalışır, kazanır, hem kendi için harcar, hem de sadaka verir.”

“Ya çalışacak gücü yoksa?”

“O zaman bir ihtiyaç sahibine yardım eder.”

“Buna da gücü yetmezse.”

“İyiliği ve hayırlı olan şeyleri insanlara duyurur.”

“Bunu da yapamazsa?”

“O zaman kendini başkasına kötülük yapmaktan alıkoyar. Zira bu da bir sadakadır.”

(Müslim, Zekat, 55)

“Kadınlar, Sadaka verin!”

İbni Ömer (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) bir bayram namazında kadınlar tarafına geçerek, “Ey kadınlar cemaati! Sadaka verin ve çok istiğfar edin. Çünkü ben, Cehennem ehlinin çoğunun sizden olduğunu gördüm.” Aralarından cesaretli, iyi konuşan bir kadın:

“Niçin Cehennem ehlinin çoğunu biz teşkil ediyoruz?” dedi. Resulullah (a.s.m.) şöyle buyurdu:

“Ağzınızdan çok kötü söz çıkıyor, kocalarınıza nankörlükte bulunuyorsunuz. Akıl ve dini eksik olduğu halde akıl sahibi erkeklere galebe çalan sizden başkasını bilmiyorum.” O kadın tekrar:

“Akıl ve dinin noksanlığı ne demek?” dedi. Efendimiz (a.s.m.):

“Akıllı noksan olmaktan kasıt, iki kadının şahitliğinin bir erkeğe denk olması; dinlerinin eksikliği de, hayız dönemlerinde namaz ve oruç gibi ibadetlerini yapamamalarıdır.”

(Buhari, Hayz, 6, Küsüf, 9; Müslim, Küsuf, 17)

“Akıl sahibi erkeklere galebe çalmaktan” kasıt, onları kadınlığın cazibesıyla etki altına alıp akıllarını baştan almak demektir. Bugün, pek çok kadın, giyim kuşamıyla, süsüyle erkekleri baştan çıkardığı, fitneye düşürdüğü bir gerçektir. Binaenaleyh, bu hadisin mesajı canlı bir şekilde günümüze uzanmaktadır. Kadınları Cehenneme götüren yoldan onları döndürmek için bu hadis önemli bir ikaz olsa gerektir.

Kime verilir?

Sadakanın kime verilmesi gerektiğinden daha önemli olan ihlâstır ve niyettir. Allah rızası için vermektir. Bazen niyet, kömürü elmasa dönüştürür.

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdu ki:

Bir adam, “Bu gece birine mutlaka sadaka vereceğim” deyip sadakasıyla birlikte dışarı çıktı. Fakat gece karanlığında farkında olmadan sadakasını bir hırsızın avucuna koydu. Sabah olunca insanlar:

“Bu gece bir hırsıza sadaka verilmiş” diye konuşmaya başladılar. Adam bu sözleri işitince:

“Allah’ım, hırsıza verdiğim sadakadan dolayı sana hamd ederim” dedi.

Tekrar bir sadaka vermeyi ahdetti. Yine gece karanlığında sadakası elinde olduğu halde çıktı. Bu defa farkında olmadan zina eden bir kadına sadaka verdi. Sabahleyin herkes:

“Bu gece de bir zinakâr kadına sadaka verilmiş” diye konuşmaya başladı. Adam bunları duyunca:

“Allah’ım, bir hırsız ve zâni kadına verdiğim sadakadan dolayı sana hamd ederim” dedi.

Adam yine sadaka vermeyi ahdetti. Aynı şekilde gece sadakasıyla çıktı, farkında olmadan bu defa zengin birine sadaka verdi. İnsanlar boş durur mu? Yine sabahleyin:

“Bu gece de zengin birine sadaka verilmiş” diye dedikodu yaptılar. Adam bunu duyunca:

“Allah’ım,” dedi, “bir hırsız ve bir zâniye sadaka verdiğim gibi, bir zengine verdiğim sadakadan dolayı da sana hamd ediyorum.”

Bunun üzerine adamın rüyasına girip şöyle dediler:

“Sadakaların kabul oldu. Çünkü umulur ki, hırsız, senin sadakan sayesinde hırsızlıktan vazgeçer. Zina eden kadın zinadan vazgeçip iffete gelir. Zengin de ibret alıp Allah’ın kendisine verdiği maldan sadaka vermeye başlar.”

(Buhari, Zekat, 14; Müslim, Zekat, 78)

Bu hadiste görüldüğü gibi sadaka vermekte asıl olan niyettir. Allah rızasıdır. Bu niyetle olduktan sonra kişi kime verirse versin, sadakası makbuldür.

“Kendi Malından ver”

Abdullah b. Amr es-Sadi anlatıyor:

Hilafeti sırasında Hz. Ömer’in (r.a.) yanına geldim. Hz. Ömer bana:

“Duyduğuma göre, Müslümanların bazı işlerini yapmayı üzerine almışsın, ama ücret almıyormuşsun. Bu doğru mu?”

“Evet” dedim. Bunun üzerine Halife Ömer:

“Neden almıyorsun?” dedi.

“Benim atlarım, kölelerim var. Halim vaktim iyidir. Hizmetimin karşılığının Müslümanlara sadaka olmasını istiyorum” dedim. Hz. Ömer:

“Hayır,” dedi. “Böyle yapma. Çünkü ben de bir ara senin gibi düşünmüştüm. Resulullah (a.s.m.) bana ikramda bulunuyordu. Ben:

“‘Bunu benden daha muhtaç olanlara verin’ diyordum. Hatta bir defa bana epey bir mal vermişti. Ben yine:

“‘Ya Resulallah! Bunu benden daha muhtaç kimseye verseniz’ demiştim de:

“‘Önce sen bunu al, kendi malın yap, sonra sadaka olarak kendin ver. İstemeden ve beklemeden sana bir mal gelirse al. Aksi halde alma. Bu huyu da terk et’ buyurdu.”

(Buhari, Ahkam, 17; Müslim, Zekat, 111)

Ateşten Korunma

Adiyy b. Hatim (r.a.) anlatıyor:

Bir gün ben Resulullah'ın (a.s.m.) yanında idim. Birden bir adam çıkageldi, fakirlikten şikayet etti. Bir başkası daha geldi. O da yol kesen eşkıyalardan şikayette bulundu. Resulullah (a.s.):

“Ey Adiyy,” dedi. “Sen Hire’yi hiç gördün mü?”

“Görmedim, ama duydum” dedim.

“Eğer ömrün olursa, tek başına devesine binen bir kadının Hire’den kalkıp Kabe’ye gelerek tavaf edeceğini göreceksin. Üstelik bu kadın Allah’tan başka hiç kimseden korkmayacak.”

Adiyy, “İçimden memlekete dehşet salan Tayy eşkıyaları nereye gidecek?” diye geçirdim. Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.):

“Eğer ömrün olursa, Kısra’nın hazinelerinin fethedildiğini de göreceksin” buyurdu.

“Kısra b. Hürmüz mü?” dedim.

“Evet, Hürmüz’ün oğlu Kısra” buyurdu.

“Yine ömrün olursa şunu da göreceksin: Kişi eli altın veya gümüş parayla dolu olduğu halde, onu kabul edecek fakir arayıp bulamayacak” dedi ve şöyle devam etti:

“Siz bir gün mutlaka aranızda hiç bir perde ve tercüman olmadan Rabbinizle mülâki olacaksınız. O zaman Allah:

“‘Sana tebliğ eden bir Peygamber göndermedim mi?’ diyecek. Muhatap:

“‘Evet gönderdin’ diye cevap verecek.

“‘Sana mal verip, ikramda bulunmadım mı?’ diyecek.

“‘Evet verdin’ deyip adam sağına soluna bakacak, fakat Cehennemden başka bir şey göremeyecek.”

Adiyy diyor ki: “O anda Resulullah’ın (a.s.m.) şöyle dediğini işittim:

“Bir hurmanın yarısı kadar sadaka da olsa onunla Cehennemden korunmaya bakın. Yarım hurma bulamayan, hiç olmazsa güzel sözle korunsun.”

Adiyy der ki:

“Ben gerçekten Hire’den kalkıp devesiyle gelip Kabe’yi tavaf eden yaşlı kadını gördüm. Kısra b. Hürmüz’ün hazinelerinin fethinde de bulundum. Eğer sizin ömrünüz varsa onun şu söylediğini de görürsünüz:

“Kişi eli altın ve gümüşle dolu olarak çıkacak, onu sadaka olarak vereceği kimse bulamayacak.”

(Buhari, Menakıb, 25)

“Eşinle Olman Sadakadır”

Ebu Zer (r.a.) anlatıyor:

Sahabelerden bazıları dediler:

“Ya Resulallah! Rahat yaşayan şu zenginler, sevapları da kapıp götürdüler. Çünkü bizim gibi onlar da namaz kıldılar, bizim gibi onlar da oruç tuttular, üstelik fazla mallarından tasaddukta bulundular.” Resulullah (a.s.m.) buyurdu ki:

“Allah size de tasadduk edeceğiniz şeyler vermedi mi? Şüphesiz her tesbih (sübhanallah demek) sadakadır. Her tekbir (Allahü ekber demek) sadakadır. Her tahmid (Elhamdülillah demek) sadakadır. Her tehlil (Lâ ilâhe illallah demek) sadakadır. İyiyi, doğruyu emretmek sadakadır. Münkerden, kötülükten sakındırmak sadakadır. Hatta herhangi birinizin hanımıyla birleşmesi de sadakadır.”

Dediler:

“Ya Resulallah! Yani birimizin şehvetini tatmin etmesinde de mi ücret var?”

Resulullah (a.s.m.) buyurdu:

“Peki nefsini haram yoluyla tatmin etseydin vebal ve günah olmayacak mıydı?”

“Evet” dediler.

“Tıpkı onun gibi helâl yoldan şehvetini gidermesinde de mükafat vardır” buyurdu.

(Müslim, Zekat, 53)

Güzel Çığır

Cerir (r.a.) anlatıyor:

Bir gün Resulullah'a (a.s.m.), hepsi Mudar kabilesinden olan kalabalık bir grup gelmişti. Fakirlikten bunların üstü başı açık, ayakları çıplaktı. Sadece kaplan postu gibi abalara sarılmış ve kılıçları da boyunlarına asılmıştı. Onların bu fakir ve sefil halini gören Resulullah'ın (a.s.m.), üzüntüsü yüzüne yansımıştı. Odasına girdi, tekrar geri çıktı. Sonra Bilal'e ezan okumasını söyledi. Bilal ezan okudu, kamet getirdi, namaz kıldı. Sonra insanlara hitaben bir konuşma yaptı:

“Ey insanlar! Sizi tek bir nefisten yaratan, ondan da eşini yaratıp her ikisinden pek çok kadın ve erkek var eden Rabbinizin emirlerine karşı gelmekten sakının. Kendi adına birbirinizden dilekte bulunduğunuz Allah'ın ve akrabanın haklarına riayetsizlikten de sakının. Allah, şüphesiz her an, her şeyi görüp gözetmektedir.” (Nisa, 1) âyetini okudu. Sonra Haşir Sûresinden bir âyet daha okudu:

“Ey insanlar, Allah'ın emirlerine karşı gelmekten sakının ve herkes yarın için ne hazırladığına baksın. Allah'tan sakının. Çünkü Allah yaptıklarınızdan hakkıyla haberdardır.” (Haşir, 18) Ve şöyle devam etti:

“Kişi dinarından, dirheminden, giyeceğinden, bir ölçek buğdayından, bir ölçek hurmasından dahi sadaka versin. Bir şeyi olmayan, yarım hurma da olsa, bağışta bulunsun.”

Bu arada Ensar'dan bir zât, zar zor taşıdığı yüklü bir bohça ile çıkageldi. Ardından halk ellerindekilerle sükün ediverdi. Öyle ki az sonra yiyecek ve giyeceklerden oluşan iki yığın meydana geldi. Resulullah (a.s.m.) bu durumdan çok memnun olmuştu. Memnuniyeti yüzünden okunuyordu. Yüzü yaldızlanmış gibi parlıyordu. Şöyle buyurdu:

“Kim İslâm'da hayırlı bir çıkış açarsa, kendi ecri ile beraber, kendinden sonra o yoldan gideceklerin ecri de ona verilir. Onların ecrinden de bir şey eksilmez. Kim, İslâm'da kötü bir çıkış açarsa, ona da kendi günahı ile beraber o yoldan gidenlerin günahı verilir. Bu da onların günahından bir şey eksilmez.”

(Müslim, Zekat, 69; Nesai, Zekat, 64)

5. HAC

Bu bölümde Hac ibadetinin uygulamalı öğretiminden ibaret olan Veda Haccının bazı sahneleri yer alacak. Hayalen yine o zâtı vazife başında, ümmetini irşat ederken izleyeceğiz.

Veda Haccında 130 bin sahabe hazır bulunmuştur. Resulullah (a.s.m.) ihrama girerken, tavaf ederken, Arafat ve Müzdelife’de dua ederken, Mina’da şeytan taşlarken, kurbanını keserken, bütün hac menasikini bu ilk ve son haccında ümmete bir bir ders vermiştir.

İslâm âleminin maddî ve manevî tanışma ve dayanışma kongresi olan haccın bazı sahnelerini gelecek rivayetler göz önüne getirecektir.

“Her Şeyi Sormayın!”

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) bir gün bize hitap ederek şöyle dedi:

“Ey insanlar! Bundan böyle size hac farz kılınmıştır. Şu halde hac farızasını yerine getirin.”

Bir adam:

“Her yıl mı ya Resulallah?” dedi.

Resulullah (a.s.m.) sustu, cevap vermedi. Adam sorusunu üç kez tekrarladı. Sonra Resulullah (a.s.m.) buyurdu ki:

“Size cevap vermediğim takdirde beni kendi halime bırakın. Şayet evet deseydim, her yıl hac size farz olurdu, buna da gücünüz yetmezdi. Bilin ki, sizden öncekileri helâk eden şey, çok soru sorup peygamberlerine muhalefet etmeleridir. Size bir şeyi emrettiğim zaman gücünüz yettiğinde onu yapın. Size bir şeyi yasakladığımda da ondan kaçının.”

(Buhari, İ'tisam, 4)

Veda Haccına Çıkış

Bu hadis, Medine'den Veda Haccına çıkılıp yolda ihrama girilmesi, telbiye getirilmesi, kurbanlığı olanlarla olmayanların durumu gibi çeşitli safhaları içine almaktadır.

İbni Abbas (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) Medine'den, rida ve izarını giyip saçlarını yağlayıp taradıktan sonra, ashabıyla birlikte ayrıldı. Rida ve izar cinsinden, zaferanla boyanıp da boyası vücuda geçecekler dışında hiçbir şeyi yasaklamadı.

Bu şekilde Zülhuleyfiye'ye geldi. Devesine bindi. Devesi onu Beyda tepesine çıkarınca, o ve ashabı lebbeyk diyerek telbiye getirmeye başladılar. Resulullah (a.s.m.) kurbanlığına takı takıp nişanladı. Bu, Zilkade ayının sondan beşinci gününde olmuştu.

Zilhicce'nin dördünde ise Mekke'ye vardı. Hemen Beytullah'ı tavaf etti. Sonra Safa ve Merve arasında say etti. Nişanlanmış kurbanlığı bulunması nedeniyle ihramdan çıkmadı.

Sonra Mekke'nin en yüksek yeri olan Hacun mevkiine vardı. Hac için telbiye getirmeye başladı. Kabe'yi tavaf ettikten sonra, Arafat'tan dönünceye kadar hanımına yaklaştı.

Fakat, ashabına Kabe'yi tavaf edip Safa ve Merve'de say etmelerini, sonra saçlarını kısaltarak ihramdan çıkmalarını emretti.

Bu emirler, beraberinde nişanlanmış kurbanlıkları olmayanlar içindi. Artık yanında hanımı olanlara hanımları da helâldi. Koku sürünmek ve normal elbiselerini giymek de.

(Buhari, Hac, 21, 70, 128)

Av Eti

Hac için ihram giyene bazı şeyler yasaktır. Koku sürmek, dikişli elbise ve ayakkabı giymek, eşiyile münasebette bulunmak, avlanmak gibi. Gelecek hadis avlanma yasağı sebebiyle sahabelerin av etini yiyip yiyemeyecekleri hakkındaki tereddütlerini gidermektedir.

Ebu Katade (r.a.) anlatıyor:

Bir gün Resulullah'ın (a.s.m.) ashabından bir grupla Mekke yolu üzerinde bir yerde oturuyordum. Resulullah (a.s.m.) bizden biraz ilerde önümüzde bulunuyordu. Benim dışımda herkes ihramlı idi.

Yıl, Hudeybiye Antlaşmasının yapıldığı yıldır. Halk vahşi bir eşek gördü. Ben o sırada ayakkabılarımın bağlarını onarmakla meşguldüm. Onu bana duyurmadılar. Kendiliğimden görmemi bekliyorlardı.

O sırada döndüm baktım ve hayvanı gördüm. Hemen atımı eyerleyip atladım. Aceleden kamçı ve mızrağı unutmuştum. "Kamçı ve mızrağımı verin" dedim. İhramlının avlanma yasağı nedeniyle, "Hayır" dediler, vermediler. "Vallahi bu işte sana yardımcı olmayız."

Kızdım. İnip onları aldım. Tekrar ata binip eşeğin ardına düştüm. Gidip hayvanı avladım, ölmüş olarak getirdim. Arkadaşlarım etinden yediler. Sonra ihramlı olduklarından yiyip yiyemeyecekleri konusunda şüpheye düştüler. Yürüdük. Ben etten bir parça yanımda ayırmıştım. Resulullah'a (a.s.m.) ulaşınca meseleyi sorduk.

"Yanınızda ondan arta kalan var mı?" dedi. Ben "Evet" diyerek parçayı uzattım. İhramlı olduğu halde yedi ve şöyle buyurdu:

"Bu bir yiyecektir. Allah onunla size ikramda bulunmuştur."

(Müslim, Hac, 56)

Hacda ihramlı olmayan av yapabileceği gibi, ihramlı avlanmaya yardım etmediği takdirde av etinden yiyebilir.

İhramının Hayız Olması

Bu olay Veda Haccı sırasında olmuştur. Zaten Resulullah'ın (a.s.m.) yaptığı ilk ve son hac, Veda Haccıdır. Büyük bir kalabalıkla yapılmış bu hacda haccın bütün şartları, kuralları Resulullah tarafından belirlenmiştir. Hz. Aişe'nin şahsında hayızlı kadının Kabe'yi tavaf hariç, her ibadeti yapabileceği de burada tespit edilmiştir. Aşağıdaki rivayet bunu açıklamaktadır.

Hz. Cabir (r.a.) anlatıyor:

Biz hacc-ı ifrat için ihrama girip Resulullah'la (a.s.m.) birlikte yürüdük. Hz. Aişe (r.a.) umre için ihrama girmişti. Seref'e geldiğimizde Hz. Aişe hayız olmuştu. Biz Mekke'ye vardığımızda tavaf edip Safa ve Merve'de say ettik. Sonra kurbanlığı olmayanların ihramdan çıkmaları emredildi. sorduk:

“Artık bundan sonra neler bize helâldir?”

Resulullah (a.s.m.) buyurdu ki:

“İhramlıya yasak olan her şey size helâldir.”

Bunun üzerine kadınlarımızla beraber olduk, koku süründük, normal elbiselerimizi giyindik. Bunları yaparken Arefe gününe dört gün kalmıştı. Sonra Tevriye günü (Zilhiccenin 8. günü) tekrar ihrama girdik. O sırada Resulullah (a.s.m.) Hz. Aişe'nin yanına varmıştı ki, onun ağladığını gördü.

“Neyin var, ya Aişe?” diye sordu. Hz. Aişe:

“Hayız oldum, herkes ihramdan çıktı, ben çıkamadım, tavafımı yapamadım, herkes umresini tamamladı, hac (Arafat) için tekrar herkes ihrama girdi” diye yakındı.

Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.) onu şu sözlerle teselli etti:

“Ya Aişe! Bu hal senin kusurun değil. Adem'in (a.s.) kızlarına yazılmış bir kaderdir. Sen de herkes gibi yıkan ve hac için ihrama gir.”

O da öyle yaptı ve bundan sonraki hac menasikini bu şekilde tamamladı. Ancak ifaza tavafını hayızdan temizlenince yaptı. Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.):

“Böylece haccını da umreni de yapmış oldun. Her ikisinin ihramından çıkmış oldun” dedi. Hz. Aişe:

“Fakat yine de içimde haccı, Beytullah'ı tavaf etmeden yaptığım hissi var” deyince, Resulullah (a.s.m.) Hz. Aişe'nin kardeşine seslendi:

“Abdurrahman! Kardeşin Aişe'yi Tenim'e götür. Orada umre ihramına girsin” dedi. Bu, Hasbe Gecesi, yani Mina'da kalınan gecelerden birindeydi.

Resulullah (a.s.m.) kolaylık gösteren bir insandı. Hz. Aişe bir şeyi istedi mi onu takip eder, yerine getirirdi.

(Buhari, Hac, 81, 32, 34, 35, Umre, 6, 15, Meğazi, 61)

Mültezem’de Gözyaşı

Amr b. Şuayb anlatıyor:

Babam Abdullah’la tavafta bulundum. Kabe’nin arkasına gelince dedim ki:

“İstiaze (Allah’a sığınma duasında) bulunmuyor musun?”

“Cehennem ateşinden Allah’a sığınırım” dedi ve yürüdü. Hacerü’l-Esved’e gelince istilamda bulundu. Rûkn ile Kabe kapısı arasında (Mültezem’de) ayakta durdu. Göğsünü, yüzünü, kollarını Kabe’ye iyice dayayıp avuçlarını şöyle açarak kendini Kabe duvarına yasladı. Sonra:

“İşte Resulullah’ı (a.s.m.) aynen böyle yaparken gördüm” dedi.

Bir başka rivayette Resulullah’ın (a.s.m.) Mültezem’de kollarını ve yüzünü duvara yapıştırarak ağladığı belirtilir. Hz. Ömer, bu durumu görünce nedenini sormuş. Resulullah (a.s.m.):

“Ya Ömer! İşte burası gözyaşı dökülecek yerdir” buyurmuştur.

(Ebu Davud, Menasik, 55)

Kadınla Erkeğin Tavafl

İbni Cüreyc anlatıyor:

İbni Hişam, kadınlarla erkeklerin birlikte tavaf etmesini yasakladığı zaman bana Ata dedi ki: “Peygamber hanımları erkeklerle beraber tavaf ettikleri halde, o bunu hangi hakla yasaklayabiliyor?” Ben Ata’ya sordum:

“Bu, örtünme emrinden önce mi, sonra mıydı?”

“Yemin olsun, ben buna örtünme emrinden sonra şahit oldum” dedi. Tekrar sordum:

“Peki erkeklerle nasıl karışırldı?”

“Erkeklerle karışmazldı. Meselâ, Hz. Aişe, erkeklerden ayrı tavaf eder, onlara karışmazdı. Hatta bir kadın Aişe’ye ‘Ey mü’minlerin annesi! Haydi beraber gidip elimizle Hacerü’l-Esvedi istilam edelim’ demişti de, ona, ‘Sen dilediğin gibi yap’ deyip gitmekten kaçınmıştı. Kadınlar genelde geceleyin çıkarlar ve kim oldukları bilinmeyecek şekilde erkeklerle tavaf ederlerdi.”

(Buhari, Hac, 64)

Kabe’de Fal Okları

Cahiliye devrinde yapılacak bir işe kismet ve fal oklarıyla karar verilirdi. Rivayete göre üç çeşit ok vardı. Birinin üzerine “yap”, birinin üzerine “yapma”, diğerinin üzerine de “boş” yazılı idi. Eğer “yap” oku çıkarsa o iş yapılır, “yapma” çıkarsa yapılmazdı. “Boş” çıkarsa ok çekmeye devam ederlerdi. Bu bâtil âdet için kullanılan okları Kabe’nin içindeki heykellerin yanında bulundurulardı.

Bu konuyla ilgili İbni Abbas’tan şöyle bir rivayet vardır:

Resulullah (a.s.m.) Mekke’ye geldiği vakit, içinde put olduğundan Kabe’ye girmek istemedi. Onların çıkarılmalarını emretti. Bunun üzerine hepsi çıkarıldı. Hatta Hz. İbrahim ve İsmail’in ellerinde fal okları bulunan heykelleri de çıkarıldı. Resulullah (a.s.m.) bunları görünce:

“Allah canlarını alsın. Vallahi Hz. İbrahim ve İsmail’in (a.s.) bunlarla fal çekip kismet aramadıklarını kendileri de bilirler” dedi.

Bundan sonra Kabe’nin içine girdi. Duvarlarına doğru tekbir aldı. Ama orada namaz kılmadı.

(Buhari, Hac, 54)

Peygamberler ve Deccal

Aşağıdaki hadis, Resulullah'ın (a.s.m.) Veda Haccında yaptığı konuşmalardan birini yansıtmaktadır. Ahir zamanda çıkıp dini tahrip edecek ve insanlığa büyük zararlar verecek olan Deccal hakkında, Veda Haccı sırasında büyük kalabalığa bilgi vermiştir.

Deccal, yalancı demektir. Şu halde en büyük vasfı nifakla, yalan ve aldatmakla iş görmesidir. Uzun olan insanlık tarihi içinde din ve maneviyat konusunda en büyük tahribatı o yapacağından Hz. Nuh'tan (a.s.) beri, her peygamber onun hakkında ümmetini uyarmıştır.

İbni Ömer (r.a.) anlatıyor:

Veda Haccını idrak etmediğimiz halde, Resulullah (a.s.m.) da aramızda iken zaman zaman Veda Haccından konuşurduk. Resulullah (a.s.m.) Veda Haccında Allah'a hamd ü sena ettikten sonra Mesih Deccal'ı zikretmiş, Üstelik onun hakkında epeyce uzun konuşmuştu:

“Allah'ın gönderdiği her peygamber, ümmetini ondan sakındırmıştır. Hz. Nuh ve ondan sonra gelen bütün peygamberler onun şerrinden sakındırmışlardır. Bilin ki, o sizin aranızdan çıkacaktır. Onun icraatından hiçbir şey size gizli kalmayacak, zaten o da gizlemeyecektir. Rabbiniz kör değildir. Halbuki onun sağ gözü kör, pörtlek bir üzüm tanesi gibidir. Uyanık olun. Allah size kanınızı, malınızı, tıpkı şu gününüz ve şu beldeniz gibi hürmete lâayık ve haram kılmıştır. Acaba tebliğ ettim mi?”

Cemaat hep birden:

“Evet” diye cevap verdiler.

Bunun üzerine üç sefer:

“Şahit ol ya Rab! Şahit ol ya Rab! Şahit ol ya Rab!” dedi. Sonra:

“Benden sonra dönüp tekrar birbirinizin boyunlarını vuran kafirler gibi olursanız vay halinize, vah halinize!” dedi.

(Buhari, Hac 132, Edeb, 43, 95)

Arafat'tan Sonra

Hız. Ali (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) Arafat'ta vakfe yaptı ve:

“Burası Arafat'tır. Vakfe yeridir. Ayrıca Arafat'ın her yeri vakfedir” buyurdu.

Sonra güneş batar batmaz Arafat'tan ayrıldı. Devesinin arkasına Üsame b. Zeyd'i bindirdi. Halk, sağında ve solunda telaşla hayvanlarına vurup yol alıyorlardı. O, her zamanki gibi yumuşak ve sakindi. Eliyle işaret ederek:

“Ey insanlar, sakın olun” diyordu.

Sonra Müzdelife'ye geldi. Orada akşam ve yatsı namazlarını beraber kıldırdı. Sabah olunca Kuzah Tepesine varıp vakfe yaptı.

“Burası Kuzah'tır, vakfe yeridir. Ayrıca Müzdelife'nin tamamı vakfe yeridir” buyurdu.

Sonra oradan ayrılıp Muhassir Vadisine geldi. Devesini hızlandırdı, devesi vadiyi dört nala geçti. Orada durup amcasının oğlu Fazl'ı devesine aldı.

Oradan Cemrutü'l-Akabeye gelip taş attı. Sonra kurban kesim yerine gitti.

“Burası kurbanlarınızı keseceğiniz yerdir. Ayrıca Mina'nın her yerinde kurban kesebilirsiniz” dedi.

O sırada Has'am kabilesinden genç bir kadın geldi:

“Ya Resulallah! Babam yaşlı bir ihtiyardır. Allah'ın farz kıldığı hac, kendisine terettüp etmiştir. Ben ona bedel hac yapabilir miyim?” diye sordu. Resulullah (a.s.m.):

“Babana bedel hac yapabilirsin” dedi. O sırada devesinin terkisinde bulunan Fazl'ın başını eliyle başka tarafa çevirdi. Amcası Abbas “Ya Resulallah Fazl'ın başını niye çevirdiniz?” dedi. Buyurdu ki:

“İkisini de genç görüyorum. Onlar hakkında şeytanın şerrinden emin değilim.”

Derken biri daha geldi.:

“Ya Resulallah, ben traş olmadan önce ifaza tavafını yaptım, bir şey olur mu?” dedi.

“Hayır, traş da ol. Bunda bir mahzur yok” dedi.

Bir başkası geldi:

“Ya Resulallah, ben de taşlamadan öce kurbanımı kestim. Ne yapayım?” dedi.

“Şimdi de taşlarını at, bunda bir mahzur yok” dedi.

Sonra Beytullah'a gelip tavaf etti. Ardından zenzemin başına varıp:

“Ey Abdulmuttalip oğulları, eğer halkın bana uyup size galebe çalmasından korkmasam, ben de sizin gibi zenzemden su çeker, halka içirirdim” dedi.

(Tirmizi, Hac, 54)

Arafat'ta Ölen Kişi

İbni Abbas (r.a.) anlatıyor:

Bir adam Arafat'ta Resulullah'la (a.s.m.) beraber duruyordu. Devesi onu birden yere attı, boynu kırıldı ve adam orada öldü.

Efendimiz (a.s.m.) buyurdu ki:

“Adamı su ve sidr ile yıkayın. İki ihram elbisesi içinde kefenleyin. Kefene koku sürmeyin. Başını da örtmeyin. Çünkü Allah onu kıyamet günü telbiye getirirken (Lebbeyk Allahümme Lebbeyk derken) diriltecektir.”

(Müslim, Hacc, 94; Buhari, Cenaiz, 20, 21, 22)

Arafat'ta Dua

Abbas b. Mirdas es-Sülemi (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) Arefe günü akşamı ümmetinin bağışlanması için duada bulundu. Cenab-ı Hak duasına:

“Ben, zalimler hariç, onları mağfiret buyurdum. Zira Ben zalimden mazlumun intikamını alacağım” şeklinde karşılık verdi. Resulullah (a.s.m.):

“Ey Rabbim, dilersem mazluma lütfunla Cenneti verir, zalimi de affedersin” dedi.

Cenab-ı Hak bu duaya o akşam icabet buyurmadı. Resulullah (a.s.m.) Müzdelife'ye varıp sabah namazını kılınca, cevapsız kalan duasını tekrar etti. Duasına orada arzusu istikametinde cevap verildi. Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.) memnuniyetinden tebessüm buyurdu. Yanında bulunan Hz. Ebu Bekir ve Ömer (r.a.):

“Anamız babamız sana feda olsun. Bu vakitlerde hiç güldüğünüzü görmemiştik. Sizi güldüren nedir? Allah sizi hep sevindirsın” dediler. Efendimiz (a.s.m.):

“Allah'ın düşmanı İblis, Allah Teala Hazretlerinin ümmetimin hepsini mağfiret buyurduğunu öğrenince, yerden toprak alıp yüzüne gözüne saçtı ve ‘Yazıklar olsun bana, helâk oldum, her emeğim boşa gitti’ diye bağıırıp çağırmaya başladı. Onun bu korku ve üzüntülü halini görmek beni güldürdü” buyurdular.

(Hadis Ansiklopedisi, c. 17, s. 394)

Mina’da Hitap

Resulullah (a.s.m.) hac menasiki (hükümleri) ile ilgili tavsiyelerine her yerde olduğu gibi burada da devam ediyordu. Mina’da halka hitap edip atılacak taşların büyüklüğü, parmak uçlarına yerleştirilip nasıl atılacağına varıncaya kadar bilgilendiriyordu. Kalabalığa sesini işittirmek için de belli mesafeden sözlerini tekrarlayanlar oluyordu. Rafi b. Amr el-Müzeni’nin tasvir ettiği şu sahne buna delildir:

“Resulullah’ı Mina’da halka hitap ederken gördüm. Vakit kaba kuşluktu. Efendimiz, boz bir dişi katırın üzerindeydi. Ali (r.a.) da, onun sözlerini işiteceği bir mesafeden aynıyla halka aktarıyordu. O sırada halkın kimisi ayakta, kimisi de oturmaktaydı.”

(Ebu Davud, Menasik, 73)

Ramazan Umresi

İbni Abbas (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) Ensar'dan Ümmü Sinan olarak anılan bir kadına:

“Seni bizimle hac yapmaktan alıkoyan nedir?” dedi. Kadın:

“Sulamada kullandığımız iki devemiz var. Kocam, onlardan birisiyle oğlunu alarak hacca gitti. Öbürüyle de ben arazimizi sulamak üzere kaldım” dedi.

Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.):

“Ramazan'da yapacağın umre, kaçırdığın haccın veya benimle yapacağın haccın yerine geçer. O halde Ramazan gelince umre yap. Çünkü bu umre hacca denk gelir.”

(Müslim, Hac, 222)

Hacda Ticaret

Hac Müslümanların sadece manevi değil, maddi dayanışmasına ve ekonomik işbirliği yapmalarına, ticaretlerini geliştirmelerine de imkan veren bir ibadettir. Onun için hacda ticaret yapmak, alışverişte bulunmak caizdir, hatta bir noktada gereklidir.

Eba Ümame et-Temimi anlatıyor:

Ben hac mevsiminde ücret karşılığı hizmet eden birisiydim. İnsanlar bana:

“Senin haccın hac sayılmaz” diyorlardı.

Sonra İbni Ömer’e (r.a.) rast geldim.

“Ben hac sırasında ücret karşılığı hizmet ediyorum. Halk bana haccın sayılmaz diyorlar. Ne buyurursun?” dedim.

İbni Ömer:

“Sen, ihrama girmiyor, telbiye getirmiyor ve tavaf etmiyor musun?” dedi.

“Evet, bütün bunları yapıyorum” dedim.

“O halde senin haccın hacdir” dedi ve şu açıklamayı yaptı:

Bir gün Resulullah’a (a.s.m.) bir adam gelmiş, aynen senin sorduğuna benzer şeyler sormuştu. Resulullah (a.s.m.), âyet nazıl olana kadar susmuş ona cevap vermemişti. Âyet şuydu:

“Hac mevsiminde ticaret yaparak Rabbinizin fazlından rızık istemenizde size bir günah yoktur.” (Bakara, 198)

Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.) o adamı çağırttı ve bu âyeti ona okuyarak, “Senin haccın hacdir” buyurdu.

(Ebu Davud, Menasik, 7)

6. KURBAN

Bu bölümde, Allah'a yakınlık manası ifade eden kurbanın faziletiyle ilgili bir kaç Saadet Asrı hatırası yer alıyor. Kurban kesmenin adabı, Cahiliye döneminde hayvanlara yapılan zulümler ve vahşi kesim şekillerinin ortadan kaldırılışı ve besmeleyle kesim gibi hususlara yer verilecek.

“Günah Adak Olmaz”

İmran b. Husayn (r.a.) anlatıyor:

Bir savaş sırasında Ensar’dan bir kadın esir düşmüş, Resulullah’ın (a.s.m.) devesi Adba da ele geçirilmişti. Düşmanlar kadını bağlamışlardı. Halk develerini evlerinin önünde dinlendiriyordu.

Bir gece kadın ipini çözmeyi başardı. Doğruca develerin yanına geldi. Yanına her yaklaştığı deve böğürüyordu. O da onu bırakıp diğerine yaklaşıyordu. Sonunda Resulullah’ın (a.s.m.) devesi Adba’ya yaklaştı. O hiç sesini çıkarmadı. Adba çok olgun, terbiyeden geçmiş, uysal bir deve idi. Kadın Adba’ya binip kaçmaya başladı.

Neden sonra kaçtığını anladılar. Ama ne kadar aradılsa bulamadılar. Kadın, Allah’ın kendisine kurtulmayı nasip etmesine karşılık, bindiği deveyi kurban etmeyi adadı. Medine’ye döndüğünde halk, deveyi tanıdı. “Aaa Adba, Resulullah’ın (a.s.m.) devesi” diye söylenmeye başladılar. Kadın:

“Ama ben, bu deveyi kurban edeceğimi adamıştım?” dedi. Durumu Resulullah’a (a.s.m.) bildirdiler:

“Sübhanallah!” dedi. “Hayvana ne kötü bir mükafat! Allah onu bu deveyle kurtarsın, o da bunu kessin! Hayır! Günah olan bir adak yerine getirilmez. Kişinin sahip olmadığı şeyi adak yapmasına da uyulmaz” buyurdu.

(Müslim, Nüzur, 8)

Cahiliye Vahşeti

Cahiliye döneminde kızlar canlı canlı toprağa gömüldüğü gibi, hayvanların vücudundan da canlı iken bir parçası kesilip alınırdı. Hayvanın bağırmasına, canının yakılmasına hiç aldırılmazdı. Âlemlere rahmet olarak gelen Peygamberimiz bu vahşi adeti kaldırmıştır.

Ebu Vakıd (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) Medine'ye geldiği zaman, Medineliler diri diri devenin hörgücünü keser, koyunların kuyruklarını koparıp yerlerdi. Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.) buyurdu ki:

“Diri hayvandan kesilen şey meytedir, leştir, asla yenilmez.”

(Ebu Davud, Sayd, 3)

Besmelesiz Kesilen

Ashaptan bir grup Resulullah’a (a.s.m.) sordular:

“Bedeviler bize et, peynir, tereyağı getiriyor. Biz bunların Müslümanlıklarına tam olarak vakıf değiliz. Ne yapalım?” Resulullah (a.s.m.):

“Siz Allah’ın haram kıldığı şeylere dikkat edin, onlardan sakının. Hüküm belirtmediği hususlarda kendinizi zora sokmayın, sizleri affedecektir. Rabbiniz unutkan değildir. (Meryem, 64) Allah’ı siz zikredin” buyurdu.

Hz. Aişe (r.a.) anlatıyor:

Resulullah’a (a.s.m.) soruldu:

“Halk bize et getiriyor. Kesilirken besmele çekilip çekilmediğini bilmiyoruz. Ne yapalım?”

Buyurdu ki:

“Siz besmele çekip yiyin.”

(Buhari, Sayd, 21, Ebu Davud, Edahi, 19)

Kurban Sevabı

Zeyd b. Erkam (r.a.) anlatıyor:

Ashap bir gün:

“Ya Resulallah! Şu bayram günü kesilen kurbanların mahiyeti nedir?”

“Bu, babanız İbrahim’in (a.s.) sünnetidir.”

“Kurban kesince bize ne gibi sevap var ey Allah’ın Resulü?”

“Kurbanın her bir kılı için bir sevap vardır.”

“Kesilen kurban koyun kuzu gibi yünlü ise?”

“Yünün her bir kılı için de bir sevap vardır” buyurdu.

(Hadis, Ansiklopedisi, c. 17, s. 410)

7. DUA

Bu bölümde duada misli olmayan Allah Resulünün (a.s.m.) o nurlu atmosferinde cereyan etmiş hatıralardan dua ile ilgili bir demet sunulacak.

“Dua kulluğun özüdür ve halis bir imanın neticesidir.” Kulun Allah katında önemi duasıyla belli olur. Çünkü Rabbimiz “Duanız olmazsa ne ehemmiyetiniz var” buyuruyor. Duanın insan üzerinde maddî ve manevî tesirleri pek büyüktür. Dualar belâları geri çevirir, iç huzuru verir. Kimsesizlik vahşetini ortadan kaldırır, ünsiyet lezzetini kazandırır.

Her duaya cevap verildiği halde her duanın kabul edilmemesi Rabbimizin hikmetine bağlıdır. Çünkü cevap vermek başkadır, kabul etmek başkadır. Hasta, doktora “Bana şu ilacı ver” dediğinde, doktor, o ilacı verip vermeyeceğine kendi ilmiyle karar verir. İstenilen ilaç faydalı değilse vermez. Bu takdirde “Doktor beni dinlemedi” denilmez.

Bunun gibi, Allah da yapılan bütün duaları dinler, işitir ve huzuruyla kuluna cevap verir. Fakat kabul edip istenilen şeyin aynını vermesi, hikmetine tabidir. O kul hakkında neyin hayırlı olacağını bildiği için ona göre muamele eder. Dünyada kabul edilmeyen duaların karşılığını ahirette verir.

Dua Kazayı Geri Çevirir

Dua kapısının açılması, kişinin çokça dua etmeye muvaffak olması demektir. Dua edebilmek, kişi için büyük bir hayırdır. Mü'min kendisine isabet eden her hayrı Allah'tan bilmelidir. "Sana ne iyilik gelirse Allah'tan, sana ne kötülük gelirse nefsendendir." (Nisa, 79)

Resulullah (a.s.m.) aşağıdaki hadiste dua etme hayrını, dua kapılarının açılması olarak vasıflandırıyor.

İbni Ömer (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdu ki:

“Kime dua kapısı açılmışsa, ona rahmet kapıları açılmış demektir. Allah'tan istenilen şeyler içinde ona en hoş gelen sıhhat ve afiyet talebidir. Dua, gelmiş ve henüz gelmemiş olan musibetler için faydalıdır. Kazayı, yalnız dua geri çevirir. O halde duaya sarılın.”

(Tirmizi, Daavat, 112)

Makbul Dua Vakitleri

Ebu Ümame (r.a.) anlatıyor:

Resulullah’a (a.s.m.):

“Hangi dua önemlidir?” diye soruldu.

“Gecenin sonunda yapılan dua ile farz namazların ardından yapılan dualar” buyurdu.

Yine Enes (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdu ki:

“Ezanla kamet arasında yapılan dua da reddedilmez.”

“O zaman nasıl dua edelim? Duamızda neleri isteyelim?” denildi.

“Allah’tan dünya ve ahirette afiyet isteyin” buyurdu.

(Tirmizi, Daavat, 80, 138)

Nasıl Dua Edilmeli?

Fedale b.Ubeyd (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) bir adamın dua ettiğini işitti. Adam duasında Hz. Peygambere (a.s.m.) salat ü selâm getirmemişti. Bunun üzerine:

“Bu kişi acele etti” dedi. Sonra o adamı çağırıp şöyle buyurdu:

“Biriniz dua edeceği zaman Allah Tealaya hamd ü sena ile başlasın. Sonra Peygambere salat ü selâm getirsin. Ondan sonra dilediğini istesin.”

(Tirmizi, Daavat, 66; Ebu Davud, Salat, 358)

Duada Israr

Ebu Müsebbih el-Makrai, Ebu Züheyir en-Numeyri'den (r.a.) naklen anlatıyor:

Bir gece Resulullah'la (a.s.m.) beraber çıkmış gidiyorduk. Yolda bir adama rastladık. Adam duasında ısrarla, tekrarlar ve ihlâsla istiyordu. Resulullah (a.s.m.) durdu ve onu dinlemeğe koyuldu.

“Eğer mühürlerse vacip oldu” buyurdu.

“Ne ile mühürlerse ey Allah'ın Resulü?” denildi.

“Amin” ile buyurdu.

Sonra dönüp yoluna devam etti.

Bunun üzerine adama, “Ey falan, sana müjdelersun. Duamı aminle noktala” denildi.

(Ebu Davut, Salat, 172)

Tamam-ı Nimet

Hız. Muaz (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) bir adamın şöyle dua ettiğini işitti:

“Allah’ım, senden tamam-ı nimet isterim.” Sordu:

“Nedir tamam-ı nimet?”

“Bu bir duadır, onunla hayır umuyorum.”

Resulullah (a.s.m.) buyurdu:

“Tamam-ı nimet, Cehennemden kurtulup, Cennete girmektir.”

Bir başkası da:

“Ey Celâl ve İkram Sahibi Rabbim” diye dua ediyordu. Dedi:

“Şüphesiz sana cevap verildi, istemeye devam et.”

Bir başkasını dinledi. O da:

“Allah’ım senden sabır istiyorum” diyordu. Ona da:

“Sen Allah’tan belâ istedin, afiyet de iste” buyurdu.

(Tirmizi, Daavat, 99)

Her Duaya Cevap Var

“Allah’a dua edip de duasına cevap verilmeyen kimse yoktur. Ya duasının karşılığı dünyada peşin verilir ya da ahireti için saklanır. Yahut dua yaptığı miktar günahından silinir. Yeter ki, kişi günah bir şey veya sıla-i rahmin kesilmesi için dua etmesin ve duada acele etmesin.”

Duada acele etmekten sorulunca şöyle buyurdu:

“Kişi, ‘Dua ettim ettim, hiçbir sonucunu görmedim’ der ve dua etmeyi bırakır.”

İsm-i Azamla Dua

Hz. Büreyde (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) bir adamın şöyle dediğini işitti:

“Allah’ım, şehadet ettiğim şu hususlar sebebiyle Senden istiyorum ki, Sen kendisinden başka ilâh olmayan Allah’sın. Ehad Samedsin ki, doğurmuş olmadığın gibi, doğmuş da değilsin. Asla hiç bir eşin benzerin olmamıştır.”

Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.) buyurdu:

“Nefsimi Kudret elinde tutan Zâta yemin olsun ki, bu adam Allah’tan İsm-i Azam’la talepte bulundu. Kim İsm-i Azamla dua ederse Allah ona icabet eder. Kim onunla isterse istediğini verir.”

(Tirmizi, Daavat, 65)

Şaşkın Adam!

Ebu Abdullah el-Cüşemi (r.a.) anlatıyor:

Bir bedevi geldi, önce devesini çömeltti, sonra bağladı. Ardından mescide girip Resulullah'ın (a.s.m.) arkasında namaza durdu. Resulullah (a.s.m.) selâm verince bedevi gelip hayvanın bağını çözdü, üzerine bindi. Ardından şöyle seslendi:

“Allah'ım bana ve Muhammed'e rahmet et. Bize yaptığın rahmette kimseyi ortak etme!”

Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.):

“Bu adamı mı, yoksa devesini mi, daha şaşkın buluyorsunuz? Ne dediğini duydunuz mu?” dedi.

Oradakiler:

“Evet, duyduk” dediler.”

(Ebu Davud, Edeb 42)

Sema Kapıları Açıldı

Hız. Ömer'in oğlu (r.a.) anlatıyor:

Biz, bir gün Resulullah'la (a.s.m.) birlikte namaz kılıyorduk. Halktan biri:

“Allahü ekber kebira, velhamdü lillâhi kesira, sübhanallahi bükreten ve esila” dedi. Yani, “Allah büyüklerin en büyüğüdür. Allah'a olan hamdimiz çoktur. Sabah akşam her an tesbihimiz Allah'adır.” Resulullah (a.s.m.):

“Bu sözleri söyleyen kimdir?” dedi. Adam:

“Ben ey Allah'ın Resülü” dedi. Resulullah (a.s.m.):

“Bunlar çok hoşuma gitti. Biliyor musunuz, onlar için sema kapıları açıldı” buyurdu.

İbni Ömer devamla:

“Bunu söylediğinden beri o zikri okumayı hiç terk etmedim.”

(Müslim, Mesacid, 150)

Melekler Koştu

Hız. Enes (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) namaz kılıyordu. O sırada bir adam nefes nefese geldi. Ve şöyle dedi:

“Allahu Ekber. Elhamdülillahi hamden kesira. Tayyiben mübareken fihi.” Yani, “En büyük Allah’tır. Çok temiz ve mübarek hamdler Allah’a mahsustur” dedi. Resulullah (a.s.m.) namazı bitirince:

“Bu cümleleri söyleyen hanginizdi?” diye sordu. Halk bir müddet sessiz kaldı. Resulullah (a.s.m.):

“Söyleyen fena bir şey söylemiş değil, çekinmesin” dedi.

Adam bunun üzerine:

“Ben söyledim, ey Allah’ın Resülü “ dedi. Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.) şöyle buyurdu:

“On iki melek gördüm. Her biri bu kelimeleri Allah’a yükseltmek için birbiriyle yarışıyorlardı.”

(Ebu Davud, Salat 121)

Yatarken Dua

Büreyde (r.a.) anlatıyor:

Bir gün Halid b. Velid el-Mahzumi:

“Ya Resulallah! Bu gece hiç uykum tutmadı. Bir türlü uyuyamadım” diye şikayet etti.

Resulullah (a.s.m.) ona şu tavsiyede bulundu:

“Yatağına girdiğinde şu duayı oku:

“Ey yedi kat göklerin ve onların gölgelediklerinin Rabbi olan Allah’ım! Ey yerlerin ve onların kaldırdığı varlıkların Rabbi olan Allah’ım! Ey şeytanların ve onların saptırdıklarının Rabbi olan Allah’ım! Bütün bu mahlûklarının şerlerine karşı beni himaye eyle. Ta ki, hiçbirisi aniden üzerime çullanmasın. bana saldırmasın. Zira senin koruduğun aziz olur. Senin övgün yücedir. Senden gayri ilâh yoktur. İlâh olarak yalnız Sen varsın.”

(Tirmizi, Daavat, 96)

Başka bir rivayette Halid b. Velid, gece uykuda iken korkutulduğundan söz etmiş, Resulullah (a.s.m.) da şu tavsiyede bulunmuştur:

“Allah’ın eksiksiz, tam olan kelimeleriyle Onun gazabından, ikabından, kullarının şerrinden, şeytanların vesveselerinden ve beni kötülüğe iten beraberliklerden Allah’a sığınırım, de.”

(Muvatta, Şi’r, 9)

Kederi Gideren Dua

El-Hudri (r.a.) anlatıyor:

Bir gün Resulullah (a.s.m.) mescide girdi. Ensar'dan bir adam orada oturuyordu. Kendisine Ebu Ümame denirdi. Resulullah (a.s.m.):

“Ey Ebu Ümame! Niçin seni namaz dışında mescitte otururken görüyorum?” dedi.

“Peşimi bırakmayan sıkıntılar ve borçlar var, ya Resulallah.”

Buyurdu ki:

“Sana, okuduğunda keder ve sıkıntılarını giderecek ve borcunu ödetecek bazı cümleler öğreteyim mi?”

“Evet, öğret ya Resulallah.”

“Sabahleyin ve akşama erdiğinde sık sık şu duayı oku:

“Allah'ım, kederden ve üzüntüden Sana sığınırım. Allah'ım aczden ve tembellikten Sana sığınırım. Korkaklıktan ve cimrilikten Sana sığınırım. Borcun galebe çalmasından, insanların vereceği sıkıntıdan da Sana sığınırım.”

Ebu Ümame der ki: “Ben bu duayı yaptım. Allah benden gam ve kederi giderdi. Borcumu da ödedi.”

(Ebu Davud, Salat, 367)

Efdal Zikir

İbni Ebi Evfa (r.a.) anlatıyor:

Bir adam geldi. Resulullah'a (a.s.m.) dedi ki:

”Ya Resulallah! Ben Kur'an'dan bir şeyi seçip alamıyorum. Bana faydalı olan bir şeyi öğretseniz.”

“Öyleyse,” buyurdu. “Şunu oku: Sübhanallahi velhamdü lillahi, velâ ilâhe illallahü vallahü ekber. Vela havle velâ kuvvete illâ billah. (Allah'ı tenzih ederim. Bütün hamdler Allah'a mahsustur. Allah'tan başka ilâh yoktur. En büyük Allah'tır. Her türlü güç ve kuvvet Allah'tandır.)”

Bunun üzerine adam:

“Ya Resulallah! Bu Allah içindir. Kendim için ne söyleyeyim?”

Buyurdu ki:

“Allah'ım bana merhamet et. Bana afiyet ver. Bana hidayet ver. Bana rızık ver.”

Adam bunun üzerine ellerini kenetleyerek sıkıca duayı kavradığını ifade etti. Resulullah (a.s.m.):

“İşte bu adam, iki elini de hayırla doldurdu” buyurdu.

(Ebu Davud, Salat, 129)

Günahın Bağışlanması

Esmâ b. Hakem el-Fezari (r.a.) anlatıyor:

Hz. Ali'den işittim. Şöyle demişti:

“Resulullah'tan bir hadis dinlediğimde Allah'ın dilediği kadar ondan istifade ediyordum. Bana bir adam hadis anlatsa, hemen ona yemin ettirirdim. Onu ancak, yemin edince tasdik ederdim. Bir gün Ebu Bekir (r.a.) bana bir hadis anlattı. Tabii Ebu Bekir doğru söylemiş ve şöyle demişti:

“Resulullah'tan işittim, şöyle diyordu: Bir kul bir günah işler, sonra abdest alır, iki rekat namaz kılar, sonra da Allah'a istiğfârda bulunursa, o kul mutlaka bağışlanır.”

Sonra şu âyeti okudu:

“Onlar kötü bir şey yaptıklarında veya nefislerine zulmettiklerinde Allah'ı zikreder, günahlarının bağışlanmasını dilerler. Allah'tan başka günahları kim bağışlar?” (Al-i İmran, 135).

(İbni Mace, İkametü's-salat, 193)

Bedir’de Dua

İbni Abbas (r.a.) anlatıyor:

Bana Ömer b. Hattab (r.a.) anlatmış, demişti ki:

“Bedir günü gelince Resulullah (a.s.m.) müşriklere baktı, bin kişi; ashabına baktı, üç yüz on dokuz kişi! Hemen kibleye dönüp ellerini kaldırdı, kollarını uzattı. Rabbine sesli olarak dua etmeye başladı:

“Allah’ım! Bana va’d ettiğini yerine getir. Allah’ım bana zafer ver. Allah’ım, Müslümanların bu bir avuç ordusunu helâk edersen, yeryüzünde sana ibadet edecek kalmaz.”

Ellerini öylesine gererek Rabbine dua etmişti ki, ridası omuzlarından kayıp yere düştü. Hz. Ebu Bekir onu alıp tekrar omuzları üzerine koydu. Sonra arkasından yanına yaklaşıp:

“Ey Allah’ın Nebisi! Artık Rabbine olan yakarışın yeter. O sana olan va’dini elbette yerine getirecektir” dedi. Tam o sırada Allah Teala şu vahyi indirdi:

“Hani siz Rabbinizden imdat istiyordunuz da, o ‘Muhakkak ki, meleklerden birbiri ardınca bin tanesi ile size imdat edeceğim’ diyerek duanızı kabul buyurmuştu. (Enfal, 9)” Ve o gün Allah, gerçekten meleklerle yardımını göndermişti.

(Müslim, Cihad, 58; Buhari, Megazi, 4)

Haram Yiyenin Duası

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

Bir gün Resulullah (a.s.m.):

“Ey insanlar!” diye konuşmaya başladı:

Allah Tayyiptir. Helâl, temiz ve güzel olmayanı kabul etmez. Allah mü'minlere de, peygamberlere emrettiğini emretmiştir.

Allah şöyle buyurmuştur: “Ey Peygamberler! Helâl temiz ve hoş olandan yiyin ve salih amel işleyin.” (Mü'minun, 51)

Yine Allah şöyle buyurmuştur: “Ey iman edenler! Size rızık olarak verdiklerimizin temiz ve helâl olanlarından yiyin.” (Bakara, 172)

Sonra yolculuğu uzamış, saçı başı dağılmış, toz toprak içinde kalmış, ellerini semaya uzatarak, “Ya Rab, ya Rab!” diyen bir adamdan söz etti. “Bu adamın yediği haram, içtiği haram, giydiği haram. Yani haramla beslenmiş biri. Böyle birinin duasına nasıl icabet edilir?” buyurdu.

(Müslim, Zekat, 65)

İcabe Saati

Eski Yahudi âlimi, sonra Müslüman olan Abdullah b. Selâm (r.a.) anlatıyor:

Bir gün Resulullah (a.s.m.) otururken dedim:

“Ya Resulallah! Allah’ın kitabı Tevrat’ta şöyle bir âyet biliyoruz: ‘Cuma gününde öyle bir saat vardır ki, mü’min kul o saati denk getirdiğinde namaz kılıp dua ederse, mutlaka isteği yerine getirilir’ dedim.”

Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.):

“Yahut bir saatin bir kısmı” diye düzeltme yaptı. Ben de:

“Evet doğru söylediniz, bir saatin bir kısmı” diye sözümü düzelttim. Sonra sordum:

“Bu vakit cumanın hangi vaktidir?”

“Gündüzün saatlerinin sonudur” buyurdu. Ben dedim:

“Bu saat namaz vakti değildir.” Şu cevabı verdi:

“Evet, mü’min kul namaz kılar, sonra gelecek namazı beklemek maksadıyla oturursa o, sevap yönüyle aynen namaz kılıyor gibidir.”

(Hadis Ansiklopedisi, c. 17, s. 46)

8. TEVBE

Tevbe, günahtan dönmek, Allah'a yönelmektir. Tevbe ile ilgili Saadet Asrı hatıralarının odak noktasında yine Allah Resulü var. Tevbe bir dntr. Allah'ın haram kılıp yasakladıklarından pişmanlık duyup Allah'ın emrettiği Şeylere dntr. Kişi lmeden önce hangi günah olursa olsun tevbe ederse affolur.

Mürtedin Tevbesi

İbni Abbas (r.a.) anlatıyor:

Ensardan adamın biri Müslüman oldu. Sonra irtidat edip tekrar dinden çıktı. Müşriklerin arasına katıldı. Daha sonra pişman oldu. Kabilesine:

“Sorun Resulullah’a benim için tevbe etme imkanı var mı?” diye haber gönderdi. Kavmi Resulullah’a (a.s.m.) gelip sordular:

“Ya Resulallah! Onun için tevbe etme imkanı var mı?”

Bunun üzerine şu âyet nazil oldu:

“İnandıktan, Peygamberin hak olduğuna şehadet ettikten, kendilerine deliller geldikten sonra inkar eden bir kavmi Allah nasıl doğru yola iletir. Allah zalimleri doğru yola erdirmez. Bunların cezası, Allah’ın, meleklerin, insanların hepsinin lanetine uğramalarıdır. Orada ebedidirler. Onlardan azap hafifletilmez. Onların azabı geciktirilmez. Ancak bunun ardından tevbe edip düzelenler müstesnadır. Allah hiç şüphesiz çok bağışlayan, çok merhamet edendir.” (Al-i İmran, 86-89)

Resulullah (a.s.m.) bu âyeti ona gönderdi, o da tekrar Müslüman oldu.

(Nesei, Tahrimu’d-Dem, 15)

Sevinç Şaşkınlığı

Kulun tevbe etmesi Cenab-ı Hakkı öylesine memnun eder ki, bu memnuniyeti tarif etmek için Resulullah (a.s.m.) adeta resim çizer gibi bir hadiseyi gözüümüz önünde canlandırıyor.

Haris b. Süveyd anlatıyor:

Abdullah b. Mes'ud bize iki hadis rivayet etti. Bunlardan biri Peygamberimizden, diğeri kendindendi. Dedi ki:

“Mü'min, günahını, her an üzerine düşme tehlikesi olan bir dağ gibi görür. Dağın üzerine düşmesinden korktuğu gibi, günaha düşmekten korkar. Facir ise, günahını burnunun ucuna konan bir sinek gibi görür.”

İbni Mes'ud bunu anlatırken eliyle burnundan sinek kovalar gibi hareket yaptı.

Sonra dedi ki:

Ben Resulullah'tan (a.s.m.) işittim: Allah'ın, mü'min kulunun tevbesinden duyduğu sevinci anlamak için şu misale bakın:

“Bir adam hiç bitki bulunmayan ıssız bir çölde seyahat eder. Bütün ihtiyaç maddeleri devesinin üzerinde yüklüdür. Bir ara yorgun ve bitap düşer, başını yere koyup uykuya dalar. Uyandığında bir de bakar ki, hayvanı ortada yoktur! Onu bulmak için her tarafa koşturur, fakat bir türlü bulamaz. Sonunda ümidini keser ve ‘Hayvanımın kaybolduğu yere gidip orada kendimi ölüme terk edeyim’ der.

“Keder yüklü bir halde başını kolunun üzerine dayayıp uykuya dalar. Neden sonra gözlerini açtığında bakar ki, tüm ihtiyaçları üzerinde olduğu halde hayvanı, yanı başında durmaktadır.

İşte, Allah'ın mü'min kulunun tevbesinden duyduğu sevinç, bu kulun sevincinden kat kat fazladır.”

Aşırı sevinçten adamın dili dolaşır ve “Ey Allah'ım sen benim Rabbimsin” diyeceği yerde, “Ey Allah'ım Sen benim kulumsun, ben Senin Rabbinim” der.

(Buhari, Daavat, 4, Tirmizi, Kıyamet, 50)

Katilin Tevbesi

Ebu Said (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdular ki:

Sizden önce yaşayanlar arasında doksan dokuz kişiyi öldüren bir katil vardı. Bu adam, yeryüzünün en âlim kişisini sordu. Kendisine bir rahipten söz ettiler. Ona gidip doksan dokuz kişi öldürdüğünü, kendisi için tevbe imkanı olup olmadığını sordu. Rahip:

“Hayır yoktur” cevabını verince, onu da öldürdü. Böylece öldürdüklerini yüze tamamladı.

Adam, yeryüzünün en âlimini soruşturmaya devam etti. Yine kendisine âlim bir zât tarif edildi. Ona da gidip aynı şekilde yüz kişi öldürdüğünü, tevbe imkanı olup olmadığını sordu. O zât:

“Evet, elbette tevbe etme imkanın vardır. Seninle tevben arasına kim girebilir ki?” dedi ve şunu tavsiye etti:

“Falan memlekete gideceksin. Orada Allah’a ibadet eden kimseler var. Sen de onlarla ibadet edeceksin. Ve bir daha kendi memleketine geri dönmeyeceksin. Çünkü orası kötü bir yerdir.”

Bu tavsiye üzerine adam yola çıktı. Yolu yarılادığında ölüm meleği geldi, ruhunu aldı. Bunun üzerine rahmet ve azap melekleri adam hakkında tartışmaya başladılar.

Rahmet melekleri:

“Bu adam tevbe etmiş ve kalbini Allah’a yönelmiş olarak geldi” derken, azap melekleri:

“Bu adam, hayatında hiç bir hayır işlememiştir” dediler.

Onlar böyle tartışırken, insan sûretinde başka bir melek geldi, aralarında hakem oldu.

Gelen melek onlara şu teklifte bulundu:

“Adamın yola çıktığı yerle gideceği yer arasını ölçün. Hangi tarafa yakınsa o tarafa teslim edin” dedi.

Ölçtüler ve gördüler ki, adam, gitmekte olduğu iyiler diyarına bir karış daha yakındır. Bunun üzerine onu rahmet melekleri teslim aldılar.

(Buhari, Enbiya, 50; İbni Mace, Diyat, 2)

* * *

Kur'an

Bu bölümde “Kitab-ı Kebir-i Kâinat”ın ezeli tercümesi olan Kur'an'ın bazı özellik ve faziletleri dile getirilecek. Onu güzel okumanın teşvikine dair örneklere yer verilecek.

Kur'an'a Sarılmak

Haris el-A'ver anlatıyor:

Mescide uğramıştım. Halkın malâyani konuşmalara daldığını gördüm. Gidip Hz. Ali'yi bundan haberdar ettim. Bana:

“Sahi böyle mi yapıyorlar?” dedi ve ilâve etti:

Ben, Resulullah'ın (a.s.m.) şöyle dediğini işittim:

“Haberiniz olsun, büyük bir fitne çıkacak.” Ben:

“Bundan kurtuluş yok mu, ey Allah'ın Resulü?” dedim. Şöyle buyurdu:

“Allah'ın kitabına sarılmaktır. Onda sizden öncekilerin haberleri, sizden sonrakilerin bilgileri vardır. Ayrıca onda aranızdaki olayların hükmü var. O, hakla batılın arasını ayıran gerçektir. Onda ciddi olmayan hiç bir boş söz yoktur. Onu terk eden her zorbanın Allah Teala belini kırar. Kim onun dışında bir hidayet ararsa, Allah onu saptırır. O Allah'ın sağlam bir ipidir. O hikmetli bir zikir, dosdoğru bir yoldur. O, heva ve arzuları saptırmaz. O, dilleri karışıklığa düşmekten korur. Âlimler ona doymaz. Çokça tekrarı usandırmaz. Onun hayret uyandıran hakikatleri son bulmaz. Cinler onu dinlediklerinde, ‘Biz çok güzel bir Kur'an dinledik. O doğruya hidayet eder. Biz ona iman ettik’ demekten kendilerini alamadılar. Onunla konuşan doğru konuşur. Onunla amel eden ecir kazanır. Onunla hükmeden adalet eder. Ona davet edilen kişi, doğru yola çağırılmış olur. Ey A'ver bu gerçeklere sıkı sarıl.”

(Tirmizi, Sevabu'l-Kur'an, 14)

Güzel Kur'an Okumak

Abdurrahman b. Saib anlatıyor:

Yanımıza Sad b. Ebi Vakkas gelmişti. Gözü kapanmıştı. Kendisine selâm verdim.

“Sen kimsin?” dedi. Kendimi tanıttım. Bunun üzerine dedi ki:

“Ey kardeşim oğlu merhaba! Duydum ki, güzel sesinle güzel Kur'an okuyormuşsun. Ben Resulullah'tan (a.s.m.) işittim. Buyurmuştu ki:

“Şu Kur'an hüznü nazil oldu. Onu okuyunca ağlayın. Şayet ağlayamazsanız, ağlamaya çalışın. Onu güzel okuyun. Onu güzel okumaya çalışmayan bizden değildir.”

(Hadis Ansiklopedisi, c. 17, s. 75)

Güzel Ses ve Kur'an

Hız. Aişe (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) zamanında bir gece yanına gitmekte gecikmişim. Sonradan vardım. “Neredeydin?” buyurdu.

“Ashabından birinin Kur'an okuyuşunu dinlemeye daldım. O kadar güzel sesle okuyuşu hiç kimsede görmedim” dedim.

Bunun üzerine Efendimiz (a.s.m.) kalktı, ben de onunla birlikte kalktım. Gidip onu dinledikten sonra bana döndü:

“Bu, Salim Mevla Ebu Huzeyfe'dir. Ümmetim içerisinde böylelerini var eden Allah'a hamd olsun” buyurdular.

(Hadis Ansiklopedisi, c. 17, s. 76)

“Bana Kur’an Oku!”

İbni Mes’ud anlatıyor:

Bir gün Resulullah (a.s.m.):

“Bana Kur’an oku!” dedi. Ben hayretle:

“Ya Resulallah! Kur’an sana indirildiği halde, ben sana nasıl Kur’an okurum?” dedim.

“Ben onu başkasından dinlemekten hoşlanırım” buyurdu.

Bunun üzerine Nisa Sûresini okumaya başladım.

“Her ümmete bir şahit getirdiğimiz ve ey Muhammed seni de bunlar üzerine şahit kıldığımız zaman, bunların hali ne olacak?” (Nisa, 41) âyetine gelince, “Yeter” dedi. Sustum ve dönüp Resulullah’a (a.s.m.) baktım. Bir de ne göreyim. Gözlerinden yaşlar boşanıyordu.

(Müslim, Müsafirin, 247)

“Onlar Meleklerdi”

Medineli Müslümanların ilklerinden ve Ensar’ın ileri gelenlerinden olan Üseyd b. Hudayr’ın (r.a.) başından geçen Kur’an’la ilgili şu hadise ibretlidir:

Bir gece hurma bağında Kur’an’dan Bakara Sûresini okuyordum. Yanımda atım bağlı idi. Birden bire atım şahlandı. Bunun üzerine susup okumayı bıraktım. At da sakinleşti. Tekrar okumaya başladım. At yine şahlandı. Ben yine sustum. At da sakinleşti. Az sonra tekrar okumaya başlayınca at da şahlandı. Oğlum Yahya yakın bir yerde yatıyordu. Onu attan zarar görmesin diye uzaklaştırmak için yanına gittim. Bir ara başımı göğşe kaldırdım. Bir de ne göreyim? Gökte şemsiye gibi bir şey, içinde kandiller parlıyor.

Sabah olunca gidip durumu Resulullah’a (a.s.m.) anlattım. Resulullah (a.s.m.) bana:

“O gördüklerin neydi biliyor musun?”

“Hayır” dedim. Şöyle açıkladı:

“Onlar meleklerdi, senin sesine gelmişlerdi. Sen okumaya devam etseydin, seni sabaha kadar dinleyeceklerdi. Hatta sabahleyin herkes onları seyredebilecekti. Çünkü halktan gizlenmeyeceklerdi.”

(Buhari, Fedailu’l-Kur’an, 15)

“Gök Kapısı Açıldı”

İbni Abbas (r.a.) anlatıyor:

Cebrail (a.s.), bir gün Peygamberimizin yanında oturuyordu. Yukarıdan kapı gıcırtısına benzer bir ses işitti. Başını göğe doğru kaldırdı ve dedi ki:

“Şu anda gökte bir kapı açıldı ki, bugüne kadar böyle bir kapı hiç açılmamıştır.”

Ardından o kapıdan bir melek indi.

Cebrail (a.s.):

“Şu, yeryüzüne bu güne kadar hiç inmemiş bir melektir” dedi

O melek selâm verdi ve Peygamberimize hitaben şöyle dedi:

“Sana bundan önce hiçbir peygambere verilmeyen iki nuru müjdeliyorum. Biri Kitabın Fatıhası, diğeri de Bakara Sûresinin son âyetleridir. Onlardan okuyacağın her harfe karşılık, sana mutlaka büyük sevaplar verilecektir.”

(Müslim, Müsafirin, 254)

* * *

Allah Resulü'nün Şahsıyla İlgili Olaylar

Nübüvvetten önce onun Allah Resulü olduğuna işaret eden pek çok olay vardır. Bunlara “irhasat” denilir. Bunlar pek çoktur. Ve onun peygamberliğine işaret eden deliller cümlesindendir. Meselâ gençliğinde Cahiliye günahlarından korunmuş olması gibi...

Günahtan Korunması

Cahiliye döneminde onun peygamber olacağına ve günahtan korunduğuna işaret eden bir olay şöyle:

Hz. Ali (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurmuştu ki:

“Cahiliye devri insanların arzu ettikleri eğlenceleri hayatımda iki kez arzu ettim. Her ikisinde de Allah beni onlara bulaşmaktan korudu.

“Bir gece benimle Mekke’nin yukarı taraflarında koyun güden Kureyşli çoban arkadaşşıma, ‘Benim koyunlarıma bak da bu gece, gençlerle birlikte Mekke’de şenlik seyredeyim’ dedim. O da kabul etti.

“Oradan ayrılıp şehre indim. Mekke’nin en yakın evlerinden birine yaklaşmışım ki, davul zurna ve şarkı sesleri kulağıma geldi. ‘Bu ne eğlencesi?’ diye sordum. ‘Falan, Kureyş’ten falanın kızıyla evleniyor’ dediler. Bu eğlenceyi seyretmek ve musikiyi dinlemek istedim. Ancak üzerime ağır bir uyku bastırdı. Ertesi sabah tepeme vuran güneşin ışığıyla uyandım. Hemen arkadaşşımin yanına döndüm. Bana ‘Ne yaptın?’ diye sordu. Olup biteni anlattım.

“Bir başka gece aynı teklifte bulundum. Yine kabul etti. Şehre indim, yine bir eğlence işittim. Sebebini sorunca yine öncekine benzer bir cevap aldım. Eğlenceyi dinlemek istedim, fakat yine uyku bastırdı. Tekrar ertesi gün güneşin hararetiyle uyandım. Arkadaşşımin yanına döndüm. ‘Ne yaptın?’ diye sordu. ‘Hiçbir şey yapamadım’ diye cevap verdim.

“Allah’a yemin ederim ki, bundan sonra, Allah bana peygamberlik verinceye kadar, Cahiliye devri insanların işledikleri kötülüklerden hiç birine arzu duymadım.”

(Hadis Ansiklopedisi, c. 10, s. 515)

“Yakınlarından Başla!”

“İnsanları sakındırmaya, aile yakınlarından başla” âyeti nazil olunca, Kureyş’in yakın boylarını topladı. Onlara İslâmı anlatmaya başladı. Bunlar arasında amcası Ebu Leheb de vardı. Ebu Leheb, Abdülmuttalib’in oğullarından biriydi. Asıl adı, Abdüluzza b. Abdülmuttalib idi. Künyesi Ebu Uteybe idi. Yüzünün alev gibi parlaması sebebiyle kendisine Ebu Leheb denilmiştir. Peygamberimize en büyük düşmanlık ve eziyet edenlerden biriydi.

İbni Abbas (r.a.) anlatıyor:

“Sen ilk başta, en yakın akrabalarını sakındır.” (Şuara, 214) âyeti nazil olunca, Resulullah Safa Tepesine çıktı:

“Ey Fehr oğulları! Ey Adıyy oğulları!” diye seslenmeye başladı. Bunlar Kureyş kabilesinin boyları idi. Bu davet üzerine toplandılar. Onlara şöyle hitap etti:

“Ben size şu vadide atlılar var. Hazırlık yapmışlar, üzerinize saldırmak istiyorlar desem, inanır mısınız?”

Hep bir ağızdan cevap verdiler:

“Evet inanırız. Çünkü şimdiye kadar senin hiç bir yalanını duymadık. Hep doğru söyledin.”

Bu cevabı aldıktan sonra:

“Öyleyse beni iyi dinleyin” dedi. “Ben size, önünüzde bekleyen şiddetli bir azabı haber veriyorum!”

Ebu Leheb bu kadarına bile dayanamadı, öfke ve hakaret dolu bir hışımla:

“Ey Muhammed, ey kuruyasıca! Bizi bunun için mi çağırdın?” dedi ve dinleyenler, Peygamberimize tam kulak verecekken, önlerini kesti.

Bunun üzerine:

“Ebu Leheb’in iki eli kurusun, kendisi de kurudu” diye başlayan Tebbet Sûresi nazil oldu.

(Buhari, Tefsir Şuara, 2, Cenaiz, 98, Menakıb, 13)

Resulullah'ın Ahlâkı

Resulullah (a.s.m.) “Ben güzel ahlâkı tamamlamak üzere gönderildim” buyurmuştur. Kur'an onu, “Şüphesiz sen en yüce bir ahlâk üzeresin” diye tarif eder. Evet, o insanlık için her hususta en güzel örnekti.

Resulullah'ın vefatından sonra sahabeler o güzel örneği, en yakını olan Hz. Aişe validemizden sorup öğreniyorlardı.

Bir gün Beni Sue kabilesinden biri Hz. Aişe'ye gelerek:

“Ey mü'minlerin annesi! Bana Resulullah'ın ahlâkını anlatır mısın?” demişti. Hz. Aişe bu zâta hitaben:

“Kur'an'da, ‘Hiç şüphesiz sen çok yüce bir ahlâk üzeresin’ (Kalem, 4) âyetini okumadın mı?” demiş, sonra başından geçen şu hadiseyi nakletmiştir:

“Bir gün Resulullah (a.s.m.) ashabıyla birlikte benim odamda idiler. Kendisine yemek yapmışım. Hafsa da yemek yapmıştı. Ama yemeği hazırlamada o beni geçmişti. Cariyeme ‘Git Hafsa'nın yemeğini dök!’ dedim. Onun cariyesi yemeği getirip tam Resulullah'ın (a.s.m.) önüne koyacaktı ki, cariyem ona vurdu, tabak kırıldı, yemek yere saçıldı. Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.) aceleyle deri sofrası üzerindeki yemekleri topladı, kırıkları bir araya getirip ashabıyla birlikte yemeği yediler. Sonra da benim kabımı içindeki yemekle birlikte Hafsa'ya gönderip:

“Kırılan kabınız yerine bunu alın ve içindekini yiyin” buyurdu. Hz. Aişe der ki:

“Ben işlediğim bu densizliğe karşı hak ettiğim gücenme izini dahi Resulullah'ın yüzünde görmedim.”

(Hadis Ansiklopedisi, c. 17, s. 277)

“Evimize Teşrif Etti”

Resulullah (a.s.m.) zaman zaman ashabının evlerini ziyaret ederek şerefendirirdi.

Kays b. Sa’d b. Ubade (r.a.) anlatıyor:

Bir gün Resulullah (a.s.m.) evimize ziyarete gelmişti.

“Esselâmü aleyküm ve rahmetullah” dedi.

Babam selâmını hafif bir sesle aldı. Babama:

“Yoksa Resulullah’a izin vermiyor musun” dedim.

“Bırak onu da bize çokça selâm versin” dedi.

Resulullah (a.s.m.) tekrar:

“Esselâmü aleyküm ve rahmetullah” dedi. Sa’d yine hafif bir sesle karşılık verdi. Resulullah (a.s.m.) tekrar:

“Esselâmü aleyküm ve rahmetullah” dedi ve ardından beklemeden geri döndü. Sa’d hemen peşine düştü:

“Ya Resulallah! Ben selâmını işitiyordum. Fakat bize çokça selâm vermen için hafif sesle alıyordum” diye özür beyan etti.

Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.) Sa’d’la beraber geri döndü. Sonra Sa’d, Efendimize evinde banyo yapmasını teklif etti. Efendimiz bunu kabul etti ve yıkandı. Sa’d kendisine zaferan ve alaçehre ile boyanmış bir havlu verdi. Efendimiz (a.s.m.) ona sarıldı. Ardından ellerini kaldırıp dua etti:

“Allah’ım! Sa’d b. Ubade ailesine rahmet ve mağfiret eyle.”

Sonra yapılmış olan yemekten yedi. Sıra dönmeye gelmişti. Sa’d binmesi için hemen bir merkep getirtti. Üzerinde kadife bir örtü örtmüştü. Resulullah (a.s.m.) binince Sa’d, Kays’a:

“Kays oğlum, hadi Resulullah’a arkadaşlık et” dedi. Ben de ona refakat ettim. Bir müddet gittik.

Giderken yolda bana, “Sen de benimle bin” dedi. Ben çekindim. Bunun üzerine bana:

“Artık ya binersin, ya da geri dönersin” dedi. Ben de geri dönmeyi tercih ettim.

(Ebu Davud, Edeb, 138)

Keremi

Her konuda olduğu gibi kerem ve cömertlikte de insanların en üstünüydü. Babası Uhud'da şehit olan Cabir (r.a.) geride kalan kardeşlerinin geçimini üstüne almıştı. Bir sefer sırasında Resulullah'la (a.s.m.) olan ilginç sohbet ve alışverişlerinin yer aldığı olayda, Efendimizin kerem ve cömertliğinin de bir nümunesini göreceğiz.

Cabir (r.a.) anlatıyor:

Peygamber (a.s.m.) ile birlikte bir gazveye katılmıştım. Su taşımada kullandığım devenin üzerinde gidiyordum, Devem yorgun ve bitkindi. Bu yüzden geri kalıyordu. Resulullah (a.s.m.) bunu fark edince geri kaldı ve yanıma yaklaştı. Dua buyurup deveyi sürdü. Devem birden öyle hızlandı ki, bütün develerin önüne geçti. Aradan biraz geçtikten sonra yine yanıma geldi:

“Deveni şimdi nasıl buluyorsun?” dedi.

“Şimdi çok iyi ya Resulallah! Ona bereketiniz dokundu” dedim. Bu defa:

“Onu bana satar mısın?” dedi.

Bundan başka su taşıyan devam yoktu. Üstelik bu hızlı haliyle çok daha faydalı olacaktı. Mahcup oldum. Ama yine de Resulullah'a (a.s.m.) istemeye istemeye “Evet” dedim.

Satış anlaşması yaptıktan sonra Medine'ye varıncaya kadar deveyi kullanmamı, orada teslim almayı teklif etti.

Bir ara seferden döneceğimiz sıra:

“Ya Resulallah, yeni evliyim” deyip kendisinden izin istedim. Bana izin verdi. Bu yüzden kafilenden ayrılıp insanlardan önce Medine'ye vardım.

Beni ilk karşılayan dayım oldu. Deveyi sordu. Sattığımı söyleyince beni bir hayli kınadı. Neyse.

İzin istediğimde Resulullah (a.s.m.) bana:

“Kimle evlendin? Bakire ile mi, dulla mı?” demişti. Ben, “Dul biriyle evlendim” diye cevap vermişim. “Keşke bakire ile evlenseydin. Çünkü o seninle, sen de onunla oynayırdın” demişti.

“Ya Resulallah!” demiştim. “Babam vefat etti. Geride bir sürü küçük kız çocukları bıraktı. Onların yaşına yakın biriyle evlenmeyi uygun bulmadım. Çünkü onların terbiyesiyle meşgul olamaz, onlara bakamaz diye düşündüm. Bu yüzden onlara bakacak, terbiyelerini yapacak yaşlıca bir dulla evlenmeyi daha uygun buldum.”

Seferdekiler Medine'ye dönmüştü. Resulullah'ın (a.s.m.) bir grupla mescide girdiğini gördüm. Hemen devemi kapının yanındaki taş döşeli yere bağladım, içeri girdim:

“İşte deveniz, ya Resulallah, getirdim” dedim.

Bunun üzerine mescitten çıktı, deveye yaklaştı. “Deve devemizdir” buyurdu. Sonra ücreti kadar altın gönderip “Bunu Cabir'e verin” dedi. Daha sonra bana rastlayınca, “Parayı aldın mı?” dedi. “Evet” dedim. Bunun üzerine, beklemediğim bir karşılık verdi:

“Para da deve de senindir” buyurdu ve deveyi geri verdi.

(Buhari, Cihad, 49, 113)

“Beni Onunla Evlendir”

İlk Müslümanlar arasında hiçbir şeyi olmayan fakirler vardı. Aşağıda böyle bir fakirin vereceği mehir karşılığı evlenmesi hikâye edilmektedir. Bu olay aynı zamanda nikahı bir takım şartlar ileri sürerek zorlaştırmayıp, alabildiğine kolaylaştırmanın sünnet olduğunu gösterir.

Sehl b. Sa'd (r.a.) anlatıyor:

Bir gün Resulullah'a (a.s.m.) bir kadın gelerek:

“Ya Resulallah! Sana nefsimi hibe etmeye, bağışlamaya geldim” dedi.

Resulullah, kadını tepeden tırnağa süzdükten sonra, hiç bir şey söylemeden başını yere eğdi. Kadın,

Resulullah'ın (a.s.m.), kendi hakkında herhangi bir hükme varmadığını görünce oturdu. O sırada bunu

duyan bir adam doğruldu:

“Ya Resulallah! Sizin ona ihtiyacınız yoksa, onu bana nikahlayın” dedi. Resulullah (a.s.m.):

“Peki, yanında mehir olacak ne var?”

“Vallahi hiç bir şey yok ya Resulallah.”

“O halde ailene git bak, bir şeyler bulabilecek misin?”

Adam gitti ve tekrar geri geldi:

“Vallahi ya Resulallah, bir şey bulamadım.”

“Demirden bir yüzük de mi yok.”

Adam tekrar gidip yine geri döndü:

“Hayır ya Resulallah, demir yüzük de yok. Yalnız şu üzerimdeki peştamalım var. Yarısı onun

olsun” dedi.

Sehl der ki, adamın üst kısmına örteceği bir şey bile yoktu. Resulullah (a.s.m.):

“Senin peştamalin ne işe yarar. Onu sen giysen, onun üzerinde bir şey olmayacak, o giyse senin

üzerinde bir şey olmayacak.”

Bunun üzerine adam oturdu. Hatta uzunca bir zaman öyle kaldı. Sonunda ümitsizce kalktı, gitmeye

başladı. Resulullah (a.s.m.) gittiğini görünce, geri çağırılmasını emretti. Adamı çağırdılar. Bu defa:

“Kur'an'dan bildiğin bir şey var mı?” dedi.

“Hafızamda şu şu sûreler var” dedi ve onları saydı.

“Yani sen bunları ezberden okuyabiliyor musun?” deyince, adam:

“Evet” dedi.

“Haydi git o zaman, kadını sana verdim” buyurdu.

Bir rivayette, “Bildiklerini öğretmen karşılığında kadını sana verdim” buyurdu.

(Müslim, Nikah, 76; Ebu Davud, Nikah, 31)

Konuşurken

Çeşitli zaman ve makamlarda Resulullah'ın (a.s.m.) konuşma biçimi değişiklikler arz ederdi. Tehlikelerden sakındırıcı konuşmalar sırasında aldığı tavrı, Hz. Cabir aşağıda şöyle açıklıyor:

Cabir (r.a.) anlatıyor:

Resulullah hitap ettiği zaman gözleri kızarır, sesi yükselir, öfkesi şiddetlenirdi. Sanki bir orduya, "Akşam sabah düşman saldıracak" diye tehlikeyi haber veren komutan gibiydi. "Ben ve kıyamet," derdi, şehadet parmağı ile orta parmağını birleştirerek, "şu ikisinin yakınlığı gibi yakınız. Ben böyle bir zamanda gönderildim." Devamla:

"Bundan sonra bilin ki, sözlerin en hayırlısı Allah'ın kitabı, yolların en hayırlısı Muhammed'in yoludur. En kötü işler de sonradan uydurulanlardır. Her bid'at, dalalettir."

Sonra şöyle dedi: "Ben, her mü'mine kendi nefsinden daha yakınım. Kim bir mal bırakırsa, ailesine aittir. Kim geriye bir borç ve bakıma muhtaçlar bırakırsa o da bana aittir ve benim üzerimedir."

(Müslim, Cuma, 43)

İrşat Ederken

Tebliğ ve irşat onun en öncelikli ve en çok önem verdiği vazifesiydi. Çünkü kâinatta en mühim mesele, bir insanın ebedi hayatını kazanıp kaybetmesidir. Birinin irşadı söz konusu olduğunda Resulullah (a.s.m.) her şeyi bırakır, o kişinin irşadıyla meşgul olurdu. Aşağıdaki olay bunu göstermektedir.

Ebu Rifaa el-Adevi (r.a.) anlatıyor:

Resulullah'ın yanına vardım, Halka hitap ediyordu.

“Ya Resulallah!” dedim. “Yabancı, dinini bilmeyen biriyim, dinimi öğrenmek istiyorum.”

Halka hitap etmeyi bıraktı. Kalktı, yanıma kadar geldi. Ayakları demirden bir sandalye getirildi. Üzerine oturdu. Allah'ın ona bildirdiklerini bana öğretmeye başladı.

Sonra tekrar dönerek, konuşmasını tamamladı.

(Müslim, Cuma, 60)

Yürürken

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

Ben Resulullah'tan (a.s.m.) daha güzelini hiç görmedim. Sanki güneş mübarek yüzlerinde yürürdü. Yürürken de Resulullah'tan (a.s.m.) daha süratli yürüyeni görmedim. Sanki yeryüzü ayağının altında dörülürdü. Onunla beraber yürürken kendimizi zorlardık. O hiç aldırılmazdı.

(Tirmizi, Menakıb, 26)

Anlatırken

AiŖe (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) bir Ŗey anlatırken, öyle tane tane konuŖurdu ki, biri kelimeleri saymak istese sayardı. O, sözü sizin gibi peŖ peŖe getirmezdi.

(Buhari, Menakıb, 23)

Enes (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) anlaŖılsın diye sözü üç kez tekrarlardı.

(Tirmizi, Menakıb, 21)

Şeytanı Müslüman Oldu

Hız. Aişe (r.a.) anlatıyor:

Bir gece Resulullah (a.s.m.) yanımdan çıkıp gitmişti. Benim nöbetimde hanımlarından birinin yanına gitmiş olabilir diye içime bir kıskançlık düştü. Geri gelince halimden bunu anladı:

“Kıskandın mı yoksa?” dedi.

“Evet, benim gibi biri, senin gibi birini kıskanmaz da ne yapar?” dedim.

“Sana yine şeytanın gelmiş olmalı” dedi.

“Benim şeytanım mı var?” dedim.

“Şeytanı olmayan kimse yoktur” dedi.

“Senin de var mı?” dedim.

“Evet. Ama ona karşı Allah bana yardım etti de o Müslüman oldu” buyurdu.

(Müslim, Münafıkun, 70)

İsim Belirtmezdi

Kusur ve hata işleyenin ismini toplulukta deşifre etmek, irşat bakımından son derece sakıncalıdır. Bu bakımdan Resulullah birinin işlediği kusuru umumi bir hata olarak anlatır, o kişinin de bundan ders almasını sağlardı. Nasihati damara dokunduranların bundan alacağı ders vardır.

Hz. Aişe (r.a.) anlatıyor:

Resulullah’a (a.s.m.) bir adamdan olumsuz bir söz ulaştığında:

“Falana ne oluyor da şöyle söylüyor” demezdi. Ancak:

“İnsanlara ne oluyor da şöyle şöyle söylüyorlar” derdi.

(Ebu Davud, Edeb, 6)

Cesareti

Bütün kemâl vasıflarında en yüksek mertebede olduğu gibi cesarete de öyleydi.

Hız. Enes (r.a.) anlatıyor:

İnsanların en güzeli, en cömerdi ve en şecaatlisiydi.

Bir gece Medine halkı umumi bir baskın korkusu yaşamışlardı. Halk sesin geldiği tarafa yöneldi. Cesaretliler önden çıkıp gittiler. Bir de baktılar ki, öteden kendilerine doğru birisi geliyor. Yaklaşınca Resulullah (a.s.m.) olduğunu anladılar. Meğer herkesten önce gitmiş, tahkik etmiş dönüyordu. Onları yarı yolda karşıladı:

“Korkulacak bir şey yok” dedi.

Ebu Talha’nın çıplak atı üzerinde, kılıcı omuzuna asılı vaziyetteydi. Şöyle dedi:

“Bu atı çok seri buldum.”

Oysa o at tam tersine yürüyüşsüz cinsindendi.

(Müslim, Fezail, 48)

Kolayı Tercih Ederdi

“Kolaylaştırın, güçleştirmeyin” buyuran Allah Resulü kendisi hep kolaylık yolunu gösterir ve meşru daire içinde kolay olanı tercih ederdi. İnsanlara zorluk çıkarmaktan yana olmazdı.

Aişe (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) iki şey arasında tercih zorunda kalırsa, mutlaka kolayını tercih ederdi. Yeter ki bu, günah bir şey olmasın. Eğer bir şey günah ise, ona karşı insanların en uzak duranı olurdu. O, şahsı için hiç intikam peşinde olmadı. Ama Allah’ın bir haramı ihlâl edilince, Allah adına intikam almaktan da geri durmadı.

(Buhari, Menakıb, 234; Müslim, Fezail, 77)

Çocukları Okşardı

Onun her davranışından alacağımız bir örnek vardır. İşte çocuklara karşı davranışı da bunlardan biridir.

Cabir (r.a.) anlatıyor:

Resulullah'la birlikte ilk namazı kıldım. Sonra çıkıp ailesinin yanına gitti. Ben de beraber gittim. Bazı çocuklar önüne çıktı. Onların yanaklarını bir bir okşamaya başladı. Bu arada benim de yanağımı okşadı. Elinde çok hoş bir serinlik ve güzel bir koku vardı. Sanki elini attar havanından yeni çıkarmış gibiydi.

(Müslim, Fezail, 80)

Dokunurdu

Sevgi, ilgi ve şefkatini gösteren davranışlarından biri muhatabının omuzuna dokunması ve sırtını sıvazlamasıydı.

Huzeyfe b. Yeman anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) yolda giderken ashabından birine rastlarsa eliyle onu mesheder ve ona dua ederdi.

Bir gün ben erkenden sokakta kendisini gördüm. Cünüp olduğumdan hemen yolumu değiştirdim.

Eve gidip yıkandıktan, güneş bir hayli yükseldikten sonra yanına vardım. Bana:

“Sabahleyin seni görmüştüm. Neden hemen yolumu değiştirdin?” dedi. Ben de:

“Efendim, ben o zaman cünüptüm, o halde bana dokunmanızdan korktum” dedim.

Resulullah (a.s.m.):

“Mü'min, asla necis olmaz” buyurdu.

(Müslim, Hayız 116; Nesai, Taharet, 172)

Güzel İsmi Teşvik Ederdi

İsimlerin insan karakteri üzerinde etkili olduğu bir gerçektir. Bu yüzden uygun olmayan isimleri değiştirir ve çocuklara güzel isimler konulmasını tavsiye buyururdu. Aşağıda, bir vazifeye göndereceği kişinin ismine bile dikkat etmesi bu gerçeğe işaret eder.

Yahya b. Said (r.a.) anlatıyor:

Peygamber Efendimiz bir gün bol sütlü bir devenin sağılması için hazır bulunanlara:

“Bunu kim sağacak?” diye sordu.

Bir adam hemen ayağa kalktı.

Peygamber Efendimiz (a.s.m.):

“İsmi ne?” dedi. Adam:

“Mürre (acı)” dedi. Resulullah ona, “otur” dedi.

Resulullah (a.s.m.) tekrar:

“Bunu kim sağacak?” dedi.

Bir başkası ayağa kalktı:

“Adın nedir?” dedi. Adam:

“Harb (savaş)” dedi. Ona da:

“Otur” dedi.

Resulullah yine topluluğa:

“Bu deveyi kim bize sağacak?” diye sormaya devam etti. Bu defa bir başkası kalktı. Resulullah ona

da aynı soruyu sordu:

“İsmi nedir?”

“Yaiş (Yaşar)” dedi. Resulullah (a.s.m.):

“Hadi sen sağ” dedi ve sağmasına izin verdi.

Bu örnekte olduğu gibi, Resulullah (a.s.m.), kötü manaya gelen anlamsız isimleri tasvip etmeyip, iyi isimleri tasvip ettiğini göstermiş oldu.

İsmi Değiştirdi

Halkı arasında adaletle hükmetmesinden dolayı Ebu Şureyh'e, Hakem'in babası manasına gelen Ebu'l-Hakem derlerdi. Bu şekilde isimlendirilmesi doğru değildi. Çünkü Hakem, Allah'ın ismi idi.

Kendisi anlatıyor:

Resulullah, kavmimin beni Ebu'l-Hakem lakabıyla andıklarını duyunca, beni çağırttı ve dedi ki:

“Hakem olan Allah'tır. Hüküm de yalnız Ona aittir. O halde sen, nasıl Ebu'l-Hakem olarak adlandırılırsın?”

“Efendim, kavmim bir meselede ihtilafa düşünce bana gelirler, ben de aralarında adaletle hükmederim. Her iki taraf verdiğim hükme razı olurlar.”

“Bu güzel bir şey. Ama senin çocuğun yok mu?”

“Var, Şureyh, Müslim, Abdullah.”

“Peki en büyüğü hangisidir?”

“Şureyh.”

“Öyleyse sen bundan böyle Ebu Şureyh'sin” buyurdu.

(Ebu Davud, Edeb, 70)

Davete Eşile Katıldı

Aşağıdaki, eşine verdiği değeri ifade etmesi bakımından kendisini ziyafete davet eden kişiye, eşinin gelmesini şart koşması anlamlıdır.

Hz. Enes (r.a.) anlatıyor:

Resulullah'ın (a.s.m.) İranlı bir komşusu vardı. Güzel et yemeği pişirirdi. Bir gün Resulullah (a.s.m.) için bir yemek yaptı. Sonra da davete geldi. Resulullah (a.s.m.):

“Bu Aişe ne olacak, onu davet etmiyor musun?” diye eşini gösterdi. Adam “Hayır” deyince, Resulullah (a.s.m.) da davetine hayır cevabı verdi.

Adam dönüp tekrar davet etti. Resulullah yine Aişe'yi göstererek, “Bu yok mu?” diye ısrar etti. Adam bu sefer “Evet o da davetlidir” dedi.

Bunun üzerine Resulullah ve Aişe kalkıp birbiriyle şakalaşarak davet evine gittiler.

(Müslim, Eşribe, 139; Nesai, Talak, 23)

Dinde Aşırılık İstemezdi

Bir gün Resulullah, ahirete ait korkutucu bir vaaz yapmıştı. Sahabeler, büyük bir endişeye kapıldılar. Bazıları bir araya geldiler. Bunlar arasında Ebu Bekir, Ömer, Ali, İbni Mesud gibi ileri gelen sahabeler de vardı. Ahiretlerini kurtarmak için almaları gereken tedbirleri konuştular. Gündüzleri hep oruç tutmak, geceleri namaz kılmak, yatakta yatmamak, et yememek, kadınlara temas etmemek ve kendilerini iğdiş etmek gibi fikirler ortaya atıldı.

Hız. Enes'in anlattığına göre, bir grup sahabe Peygamber Efendimizin evine geldiler. Hanımlarından Allah Resulünün yaptığı ibadetleri sordular. Aldıkları cevabı azımsayarak, "Resulullah kim, biz kimiz? Onun geçmiş ve gelecek günahları affedilmiştir. Onun az ibadeti ona yeterlidir. Biz öyle değiliz" dediler. İçlerinden biri:

"Ben artık hayatım boyunca hep namaz kılacağım" dedi.

Bir diğeri: "Ben de hep oruç tutacağım" dedi.

Başkası da: "Ben kadınlardan uzak kalacağım" dedi.

Resulullah (a.s.m.) durumdan haberdar oldu. Onlara hitaben şu konuşmayı yaptı:

"Sizler böyle böyle söylemişsiniz. Halbuki Allah'a yemin ederim ki, Allah'tan en çok korkanınız ve yasaklarından en çok sakınanınız benim. Buna rağmen ben bazen oruç tutar, bazen tutmam. Bazen namaz kılar, bazen uyurum. Bazen hanımlarla da beraber olurum. Benim sünnetim, benim tarzım budur. Kim sünnetimden yüz çevirirse benden değildir."

(Buhari, Nikah, 1)

Denge İnsanıydı

Eşler arasındaki hukukun aşırı ibadetle sarsılmasına izin vermezdi. Aşağıdaki rivayet bu açıdan manidardır.

Ebu Said (r.a.) anlatıyor:

Safvan b. Muattal'ın hanımı, kocasıyla birlikte Resulullah'a (a.s.m.) gelip, aralarındaki tartışma konusunu şikayette bulundu:

“Ya Resulallah! Kocam beni namaz kıldığım zaman dövüyor, oruç tuttuğumda orucumu bozduruyor ve kendisi de güneş doğuncaya kadar sabah namazını kılmıyor.”

Resulullah kadının söylediklerini Safvan'dan sordu. Safvan:

“Ya Resulallah! ‘Namaz kıldığım da dövüyor’ demesi, bir rekatta iki uzun sûre okumasından dolayıcıdır. Oysa ben bunu kendisine yasaklamıştım.” Resulullah (a.s.m.) kadına:

“İnsanlara tek sûre okuması yeterlidir” buyurdu. Safvan devam etti:

“‘Oruç tuttuğumda bozduruyor’ demesine gelince, ben genç biriyim, sabredemiyorum” dedi. Resulullah (a.s.m.):

“Bir kadın eşinin izni olmadan nafile oruç tutamaz” buyurdu.

Safvan son suçlamaya gelince:

“Güneş doğmadan sabah namazı kılamadığıma gelince, ben gece işçisiyim. Bunu herkes bilir. Sabaha yakın yatınca güneş doğmadan kalkamıyorum” dedi. Resulullah (a.s.m.):

“Ey Safvan, öyleyse uyandığında namazını hemen kıl” buyurdu.

(Ebu Davud, Savm, 74)

Yahudiler Ona Sihir Yaptı

Halk arasında, sihir var mı yok mu tartışması eksik olmaz. Aşağıda gelen hadiste Resulullah'a (a.s.m.) yapılan sihir anlatılmakta ve buna karşı alınacak tedbirler konusunda açıklama bulunmaktadır.

Kur'an, karı kocanın arasını bozmak ve insanlara zarar vermek için yapılan sihir ve büyüün çok büyük vebal ve günah olduğunu, büyük cezayı gerektirdiğini ifade eder. Ayrıca büyücülerin Allah'ın izni olmadan kimseye bir zarar veremeyeceklerini belirtir. (Bakara s. 102)

Hz. Aişe (r.a.) anlatıyor:

Hz. Peygambere (a.s.m.) Yahudiler tarafından sihir yapıldı. Hatta bu sihir, Resulullah (a.s.m.) üzerinde, yapmadığı bir şeyi yaptı sanacak kadar etkili oldu. Bir gün benim yanımda iken Allah'a dua etti, sonra tekrar dua etti. Ve dedi ki:

“Hissettin mi ya Aişe! Kendisinden yardım istediğim hususta Allah bana bilgi verdi.”

“Hangi hususta ey Allah'ın Resülü?”

“İki kişi gelip, biri baş ucuma, diğeri de ayak ucuma oturdu. Aralarında şu konuşma geçti:

“‘Bu zâtın ‘rahatsızlığı nedir?’

“‘Büyüdür.’

“‘Kim büyü yaptı?’

“‘Lebid b. A'zam adındaki Beni Züreykli bir Yahudi.’

“‘Neye büyü yaptı?’

“‘Bir tarakla saç döküntüsüne, bir de erkek hurma tomurcuğu içine!’

“‘Peki şimdi nerede?’

“‘Zervan kuyusunda.’

Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.) ashabından bir grupla birlikte o kuyunun başına gitti. Kuyunun üzerinde bir hurma ağacı vardı. Yanıma döndüğünde:

“Ey Aişe, Allah'a yemin olsun, kuyunun suyu sanki kına ıslatılmış gibi bulanık, o kuyu ile sulanan ağaçların başları da sanki şeytan başı gibiydi” dedi. Ben:

“Ya Resulallah, onu kuyudan çıkardın mı?” dedim.

“Hayır” dedi ve ilâve etti:

“Bana Allah afiyet ve şifa verdi. Ben ondan halka bir şer gelmesinden korktum.”

Daha sonra Resulullah (a.s.m.) onun gömülmesini emretti ve toprağa gömüldü.

(Müslim, Selâm, 43)

Değişik rivayetlerde bu konuyla ilgili farklı ilâveler gelmiştir. Meselâ gelen iki zâtın Cebraile ile Mikail oldukları ve Muavvizeteyn sûrelerini getirdikleri, her âyeti okudukça sihirin bir düğümü çözülüp Efendimizin rahatsızlığının hafıfladığı belirtilen hususlar arasındadır.

Yabancı Kadına Eli Değmedi

Hz. Aîşe (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) kadınlarla, şu âyeti okuyarak sözle biat ediyordu:

“Hiç bir şeyi Allah’a ortak koşmamak, zina etmemek, çocuklarını öldürmemek, bir iftira uydurup getirmemek, herhangi bir maruf hususunda sana asi olmamak.” (Mümtahine, 12)

Resulullah’ın eli, kendi nikahı altında olmayan hiçbir kadının eline değmemiştir. Kadınlar biat şartlarını sözle kabul ettiklerini belirtince Peygamber Efendimiz (a.s.m.):

“Artık gidebilirsiniz, sizinle biatımız tamamlanmıştır” buyururdu. Tekrar ediyorum: Vallahi onun eli hiç bir kadının eline değmedi. Yalnız onlarla sözle biat etti.

(Müslim, İmarat, 88)

Yüksek Binadan Hoşlanmadı

Geçmişte Firavun, yüksek kule yaparak gurur ve enaniyetini gösterdiği gibi, bugün de insanlar gökdelenlerle adeta gurur yarışı yapıyorlar. Aşağıdaki hadis bu manada çok ibretlidir.

Hz. Enes (r.a.) anlatıyor:

Bir gün Resulullah gezintiye çıkmıştı. Biz de yanındaydık. Derken binalar arasında sivrilmiş kubbeli yüksek bir bina gördü.

“Bu nedir?” diye sordu.

“Ensar’dan falanca zâta aittir” dediler.

Resulullah (a.s.m.) bir şey demedi ama tavrından memnun olmadığı anlaşılıyordu.

Biraz sonra binanın sahibi geldi ve halkın içinde Resulullah’a (a.s.m.) selâm verdi. Resulullah (a.s.m.) selâmını almayıp yüzünü çevirdi. Adam tekrar tekrar selâm verdiği halde yine selâmını almadı. Adam, Resulullah’ın kendisine dargın olup yüz çevirdiğini anladı. Üzüntüsünü arkadaşlarına açtı:

“Allah’a yemin ederim ki, Resulullah’ın bakışını beğenmedim. Hakkımda ne olup bittiğini de bilmiyorum.”

Kendisine:

“Gezinirken, senin kubbeli yüksek binanı gördü. ‘Bu kimin?’ dedi. Biz de sana ait olduğunu söyledik. Hepsi o kadar” dediler.

Adam hemen dönüp binasının kubbesini yıkıp yerle bir etti.

Bir başka gün yine Resulullah (a.s.m.) gezintiye çıktığında kubbeyi göremeyince:

“Kubbe ne oldu?” dedi.

Binanın sahibi ile ilgili olup biten kendisine anlatıldı.

Bunun üzerine:

“Bilin ki zaruri olmayan her bina sahibine bir vebaldır” buyurdu.

(Ebu Davud, Edeb, 169)

Resulullah’ın (a.s.m.) hoşnutsuzluğuna sebep olan şeyin, ihtiyaçtan fazla, gösteriş ve gururlanma sebebi olan inşaatlara yapılan yatırım olduğunda şüphe yoktur. Zira başka bir hadiste şöyle buyurur:

“Kim zulmetmeksizin ve İlâhî sınırı aşmaksızın bir bina yapacak olsa, bundan Cenab-ı Hakkın mahlukatı istifade ettiği müddetçe, ona komşuluk sevabı verilir.”

(Buhari, Salat 80, Fezail, 3)

Gönülleri Fethetti

Ezanla alay eden kişilere takındığı tavır ve gönülleri nasıl fethettiğini gösteren ilginç bir Asr-ı Saadet olayı...

Ebu Mahzura anlatıyor:

Biz Huneyn yolunda 12 kişilik bir grup olarak Peygamberin grubuna rastladık. Namaz zamanı gelince müezzin onlara ezan okumaya başladı. O okudukça biz de onun sözlerini alaya alıp tekrarlıyorduk. Bu işte elebaşı bendim. Peygamber (a.s.m.) sesimizi duymuştu. Bizi yanına çağırdı:

“Kulağıma gelen hanginizin sesi?” dedi. Kimse cevap vermedi. Bunun üzerine hepimizi ayrı ayrı dinleyip imtihan etti. Sonunda benim olduğum ortaya çıktı. Ötekilerine gitmelerini işaret etti.

Sonra bana dönerek, “Haydi ezan oku” dedi. Ben utancımдан başım öne eğik olarak ayağa kalktım. Fakat boşuna, çünkü ezanı bilmiyordum. O anda yanımda en fena insan Peygamber, en kötü şey de bana teklif ettiği işti.

Susmam üzerine Resulullah (a.s.m.) ezanın kelime ve cümlelerini tek tek bana öğretti. Sonra da elime içinde para olan bir kese sıkıştırdı. Eliyle alnımı, yüzümü ve göğsümü okşadı. “Barekallah” dedi. Ben de:

“Ya Resulallah, Mekke’de ezan okumama izin verir misin?” dedim.

“Verdim” buyurdu.

“Artık o an, ona karşı gönlümü hudutsuz bir sevgi ve aşk doldurmuştu.”

(Hadis Ansiklopedisi, c. 6, s. 317-318)

Adalet ve Şefkat Timsali

Muaviye b. Süveyd b. Mukarrin anlatıyor:

Bizim azatlı bir kölemiz vardı. Ona şiddetli bir tokat atıp kaçtım. Sonra öğleden az önce eve döndüm. Babamın arkasında namaz kıldım. Babam onu da beni de çağırdı. Ona dedi ki:

“Haydi, onun sana attığı gibi, sen de ona bir tokat at.”

Fakat hizmetçi çekindi, affetti.

Sonra babam şunu anlattı:

“Biz Mukarrin oğullarının, Resulullah (a.s.m.) zamanında bir taneden başka hizmetçimiz yoktu. Birimiz bir gün ona bir tokat atmıştı. Bunun haberi Resulullah’a (a.s.m.) ulaşınca:

““Onu azat edeceksiniz’ buyurdu. Kendisine:

““Ondan başka hizmetçileri yok’ denildi.

““O halde onun hizmetinden yararlansınlar. Fakat ona ihtiyaçları kalmayınca onu serbest bıraksınlar’ buyurdu.”

(Müslim, Eyman 31; Tirmizi, Nüzur, 14)

vefakardı

Ebu Said (r.a.) anlatıyor:

Mescidi temizleyen bir siyahî kadın vardı. Bir gece aniden öldü. Hemen defnedildi. Sabah olunca vefatı Resulullah’a haber verildi. Resulullah (a.s.m.):

“Bana niye zamanında duyurmadınız?” deyip kalktı. Ashabıyla birlikte kabrinin başına gidip durdu. Arkasında halk tekbir alıp namaz kıldı. Sonra da oradan ayrıldı.

(Hadis Ansiklopedisi, c. 17, s. 125)

“Bil Ey İbni Mesud!”

Ebu Mes’ud el-Bedri (r.a.) anlatıyor:

Bir gün kamçıyla kölemi dövüyordum. Arkamdan bir ses işittim. “Bil ey Ebu Mes’ud!” diyordu. Öfkeden sesin kime ait olduğunu bilemedim. Bana iyice yaklaşıncı Resulullah (a.s.m.) olduğunu anladım. O:

“Bil ey Ebu Mes’ud! Bil ey Ebu Mes’ud!” demeye devam ediyordu. Kamçıyı elimden attım. Şöyle buyurdu:

“Ey Ebu Mes’ud! Allah’ın, bu köleye yaptığından daha fazlasını sana yapmaya muktedir olduğunu bil!”

Bunun üzerine:

“Bundan sonra bir daha köle dövmeyeceğim” diye yemin ettim.

(Müslim, Eyman, 34; Ebu Davud, Edeb, 133)

Ebu Bekir'in Ağlaması

Sahabe arasında en ferasetli olan ve Resulullah'ın (a.s.m.) sözlerindeki maksadı en iyi anlayanın Hz. Ebu Bekir olduğunu açıklayan bir hâdise.

Enes (r.a.) anlatıyor:

Resulullah'ın vefatından bir iki ay önceydi. Amcası Abbas (r.a.) bir topluluğa uğramıştı. Aralarında Ensarlılar da vardı. Resulullah'ın (a.s.m.) hastalığı sebebiyle artan ıstırabını düşünüp ağlıyorlardı. Abbas (r.a.) onlara:

“Niye ağlıyorsunuz?” diye sordu. Onlar:

“Resulullah'la olan beraberliklerimizi hatırladık da hislendik” dediler. Bunun üzerine Abbas (r.a.), Resulullah'ın huzuruna girdi, Ensar'ın ağlamasını haber verdi. Resulullah hemen başına boz bir sarık sardı. Odasından çıkıp minbere geçti. Halka hitap etmeye başladı. Ensar'ı hayırla yad etti ve onlara hep iyi muamele edilmesini tavsiye etti, sonra da:

“Allah kulunu, dünya ile Kendi katındakileri arasında serbest bıraktı. Kul da Allah'ın yanındakini tercih etti” dedi. Bunun üzerine Ebu Bekir (r.a.):

“Ya Resulallah! Anamız babamız sana feda olsun” deyip ağlamaya başladı.

Biz de bu ihtiyara ne oluyor ki, “Allah kulunu dünya ve Kendi katındakileri tercihte serbest bıraktı. Kul da Allah katındakini seçti” sözü üzerine ağlayıp duruyor diye düşündük. Meğer burada serbest bırakılan kulun, Resulullah olduğunu anlamış, o yüzden ağlıyordu. Bunu ilk anlayanımız Ebu Bekir (r.a.) olmuştu.

(Buhari, Salat, 80, Fezail, 3)

* * *

Şaka

Bu bölümde insanları etkileyen şaka ve lâtife ile ilgili Saadet Asrı örnekleri yer alacak. Resulullah'ı (a.s.m.) güldüren olaylardan bazılarına yer verilecek. Unutmamalı ki, “Lâtife lâtif gerek.” Aşırı dozda şaka yapılması dostluğu bozabilir. Resulullah'ın (a.s.m.) lâtifeleri hep zarif ve lâtifti.

Şakacı Süheyb

Süheyb (r.a.) anlatıyor:

Bir gün Resulullah'ın (a.s.m.) yanına gelmiştim. Önünde kuru hurma ve ekmek vardı. “Yaklaş da ye” buyurdular.

Yaklaşıp hurmadan yemeye başladım. Efendimiz (a.s.m.):

“Gözün hasta olduğu halde hurma mı yiyorsun?” diye bana takıldılar. Ben de:

“Efendim, öteki taraftan çiğniyorum” dedim.

Resulullah (a.s.m.) tebessüm buyurdular.

(Hadis Ansiklopedisi, c. 17, s. 455)

Bir Yıl Güldüren Olay

Ümmü Seleme (r.a.) anlatıyor:

Efendimizin (a.s.m.) vefatından bir yıl önceydi. Ebu Bekir (r.a.) ticaret için Busra'ya gitmişti. Yanında Hermele'nin iki oğlu Nuayman ile Suvaybıt vardı. Bunlar aynı zamanda Bedir gazilerindendi. Suvaybıt erzakları gözetmekle sorumluydu. Nuaymen ise çok şakacı, mizahı seven biriydi. Nuayman, erzak sorumlusu kardeşine “Acıktım, bana yiyecek ver” dedi. O da “Bekle, Ebu Bekir gelmeden vermem” dedi. Nuayman kızdı ve “Vallahi senin canını yakarım” dedi.

Biraz sonra bir kavme uğradılar. Nuayman kardeşi Suvaybıt için, “Benim bir kölem var. Satın alırsanız vereceğim” dedi. Onlar, “Alırız” deyince, “Fakat şunu peşin söyleyeyim, kölem biraz inatçıdır. Size köle olmadığını, hür olduğunu söyleyecek, siz ona bakmayacaksınız, tamam mı?” dedi.

“Tamam biz onu bağlar alırız” dediler. Pazarlık sonucu Suvaybıt'ı on deve karşılığı sattı. Adamlar Suvaybıt'ın yanına geldiler, boynuna ip bağladılar. Suvaybıt bağırmaya başladı:

“Bu adam sizinle alay ediyor, ben hürüm, köle değilim.”

Adamlar:

“Zaten senin böyle diyeceğini biliyorduk” deyip Suvaybıt'ı zorla götürdüler.

Bir müddet sonra Hz. Ebu Bekir geldi. Durumu ona haber verdiler. Hz. Ebu Bekir o kavmin peşine düştü. Develeri geri verip Suvaybıt'ı kurtardı.

Resulullah'ın (a.s.m.) yanına döndüklerinde olayı anlattılar. Efendimiz (a.s.m.) ve ashabı bu olaya bir yıl boyu güldüler.

(Hadis Ansiklopedisi, c. 17, s. 496)

Nuayman, Akabe, Bedir ve daha sonraki savaflara katılmıştır. Çok şakacı ve muzip birisidir. Medine'ye turfanda bir meyve gelince borçlanarak alır, Resulullah'a (a.s.m.) hediye ederdi. Fakat borç sahibi parayı almaya gelince de adamı Resulullah'a (a.s.m.) gönderip tahsil ettirirdi.

Nuayman'ın muziplikleri bu kadarla bitmez. Bir gün âmâ bir sahabe kendisini tuvalete götürmesini rica eder. Nuayman, “Tamam” der ve elinden tutup epeyce dolaştırdıktan sonra mescidin ortasına getirip bırakır.

Adam, tam elbisesini sıyırmaya başlayınca onu görenler “Hey ne yapıyorsun, burası mescittir” demeleri üzerine toparlanır. Ve:

“Ben Nuayman'ın bu yaptığını ona göstereceğim” der. Bunu işiten Nuayman kıs kıs güler.

Daha sonra Nuayman sesini değiştirerek âmânın koluna girer ve der ki: “Ben sana Nuayman'ı göstereyim mi?” Âmâ, “Nerde o, hemen göster” der.

Nuayman, Hz. Osman'ın yanına götürür ve “İşte budur” der. Âmâ başlar Hz. Osman'a vurmaya. Hz. Osman “Ne vuruyorsun kardeşim, ben sana ne yaptım?” deyince, âmâ tekrar Nuayman'ın oyununa geldiğini anlar.

Nuayman yine karşıdan kıs kıs gülmektedir. Bunu gören Hz. Osman, “Ey Nuayman, eğer Bedir'e katılmış olmasaydın, şimdi sana gösterirdim ne yapacağımı” der.

“Canımı Yaktın!”

Usayd b. Hudayr (r.a.) anlatıyor:

Ensar’dan mizahçı bir adam vardı. Bir gün yanındakileri konuşup güldürüyordu. Resulullah (a.s.m.) elindeki çubuğu şaka yollu bağına dürttü. Adam:

“Ya Resulallah, canımı yaktın, müsaade buyur da kısas yapayım” dedi. Resulullah (a.s.m.):

“Haydi yap bakalım” dedi.

“Ama üzerinizde gömlek var. Bende yoktu” dedi.

Adamın isteğı üzerine Resulullah gömleğini sıyırıp bağına açtı. Adam:

“Ben zaten bunu istemiştim” deyip Resulullah’ın bağına muhabbetle sarılıp öptü.

(Ebu Davud, Edeb, 160)

* * *

Eğlence

İslâmda eğlence var mı, yok mu? Bu soru çok sık sorulur. Eğer, insan fitratında eğlenme ihtiyacı varsa, fitrat dini olan İslâmda da eğlence olacaktır. Ama bu, gayr-i meşru dairede değil, meşru dairede olmalıdır. Zira “Meşru daire insanın keyfine kafidir. Harama girmeye hiç lüzum yoktur.”

Bu bölümde Asr-ı Saadette yaşanmış bazı eğlence örneklerine yer verilecektir.

Oynayan Habeşiler

Hız. Aişe (r.a.) anlatıyor:

Ben Mescitte oynayan Habeşileri seyrederken Resulullah'ın (a.s.m.) hırkasıyla beni örttüğünü hatırlıyorum. Bu durum, ben usanıncaya kadar devam etti. Benim gibi genç bir kızın eğlenceye ne kadar düşkün olacağını takdir edersiniz.

(Buhari, Salat, 69; Müslim, İydeyn, 18)

* * *

Yine Aişe (r.a.) anlatıyor:

Bir bayram günü Sudanlılar Resulullah'ın (a.s.m.) yanına oynayarak geldiler. Efendimiz (a.s.m.) beni çağırdı. Resulullah'ın omzunun üstünden onları seyrediyordum. Kendi arzumla ayrılınca kadar öyle devam ettim.

(Nesai, İdeyn, 34)

Buas Şarkıları

Hız. Aişe (r.a.) anlatıyor:

Bir gün yanımda iki cariye vardı. Buas şarkıları söylüyorlardı. Buas, Medine civarında bir yer adıdır. Cahiliye devrinde orada Medine'nin iki kabilesi Evs ve Hazreç arasında 120 yıl süren savaşlar olmuştur. Bu savaşlar için halk arasında okunan kahramanlık türküleri vardı. Bunlara Buas türküleri veya Buas şarkıları denirdi.

İki cariye bu şarkılardan okurken Resulullah (a.s.m.) içeri girdi. Onlara müdahale etmeksizin sırtı onlara dönük şekilde yatağına uzandı. O sırada Ebu Bekir (r.a.) içeri girdi. Manzarayı görünce:

“Ne bu? Resulullah'ın evinde şeytan mizmarı, şeytan çalgısı mı?” diye beni azarladı. Resulullah (a.s.m.) ona yönelerek:

”Bırak onları, ilişme” dedi. O sırada bir suskunluk oldu. Ben cariyelere göz işareti yaptım, onlar da çıkıp gittiler.

Hız. Aişe devamla der ki:

Yine bir bayram günüydü. Zenciler mescitte kılıç kalkan oynuyorlardı. O sırada ben mi istedim Resulullah'tan, yoksa o mu “Seyretmek ister misin?” dedi, bilmiyorum. Ben, “İsterim” dedim. O da beni kaldırdı arkasına aldı. Öyle ki yanağım yanağına değiyordu:

“Haydi göreyim sizi Erfide oğulları, oynayın” dedi. (Erfide oğulları, Habeşistanlı, raksetmekle meşhur bir kabiledir.) Ben usanıncaya kadar seyrettim.

“Yeter mi?” dedi.

“Yeter” dedim.

“O halde haydi git” dedi.

(Buhari, ideyn, 2, 3, 25, Menakıb, 15; Müslim, İdeyn, 19)

Neccarlı Kızlar

Hız. Enes (r.a.) anlatıyor:

“Resulullah (a.s.m.) bir sefer Medine-i Münevverenin bir yerinden geçiyordu. Bir kısım cariye kızlar def çalarak şöyle söylediklerini işitti:

“Nahnü cevare min beni Neccar / Ya habbeza Muhammedün min car.

“(Biz Beni Neccar kızlarıyız, Muhammed’in komşuluğı ne iyi.)”

Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.):

“Allah da biliyor, ben de sizleri seviyorum” buyurmuştur.

(Hadis Ansiklopedisi, c. 17, s. 200)

“Ensar algıyı Sever”

İbni Abbas (r.a.) anlatıyor:

Hz. Aişe Ensar’dan bir yakını olan kızcağızı evlendirmişti. Resulullah (a.s.m.) gelince:

“Kızcağızı kocasının evine gönderdiniz mi?” diye sordu. Evdekiler, “Evet’ deyince, “Kızla birlikte çalgıcı da gönderdiniz mi?” dedi.

Onlar, ”Hayır” deyince, Efendimiz (a.s.m.):

“Ensar, aralarında gazel okuma âdeti olan bir kavimdir. Keşke onlara ‘Eteynaküm, eteynaküm / Fe hayyana ve hayyaküm (Size geldik, size geldik / Selâm bize, selâm size)’ diye okuyacak birini de göndermiş olsaydınız” buyurdu.

(Hadis Ansiklopedisi, c. 17, s. 200)

* * *

Cinler ve Allah Resulü

Yeryüzünün sakinleri insanlar ve cinlerdir. Cinler ruhani varlıklardır. Onların inanmış olanı olduğu gibi kafir olanı da vardır. Resulullah (a.s.m.) hem insanlara, hem de cinlere gelmiş bir peygamberdir. Onun cinlerden de ümmeti vardı. Onlara da İslâmı tebliğ etmiş, Kur'an okumuştur. Kur'an'daki Cin Sûresi bu gerçeği ifade eder. Bu sebeple kendisine "Resulü's-Sekaleyn" denilmiştir.

Ayrıca vahyin ilk anlarında cinlerin semadan kulak hırsızlığı yapıp vahye bir şüphe vermemeleri için gök taşlarıyla semadan kovuldukları belirtilir. Aşağıda gelecek rivayetler, cinlerle olan münasebetlere açıklık getirmektedir.

Cinler Haberden Kesildi

İbni Abbas (r.a.) anlatıyor:

Cinler semaya yükselip vahyi dinliyorlardı. Bir tek kelime işitince ona doksan dokuz tane de ilâve ediyorlardı. O tek kelime doğru, ilâve edilenler yanlıştı. Resulullah (a.s.m.) peygamber olarak gönderilince, cinlerin göğe yükselmeleri gök taşlarıyla önlendi. Bundan önce gökte taşları bu kadar çok atılmazdı. İblis onlara:

“Bu nedir? Herhalde bir önemli hadise var” dedi ve askerlerini gönderdi. Onlar, Resulullah’ı (a.s.m.) Mekke’de iki dağ arasında namaz kılarken buldular. Dönüp İblis’e gördüklerini haber verdiler. O da:

“Evet, olanlar, yeryüzündeki bu olay yüzünden” dedi.

(Tirmizi, Tefsir, Cin, 3321)

Bir Gece

İbni Mes'ud (r.a.) anlatıyor:

Bir gece Resulullah (a.s.m.) yatsı namazını kıldı. Namazdan çıktıktan sonra elimi tuttu. “Haydi” dedi, beraber yürüdük. Batha-i Mekke’ye varıp beni oraya oturttu. Etrafıma bir hat çizdi ve:

“Sakın bunun dışına çıkayım deme. Sana bazı adamlar gelecek, onlara hiçbir şey söyleme. Zaten onlar seninle konuşmazlar” dedi.

“Bu gece garip şeyler olacak” dedim.

Sonra beni orada bırakıp dilediği istikamete doğru gitti.

Ben çizginin içinde oturup merakla beklemeye başladım, Bir müddet sonra bir grup geldi. Esmer renkli, sanki Hindulara benziyorlardı. Saçları vücutlarını öylesine örtmüştü ki, ne avret yerleri, ne de dış elbiseleri görünüyordu. Bana yaklaştılar, ama çizgiyi geçmediler. Sonra dönüp, Resulullah’ın (a.s.m.) gittiği yöne doğru gidip gözden kayboldular.

Gecenin sonu yaklaşmıştı. Ben hâlâ çizgi içinde oturuyordum. Resulullah (a.s.m.) geldi, çizginin içine girdi. Yorgun olduğu anlaşılıyordu. Dizime başını dayanıp uykuya daldı. Nefes alışverişini duyuyordum.

Bu şekilde beklerken bir de baktım, üzerlerinde beyaz elbiseler olan bir grup daha geldi. O kadar göz alıcı bir güzellikleri vardı ki, onu ancak Allah bilir. Yaklaştılar. Bir kısmı Resulullah’ın baş tarafına, bir kısmı da ayak ucuna oturdular. Kendi aralarında konuşmaya başladılar:

“Biz şimdiye kadar, bu peygambere verilen gibisini hiç görmedik. Bunun gözleri uyur, ama kalbi uyumaz. Ona bir temsil getirelim dediler” ve şunu anlattılar:

“Bir zengin beyefendi bir köşk yaptırmış, sonra da bir ziyafet yapıp halkı davet etmiş. Davete katılanlar gelip yiyip içmişler. Katılmayanları cezalandırmış.” Bunu dedikten sonra kalkıp gittiler.

Resulullah (a.s.m.) kendine geldiğinde bana:

“Konuştuklarını duydum. Kim olduklarını biliyor musun?” dedi. Ben:

“Allah ve Resulü en iyi bilir” dedim.

“Onlar meleklerdi” dedi ve:

“Verdikleri misalin manasını anladın mı?” dedi. Ben yine:

“Allah ve Resulü en iyi bilir” dedim.

“Rahman olan Rabbimiz Cenneti kurdu. Ve kullarını oraya davet etti. Davete katılanlar Cennete girer, bu davete katılmayanları da cezalandırır” buyurdu.

(Tirmizi, Emsal, 1)

Cin Gecesi

Peygamber Efendimiz (a.s.m.) cinlerle temas kurmuş, onlara Kur'an okumuş ve onları irşat etmiştir.

Alkame anlatıyor:

İbni Mes'ud'a, "Sizden birisi cin gecesinde Peygamberle bulundu mu?" dedim.

"Hayır, bizden kimse onun yanında değildi. Ama o gece Resulullah'la beraber çıkmıştık. Birlikte yol alırken bir ara onu gözden kaybettik. Dağ yollarında ve vadilerde aramadığımız yer kalmadı. Kendisini bir türlü bulamadık. 'Eyvah, uçurulmuş veya kaçırılmış olmasın?' diye endişeye kapıldık. Böylece geçirilebilecek en kötü bir geceyi geçirdik. Sabah olunca bir de baktık ki, mübarek Hira tarafından geliyor.

"Ya Resulallah!' dedik. 'Ne oldu sana? Her yerde aradık bulamadık. Çok kötü bir gece geçirdik."

"Buyurdu ki:

"Bana cinlerin davetçisi geldi. Beraber gittik ve onlara Kur'an okudum."

"Sonra bizi götürdü, cinlerin izlerini, ateş kalıntılarını gösterdi. Cinler, kendisine yiyeceklerini sormuşlar. O da:

"Elinize geçen ve üzerinde Allah'ın adını andığınız her kemik, olabildiği kadar etli haliyle sizindir. Deve ve atların tezekleri de hayvanlarınızın yemidir' buyurmuş.

"Sonra bize şu tembihte bulundu:

"Sakın abdest bozduktan sonra bu iki şeyle (kemik ve kurumuş hayvan dışkısı ile) temizlenmeye kalkmayın. Çünkü onlar cin kardeşlerinizin yiyecekleridir."

(Müslim, Salat, 150).

Cin Delikleri

Abdullah b. Sercis (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) yerdeki haşarat deliklerine su dökünmeyi yasakladı.

Katade'ye soruldu: “Bu deliklere bevletmek neden mekruh kılındı?”

Şu cevabı verdi:

“Bunların cinlere ait olduğu söylenir.”

(Ebu Davud, Taharet, 16)

* * *

Hicret

İslâm tarihinde Hicret'in büyük önemi vardır. Çünkü Hicret, İslâm nurunun parlamasına ve dünyaya yayılmasına sebep olmuş kutlu bir dönüm noktasıdır. Hicret'e sebep olan çileler ve işkenceler, adeta Allah katında makbul bir sadaka olmuş ve bunun neticesinde Cenab-ı Hak va'd ettiği kolaylığı ve zaferi ihsan etmiştir. Gelecek hâdise, çekilen çilelere sadece bir örnektir.

“Öyle Sıkıntılar Çektik Ki”

Habbab b. Eret ilk Müslüman olanların altıncısıydı. Müşriklerin büyük işkencelerine katlananlardan biriydi. Sırtına kızgın demirler koyup derisini dağlardı. Her zorluğa rağmen dininden vazgeçmedi.

Kendisi demirci ustası idi. Resulullah (a.s.m.) zaman zaman yanına uğrar, yapılan işkencelere sabretmesi için teselli eder, ona dua ederdi. Habbab, çektikleri sıkıntıları anlatırken:

“Öyle çileler çekti ki, eğer Resulullah (a.s.m.) yasaklamasaydı ölmeyi bile tercih ederdik” derdi.

Kendisi anlatıyor:

Cahiliye devrinde demirci idim. Sehmi kabilesinden As b. Vail’e bir kılıç yapmıştım. Bir gün yaptığım işin ücretini almaya gitmiştim.

“Muhammed’i inkar etmedikçe sana hiç bir şey vermeyeceğim” dedi. Ben de:

“Allah seni öldürüp de diriltene kadar asla onu inkar etmeyeceğim” dedim.

“Ben ha?” dedi. “Öldükten sonra tekrar dirileceğim öyle mi?” Ben:

“Elbette, kesinlikle diriltileceksin” dedim.

Bunun üzerine alaycı tavırlarıyla inkarına devam etti:

“Öyleyse şimdi bırak beni. Öleyim dirileyim. O zaman benim çok mal ve evladım olacak. Sana borcumu öderim.”

Bunun üzerine şu âyet nazil oldu:

“Ey Resul, âyetlerimizi inkar eden ve ‘Bana elbette mal ve evlat verilecektir’ diyeni gördün mü? O görülmeyeni mi biliyor, yoksa Rahman katından bir teminat sözü mü almıştır? Evet, onun dediğini yazacağız ve azabını da uzattıkça uzatacağız. Bahsettiği şeyler bize kalacak ve kendisi Bize tek başına gelecektir.” (Meryem, 80)

(Müslim, Münafıkun, 35)

Hicret Esnasında

Bera b. Azib (r.a.) anlatıyor:

Ebu Bekir (r.a.), bir gün babam evde iken yanına uğradı. Ondan bir semer satın aldı. Babama:

“Oğlunu gönder de semeri benimle eve kadar götürsün” dedi. Babam Azib, bana:

“Haydi onu götür” dedi. Ben de taşımaya başladım. Babam bedelini almak üzere onunla beraber dışarı çıkmıştı. O sırada Ebu Bekir’e bir soru sordu:

“Resulullah’la (a.s.m.) hicret ettiğiniz gece nasıl oldu, ne yaptınız?” dedi. Ebu Bekir (r.a.) başladı anlatmaya:

Evet, o gece boyu, hatta ertesi gün öğlene kadar yürüdük. Yolumuz تنها idi. Kimseye rastlamadık. Derken önümüze uzun ve yüksek bir kaya çıktı. Kayanın henüz güneş değmeyen bir gölgeliği vardı. Oraya konakladık. Kayaya yaklaşıp Resulullah’ın uyuması için elimle yeri düzelttim. Sonra yere bir post serdim.

“Ya Resulallah, buyurun biraz istirahat edin, ben etrafı gözetlerim” dedim. O yatıp uyudu. Ben de çıkıp etrafı gözetlemeye başladım. O sırada bir çoban, sürüsüyle kayalığa doğru geliyordu. Anlaşılan o da bizim gibi gölgelenmek istiyordu.

“Ey delikanlı! Sen kimlerdensin?” dedim. Medine veya Mekke’den birine aitti.

“Koyununda süt var mı?” dedim.

“Var” dedi.

“Sağar mısın?” dedim,

“Tabii” dedi ve koşup sağmak üzere bir koyunu yakaladı.

“Memede toz toprak olabilir, bunları iyice bir siliver” dedim. Dediğimi yaptı ve bir kaba süt sağdı. Yanımda Resulullah (a.s.m.) için bulundurduğum bir kap vardı. İçmede ve abdestte onu kullanıyordu. Sütü ona aktarıp Efendimizin (a.s.m.) yanına geldim. Uyandırmak istemedim. Uyanıncaya kadar bekledim. Süte biraz su kattım, serinledi.

“Ya Resulallah buyurun için” dedim. O da içti. Ben çok memnun oldum. Sonra:

“Yola çıkma vakti gelmedi mi?” dedi.

“Evet” dedim ve güneşin zevalinden sonra hareket ettik. O sırada baktık ki, Süraka b. Malik b. Cu’şem peşimize düşmüş. Atıyla süratle geliyordu. Sertçe bir arazide yol alıyorduk.

“Ya Resulallah, neredeyse bize yaklaştı” dedim.

“Üzülme Allah bizimle beraberdir” buyurdu. Süraka’ya baktı ve bedduada bulundu. Süraka’nın atının ön ayakları karnına kadar yere saplandı, kaldı. Bir türlü kurtulamadı. Süraka:

“Bana beddua ettiğinizi anladım. Dua edin de kurtulayım. Söz veriyorum, ben de takipçileri geri çevireceğim” dedi. Efendimiz (a.s.m.) dua etti, adam kurtuldu ve hemen geri döndü. Yol boyu kime rastladıysa:

“Ben sizin yerinize gereken aramayı yaptım. Kimse yok” dedi. Her kime rastladıysa geri çevirdi. Bize verdiği sözde durdu.

(Buhari, Menakıbu’l-Ensar, 45; Müslim, Zühd, 75)

Mekke Hasreti

Doğup büyüdüğü yerleri terk edip başka bir diyarı mekân tutmak ve oranın şartlarına uyum sağlamak kolay bir şey değildir. Üstelik bu, mecburiyet altında kalınacak bir durum olursa katlanması çok daha zor olacağı muhakkaktır. Aşağıda hicret eden sahabelerin vatan hasretini dile getiren bir olay zikrediliyor.

Hz. Aişe (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) Medine'ye ayak bastığı vakit, Ebu Bekir ve Bilal (r.a.) hastalanmışlardı. Yanlarına gittim: “Babacığım! Nasılsın? Bilal nasılsın?” diye hatırlarını sordum. Ebu Bekir (r.a.) hummaya tutulmuştu, şu beyti mırıldanıyordu:

“Herkes sabahlar hayrola denir / Oysa ölüm, ayak bağından da yakın.”

Bilal (r.a.) da humma nöbetinden kurtulunca yüksek sesle Mekke'ye olan hasretini dile getiriyordu: “Mecenne suyuna bir daha ulaşabilecek miyim? Şame ve Tafil dağlarını bir daha görebilecek miyim?”

Aişe (r.a.) der ki: Ben gidip bunlardaki bu Mekke hasretini Resulullah'a (a.s.m.) haber verdim. Bunun üzerine şöyle dua etti:

“Ey Allah'ım, bize Mekke'yi sevdirdiğin gibi, Medine'yi de sevdire. Hatta fazlasıyla... Allah'ım, havasını sıhhatli kıl. Onun ölçüsünü tartısını hakkımızda mübarek eyle. Hummasını al, Cuhfe'ye naklet.”

(Müslim, Hac, 480; Buhari, Menakıbu'l-Ensar, 46)

Bu dua kabul olmuş, Medine, havası hoş ve mübarek bir yer olduğu gibi, orada yaygın olan humma hastalığı da müşrik ve Yahudi yerleşim yeri olan Cuhfe'ye intikal etmiştir.

Fakir Muhacirler

Mekke'den Medine'ye göç eden sahabiler, bir manada varlıktan yokluğa göç ediyorlardı. Evlerini, barklarını, yurtlarını bırakıp, evsiz barksız, yersiz yurtsuz bir diyara gidiyorlardı. Bu muhacirler, Allah yolunda katlandıkları fedakarlık sebebiyle Kur'an'da övülürler. Medine, sadece Mekke'den değil, İslâmı duyup da öğrenmek isteyen tüm bölgelerden gelen giden Muhacirlerle doluyordu. Aşağıdaki hadis, gelen fakir muhacirlerin faziletlerini anlatmaktadır.

Ebu Said (r.a.) anlatıyor:

Bir gün fakir Muhacirlerden bir grupla oturmuştum. O kadar ki, bir kısmı diğerinin gölgesiyle örtünmeye çalışıyordu. O derece fakirdiler. O sırada biri bize Kur'an okuyordu. Derken Resulullah (a.s.m.) çıkageldi. Başımıza dikildi. Kur'an okuyan sustu. Resulullah (a.s.m.):

“Ne yapıyordunuz?” dedi.

“Bu bize Kur'an okuyordu. Biz de Rabbimizin kitabını dinliyorduk” dedik.

“Ümmetim arasında kendileriyle birlikte sabretmem emredilen kimseleri yaratan Allah'a hamd olsun” dedi.

Sonra kendini bizimle eşitlemek için aramıza oturdu. Eliyle de işaret ederek, “Şöyle etrafımda halka olun” dedi. Halk hemen çevresine toplandı ve yüzleri ona döndü.

Ebu Said devamla, “Onlar arasında Resulullah'ın benden başkasını tanıdığını görmedim. Herkes vaziyet alınca Resulullah (a.s.m.) şu müjdeyi verdi:

“Sizlere müjdeler olsun, ey yoksul muhacirler! Sizlere kıyamet gününün tam ve mükemmel nurunu müjde veriyorum. Cennete zengin insanlardan yarım gün önce gireceksiniz. Bu yarım gün, dünya günüyle beş yüz yıldır” buyurdu.

(Ebu Davud, İlim, 13; Tirmizi, Zühd, 37)

* * *

Salavat

Peygamber Efendimize salavat getirmenin fazileti hakkında hadisler pek çoktur. Salavat makbul bir duadır. Bu bölümde, nasıl ve ne zaman salavat getirileceği hususunda bazı açıklamalara yer verilecektir.

Cuma Günü Salavat

Ebu'd-Derda anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdular ki:

“Cuma günü bana salavatı çok okuyun. Çünkü o gün okunan salavatlar meşhuttur, melekler ona şahitlik ederler. Bana salavat getiren hiç kimse yoktur ki, daha o salavatı bitirmeden bana okuduğu ulaştırılmış olmasın.”

Bunun üzerine:

“Siz öldükten sonra da mı?” dedim.

“Evet,” buyurdular, “öldükten sonra da. Zira Cenab-ı Hak toprağa peygamberlerin cesedini çürütmeyi haram etmiştir. Allah'ın peygamberi her zaman diridir, rızka mazhardır.”

(Hadis Ansiklopedisi, c. 17, s. 153)

Salat ü Selâm

Ebu Talha (r.a.) diyor ki:

Bir gün Resulullah (a.s.m.), yüzünde sevinç alameti olduğu halde geldi. Kendisine:

“Ya Resulallah! Yüzünüzde bir sevinç işareti görüyoruz. Bunun sebebi nedir?” dedik. Buyurdu ki:

“Bana melek geldi ve şöyle dedi: ‘Ey Muhammed! Rabbin buyuruyor ki: İstisnasız, sana salavat okuyan herkese, benim on rahmette bulunmam, sana selâm okuyan herkese de on selâm etmem seni memnun etmez mi?’”

Hız. Enes (r.a.) da, Resulullah'ın (a.s.m.) şöyle buyurduğunu söyledi:

“Kim bana bir salat okursa, Allah da ona on salat okur ve on hatasını siler ve derecesini de on kat yükseltir.”

(Nesai, Sehv, 55)

Resulullah'a (a.s.m.) rahmet duası olan salat ü selâm, en makbul bir duadır. Bu sebeple diğer duaların kabul olma şartlarından biri, duada salat ü selâma çok yer ayırmaktır. Duanın başında ve sonunda getirilen salat ü selâm, duanın kabulüne vesile olur. Çünkü iki makbul dua arasındaki dua kabul edilir.

* * *

Mucizeler

Hadis kaynaklarında Efendimizin pek çok mucizesi yer almaktadır. Âlimler, Resulullah'ın (a.s.m.) mucizelerini bin kadar tespit etmişlerdir. Bunlardan üç yüz tanesi, Bediüzzaman Said Nursî'nin Mektubat isimli eserinin 19. Mektubunda "Mucizât-ı Ahmediye" adı altında yer almaktadır.

Bilindiği gibi mucizeler, olağanüstü olaylardır. Mucize Allah'ın fiilidir. Onun kudretiyle meydana gelir. En makbul elçisini tasdikinin bir işaretidir. Efendimizin peygamberliği cihanşümûl olduğu gibi, mucizeleri de tüm varlıklar cinsinden örneklerle doludur.

Bir padişahın yüksek bir memuru muhtelif milletlerden oluşan bir şehre geldiğinde, o milletler o memura hoş geldin demek üzere birer temsilcisi gönderirler. Onlar sultan adına o yüksek memura takdirlerini sunarlar. Tıpkı bunun gibi, Kâinatın Sultanı da bu âleme en büyük memurunu gönderdiğinde, bütün varlıklar onu takdir ve tasdik anlamında birer mucize ile karşılamışlardır.

Taştan, sudan, ağaçtan, hayvandan, insandan ay, güneş ve yıldızlara kadar canlı cansız her varlık, birer mucizesini taşımakla, onun peygamberliğini ilan etmiş, alkışlamış ve o zâta adeta kâinata hoş geldin demiştir.

Düğün Yemeği

Peygamberimizin hizmetkarı Enes (r.a.) anlatıyor:

Hiz. Peygamber (a.s.m.) ile Hiz. Zeyneb'in düğünü olacaktı. Annem Ümmü Süleym bana: "Resulullah'a (a.s.m.) keşke bir düğün hediyesi yapsak?" demişti.

Ben de:

"Anneciğim, yap bir şeyler de götüreyim" dedim.

Bunun üzerine yağ, taze peynir ve hurmayı karıştırarak tencerede pişirdi. Hays denilen bu yemeği yapıp benimle gönderdi. Ben yemeği götürdüğümde:

"Yemeği bırak" ve isimlerini tek tek saydığı kişiler için:

"Bana şu şu adamları çağır" dedi. Ayrıca:

"Kime rast gelersen çağır" diye ilâve etti.

Emri yerine getirdim. Sonra dönüp geldim ki ev insanlarla ağzına kadar dolmuş. Resulullah'ın (a.s.m.), o az yemek üzerine elini koyup, Allah'tan başka kimsenin bilmediği bir şeyler okuyarak dua ettiğini gördüm. Sonra onar onar gelip yemelerini istedi. Resulullah (a.s.m.) yemek için oturanlara:

"Yemeğe bismillah diyerek başlayın ve herkes kendi önünden yesin" buyurdu.

Bu durum, herkesin yiyip doymasına kadar devam etti. Sonunda çıkanlar çıktı, çıkmayanlar, kalıp sohbe daldılar. (Aslında yemekten sonra kalmaları uygun bir davranış değildi. Resulullah'ın nezaketi de onlara gitmelerini söylemeye izin vermiyordu.) Bir müddet sonra Resulullah (a.s.m.) çıkıp odalarına doğru yürüdü. Sonunda ardından gidip:

"Davetliler gitti" dedim.

O sırada baktım, üzerinde vahiy alametleri belirmeye başlamış. Şu âyeti okuyordu:

"Ey iman edenler! Bundan sonra Peygamberin evine davet olunmaksızın, vaktine de bakmaksızın girmeyin. Fakat davet olduğunuz zaman girin. Yemeği yiyince de dağılın. Söz dinlemek veya sohbet etmek için izinsiz girmeyin. Çünkü bu, Peygambere eza vermekte ve o sizden haya etmektedir. Allah ise hakkı açıklamaktan çekinmez." (Ahzab, 53)

(Müslüm, Nikah, 89)

Yağmur

Hz. Enes (r.a.) anlatıyor:

İnsanların kıtlığa uğradığı sene idi. Resulullah bir Cuma günü hutbeye çıkmış, halka hitap ediyordu. O sırada halk arasından bir bedevi kalkıp:

“Ya Resulallah!” dedi. “Mallar helâk oldu. Çoluk çocuk aç kaldı. Allah’a dua et de yağmur versin.”

Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.) hemen ellerini kaldırdı. Biz gökte bir bulut göremiyorduk. O zaman mescidin damı hurma liflerinden örtülmüştü. Nefsim elinde olan Allah’a yemin olsun, daha ellerini indirmeden gökte dağlar büyüklüğünde bulutlar peyda oldu. Henüz minberden inmemişti ki, yağmur yağmaya başladı. Hatta hutbeden inerken yağmur mübarek sakallarından süzülüyordu. Yağmur ertesi güne kadar yağdı. Daha sonraki gün de yağdı, onu takip eden gün de. Hatta öteki cumaya kadar yağış kesintisiz devam etti.

İkinci cuma gelip de Efendimiz minbere çıkınca, o bedevi yine ayağa kalktı:

“Ya Resulallah, bu sefer de binalarımız harap oldu, mallarımız suya battı. Allah’a dua et de artık yağmur kesilsin.”

Efendimiz (a.s.m.) yine ellerini kaldırdı:

“Allah’ım! Üzerimize değil, etrafımıza yağdır” diye dua etmeye başladı. Mübarek eliyle bulutlara doğru işaret ediyordu. Hangi bulut kümesine işaret ettiyse o Medine üzerinden uzaklaşıyordu. Bütün Medine’nin üzeri buluttan temizlendi, berrak bir hal aldı.

Enes der ki: “Bulutlar çekildi. Biz camiden çıktığımızda o gün güneş altında yürüdük.”

(Buhari, İstiska, 6, 7, 8, Menakıb, 25.)

Hurma Dalı

İbni Abbas (r.a.) anlatıyor:

Bir gün Resulullah'a (a.s.m.) bir bedevi geldi ve:

“Ben senin Allah'ın Resulü olduğunu ne bileyim?” dedi.

“Şimdi şu hurma dalını yanıma çağıracağım ve benim Allah'ın Resulü olduğuma şahadet edecek” dedi ve çağırdı. Hurma dalı ağaçtan koptu ve Resulullah'ın (a.s.m.) önüne düştü:

“Esselâmü aleyke ya Resulallah!” dedi.

Sonra Resulullah (a.s.m.):

“Haydi yerine dön” emretti. Hurma dalı döndü ve eski yerine kaydı.

Bunu gören bedevi Müslüman oldu.

(Tirmizi, Menakıb, 9)

Hurma Kütüğü

Hız. Cabir (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) hutbe okurken bir hurma kütüğüne dayanıyordu. Sonradan minber yapıldı. Minberde hutbe okumaya başlayınca, hurma kütüğü Resulullah'ın (a.s.m.) ayrılığından dolayı ağladı. Kütüğün iniltisini bütün mescit halkı işitti. O kadar ki Resulullah (a.s.m.) yanına gidip eliyle okşadı. Kütük ancak o zaman sustu.

Bazıları, “Eğer Resulullah (a.s.m.) yanına gelip teselli etmeseydi, kıyamete kadar öyle ağlayacaktı” dediler.

(Hadis Ansiklopedisi, c. 17, s. 101)

Su Mucizesi

Cabir (r.a.) anlatıyor:

Hudeybiye Antlaşmasının yapıldığı gün halk susadı ve Resulullah’a (a.s.m.) geldiler. Resulullah’ın (a.s.m.) önünde deriden bir su kabı vardı. Ondan abdest aldı. Halk ona doğru iyice sokuldu. Resulullah (a.s.m.):

“Ne var, ne oluyor?” dedi.

“Yanımızda bu sizinkinden başka abdest alıp içeceğimiz su kalmadı” dediler. Resulullah (a.s.m.) hemen ellerini kaba koydu. Birden parmaklarından pınarların çağlaması gibi sular akmaya başladı. Hepimiz içtik.

Hiz. Cabir’e (r.a.):

“O gün kaç kişiydiniz?” diye soruldu.

“Biz o gün bin beş yüz kişiydik. Eğer yüz bin kişi de olsaydık su yetecekti” dedi.

(Buhari, Mnakıb, 25, Megazi, 35; Müslim, İmaret, 67)

Yemek Mucizesi

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

Bir gün biz Resulullah’la (a.s.m.) beraber bir seferdeydik. Halkın yanındaki azığı tükenmişti. Hatta binek hayvanlarından bazısını kesmeyi bile düşündük. Hz. Ömer (r.a.) durumu Resulullah’a arz etti:

“Ya Resulallah, ben cemaatin azığını toplasam da siz bereketlenmesi için Allah’a dua etseniz” dedi.

Resulullah (a.s.m.) öyle yaptı. Buğdayı olan buğdayını, hurması olan hurmasını, hurma çekirdeği olan çekirdeğini getirdi.

“Çekirdek ne işe yarıyordu?” denilince, şu açıklamayı yaptı:

“Yiyecek olmadığından halk onu emiyor ve üzerine de su içiyordu” dedi.

Resulullah (a.s.m.) toplanan erzak için bereket duasında bulundu. Herkes gelip kaplarını yiyeceklerle doldurdu. Resulullah (a.s.m.) bu İlâhî ikram karşısında:

“Şehadet ederim ki, Allah’tan başka ilâh yoktur ve ben Onun Resulüyüm. Bu iki hükümde şüphe etmeden Allah’a kavuşan Cennete girecektir” buyurdu.

(Müslim, İman, 44)

Hendek Savaşında

Cabir (r.a.) anlatıyor:

Biz düşmana karşı Medine'nin etrafına hendek kazıyorduk. Bir ara Resulullah'ın (a.s.m.) çok acıktığını hissettim. Hemen eve gelip hanıma:

“Yanında ne var? Resulullah'ın çok acıktığını gördüm” dedim. İçinde bir ölçek arpa bulunan bir dağarcık çıkardı. Evcil bir koyunumuz vardı. Eşim koyunu kesip arpayı öğüttü. O sırada ben de yapacaklarımı yaptım, çömleğe koyup eti parçalara böldüm. Resulullah'ın (a.s.m.) yanına gittim. Giderken hanım tembihte bulundu:

“Sakın çok adam çağırıp Resulullah'ın yanında beni mahcup etme!”

Ben Resulullah'ın (a.s.m.) yanına varınca gizlice kulağına:

“Ya Resulallah bir hayvan vardı, kestik, bir miktar da arpayı hamur yaptık. Yanınızdakilerle haydi buyurun” dedim. Ben gizli söylemişim ama Resulullah (a.s.m.) açık sesle ilan etti:

“Ey hendek halkı! Cabir size ziyafet hazırlamış, haydi buyurun” dedi. Bana da:

“Ben gelinceye kadar tencereyi ocaktan indirmeyin, hamurunuzu da ekmek yapmayın” dedi.

Ben dönüp eve geldim. Peşimden Resulullah (a.s.m.) halktan önce geldi. Kalabalık bir ordu gibi bizim eve doğru gelmeye başlayınca hanım iyice telaşlandı:

“Yaptığını gördün mü, ben sana ne demiştim?” dedi.

“Ben senin dediğin gibi Resulullah'a (a.s.m.) gizli söyledim. Ama kendisi halkı çağırdı” dedim.

Hemen hamuru çıkardım. Resulullah (a.s.m.) ona mübarek ağız suyundan kattı, bereketle dua etti. Sonra tencereye yönelip aynı şekilde mübarek ağız suyundan kattı ve ona da bereketle dua etti.

Sonra eşime:

“Sana ekmek yapmakta yardım edecek bir kadın çağır ve tencereyi ocaktan indirme, içinden kepçeyle al” diye talimat verdi.

Gelenler bin kişi kadardı. Allah'a yemin olsun, hepsi o koyundan ve ekmekten yedi, doydu ve gitti. Daha tenceremiz kaynıyor ve hamurumuz eksilmeden ekmek yapılıyordu.

(Buhari, Meğazi, 29, Cihad, 188; Müslim, Eşribe 141)

Bedduası

İbni Mes'ud (r.a.) anlatıyor:

Bir gün Resulullah (a.s.m.) Kabe'nin yanında namaz kılıyordu. Ebu Cehil ve yandaşları da orada oturuyorlardı. Orada bir gün önce bir deve kesilmişti. Ebu Cehil:

“Falanların kestiği devenin işkembesini secdeye gittiği zaman Muhammed'in boynuna kim atacak?” dedi.

Oradakilerin en vahşisi işkembeyi kaptığı gibi Resulullah'ın (a.s.m.) iki omuzu arasına atıverdi. Hepsi birden kahkahayla gülmeye başladılar. Öyle ki birbirleri üzerine yıkılıyorlardı.

Ben ayakta durmuş, onlara bakıyordum. Eğer bir destekçim olsaydı, onu hemen boynundan atardım. Peygamber (a.s.m.) secdede idi. Başını kaldırmıyordu. Derken biri Fatıma'ya (r.a.) haber verdi. O, henüz küçük bir kızdı. Geldi, işkembeyi sırtından attı. Sonra onlara dönüp hakaretler etti. Resulullah (a.s.m.) namazını tamamlayınca yüksek sesle hepsine beddua etti. Dua ettiğinde üç kere tekrarlamak adeti idi. Bir şey isteyince de öyle yapardı. Namazı bitince şöyle beddua etmişti:

“Allah'ım Kureyş'in helâkini sana havale ediyorum.”

Bunu üç kere tekrar etti. Resulullah'ın (a.s.m.) bedduası kulaklarına gidince gülme sesleri kesildi. Korkuya kapıldılar. Zira orasının duaların kabul edildiği yer olduğunu biliyorlardı.

Resulullah (a.s.m.) şöyle devam etti:

“Ey Allah'ım, Ebu Cehil b. Hişam'ın, Utbe b. Rebia'nın, Şeybe b. Rebia'nın, Velid b. Utbe'nin, Ümeyye b. Halef'in, Utbe b. Ebi Muayt'ın helâklerini sana havale ediyorum.” Bir yedinciye de zikretmişti, ama aklımda kalmadı.

Muhammed'i Hak ile gönderen Zât-ı Zülcelâle yemin olsun ki, Resulullah'ın (a.s.m.) ismen zikrettiği bu adamların leşlerini Bedir'de yerlere serilmiş olarak gördüm. Daha sonra leşleri, Bedir kuyusuna sürüklenip atılmıştı.

(Buhari, Vudu, 69, Cihad, 90; Müslim, Cihad, 107)

Duası

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

Ben müşrik olan annemi durmadan İslâma davet ediyordum. Fakat o bir türlü kabul etmiyordu. Hep kaçınıyordu.

Bir gün yine davette bulundum. Bana Resulullah (a.s.m.) hakkında ağır sözler söyledi. Ağlayarak Resulullah'ın (a.s.m.) yanına gittim.

“Niye ağlıyorsun Ebu Hureyre?” dedi.

“Ya Resulallah annem! Onu hep İslâma davet ediyordum, kaçınıyordu. Bugün de davet ettim. Hakkınızda ağza alınmayacak sözler sarf etti. Ne olur, Ebu Hureyre'nin annesine hidayet için dua buyurun” dedim.

Bunun üzerine Peygamberimiz (a.s.m.):

“Ey Rabbim! Ebu Hureyre'nin annesine hidayet et” diye dua buyurdu.

Ben sevinerek huzurundan ayrıldım. Eve geldiğimde kapıya yöneldim. Kapı kapalıydı. Annem ayak seslerimi işitmişti. Bana:

“Ebu Hureyre olduğun yerde dur, içeri girme” dedi.

Bu arada su şırıltıları kulağıma geliyordu. Annem yıkanıyordu. Yıkandıktan sonra entarisini giydi, aceleyle başını örttü ve kapıyı açtı:

“Eşhedü en lâilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden Resulullah” diyordu.

Ben ağlamaya başladım. Bu sefer sevinçten ağlıyordum. Hemen Resulullah'ın (a.s.m.) yanına koştum.

“Ya Resulallah! Müjde Allah duanı kabul buyurdu. Ebu Hureyre'nin annesine hidayet nasip etti” dedim.

Efendimiz hemen Allah'a hamd etti ve güzel şeyler söyledi.

(Müslim, Fezailü's-Sahabe, 158)

Ebu Cehil ve Melekler

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

Bir gün Ebu Cehil, “Muhammed hâlâ gözünüzün önünde yüzünü toprağa sürüyor mu?” dedi.

“Evet” dediler.

“Lat ve Uzza’ya yemin olsun, eğer onu o şekilde görürsem ayaklarımla boynunu çiğneyip, yüzünü yere batıracağım” dedi.

Sonra bir gün geldi baktı ki, Resulullah (a.s.m.) namaz kılıyor. Hemen yanına yaklaştı. Fakat aniden geri döndü. Elleriyle sanki bir şeylerden korunuyordu.

“Ne oldu sana?” dediler.

“Korkunç bir şey, benimle onun arasında ateşten bir hendek belirdi ve büyük büyük kanatlar üzerime saldırdı” dedi.

Resulullah (a.s.m.):

“Eğer bana yanaşsaydı, melekler onu kapıp uzuvlarını parça parça edeceklerdi.”

Bunun üzerine Allah şu âyeti indirdi:

“Fakat insan kendini ihtiyaçtan uzak görünce azgınlaşır. Dönüş ancak Rabbinedir. Allah’ın kulunu namaz kılmaktan alıkoymak isteyeniyi gördün mü?

“Gördün mü o kafiri? O, doğru yolda olsa ve kötülükten sakınmayı tavsiye etseydi daha güzel olmaz mıydı?

“O kafiri gördün mü? Haktan yüz çevirdiğinde Allah’ın kendini gördüğünü bilmez mi? Eğer o inkar ve isyanından vazgeçmezse, and olsun biz onu alnından tutup Cehenneme sürükleyeceğiz. Zira o, pek yalancı ve günahkâr bir alındır.

“O kavmini yardıma çağırırsın. Biz de zebanileri çağıracağız. Hayır, sen ona aldırma, secde etmeye ve Rabbine yaklaşmaya devam et.” (Alak, 6-19)

(Hadis Ansiklopedisi, c. 15, s. 324)

Allah'ın Koruması

Cabir (r.a.) anlatıyor:

Bir defasında Resulullah'la (a.s.m.) birlikte Necid taraflarına gazveye çıkmıştık. Resulullah (a.s.m.) bizden biraz açılmıştı. Öğle vakti sık ağaçlı bir vadide ona yetiştik. Efendimiz (a.s.m.) bir ağacın altında konakladı. Kılıcını da dallarından birine astı. Askerler vadi içindeki ağaçların gölgelerine dağılıp istirahata çekilmişlerdi.

Bir müddet sonra Resulullah (a.s.m.) bizi çağırdı. Yanına geldiğimizde başından geçeni anlattı:

“Ben uyurken yanıma bir adam geldi, kılıcımı aldı. Hemen uyandım. Adam başımdan aşağı dikilmişti. Elinde de kınından sıyrılmış kılıç vardı. ‘Seni benim elimden kim kurtaracak?’ dedi.

“‘Allah’ dedim. Sonra gaipen ense köküne bir darbe indi. Kılıç elinden yere düştü. Bu sefer ben alıp:

“‘Şimdi seni kim kurtaracak’ dedim. Sonra affettim.”

Resulullah (a.s.m.) affedince, adam kavminin yanına döndü. Kavminin lideri idi.

“Allah’a yemin olsun bundan sonra sizinle savaşanların safında olmayacağım” dedi.

(Buhari, Cihd, 87, 84; Müslim, Müsafirin, 311)

* * *

Adap ve Davranış Örnekleri

1. ADAP

Bazı adap ve davranış örneklerini öğrenmek üzere yine Asr-ı Saadete gidiyor, hayalen onları takip ediyoruz. Adap ve muamelat, insan ilişkileri açısından İslâmın önemli bir yönüdür. Burada şüphesiz tüm adap konuları işlenmeyecektir. Ancak bazı yaşanmış örnekler sunulacak.

Binme Adabı

Abdullah b. Büreyde babasından (r.a.) naklen anlatıyor:

Bir adam merkebiyle geldi:

“Ya Resulallah lütfen biniver” dedi ve kendisi hayvanın arka tarafına geçti.

Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.):

“Hayvanın önüne binme hakkı senindir. Bu konuda benden öncesin. Fakat yerini bana bağışlarsan o başka” dedi. Adam:

“Kesinlikle hakkımı size bağışladım” dedi. Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.) hayvanın önüne bindi.”

(Ebu Davud, Cihad, 65; Tirmizi, Edeb, 25)

Camiye İşeyen Adam!

Enes (r.a.) anlatıyor:

Bir ara biz Resulullah’la (a.s.m.) birlikte mescitte otururken, bedevi bir adam geldi. Bir de baktık ki, adam caminin içine işemeye başladı. Resulullah’ın ashabı:

“Hop hop!” diye adamın üzerine yürümeye kalktılar.

Resulullah (a.s.m.) müdahale etti,

“Bırakın kesmeyin, tamamlasın” dedi.

Bıraktılar, adam ihtiyacını tamamladı. Sonra Resulullah (a.s.m.) adamı yanına çağırdı güzelce anlattı:

“Buralar mescitlerdir. İdrar ve sair pislikleri bırakma yeri değildir. Buralarda yalnız Allah Teala zikredilir, namaz kılınır ve Kur’an okunur” buyurdu.

Sonra cemaatten birine bir kova su getirmesini emretti. Suyu üzerine boşalttı.

(Caminin zemini çakıl taşlarından oluşuyordu.)

(Müslim, Taharet 99; Nesai, Taharet 45)

“Ölölere Sövmeyin!”

İbni Abbas (r.a.) anlatıyor:

Bir adam, Cahiliye döneminde yaşamış bir atamıza sövmüştü. Babam Abbas (r.a.), o adama okkalı bir tokat atmıştı. Bunu duyan adamın yakınları koşup geldiler:

“O nasıl tokat attıysa, biz de ona öyle tokat atacağız” dediler.

İş büyüdü, adamlar silahlarını kuşandılar. Durumun ciddiyeti Resulullah’a (a.s.m.) haber verildi. Hemen gelip kızgın bir şekilde minbere çıktı.

“Ey insanlar! Yeryüzü ahalisinden, Allah katında en makbul kim olduğunu biliyor musunuz?” dedi.

Hep bir ağızdan:

“Sensin ya Resulallah!” dediler. Bunun üzerine şöyle buyurdu:

“Bilin ki, Abbas bendendir, ben de ondanım. Ölülerimize sövmeyin, aksi halde dirilerimizi rahatsız etmiş olursunuz.”

Resulullah’ın (a.s.m.) öfkeleniğini gören halk:

“Ya Resulallah, senin gazabından Allah’a sığınırız, bizim için istiğfar et, Allah’tan bağışlanma talebinde bulun” dediler.

(Nesai, Kasame, 21)

Kötüye İyi Davranmak

Hız. Aışe anlatıyor:

Bir gün bir adam Resulullah'ın (a.s.m.) yanına girmek için izin istedi. İsmi duyunca Resulullah (a.s.m.), "Aşiretinin kötüsü" dedi. Sonra da, "Müsaade edin girsin" buyurdu. Adam huzuruna girince, yumuşak bir üslupla hitap etti. Gittikten sonra:

"Ey Allah'ın Resulü! Ona yumuşak konuştun. Halbuki daha önce kötü adam olduğunu söylemiştin" dedim. Bana:

"Kıyamet gününde, Allah katında, makamca insanların en kötüsü, dil ve hallerinin kabalığundan kaçınarak insanların kendisini terk ettiğı kimsedir" buyurdu.

(Hadis Ansiklopedi, c. 6, s. 320)

2. ADALET

Asr-ı Saadet sahnesinde, yine Resulullah'la birlikte yaşanmış, kısas ve suçun şahsiliğı gibi bir kaç adalet sahnesi yer alacak. Adalet hassasiyetine temas edilecek.

Kısas-Diyet

Eneb b. Malik (r.a.) anlatıyor:

Bir genç kızın Rubeyyi isimli halası vardı. Bir kızgınlık anında kızın ön dişini kırdı. Kızdan, hakkından vazgeçmesini istediler. Kızın adamları kabul etmediler. Bir miktar diyet ödemeyi teklif ettiler, kızın taraftarları yine kabul etmediler.

Resulullah'a (a.s.m.) geldiler. Kız ve taraftarları kararlarında ısrar ettiler ve kısıstan başka bir şeyi kabul etmeyeceklerini söylediler.

Efendimiz, bunun üzerine kısas yapılmasını emretti. Artık sıra kısas olacak kadının dişinin kırılmasına gelmişti.

Kadının yakını olan Enes b. Nadır dayanamadı:

“Şimdi Rübeyyi'nin dişi mi kırılacak? Hayır, seni Hak ile gönderen Zâta yemin olsun ki, onun dişi kırılmaz” dedi. Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.):

“Ey Enes, sen ne diyorsun, kısas Allah'ın emridir” buyurdu.

Bunun üzerine kız tarafının kalbi yumuşadı, razı olup affettiler.

Resulullah (a.s.m.) şöyle buyurdu:

“Allah Tealanın öyle halis kulları vardır ki, Allah'a yemin etse, Allah yeminini bozmamak için dilediğini yerine getirir.”

(Buhari, Diyat, 19, Sulh, 8; Müslim, Kasame, 24)

Suçun Şahsîliği

Suçun şahsîliği, Kur'an'ın önemli bir prensibidir. İnsanlık tarihinde önemli bir adalet kuralı olarak bugün de geçerliliğini sürdürmektedir. Bir kişi suç işlemişse, cezasını yalnız o çeker. Onun yüzünden yakınlarını, akrabalarını, taraftarlarını suçlu addetmek zulümdür. Bu yaklaşım, haksızlığı ortadan kaldırmaz; tam tersine, haksızlığı ve huzursuzluğu yaygınlaştırır. Kan davaları, sürüp giden kabile dargınlıkları, parti kavgaları hep buradan kaynaklanmaktadır.

Cahiliye döneminde baba ve evlat birbirinden sorumlu idiler. Biri cinayet işlese diğeri ondan sorumlu tutulurdu. İslâmiyet, suçun şahsîliği prensibini getirmiştir. Aşağıdaki hadis bunu dile getirmektedir:

Ebu Rimse anlatıyor:

Bir gün babamla birlikte Resulullah'ın (a.s.m.) yanına gitmiştik. Biraz sonra Resulullah (a.s.m.) babama hitaben:

“Bu senin oğlun mu?” diye sordu.

“Kabe'nin Rabbine yemin olsun ki, benim oğlumdur” dedi. Resulullah (a.s.m.) tekrar:

“Gerçekten mi?” dedi. Babam:

“Gerçekten oğlum olduğuna şahadet ederim” dedi.

Benim babama çok benzemem, babamın da üst üste yemin etmesi Resulullah'ı (a.s.m.) güldürmüştü. Sonra buyurdu ki:

“Bil ki o, senin işlediğin cinayetle sorumlu olmaz, sen de onun cinayetinden sorumlu olmazsın.”

Sonra şu âyeti okudular:

“Birinin suçuyla, hatasıyla başkası sorumlu olmaz, cezalandırılmaz.” (En'am, 164)

(Ebu Davud, Diyat, 2; Nesai, Kasame 39)

3. ANNE BABAYA İYİLİK

Rahmet Peygamberinin, şefkat kahramanları olan annelerle ilgili çok dikkat çekici beyanları vardır. Aşağıdaki örneklerde görülecek bu beyanlar, son derece ibretlidir.

Yüce Peygamberimiz, ümmetinin fertlerine karşı, anne şefkati gibi şefkat ve merhamet dolu bir kalbe sahiptir. O, zaman zaman annelerin evlatlarına olan şefkatleri karşısında gözyaşı dökmüş, âlemlere rahmet olduğunu göstermiştir. “Cennet annelerin ayakları altındadır” diyerek anneye en üstün makamı yine o vermiştir.

Anneler

Ebu Ümame (r.a.) anlatıyor:

Resulullah'ın (a.s.m.) yanına bir kadın geldi. Beraberinde iki de çocuğu vardı. Kadın birini sırtında taşıyor, diğerinin elinden tutuyordu. Efendimiz (a.s.m.) onu görünce şöyle buyurdular:

“Hamilat, validat, rahimat.”

“Onlar hamile olurlar, doğururlar ve merhametli olurlar. Bir de kocalarına eziyet vermeyip namazlarını kılsalar, doğrudan Cennete girerler.”

(Hadis Ansiklopedisi, c. 17, s. 226)

“Annendir”

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

Bir adam geldi ve:

“Ya Resulallah! Güzel dostluk ve muhabbet beslememe insanlar arasında en lââyık kimdir?” dedi.

“Annen” dedi.

Adam sormaya devam etti:

Sonra kim?”

“Annen.”

“Sonra?”

“Yine annen.”

Adam dördüncü kez:

“Sonra kim?” dedi.

Resulullah (a.s.m.) bu sefer:

“Baban” buyurdu.

(Müslim, Birr, 1)

Sahte Anne!

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdular ki:

İki kadın vardı. Yanlarında her ikisinin birer çocuğu vardı. Bir kurt geldi, bu çocuklardan birini kapıp kaçtı. Kadın arkadaşına:

“Kurt senin çocuğunu kaptı” dedi. Diğer:

“Hayır seninkini kaptı” dedi. Aralarında ihtilaf oldu. Mahkeme olmak üzere Hz. Davud’a geldiler. Hz. Davud, büyük kadın lehine hükmetti. Küçük buna razı olmadı. Davayı Hz. Süleyman’a götürdüler. Süleyman (a.s.):

“Bana bir bıçak getirin. Çocuğu ikiye böleyim” dedi. Hemen küçük kadın atıldı:

“Yapma, Allah sana rahmet etsin. Çocuk onundur” dedi.

Bunun üzerine Süleyman, çocuğun küçük kadına ait olduğuna hükmetti.

(Müslim, Akdiye, 20; Nesai, Kudat, 14)

Müşrik Anne!

Hız. Ebu Bekir'in (r.a.) kızı Esmâ'nın annesi henüz Müslüman olmamıştı. Esmâ, müşrik olan annesine karşı nasıl davranacağını Resulullah'tan (a.s.m.) sordu:

“Ya Resulallah! Müşrik olan annem yanıma geldi. Benimle görüşmek konuşmak istiyor, ona iyi davranabilir miyim?”

“Evet,” buyurdu. “Ona gereken hürmeti gösterebilirsin.”

(Buhari, Hise, 28)

Anneye İyilik

İbni Ömer (r.a.) anlatıyor:

Bir adam Resulullah’a (a.s.m.) geldi:

“Ben büyük bir günah işledim, buna tevbe etme imkanım var mı?” dedi.

Resulullah (a.s.m.):

“Annen var mı?” dedi. Adam:

“Hayır, yok” dedi.

“Peki teyzen var mı?”

“Evet, var.”

“Öyle ise ona iyilik yap,” buyurdu. “Çünkü teyze anne makamındadır.”

(Tirmizi, Birr, 6)

Cennetlik Anne

Hız. Aışe (r.a.) anlatıyor:

Bir gün kapıya dilenci bir kadın geldi. Bir şeyler istedi. Yanında iki tane de çocuğu vardı. Yanımda bulunan    hurmayı kadına verdim. Kadın ikisini çocuklarına verdi. Diğerini kendisine ayırdı. Tam ağzına götürüp yiyeceği sırada, çocuklar elindekini de istediler. Anne kendisine ayırdığı bu     nc  hurmayı yemekten vazgeçti, onu ikiye böldü ve yarımşar olarak çocuklarına verdi.

Resulullah (a.s.m.) eve gelince bu olayı kendisine anlattım.

Buyurdu ki:

  Allah bu hurma sebebiyle o kadına Cenneti vacip kıldı. Yahut onu Cehennemden azat etti.  

Dul Kadın

Avf b. Malik el-Eşcai (r.a.) anlatıyor:

Peygamber Efendimiz (a.s.m.) baş ve orta parmaklarını birleştirerek buyurdu:

“Ben ve yanakları kararmış kadın, kıyamet günü işte şöyle yan yana beraberiz.”

“Ya Resulallah! Kimdir yanakları kararmış o kadın?” dediler.

“O kadın ki, makamı ve mevkii bulunan kocasından dul kalmıştır. Maddî imkanı olmamakla birlikte nesep ve güzelliği yerindedir. Bütün bunlara rağmen yetimler büyüyünceye kadar evlenmez veya ölünceye kadar kendini onlara hasreder.”

Hadiste geçen “yanakları kararmış kadın” tabirinden Efendimiz (a.s.m.), yetimleri büyütmek için süslenmeyi ve rahat yaşamayı terk eden, çektiği sıkıntılar sebebiyle cildi kararan dul kadını ifade buyurmuştur.

(Ebu Davud, Edeb, 130)

“Teyze Anne Hükmündedir”

Bera b. Azib (r.a.) anlatıyor:

Hudeybiye Antlaşması gereğince bir yıl sonra Resulullah (a.s.m.) silahsız, üç günden fazla kalmamak ve umre yapıp dönmek şartıyla Mekke’ye gelmişti.

Resulullah (a.s.m.), anlaşma gereği gelip umre müddetini doldurunca, Mekkeliler Hz. Ali’ye gelip: “Arkadaşına söyle, memleketimizi terk etsin, anlaştığımız süre doldu” dediler.

Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.) Mekke’den ayrılmak üzere harekete geçti. O sırada Hamza’nın kızı peşine takıldı:

“Amcacığım, amcacığım” diye bağıırıyordu. Hz. Ali elinden tutup Hz. Fatıma’ya, “Amcanın kızını yanına al” diye teslim etti.

Medine’ye dönülünce kızı yanlarına alma hususunda Hz. Ali, Cafer ve Zeyd ihtilafa düştüler. Hz. Ali:

“O benim amcamın kızıdır. Onu yanıma almak bana düşer” diyordu.

Cafer:

“O hem amcamın kızı, hem de teyzesi nikahlı eşimdir. Bana daha lâyıktır” diyordu. Zeyd de:

“Kardeşimin kızıdır. Benim yanımda olması gerekir” diyordu.

Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.) kızın teyzesinin yanında kalmasına hükmetti ve:

“Teyze anne makamındadır” buyurdu.

Hz. Ali’ye de:

“Sen bendensin, ben de sendenim” buyurdu. Cafer’e:

“Yaratılışın ve huyun bana benzer” diye iltifat etti. Zeyd’e (r.a.) de:

“Sen bizim hem kardeşimiz, hem de azatlımızsın” buyurdu.

(Buhari, Meğazi, 43, Umre, 3; Müslim, Cihad, 90)

4. KOMŞULUK

İslâmda komşuluğun yeri çok önemlidir. Komşuya zarar vermemek, komşuya ikram ve iyilikte bulunmak o kadar tavsiye edilmiştir ki, komşunun komşuya mirasçı olma ihtimalini akla getirmiştir. Din, ırk ayırt etmeden komşuya iyilik yapmak ve iyi davranmak dinimizin bir emri ve gereğidir.

Yahudi Komşu

Resulullah (a.s.m.) üç kere:

“Vallahi inanmamıştır” buyurdular. Sahabeler:

“Kim ey Allah’ın Resulü?” dediler.

“Komşusu zararından emin olmayan kimse” buyurdu.

Amr b. Şuayb, babası ve dedesinden naklen anlatıyor:

Hız. Ömer’in oğlu Abdullah için bir koç kesilmişti. Aile efradına sordu:

“Ondan Yahudi komşumuza hediye ettiniz mi?”

“Hayır” dediler.

“Bundan ona da gönderin. Zira ben, Resulullah’ın (a.s.m.), ‘Cebrail bana komşu hakkında o kadar aralıksız tavsiyede bulundu ki, komşuyu varis kılacağını zannettim’ dediğini işittim” dedi.

(Ebu Davud, Edeb, 132; Tirmizi, Birr, 28)

“Sen Çok Muzır Birisin!”

Bu hadiste, komşuya zarar veren, komşuyu rahatsız eden ve bir türlü anlaşmaya yanaşmayan kişiye karşı Resulullah'ın (a.s.m.) davranışını göreceğiz.

Semure b. Cündeb (r.a.) anlatıyor:

Ensar'dan birinin bahçesinde bodur bir hurma ağacım vardı. O zât ailesiyle beraber orada oturuyordu.

Semure kendi ağacına gitmek için bahçeye girerdi. Bahçe sahibi bundan rahatsız olurdu. Bahçe sahibi, Semure'ye, o ağacı başka yerdeki bir ağaçla değiştirmeyi teklif etti. Ama Semure kabul etmedi.

Bunun üzerine Ensar'dan olan o zât, Resulullah'a (a.s.m.) gelip durumu arz etti.

Resulullah (a.s.m.) önce Semure'ye o ağacı satmasını teklif etti. Kabul etmedi. Bu sefer, başka yerdeki bir ağaçla değiştirmeyi teklif etti. Semure bunu da kabul etmedi. Resulullah (a.s.m.), “O halde ağacı ona bağışla” dedi. Hatta bağışlaması için, “Bunda şöyle şöyle sevap var” diye teşvikte bulundu. Semure bunu da kabul etmedi.

Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.):

“Sen başkasına zarar vermek isteyen muzır birisin!” dedi. Sonra Ensarlı zâta dönüp:

“Başkasına zarar vermek isteyeninin zararı defedilir, kuralınca şimdi git onun hurmasını söküler” buyurdu.

(Ebu Davud, Akdiye, 31)

Kusur Örtmek

Ukbe b. Amir’in (r.a.) katibi Düceyn anlatıyor:

Ukbe’ye dedim ki: “Benim bazı komşularım şarap içiyorlar. Onları polise haber verip yakalatmak istiyorum, ne dersin?” Ukbe:

“Öyle yapma. Onlara nasihatte bulun ve korkut” dedi. Ben Ukbe’nin dediği gibi yaptım, ama yine vazgeçmediler. Tekrar Ukbe’ye gelip:

“Efendim, sizin dediğiniz gibi yaptım. Ama dinlemediler, içmeye devam ediyorlar. Artık polis çağırayım da gelip yakalasın mı?” dedim. Ukbe yine razı olmadı ve:

“Yazık sana, bu yapılır mı? Zira ben Resulullah’ın (a.s.m.) şöyle buyurduğunu işittim:

“Kim bir mü’minin kusurunu örterse, kabre diri olarak gömülmüş kızcağıza hayat vermiş gibi olur.”

(Hadis Ansiklopedisi, c. 9, s. 464)

5. MİSAFİRLİK

Kafir de olsa misafire ikramın faziletinden örneklerin yer aldığı bu bölümde, Saadet Asrı tablolarına yer veriliyor.

Ziyafete Davet

Ebu Mes'ud el-Ensari (r.a.) anlatıyor:

Ensar'dan Ebu Şuayb adında bir zât vardı. Bunun et satışı yapan bir kölesi vardı. Ensarlı zât, bir gün Resulullah'ı (a.s.m.) gördü. Yüzünden aç olduğunu anladı ve hemen kölesine:

“Bize beş kişilik yemek hazırla. Ben Resulullah'ı (a.s.m.) beşincisi olarak çağıracağım” dedi. Resulullah'ı (a.s.m.) çağırdı. Davete giderlerken peşlerine bir kişi daha takıldı. Bu, davetliler arasında yoktu. Kapıya geldiklerinde Resulullah (a.s.m.) ev sahibine:

“Bu da bize uydu geldi, istersen izin ver gelsin, istersen geri dönsün” dedi. Adam Resulullah'ın (a.s.m.) izin isteme inceliği karşısında:

“Ne demek ya Resulallah, elbette izin veriyorum” dedi.

(Müslim, Eşribe, 138; Tirmizi, Nikah, 12)

“Üzerinde Görülmeli”

Avf b. Malik (r.a.) anlatıyor:

Dedim: “Ya Resulallah, ben bir adama uğrasam da o beni ağırlamasa, sonra o bana uğradığında ben de yaptığını ona aynen yapsam olur mu?”

“Hayır bilakis, sen onu ağırla” dedi.

Bir gün Resulullah (a.s.m.) beni eskimiş elbiseler içinde gördü de:

“Senin malın yok mu?” dedi.

“Var,” dedim “Deve koyun cinsinden her türlü var.”

“O halde malının varlığı, üzerinde görülmelidir” buyurdu.

(Tirmizi, Birr, 63)

Kafiri Ağırlamak

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) bir gün kafir bir misafiri ağırlamıştı. Rivayete göre bunlar yedi kişilik bir grup halinde Medine'ye gelmişlerdi. İslâmı araştırıyorlardı. Akşam namazından sonra Resulullah (a.s.m.) herkesin bunlardan birinin elinden tutup misafir etmesini emretti.

Sahabeler misafir etmek üzere birer tane yanlarına almışlar, geriye Ebu Gazvan isimli zât kalmıştı. Bu zât, boylu boslu ve cüsseli biriydi. Bunu da misafir etmek üzere Resulullah (a.s.m.) yanına almıştı. Hemen onun için bir keçinin sağılmasını emretti. Keçi sağıldı, kafir sütünü içti. Sonra diğer bir keçinin daha sağılmasını emretti. Adam yine doymadı. Böylece tam yedi keçinin sütünü sağdılar, hepsini içtikten sonra ancak doydu. Resulullah'ın (a.s.m.) hizmetçisi Ümmü Eymen bu durumu görünce:

“Resulullah'ı (a.s.m.) aç bırakanı Allah aç bıraksın” demekten kendini alamadı. Efendimiz müdahale etti:

“Sus Ümmü Eymen, o kendi rızkını yedi. Bizimki Allah'a aittir” buyurdu.

Sabah olunca adam Müslüman oldu. Resulullah (a.s.m.) eliyle göğsünü meshetti. Akşama tekrar bir keçi sağılıp kendisine verildi. Onu içtikten sonra ikinci bir keçi daha sağıldı, fakat adam bunu içmedi. Bu defa tek keçinin sütünden doymuştu, Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.):

“Bugün o mü'mindir, tek mideye yedi. Dün kafirdi, yedi mideye yemişti. Mü'min tek mideye yer, kafir ise yedi mideye yer” buyurdu.

(Buhari, Et'ime, 12; Müslim, Eşribe, 186)

Yemeyip Yedirenler

Sahabeler “Başkalarını kendi nefislerine tercih edenler” diye Kur’an’da övülmüştür. Buna “îsar” hasleti denir. Onlar yemeyip yedirmiş, içmeyip içirmişlerdir.

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

Bir adam Resulullah’a (a.s.m.) gelerek:

“Açlıktan ölüyorum” dedi.

Resulullah (a.s.m.) hemen hanımlarından birine haber gönderip yiyecek istedi. Fakat hanım:

“Seni Hak ile gönderene yemin olsun, yanımızda sudan başka bir şey yok” dedi.

Resulullah (a.s.m.) başka bir hanımına gönderdi. O da aynı şeyi söyledi. Sonra Allah Resülü (a.s.m.):

“Bu açlıktan bitkin adamı kim misafir ederse Allah ona rahmet edecektir” dedi. Hemen Ensar’dan

Ebu Talha:

“Ben edeceğim, ya Resulallah” dedi ve adamı alıp evine götürdü. Hanımına:

“Yiyecek bir şey var mı?” dedi. Kadın:

“Sadece çocukların yiyeceği var” dedi. Bunun üzerine hanımına:

“Sen onları avut ve sonra da uyut. Misafirimiz oturunca ona sanki birlikte yiyormuşuz gibi görünelim. Elini tabağa uzatınca lambayı düzeltmek üzere kalk ve söndür” diye tembih etti. Kadın söyleneni yaptı. Misafir yedi, karı koca ise yer gibi görünüp geceyi aç geçirdiler.

Sabah olunca Resulullah (a.s.m.) Ebu Talha’ya:

“Dün gece misafirinize olan davranışınız Allah’ın çok hoşuna gitti” buyurdu. O zaman şu âyet-i kerime nazil oldu:

“Kendileri ihtiyaç içinde olsalar bile onları kendi nefislerine tercih ederler.” (Haşır, 9)

(Buhari, Menakıbu’l-Ensar, 10)

6. HASTALIKLAR VE HASTA ZİYARETİ

Toplumun onda birini teşkil eden hastaları ve musibete uğrayanları ziyaret edip gönüllerini almanın faziletiyle birlikte, bazı hastalıkların devalarına ait tavsiyelerin yer alacağı bu bölüm, yine bizi Asr-ı Saadet köşelerine götürecektir.

Bal Şerbeti

Ebu Saidi'l-Hudri (r.a.) anlatıyor:

Bir adam Resulullah'a (a.s.m.) gelerek:

“Kardeşim ishal oldu, ne yapayım?” dedi. Efendimiz:

“Ona bal şerbeti içir” buyurdu.

Adam gitti içirdikten sonra tekrar geldi:

“Bal şerbeti içirdim ama, ishalini artırmaktan başka bir işe yaramadı” dedi. Adamın gidip gelmesi üç kez tekrarlandı. Sonunda Resulullah (a.s.m.):

“Allah şüphesiz doğru söylemiştir. Senin kardeşinin karnı yalan söyledi” buyurdu.

Sonra bir kere daha içirdi. Bu sefer iyileşti.

(Buhari, Tıbb, 4; Müslim, Selâm, 91)

Mantar ve Göz Hastalığı

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

Halk arasında, mantara, yerin çiçek hastalığı denirdi. Resulullah (a.s.m.) ise şöyle buyurdu:

“Mantar nimettendir. (İsrail oğullarına verilen kudret helvası türünden bir nimettir.) Suyu göze şifadır. Acve hurması Cennettendir. O da zehire karşı şifadır.”

Ebu Hureyre der:

“Bunun üzerine ben üç veya beş veya yedi mantar aldım. Onları sıkıp suyunu bir şişeye koydum. Gözü hasta olan bir cariyeme tatbik ettim. İyileşti.”

(Tirmizi, Tıbb, 22)

Ey İnsanoğlu!

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdu ki:

Allah kıyamet günü insanoğluna şöyle seslenecek:

“Ey Ademoğlu! Hasta oldum da Beni ziyaret etmedin?”

Ademoğlu:

“Ya Rabbi! Sen Âlemlerin Rabbi olduğun halde ben Seni nasıl ziyaret edebilirdim?” diyecek. Allah

Teala:

“Falan kulum hastalanmıştı, onu ziyaret etmediğini bilmiyor musun? Eğer onu ziyaret etseydin, Beni yanında bulacaktın.”

“Ey Ademoğlu! Senden yiyecek istedim, vermedin?”

Ademoğlu:

“Ya Rab! Sen Âlemlerin Rabbi iken ben Sana nasıl yiyecek verebilirdim?”

“Falan kulum senden yiyecek istedi de sen ona vermedin. Ona yiyecek verseydin, Beni yanında bulacağını bilmez miydin?”

“Ey Ademoğlu, Ben senden su istedim vermedin?”

“Ya Rabbi! Sen Âlemlerin Rabbi olduğun halde ben Sana nasıl su verebilirdim?”

“Falan kulum senden su istedi, ona su vermedin. Ona su verseydin, Beni onun yanında bulacağını bilmiyor muydun?”

(Müslim, Birr, 43)

Afsunlama

Avf b. Malik (r.a.) anlatıyor:

Biz Cahiliye döneminde afsunlama ile tedavide bulunurduk. Dolayısıyla bir gün Resulullah’a (a.s.) bunu sorduk:

“Ya Resulallah! Bu hususta ne dersiniz?”

“Okuduğunuz duaları bana okuyun bakayım” dedi.

Biz de onları okuyup kendisine arz ettik. Buyurdu ki:

“İçinde şirk olmayan dua ile rukye yapmada, okuyup üflemede bir mahzur yoktur.”

(Ebu Davud, Tıbb 18; Müslim, Selâm, 64)

Fatiha ile Şifa Talebi

Ebu Said (r.a.) anlatıyor:

Biz Resulullah'ın (a.s.m.) gönderdiği bir seferde idik. Bir yerde konaklamıştık. Yanımıza koşarak bir cariye geldi ve:

“Obamızın efendisi Selim’i bir zehirli haşarat soktu. Ona yardım edecekler de şu anda ortada yok. Sizde okuyup üflemeyle tedavi yapan biri var mı?” dedi.

Bunun üzerine, içimizden rukye mahareti olduğunu bilmediğimiz biri kalkıp gitti. Adama okuyuverdi ve iyileşti. Ücret olarak kendisine otuz tane koyun verdiler. Hatta bize sütlerinden bile içirdi. Biz ona:

“Yahu senin böyle bir maharetin var mıydı” dedik.

“Hayır ben sadece Fatiha’yı okuyarak üfledim” dedi.

Bunun üzerine biz kendisine:

“O halde Resulullah’a (a.s.m.) sormadan bu hayvanlara dokunma” dedik.

Medine’ye gelip durumu Efendimize arz ettik. Resulullah (a.s.m.):

“Fatiha’nın tedavi maksadıyla okunacağını sana kim söyledi?” dedi ve ekledi:

“Koyunları taksim edin ve bana da bir hisse ayırın.”

(Buhari, Tıbb, 39; Müslim, Selâm, 66)

Humma Hastalığı

Cabir (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) Ümmü Saib'in (r.a.) yanına girdi ve:

“Niye böyle titriyorsun, neyin var?” dedi. Kadın:

“Humma,” dedi. “Allah belâsını versin.” Resulullah (a.s.m.)

“Hummaya belâ verme. O insanoğlunun hatalarını giderir. Tıpkı körüğün demirin isini pasını giderdiği gibi” buyurdu.

(Hadis Ansiklopedisi, c. 13; s. 99-100)

Hastanın Duası

Hız. Ömer (r.a.) anlatıyor:

Bir gün Resulullah (a.s.m.) bana:

“Bir hastanın yanına girdiğinde sana dua etmesini iste. Çünkü onun duası meleklerin duası gibidir” buyurdu.

(Hadis Ansiklopedisi, c. 17, s. 107)

Göz Değmesi

Muhammed b Ebi Ümame b. Sehl b. Hanif babasından naklen anlatmıştır:

Babam Sehl, Cuhfe yakınındaki Harrar isimli yerde yıkandı. Üzerindeki cübbeyi çıkardı. Bu arada Amir b. Rebia ona bakıyordu. Sehl, bembeyaz bir tene ve güzel görünümlü bir vücuda sahipti. Amir:

“Ne bugünkü gibi bir manzarayı, ne de çadıra çekilmiş bakirede bulunan böylesine güzel cildi görmedim” dedi.

Sehl hemen orada iken hummaya tutuldu. Titremeye başladı, rahatsızlığı arttı ve yere yıkıldı. Durum Resulullah’a (a.s.m.) haber verildi. Halbuki Sehl orduya kaydedilmişti.

“Ya Resulallah! O gelemmez, vallahi başını bile kaldıramıyor” dediler. Resulullah (a.s.m.):

“Onunla ilgili olarak herhangi bir kimseyi itham ediyor musunuz?” dedi. “Amir b. Rebia var” dediler. Resulullah (a.s.m.) onu çağırıp kendisine kızdı ve:

“Sizden biri niye kardeşini öldürüyor? Niye barekallah demedin. Hadi onun için abdest al” dedi.

Bunun üzerine Amir, ellerini, ayaklarını, yüzünü ve kollarını ve hatta bacaklarını uyluklarına kadar bir kaba yıkadı. Sonra bir adam bu suyu onun sırtından aşağı döktü. Hemen anında iyileşip ayağa kalktı.

(Muvatta, Ayn, 1)

7. YEMEK YEME ADABI

Bu bölümde yemek yemenin adabı yanında, şeytanın yemekte bile insanların peşini bırakmadığı, yemek yerken onun şerrinden ancak besmele çekmekle emin olunacağı, örneklerle anlatılacaktır.

Yemekte Besmele

Hız. Aışe (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) bir defasında altı sahabisiyle birlikte yemek yiyordu. O sırada bir bedevi geldi, yemeğe oturup iki lokmada yemeği silip süpürdü. Resulullah (a.s.m.):

“Eğer bu misafir bismillah deseydi, yemek hepinize yeterdi. Biriniz yemek yediği vakit bismillah desin. Yemeğin başında bismillah demeyi unutursa, hatırladığında, ‘Bismillahi evvelühü ve ahiruhu’ (başında da sonunda da bismillah) desin” buyurdu.

(Hadis Ansiklopedisi, c. 17, s. 427)

Şeytanın Eli

Huzeyfe (r.a.) anlatıyor:

Biz Resulullah'ın (a.s.m.) yanında yemeğe oturduğumuzda, o başlamadan elimizi yemeğe uzatmazdık. Bir defasında yine onunla yemeğe oturmuştuk. Bir kız çocuğu, sanki arkadan bir iteni varmış gibi gelip elini yemeğe sokmak istedi. Resulullah (a.s.m.) hemen elini tuttu.

Arkadan bir bedevi geldi. Sanki onun da arkasından bir iteni varmış gibi o da aynı şekilde yemeğe dalmak istedi. Resulullah (a.s.m.) onun da elini tuttu ve şöyle buyurdu:

“Şeytan, üzerine besmele çekilmeyen yemeği kendine helâl sayar. Nitekim bu yemeği kendine helâl kılmak için önce bu cariyeyi getirdi. Ben de elinden tuttum. Sonra şu bedeviyi getirip onunla yemeği kendine helâl kılmak istedi. Onun elinden de tuttum. Nefsim Kudret elinde olan Zât-ı Zülcelâle yemin olsun ki, şeytanın eli o ikisinin eliyle birlikte avucumun içindedir.”

Resulullah (a.s.m.) bunları söyledikten sonra besmele çekerek yemeğe başladı.

(Müslim, Eşribe 102; Ebu Davud, Et'ime, 16)

Besmelesiz Yemek

Ümeyye b. Maşiy (r.a.) anlatıyor:

Bir gün Resulullah (a.s.m.) oturuyordu. Bir adam yanında besmele çekmeden yemeğe başladı. Yemeğini bitirmek üzereydi. Kalan tek lokmayı ağzına götürürken, besmele çekmediğini hatırlamış olacak ki:

“Bismillahi evvelühü ve ahiruhu (başında da sonunda da bismillah)” dedi. Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.) güldü ve şöyle buyurdu:

“Şeytan baştan beri onunla yemeğe devam etti. Ne zaman adam Allah’ın ismini zikretti, şeytan karnındakilerin hepsini kustı.”

(Ebu Davud, Et’ime, 16)

Soğan Sarımsak

Hız. Cabir (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.):

“Kim sarımsak ve soğan yerse bizden uzak dursun veya mescidimizden uzak dursun, evinde otursun” buyururdu.

Bazen Resulullah’a (a.s.m.) içinde yeşil sebzeler bulunan tencere ile yemek getirilirdi. Ne olduğunu sorduğunda sebze yemeği olduğunu belirtirlerdi. İçinde koku duyunca onu yanındakilerden birine vermelerini emrederdi. Adam Resulullah’ın (a.s.m.) yemekten çekindiğini görünce, çekimser davranır, bunun üzerine Resulullah (a.s.m.):

“Sen bana bakma, ye! Zira ben senin gibi değilim. Ben senin konuşmadıklarınla, yani meleklerle konuşuyorum” derdi.

(Buhari, Et’ime 49, Salat, 160; Müslim, Mesacid, 73)

Yemekte Bereket

Vahşi b Harb (r.a.) babasından ve dedesinden naklen anlatıyor:

Resulullah'ın (a.s.m.) ashabı dediler ki:

“Ya Resulallah, biz yiyoruz, ama doymuyoruz, ne tavsiye buyurursunuz?”

“Yoksa yemekte ayrı ayrı mı oturuyorsunuz?” dedi. Onlar, “Evet” dediler. Resulullah (a.s.m.):

“Öyleyse yemek yerken bir araya toplanın, beraber yiyin. Yemeğe Allah'ın ismini zikrederek, besmele ile başlayın. Böyle yaparsanız yemeğiniz size bereketli olur” buyurdu.

(Ebu Davud, Et'ime 25; İbni Mace Et'ime, 17)

Sağdan Başlamak

Bir cemaatte yiyecek ve içecek türünden bir şey dağıtılacak olsa, önce sağdan başlamak sünnet olduğu gibi, cemaatin en yaşlısından başlamak da sünnettir.

Bununla ilgili bir hadis Sehl b. Sa'd'dan (r.a.) geliyor. Şöyle ki:

Resulullah'a (a.s.m.) içilecek bir şey getirildi. Sağında bir oğlan çocuk, solunda da yaşlı biri vardı. Resulullah (a.s.m.) sağındaki çocuğa:

“Bunu şu yaşlılara vermeme müsaade eder misin?” dedi.

Çocuk:

“Ya Resulallah (a.s.m.), vallahi sizden bana gelen nasibime başkalarını tercih edemem” deyince, Resulullah (a.s.m.) bardağı hemen onun eline bırakıverdi.

(Buhari, Eşribe, 19; Müslim, Eşribe, 127)

8. İZİN İSTEME ADABI

Bu bölümde eve girerken, kapalı bir kapıyı çalarken nasıl davranılması gerektiği ve izin istemenin adabına dair bazı Saadet Asrı örneklerine yer verilecek.

Nasıl İzin İstenir?

Rib'i b. Hiraş, Amir oğullarına mensup bir adamdan naklen anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) bir evde bulunuyordu. Bir adam huzuruna girmek için ısrar ederek:

“Gireyim mi?” dedi. Resulullah (a.s.m.) hizmetçisine:

“Çık dışarı da, şu adama izin isteme adabını öğret” dedi. Ona, “Esselâmü aleyküm, girebilir miyim, demesini söyle” buyurdu.

Adam, Resulullah'ın (a.s.m.) bu sözünü duymuştu. Hizmetçi daha gelmeden:

“Esselâmü aleyküm, girebilir miyim?” dedi.

Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.) izin verdi, o da huzura girdi.

(Ebu Davud, Edeb, 137)

“Annenden İzin İste!”

Ata b. Yesar (r.h.) anlatıyor:

Bir adam Resulullah’a (a.s.m.) sormuş:

“Annemin huzuruna girerken de izin isteyecek miyim?”

“Evet”

“Ama evde onunla kalıyorum.”

“Odasına girerken izin iste.”

“Ama ben ona hizmet ediyorum.”

“Annenden izin iste. Onu çıplak görmeyi hoşuna gider mi?”

“Hayır.”

“İşte bu yüzden ondan izin istemen gerekir.”

(Muvatta, İsti’zan, 1)

İzin İsteme

Cabir (r.a.) anlatıyor:

Resulullah’a (a.s.m.) gelmişim, kapıyı çaldım.

“Kim o?” buyurdu. Dedim: “Benim.”

Dışarı çıktı. O esnada, “Ben ben!” diye söyleniyordu. Anlaşılan böyle bir tanıtımdan hoşlanmamıştı.

(Buhari, İsti’zan, 17)

Yolun Hakkı

Ebu Said el-Hudri (r.a.) anlatıyor:

Bir gün Resulullah (a.s.m.):

“Yollarda oturmamanızı tavsiye ederim” dedi.

“Ya Resulallah, yollarda oturmada edemiyoruz, ister istemez oturuyor ve konuşuyoruz” dediler.

“O halde yolun hakkını verin” dedi.

“Ya Resulallah, yolun hakkı nedir ve nasıl verilir?” dediler.

“Gözlerinizi haramdan yummak, gelip geçeni rahatsız etmemek, selâma karşılık vermek, iyiliği emredip kötülükten sakındırmaktır” buyurdu.

(Buhari, İstizan, 2, Mezahim, 22; Müslim, Libas, 114)

* * *

Güzel Ahlâk

Bu bölümde iyilik etmek, sabretmek, öfkeyi yenmek, suizan etmemek, şefkat ve merhamet etmek, selâm vermek, cemaatle olmak, itaat etmek gibi konularda yaşanmış bazı sahneler sunulacak. Başlıklar konuların tüm ayrıntılarını içermiyor. Yalnız bizi o atmosfere götürüp sünnete ait bir kısım mesajlar veriyor.

1. İYİLİK ETMEK

Misliyle Ceza

Ubey b. Ka’b (r.a.) anlatıyor:

Uhud Savaşı sırasında Ensar’dan altmış dört, muhacirlerden de altı kişi şehit düşmüştü. Bunlardan biri de Hz. Hamza (r.a.) idi. Müşrikler bunların cesetlerinden bazı uzuvlarını keserek hakaretlerde bulunmuşlardı.

Bunun üzerine Ensar öfkeye kapılmış ve yemin etmişti:

“Vallahi bir gün bize de fırsat düşerse onlara bundan daha fazlasını yapacağız!” dediler.

Daha sonra Mekke fethedildiğinde, Müslümanların eline fırsat geçtiğinde şu âyet nazil oldu:

“Şayet ceza vermek isterseniz, size yapılanın aynıyla ceza verin. And olsun, sabrederseniz, bu, sabredenler için daha hayırlıdır.” (Nahl, 126)

O sırada birisi galeyana gelip:

“Bugünden sonra Kureyş diye bir şey yok” deyiverdi. Fakat Resulullah (a.s.m.):

“Dört kişi dışında kimseye dokunmayın” diye emretti.

(Tirmizi, Tefsir, Nahl, 3128)

Uzun Ömür

Sa'd b. Ebi Vakkas (r.a.) anlatıyor:

Veda Haccı senesi idi. Resulullah (a.s.m.) şiddetli hastalığım sebebiyle beni ziyarete gelmişti.

“Ya Resulallah,” dedim. “Gördüğün gibi ağrım çok şiddetlendi. Ben mal mülk sahibiyim. Bana bir kızımdan başka varis olacak da yok. Malımın üçte ikisini tasadduk edebilir miyim?”

“Hayır olmaz” buyurdu.

“Yarısını” dedim. Yine:

“Olmaz” buyurdu.

“Üçte birini” dedim.

“Üçte biri, üçte biri de çoktur. Senin, varislerini zengin bırakman, başkalarına muhtaç, fakir olarak bırakmadan daha hayırlıdır. Sen Aziz ve Celil olan Allah için ne harcarsan, hatta bu, hanımının ağzına koyduğun bir lokma bile olsa, mutlaka onun sebebiyle mükafatlanacaksın” buyurdular. Ben:

“Ben ahirete gitmede arkadaşlarımdan geri mi kalacağım?”

“Eğer geri kalır ve Allah’ın rızasını düşündüğün bir amel yaparsan, mutlaka derecen artar, merteben yükselir. Hem sen daha yaşayacaksın. Hatta Allah seninle bazı kavimlere hayır, bazılarına da şer ulaştıracak” buyurdu ve şöyle dua etti:

“Allah’ım! Ashabımın hicretini tamamla. Onları gerisin geri çevirme.”

Sözlerini, hicret edemeden Mekke’de vefat eden Sa’d b. Havle hakkında mersiye olarak söylenen şu sözle tamamladı:

“Lakin zavallı olan Sa’d b. Havle’dir.”

(Buhari, Cenaiz, 37, Vesaya, 2, 3; Müslim, Vesaya, 5)

“Haramlardan Sakın!”

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

Bir gün Resulullah (a.s.m.) ashabına şöyle diyordu:

“Şu cümleleri benden kim alıp onlarla amel edecek? Yahut onlarla amel edecek birine onları kim öğretecek?”

Ben hemen atıldım:

“Ben ya Resulallah” dedim.

Bunun üzerine elimden tuttu ve şu beş şeyi saydı:

“Haramlardan sakınırsan Allah’ın en âbid kulu olursun.

“Allah’ın kısmetine razı olursan, insanların en zengini olursun.

“Komşuna iyilikte bulunursan, mü’min olursun.

“Kendin için istediğini başkaları için istersen Müslüman olursun.

“Çok gülme, çünkü çok gülmek kalbi öldürür.”

(Tirmizi, Zühd, 2; İbni Mace, Zühd, 24)

“Mübalağadan Sakının”

Mutarrif b. Abdillah babasından (r.a.) naklen anlatıyor:

Bir gün Beni Amir heyetiyle Resulullah'ın (a.s.m.) yanına gitmiştik. Kendisine:

“Sen seyyidimizsin” diye hitapta bulunduk.

“Seyyid Allah'tır” buyurdu. Bu defa:

“Fazilette en önde, mertlikte en ilerde olanımızsın” dedik. Bunun üzerine:

“Söyledikleriniz bu ve buna benzer şeyler olsun. Şeytan sizi mübalağalı ifadelerle konuşturmasın” buyurdu.

(Ebu Davud, Edeb, 10)

Hadis mübalağalı övgüyü şeytanın telkini olarak ifade eder. Şeytan bu şekilde hem caiz olmayan şeyleri insana söylettirir, hem de insanların şöhret damarından girerek saptırır. Hadis, buna aldanmamak gerektiğine işaret eder.

İyilik Ömrü Uzatır

İyiliğin ömrü uzatması, yine kader anlayışı içinde mütalaa edilmelidir. Dikkat edilirse burada kader değişmiyor. Bilakis yeni durum, kader hükmü oluyor. Zira Ata kanunu, kader ve kaza kanunlarının hükmünü yürürlükten kaldırır. Yani kul Allah'ı razı edecek bir iyilik yapar, bir sadaka verir, bir dua ve ibadet yaparsa bu durum, başına gelecek belânın def edilmesine sebep olabilir. Dolayısıyla ömrü bir miktar daha uzatılabilir. Bu, Allah'ın takdirinde olan bir şeydir. Gelecek hadis bu bakımdan manidardır.

Sevban (r.a.) anlatıyor:

“Ömrü ancak her çeşit iyilik uzatır. Kaderi yalnız dua geri çevirir. Kişi işlediği günah yüzünden rızkindan mahrum kalır.”

(Hadis Ansiklopedisi, c, 16, s. 475)

Mağaradan Kurtuluş

İbni Ömer (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdu ki:

Sizden önce yaşamış olanlardan üç kişi vardı. Bir gün yola koyuldular. Gecelemek üzere bir mağaraya yöneldiler ve içine girip sığındılar. Dağdan büyük bir kaya parçası düşüp mağaranın ağzını kapadı.

“Bizi buradan ancak salih amellerimizi şefaathçi yaparak edeceğimiz dualar kurtarabilir” dediler.

Bunun üzerine içlerinden biri:

“Benim yaşlı annem babam vardı. Ben onlara çok hizmet ederdim. Akşam olunca onlardan önce ne aileme, ne mallarıma hiçbir şey yedirip içirmezdim. Bir gün odun aramak işi beni uzaklara attı. Eve döndüğümde ikisi de uyumuştı. Sütlerini sağdım. Hâlâ uyuyorlardı. Onlardan önce aileme ve hayvanlarıma yiyecek vermeyi uygun bulmadım. Geciktiğim için çocuklar ayaklarımın arasında kıvranıyorlardı. Ben ise süt kapları elimde onların uyanmalarını bekliyordum. Derken şafak söktü. ‘Ey Allah’ım,’ dedi. ‘Bunu senin rızan için yaptığımı biliyorsun. Yolumuzu kapayan şu kayadan bizi kurtar.’”

Kaya bir miktar kımıldadı, ama çıkacakları kadar değildi.

İkinci şahıs şöyle dedi:

“Ey Allah’ım, benim de bir amca kızım vardı. Onu çok seviyordum. Ondan bir ara kam almak istedim. Ama bana yüz vermedi. Gün geldi, kıtlık oldu, bana başvurmak zorunda kaldı. Ona kendisini bana teslim etmesi karşılığında yüz yirmi dinar vereceğimi söyledim. Kabul etti. Tam arzuma nail olacağım sırada, ‘Allah’ın mührünü gayr-i meşru olarak bozman sana haramdır!’ dedi. Bunun üzerine, onu çok sevmeme rağmen, temastan vazgeçtim ve serbest bıraktım. Verdiğim altınları da geri almadım. Ey Allah’ım, eğer bunlar Senin rızana nail olmuşsa bizi bu sıkıntıdan kurtar.”

Kaya bir parça daha açıldı. Ama henüz çıkabilecekleri kadar değildi.

Sıra üçüncü şahsa geldi:

“Ey Allah’ım, ben işçiler çalıştırıyordum,” dedi. “Ücretlerini de hemen veriyordum. Nasılsa bir tanesi ücretini almadan gitmişti. Ben de onun parasını kendi adına çalıştırıp kâr ettirdim. Öyle ki çok malı oldu. Derken yıllar sonra çıkageldi ve ‘Ey Allah’ın kulu! Bana olan borcunu öde’ dedi. Ben, ‘Şu gördüğün davar, sığır, deve, köle ne varsa hepsi senindir. Al götür’ dedim. Adam, ‘Benimle alay mı ediyorsun’ dedi. Ben tekrar, ‘Hayır, asla seninle alay etmiyorum. Hepsi senin, al götür’ diye durumu izah ettim. Adam hepsini aldı götürdü. Ey Allah’ım! Eğer bunu Senin rızan için yaptıysam, bize şu halden kurtuluş nasip et.”

Kaya iyice açıldı ve çıkıp yollarına devam ettiler.

(Buhari, Enbiya, 50, Buyü, 98; Müslim, Zikir, 100)

İyiliği Emretmek

İbni Mes'ud anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) bir gün ayakta konuşmaya başladı:

“İsrail oğulları bazı günahlar işleyince âlimleri onları vazgeçirmeye çalıştı. Ama onlar dinlemediler. Zamanla âlimler de onlarla beraber oturmaya, dayanışmaya ve içmeye başladılar. Bunun üzerine Allah, kalplerini birbirine bağladı, birbirinin sapıklığını artırdılar. Davud'un ve Meryem oğlu İsa'nın diliyle onları lanetledi.”

Resulullah (a.s.m.), daha sonra oturarak sözüne devam etti:

“Hayır, nefsimi Kudret elinde tutan Zâta yemin ederim ki, onları hak adına kötülüklerden men etmezseniz, sizin de akıbetiniz kötü olacaktır.”

(Ebu Davud, Melahim, 17)

Hiz. Ebu Bekir de, “Resulullah'ın (a.s.m.) şöyle dediğini işittim” demiştir:

“İçlerinde kötülükler işlenen bir toplum, bu kötülükleri bertaraf edecek güçte olduğu halde, seyirci kalır, müdahale etmezse, Allah'ın, hepsini saran, umumi bir belâ göndermesi yakındır.”

2. HÜSN-Ü ZAN

Suizanna Sebep Olmamak

Suizan etmemek gibi, suizanna sebep olacak durumlardan da sakınmak gerektir. Suizanna sebep olacak bir durum olunca, mutlaka giderilmesine çalışmak sünnettir. Aşağıdaki rivayet bu bakımdan manidardır.

Hüseyin'in oğlu Ali anlatıyor:

Efendimizin eşi Safiye (r.a.) buyurdu ki:

Hız. Peygamber (a.s.m.) (Ramazan'ın son on gününde mescitte) itikafta idi. Geceleyin ziyaret maksadıyla yanına uğradım. Bir müddet konuştuk. Sonra geri dönmek üzere kalktım. Beni uğurlamak üzere o da kalktı, kapıya kadar geldi. O sırada Ensar'dan iki kişi oradan geçiyordu. Peygamberimizi görünce adımlarını hızlandırdılar. Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.):

“Bir dakika, yavaş olun. Bu hanım, benim eşim Huyey'in kızı Safiye'den başkası değildir” buyurdu. Onlar:

“Sübhanallah! Bu nasıl söz ya Resulallah?” dediler.

Peygamberimiz (a.s.m.):

“Şüphesiz şeytan, insanın damarlarında kanın dolaşması gibi dolaşır. Ben, onun kalplerinize bir kötülük atmasından korkarım” buyurdu.

(Ebu Davud, Sıyam, 79)

3. SABRETMEK

Sabır üçtür: Günahlara, ibadetlere ve musibetlere karşı sabır... Günahlara karşı sabır, takvaya; ibadetlere sabır amel-i salihe; musibetlere karşı sabır da insanı kemâle ulaştırır. Hayat, çile, meşakkat ve imtihan meydanıdır. Şu halde insana düşen en mühim iş, sabırdır. Dünyada zafer ve başarı sabırla elde edileceği gibi, Cennet de sabırla elde edilecektir.

“Sanki Belim Kırıldı”

Ebu Bekir (r.a.) anlatıyor:

Ben bir gün Resulullah’ın (a.s.m.) yanında oturuyordum. O sırada kendisine bir âyet nazil oldu.

Resulullah (a.s.) “Bu âyeti sana da okuyayım mı?” dedi.

“Buyurun” dedim.

“Kim ne kötülük yaparsa mutlaka cezasını görür. Allah’tan başka da kendisine ne bir dost ve ne de bir yardımcı bulur.” (Nisa, 123)

Âyeti bana da okutunca adeta bel kemiğim kırıldı. Betim benzim sarardı.

Resulullah (a.s.m.):

“Hayrola, neyin var Ebu Bekir?” dedi.

“Anam babam sana feda olsun. Kötü amel yapmayan hangimiz var ki? Demek yaptıklarımız yüzünden hepimiz cezalandırılacağız?” diye üzüntümü belirttim.

Resulullah (a.s.m.) şu açıklamayı yaptı:

“Ey Ebu Bekir, sen ve mü’minler zaten onlar yüzünden dünyada cezalandırılıyorsunuz. Allah’a kavuştuğunuzda ise günahınız kalmıyor. Ötekilere gelince, onlarınki biriktirilir ve kıyamet günü cezaları toptan verilir.”

(Tirmizi, Tefsiri Nisa)

Saf Altın Gibi

Ali b. Zeyd annesinden naklen anlatıyor:

Annesi, Hz. Aişe'ye:

“İçinizdekini açıklasanız da, gizleseniz de Allah sizi onunla hesaba çeker ve dilediğini bağışlar.” (Bakara, 284) “Kim ne kötülük yaparsa mutlaka cezasını görür” (Nisa, 123) âyetlerinden sormuş.

Hz. Aişe:

“Bu meseleyi Resulullah’a (a.s.m.) sorduğumdan bu yana kimse bunu benden sormadı. Resulullah (a.s.m.) şöyle buyurmuştu:

“Bu, Allah’ın hastalık ve kazadan tut, cebine koyduğu basit bir eşyanın kaybına duyduğu üzüntüye kadar, dünyada kulunu cezalandırmasıdır. Böylece kul, günahlarından arınmış olarak, tıpkı ham altının körükten saf kızıl halde çıkması gibi çıkar.”

(Tirmizi, Tefsiri Bakara)

Makbul Sabır

Hız. Enes (r.a.) anlatıyor:

Bir gün Resulullah (a.s.m.), çocuğu ölen ve bu yüzden ağlamakta olan bir kadına rast geldi.

“Allah’a karşı gelmekten sakın ve sabret” buyurdu.

Kadın kendini o kadar kaybetmişti ki, sesin sahibini bile tanıyamadı:

“Git başımdan, benim ıstırabımı sen ne bilirsin?” dedi.

Resulullah (a.s.m.) oradan uzaklaşınca:

“Sen ne yaptın?” dediler, “O Resulullah (a.s.m.) idi.”

Kadın çocuğun ölümü kadar, Resulullah’a (a.s.m.) söylediğı bu kaba sözden üzüntü duymaya başladı. Hemen Resulullah’a (a.s.m.) koştu. Kapıcılar, koruyucular kendini engelleyecek sanıyordu.

Böyle bir şey görmeden doğruca huzura çıktı:

“Ya Resulallah!” dedi, “Bağışlayın, sizi tanıyamadım.” Resulullah (a.s.m.):

“Asıl, makbul sabır, musibetle ilk karşılaşılan andaki sabırdır” buyurdu.

(Müslim, Cenaiz, 14; Tirmizi, Cenaiz, 13)

Çocuğu Ölen

Ebu Sinan anlatıyor:

Oğlum Sinan'ı defnetmiştim. Kabrin kenarında Ebu Talha el-Halvani oturuyordu. Defin işini tamamlayınca, bana dedi ki:

“Sana bir müjde vereyim mi?”

“Ver” dedim.

“Bana bir defasında Ebu Musa el-Eş'ari (r.a.) anlatmıştı. Resulullah (a.s.m.) buyurmuş ki:

Bir kulun çocuğu ölünce Allah meleklerle:

“Kulumun çocuğunun ruhunu mu kabzettiniz?” der.

“Evet” derler.

“Kulumun kalbinin meyvesini mi kopardınız?”

“Evet” derler.

“Peki buna karşı kulum ne dedi?” deyince:

“Senden yavrusunu tekrar Cennette kendisine vermeni istedi ve sana hamd etti.”

Bunun üzerine Allah Teala Hazretleri emreder:

“Kuluma Cennette bir köşk yapın. Ve ona ‘Hamd Evi’ adını verin.”

(Tirmizi, Cenaiz, 36)

Sarah Kadın

Ata b. Ebi Rebah (r.a.) anlatıyor:

Bir gün İbni Abbas (r.a.) bana:

“Sana Cennet ehli olan bir kadın göstereyim mi?” dedi.

“Göster” dedim.

“İşte şu gördüğün siyah kadın. Bir defasında Resulullah’a (a.s.m.) gelmiş ve demişti ki:

“Ben Sara hastasıyım. Nöbetim tutunca üstüm başım açılıyor. Benim için Allah’a dua et.” Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.):

“İstersen sabret, sana Cennet verilsin. İstersen sana şifa vermesi için Allah’a dua edeyim” dedi. Kadın:

“Öyleyse sabredeceğim. Ancak üstümü başımı açmamam için dua ediver” dedi.

Resulullah (a.s.m.) da ona o şekilde dua etti.

(Buhari, Marza 6; Müslim, Birr, 54)

İşkencelere Sabır

Müşriklerin büyük işkence ve eziyetlerine maruz kalan Habbab b. Eret (r.a.) anlatıyor:

Resulullah’a (a.s.m.), müşriklerin eziyetinden dolayı sızlanıp şikayette bulunmuştuk. O, Kabe’nin gölgesinde başını bir hırkaya dayamış halde duruyordu.

“Ya Resulallah! Bize yardım etmeyecek, bize dua etmeyecek misin?” dedik. Dedi ki:

“Sizden önce öyleleri vardı ki, adam yakalanır, hazırlanan çukura konur, sonra getirilen testere ile başının ortasından ikiye bölünürdü. Bazısı da demir taraklarla taranır, vücudunda et ve kemikten başka bir şey kalmazdı. Bütün bu işkenceler onları dininden çeviremedi. Allah’a yemin olsun ki Allah bu dini tamamlayacaktır. Hatta bir kişi bineğine binip Sana’dan Hadramut’a kadar gidecek. Allah’tan başka da hiçbir şeyden korkmayacak, kurt kuzuya karşı bile tehlike olmaktan çıkacak. Fakat siz acele ediyorsunuz.”

(Ebu Davud, Cihad, 107)

Ölüme Sabır

Üsame b. Zeyd (r.a.) anlatıyor:

Resulullah'ın (a.s.m.) kızı, Peygamberimize birini göndererek, oğlunun ölmekte olduğunu ve başında hazır bulunmasını rica etmiş. Resulullah (a.s.m.) gelen adamı geri gönderirken selâm söyleyip şunları söylemesini istemiş:

“Hiç şüphesiz alan da Allah'tır, veren de. Her şeyin, Onun katında belirlenmiş bir eceli vardır. O halde sabretsin ve Allah'tan mükafatını beklesin.”

(Buhari, Cenaiz, 33, Marza, 9)

Bir Taziye

Kasım b. Muhammed anlatıyor:

Eşim vefat etmişti. Muhammed b. Ka'b el-Kurazi başsağlığı için bana gelmişti. Şunu anlatmıştı:

İsrail oğullarından âlim bir adam vardı. Bu zât aynı zamanda dinde derin bir ilim sahibi, âbid ve müçtehit biriydi. Bunun bir hanımı vardı. Onu çok fazla seviyordu. Bir gün hanımı aniden vefat etti. Onun ölümü adama çok ağır geldi. Kendini bir eve kapatıp hapsetti. Yanına hiç kimseyi kabul etmiyordu. İsrail oğullarından bir kadın bunu işitti. Bulunduğu yere varıp:

“Benim bir meselem var, müsaade edin, mutlaka ona sormam gerek” dedi. Halk çekildi. Kadın kapıda durdu ve:

“Yüz yüze görüşmem lazım” dedi. Kadının ısrarını adama iletiler:

“Burada bir kadın var. Senden bir şeyler soracak. Mutlaka görüşmek istiyor” dediler.

Herkes gidip, kapıda yalnız kadının kaldığını anlayınca adam, izin verdi. Kadın içeri girdi.

“Sana bir şey sormak istiyorum” dedi.

“Nedir o?”

“Ben komşumdan emanet olarak bir gerdanlık almıştım. Onu bir müddet takındım ve kullandım. Sonra onu benden geri istediler. Acaba ne dersin, bunu onlara geri vermem gerekir mi?”

“Evet, elbette emaneti yerine vermelisin” dedi. Kadın:

“Ama o uzun zaman yanımda kaldı, üstelik onu çok da sevdim” dedi. Adam:

“Bu takdirde onu geri vermen sana daha zaruri bir hak oluyor. Zira onu emanet alalı çok zaman olmuş” dedi. Kadın bu cevabı bekliyordu:

“Allah iyiliğini versin. O halde Allah sana emanet olarak verip sonra da senden aldığı şeye ne diye üzülüyorsun. Verdiği şey üzerinde O, senden daha çok hak sahibi değil midir?” dedi.

Adam bu nasihat üzerine kendine geldi, daldığı gafletten uyandı. Böylece Allah, kadının sözleriyle adamı irşat etmiş oldu.

(Muvatta, Cenaiz, 43)

Melek Gitti, Şeytan Geldi

İbni Müseyyeb (r.a.) anlatıyor:

Bir gün Resulullah (a.s.m.) ashabı arasında oturuyordu. Bir adam geldi, Hz. Ebu Bekir’e (r.a.) hakaret edip incitici sözler söyledi. Fakat Ebu Bekir (r.a.) cevap vermeyip susmayı tercih etti. Adam ikinci kez hakaret etti. O yine sustu. Adam hakaretini üçüncü kez tekrarlayınca, Ebu Bekir (r.a.) kendini savunup adama hak ettiği cevabı verdi. Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.) hemen oradan kalkıverdi. Hz. Ebu Bekir (r.a.):

“Ya Resulallah, yoksa bana kırıldınız mı?” dedi. Resulullah (a.s.m.):

“Hayır,” dedi. “Fakat, adamın sana söylediklerini yalanlamak üzere gökten bir melek inmişti. Sen intikamını alınca melek gitti, yerine şeytan gelip oturdu. Binaenaleyh, şeytanın oturduğu yerde ben duramam.”

(Ebu Davud, Edeb, 49)

Her ne kadar Kur'an-ı Kerimde hakaret edene misliyle cevap verilmesine izin varsa da, bu avama tanınan bir ruhsattır. Cevap vermeyip sabretmek, havassın işidir. Kur'an, “Affedip barışanın eciri Allah’a aittir” (Şura, 40), “Sabreden için elbette bu daha hayırlıdır” (Nahl, 126) ifadeleriyle azimet yolunu tavsiye ediyor.

Ebu Bekir (r.a.) başta azimet ve havas yolunu takip etmiş, daha sonra karşılık vererek avama tanınan ruhsatı kullanmıştır. Resulullah (a.s.m.), Hz. Ebu Bekir'in daima havas mertebesinde kalıp sıddikiyet makamından düşmemesini istediğinden, cevap vermesini tasvip etmeyip yerinden kalktığı anlaşıyor.

İki Çocuğu Ölen

Ebu Said (r.a.) anlatıyor:

Kadınlar Resulullah’a (a.s.m.):

“Ya Resulallah, sizden istifadede erkekler bizden daha ileri geçti. Bize de haftada bir gün ayır, dinimizi öğrenelim” dediler.

Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.) onlara kendi hanesinde toplanmak üzere bir gün ayırdı. O günde onlara bazı vaaz ve nasihatlerde bulundu ve bazı emirler verdi. Onlara söyledikleri arasında şu da vardı:

“Sizden kim, önden üç çocuğunu ahirete göndermişse, onlar ona ateşle karşı perde olurlar.”

Bir kadın:

“Ya Resulallah! İki çocuğu göndermişse?” dedi.

Resulullah:

“İki çocuğu göndermişse de” buyurdu.

(Buhari, İlim, 36)

4. HÜRMET VE MERHAMET

Toplum fertlerini birbirine bağlayan nurani zincirlerden biri küçüklerin büyüklere hürmeti, diğeri de büyüklerin küçükleri olan merhametidir. İnsanların kalbinden hürmet ve merhamet çıksa, akıl ve zekavet o insanları canavar hükmüne getirir. O zaman toplumun huzuru kalmaz. İslâm, hürmet ve merhameti kalplerde yerleştirmekle toplum huzuruna bu noktadan büyük katkıda bulunur. İşte Asr-ı Saadetten bazı örnekler.

İlâhî Merhamet

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdular ki:

“Allah rahmeti yüz parçaya ayırdı. Bunun doksan dokuzunu kendi katında bıraktı, tek bir parçasını yere indirdi. Bu tek parça ile varlıklar birbirine merhamet ederler. Hatta at, yavrusuna basma korkusuyla ayağını bu sayede kaldırır.”

(Buhari, Edeb, 19; Tirmizi, Daavat, 107-108)

Devenin Ağlaması

Abdullah b. Cafer anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) bir defasında Ensar'dan bir zâtın bahçesine girmişti. Orada bir deve vardı. Deve, Resulullah'ı (a.s.m.) görünce inledi ve gözlerinden yaşlar aktı. Efendimiz deveye yaklaştı ve göz yaşlarını sildi. Hayvan sakinleşti. Resulullah (a.s.m.):

“Bu devenin sahibi kim?” dedi. Ensar'dan bir genç:

“Benim ya Resulallah” dedi.

“Allah'ın sana hediye olarak verdiği bu hayvan hakkında, Allah'tan korkmuyor musun?” dedi. Ve ekledi: “Hayvan bana şikayette bulundu. Onu çok çalıştırıp yoruyor ve üstelik de aç bırakıyorsun.”

(Ebu Davud, Cihad, 47)

Ateşle Azap vermek!

Abdurrahman b. Abdullah babasından naklen anlatıyor:

Biz bir seferde Resulullah’la (a.s.m.) beraberdik. Bir ara yanımızdan ayrılmıştı. O sırada Hummara denen bir kuş gördük. İki tane de yavrusu vardı. Biz yavrularını aldık. Kuşcağız havada etrafımızda dönmeye başladı, Tepemizde dalıp dalıp çıkıyordu. Resulullah (a.s.m.) gelince:

“Kim bu zavallının yavrularını alıp onu sıkıntıya soktu? Bırakın yavrularını” dedi.

O sırada ateşe verdiğimiz bir karınca yuvasını da gördü.

“Kim bunu yaktı?” dedi.

“Biz” dedik.

“Ateşin Rabbinden başka hiç kimse ateşle ceza veremez” buyurdu.

(Ebu Davud, Cihad, 122)

“Kuşları Bırakın!”

Muhammed bin İshak (r.a.) anlatıyor:

Biz bir gün Resulullah’ın (a.s.m.) yanında oturuyorduk. Üstünde cübbe bulunan bir adam, elinde üzeri sarılı bir şeyle geldi.

“Ey Allah’ın Resülü, seni görünce buraya yöneldim,” dedi. “Gelirken bir ağaç kümesinin yanından geçiyordum, kulağıma kuş yavrularının cıvıltısı geldi. Hemen onları alıp paltomun içine koydum. Derken anneleri gelip başımın üstünde tur atmaya başladı. Ben de yavruların üzerini açtım. Kuş gelip üzerlerine konmaz mı! Ben de elbisemi tekrar üzerlerine örttüm. Şimdi işte onlar burada.” Resulullah (a.s.m.):

“Onları derhal bırak” dedi. Ben de bıraktım. Ama anneleri yavrularını terk etmedi. Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.) oradakilere sordu:

“Şu yavruların annesindeki şefkate şaşıyor musunuz?”

“Evet” dediler.

“Beni Hak ile gönderen Zât-ı Zülcelâle yemin olsun ki, Allah’ın kullarına karşı rahmeti, şu annenin yavrularına karşı şefkatinden daha fazladır. Şimdi onları anneleriyle beraber götür, aldığın yere koy” dedi.

Adam onları tekrar geri götürdü.

(Ebu Davud, Cenaiz, 1)

Makama Göre Hürmet

H . Aişe'ye (r.a.) bir gün bir dilenci u ramı , ona bir parça ekmek vermişti. Sonra st ba ı, kıyafeti düzgün başka bir dilenci daha u ramı , H . Aişe onu oturtmu  ve yemek yedirmi ti. Kendisine bu farklı davranışın sebebi sorulduğunda:

  Resulullah (a.s.m.),   İnsanları makam ve mevkilerine göre a ırlayın  buyurmu tu  demişti.

(Ebu Davud, Edeb, 23)

Büyüğe Hürmet

Cerir, soylu biriydi. Zü'l-Halasa denen ve içinde put olan evin yıkılma görevini Resulullah (a.s.m.) ona vermişti. 150 atlının başında bu görevi yapıp geldiğinde Resulullah (a.s.m.) kendisine dua ve iltifatta bulunmuştu.

Rivayete göre Cerir daha huzura gelmezden önce, onun geleceğini ashabına haber veren Resulullah (a.s.m.):

“Yanınıza hayırlı, uğurlu bir zât gelecek. Yüzünde melek meshinin izi vardır.”

Medine’ye yaklaştığında halk yanına yaklaşıp yüzüne dikkatle bakmaya başlayınca:

“Yoksa Resulullah (a.s.m.) benim geleceğimi mi söyledi?” dedi.

Ashabıyla otururken gelen Cerir, boş bir yer bulamayınca kapı eşiğine çömelir. Peygamberimiz sırtından hırkasını çıkararak Cerir’e atıp üzerinde oturmasını ister. Cerir:

“Sizin hırkanıza oturmak kim, ben kim?” diyerek alıp hırkayı öper ve ağlamaya başlar. Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.) sağa sola bakıp ona yer verilmesini işaret eder ve:

“Size bir kavmin büyüğü gelince ona hürmet edin” der.

Cerir (r.a.) kendisi anlatıyor:

Müslüman olduğum günden beri Resulullah (a.s.m.) beni huzuruna girmekten hiç men etmedi. Beni görüp de yüzüme karşı tebessüm etmediğini hiç bilmiyorum. Ona bir defasında at üzerinde duramamaktan şikayet etmiştim. Bunun üzerine elini göğsüme koyup:

“Allah’ım bunu atın üzerinde sabit kıl, onu hidayete eren ve hidayete erdiren eyle” buyurdu.

(Buhari, Menakıbu’l-Ensar, 21; Müslim, Fezailü’s-Sahabe, 35)

Allah'ın Rahmeti

Hız. Ömer'in oğlu Abdullah (r.a.) anlatıyor:

Gazvelerinden birinde Resulullah'la (a.s.m.) beraberdik. Yolumuz bir kavme uğramıştı. Onlara:

“Siz kimsiniz?” diye sordu. Onlar:

“Biz Müslümanız” dediler.

O sırada bir kadın ocağa yakacak atmakla meşguldü. Oğlu yanındaydı. Ocağın alevi yükselince, kadın hemen çocuğu uzaklaştırdı. Kadın, Resulullah'ın (a.s.m.) yanına geldi ve dedi:

“Sen Allah'ın Resulüsün değil mi?”

“Evet” dedi.

“Anam babam sana feda olsun. Allah Erhamürrahimin değil mi?”

“Evet” dedi. Kadın:

“Allah kullarına, annenin evladına olan şefkatinden daha merhametli değil mi?” dedi.

“Elbette” dedi.

“Anne çocuğunu asla ateşe atmaz” dedi.

Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.) ağladı ve başını öne eğdi. Sonra başını kadına doğru kaldırarak:

“Allah, hak yoldan sapmış ve Allah'a itaatten inatla yüz çevirmiş ve ‘La ilâhe illallah’ demekten kaçınmış azgın kulundan başkasına azap etmeyecektir.”

(Hadis Ansiklopedisi, c. 17, s. 636)

5. SEVGİ

Sevgi, insanları kaynaştıran nuranî bir zincirdir. Kâinatın mayası sevgidir. Yaratıcı bu âleme sevgisinin harcını katmıştır. İslâmda sevginin ölçüsü Allah için sevmektir. Yunus'un dediği gibi yaratılanı Yaratandan ötürü sevmektir. İşte bazı örnekler.

Allah İçin Sevmek

Enes (r.a.) anlatıyor:

Bir gün Resulullah'ın (a.s.m.) yanında bir adam vardı. O sırada  nlerinden biri geçiyordu. Adam:

“Ya Resulallah! Ben bu adamı seviyorum” dedi.

“Peki kendisine bunu bildirdin mi?”

“Hayır.”

“O halde git sevdiğini kendisine söyle.”

Adam kalkıp gidene yetişti ve:

“Seni Allah için seviyorum” dedi. Adam da:

“Beni kendisi adına sevdiğin Z t da seni sevsin” diye kar ılılık verdi.

(Ebu Davud, Edeb, 122)

6. ALIŞ VERİŞ VE BORÇLANMA

İnsan ilişkilerini düzenleyen bir hukuk dalı da alış-veriş ve borçlu-alacaklı arasındaki kurallardır. Bu kurallar ihlal edildiğinde yine insanların huzuru bozulur. Aşağıda bu konuda dikkat çeken bir kaç rivayet bize ışık tutacaktır.

“Ben Alıp Satan Bir Kadınıam”

Kayle Ümmü beni Emmar (r.a.) isimli kadın anlatıyor:

Bir umre sırasında Merve’de Resulullah’ın (a.s.m.) yanına yaklaştım. Ve:

“Ya Resulallah,” dedim. “Ben alıp satan bir kadınıam. Bir şeyi almak istediğim zaman, düşük bir fiyat teklif ederim. Sonra yavaş yavaş artırarak arzuladığım fiyata gelirim. Bir şeyi satacağım zaman da, önce almayı arzuladığım fiyattan daha yüksekini teklif eder, sonra yavaş yavaş inerek arzuladığım fiyata gelirim” dedim. Şu cevabı verdi:

“Ey Kayle! Böyle yapma. Bir şeyi satın almak istediğin zaman, sana verilsin verilmesin, düşündüğün fiyatı söyle. Bir şeyi satmak istediğinde de yüksek fiyat değil, satmak istediğin fiyatı söyle.”

(Hadis Ansiklopedisi, c. 17, s. 256)

“Alacaklı Haklıdır”

Ebu Saidi’l-Hudri (r.a.) anlatıyor:

Bir bedevinin Resulullah’ta (a.s.m.) alacağı vardı. Onu istemek üzere Resulullah’ın (a.s.m.) huzuruna geldi. Alacağını isterken bedevi sert sözler sarf etti. Hatta:

“Borcumu ödeyinceye kadar seni rahatsız edeceğim” dedi. Ashab-ı Kiram araya girerek:

“Yazık sana! Sen kiminle konuştuğunun farkında mısın?” diye bedeviyi azarlamaya kalktılar. Adam:

“Ben hakkımı istiyorum” dedi. Efendimiz (a.s.m.) ashabına:

“Siz neden hak sahibinden yana değilsiniz?” buyurdu. Ve hemen Havle binti Kays’a adam göndererek:

“Varsa kuru hurmadan borcumuzu ödeyiver. Bizimki gelince sana öderiz” dedi. Havle hanım:

“Hay hay babam sana kurban olsun” dedi ve Resulullah’a (a.s.m.) istediği kadarını verdi, o da borcunu kapadı. Ayrıca bedeviye yemek ikramında bulundu. Bundan memnun kalan bedevi:

“Borcunu güzelce ödedin, Allah da sana mükafatını tam versin” dedi. Efendimiz (a.s.m.):

“İşte borcunu güzel ödeyenler, insanların hayırlılarıdır. Zayıfların eziyet edilmeden haklarını alamadıkları bir topluluk iflah olmaz” buyurdu.

(Hadis Ansiklopedisi, c. 17, s. 298)

Borç vermek

Ebu Katade (r.a.) anlatıyor:

Bana borcu olan birini alacağımı istemek için aramıştım. Adam benden kaçıp gizlendi. Daha sonra onu bulduğumda, “Çok zor durumdayım” dedi. Ben:

“Allah’a yemin eder misin?” dedim. Adam:

“Vallahi” deyip yemin etti. Bunun üzerine Ebu Katade:

“Ben Resulullah’tan (a.s.m.), ‘Kim Allah’ın kendisini kıyamet gününün sıkıntısından kurtarmasını isterse, darda olana imkan tanıyıp nefes aldırsın, veya alacağını tümünden bağışlayıversin’ dediğini işittim” dedi.

(Müslim, Kasame, 32)

7. CEMAATİN FAZİLETİ

“Cemaatte rahmet vardır.” Cemaatle beraber olmak, insan fitratının bir gereğidir. Çünkü insan medeni-i bittab olarak yaratılmıştır. Vahşiler gibi tek başına yaşayamaz. Maddî ve manevî ihtiyaçlarını ancak cemaatle birlikte karşılayabilir. Özellikle günümüzde manevî hayatın korunması ve geliştirilmesi ancak bir cemaat dayanışması ile mümkündür. Cemaatle beraber olmanın faziletine dair bazı rivayetler aşağıdadır.

Yüzleri Nurdur

Hız. Ömer (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdu ki:

“Allah’ın kulları arasında öyleleri var ki, onlar peygamber ve şehit olmadıkları halde, kıyamet günü, Allah katındaki makamlarından dolayı, şehitler de peygamberler de onlara gıpta ederler.”

Hazır bulunanlar sordu:

“Ya Resulallah! Kimdir onlar, onları bize bildirir misin?”

Buyurdu ki:

“Onlar öyle bir cemaattir ki, aralarında akrabalık bağı olmadığı ve birbirine mal ikramında bulunmadıkları halde sırf Allah’ın kitabı adına birbirini severler. Vallahi onların yüzleri pırıl pırıl nurdur. Onlar nur yolundadırlar. İnsanlar korktuğunda onlar korkmaz, insanlar mahzun olduğunda onlar mahzun olmazlar.”

Ve şu âyeti okudu:

“Haberiniz olsun. Allah’ın dostlarına ne bir korku var, ne de onlar mahzun olacaklardır.” (Yunus, 62)

(Ebu Davud, Buyu’, 78)

Cemaatle Olmak

İbni Ömer (r.a.) anlatıyor:

Babam Hz. Ömer (r.a.) el-Cabiye’de bize hitap etmiş ve demişti ki:

“Ey insanlar, ben size şimdi, tıpkı Resulullah’ın (a.s.m.) aramızda ayağa kalkarak hitap ettiği gibi hitap etmek istiyorum.” Demişti ki:

“Size ashabımı, sonra onların peşinden gidenleri tavsiye ediyorum. Daha sonrakiler arasında yalan öylesine yayılacak ki, kişi kendisinden yemin talep edilmediği halde, yemin edecek, şahitlik istenmediği halde şهادette bulunacak. Çok dikkat edin! Bir erkek bir kadınla başbaşa kaldı mı üçüncüleri mutlaka şeytandır. Size cemaatle beraber olmayı tavsiye ediyorum. Ayrılıktan sakının. Zira şeytan tek kalanla birlikte olur. İki kişiden uzaklaşır. Kim Cennetin ortasını severse, cemaate yapışsın, ayrılmasın. Kimi, yaptığı iyilik sevindirir, yaptığı kötülük de üzerse o mü’mindir.”

(İbni Mace, Ahkam, 27)

8. SELÂMLAŞMAK

İnsan ilişkilerini düzenleyen kurallardan biri de selâmlaşmaktır. Selâmlaşma insanları birbirine yakın eder, kalpleri birbirine bağlar ve karşılıklı güven hissi verir. Bu yüzden İslâmda selâmlaşmak, üzerinde önemle durulan bir husus olmuştur.

Karşılık vermek

Selman (r.a.) anlatıyor:

Bir adam Resulullah’a (a.s.m.) gelerek:

“Esselâmü aleyke” dedi. Resulullah (a.s.m.):

“Ve aleykesselâm ve rahmetullah” diye karşılık verdi.

Sonra başka biri geldi ve:

“Esselâmü aleyküm ve rahmetullah” diye selâm verdi. Efendimiz (a.s.m.):

“Ve aleykümüsselâm ve rahmetullahi ve berekatühü” diye cevap verdi.

Sonra bir başkası geldi:

“Esselâmü aleyküm ve rahmetullahi ve berekatühü” dedi. Efendimiz bu defa:

“Ve aleyke” diye kısa cevap verdi. Adam:

“Ye Resulallah! onlar size gelip selâm verdiler, siz de onlara fazlasıyla karşılık verdiniz. Bana ise kısa kestiniz neden?” dedi.

Şöyle buyurdu:

“Sen bize söyleyecek bir şey bırakmadın ki. Allah Teala ‘Size bir selâm verildiği zaman ondan daha iyisiyle mukabele edin veya aynıyla selâm verin’ (Nisa, 85) buyurmuştur. Biz de sana aynıyla mukabele ettik.”

(Hadis Ansiklopedisi, c. 9, s 412)

9. İTAAT

Allah’a İsyân

Ebu Said (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) benim de içinde bulunduğum bir topluluğun başına Alkame b. Mücezzez’i komutan tayin etmişti. Komutan birliğin başına geçtiğinde veya belli bir miktar yol aldıktan sonra, askerlerden bir grup, önden gitmek üzere izin istedi. Onlara izin verdi ve başlarına da Abdullah b. Huzafe b. Kays es-Sehmi’yi sorumlu tayin etti. Ben de onlar arasındaydım. Bir yere vardığımızda askerler ısınmak veya yemek pişirmek için ateş yaktılar. Başkan Abdullah şakacı biriydi:

“Sizin üzerinizde emir ve komutaya sahibim değil mi?” dedi. Askerler:

“Elbette sahibsiniz” dediler.

“Ne emredersem yapacaksınız değil mi?”

“Elbette” dediler.

“O halde size şu ateşe atılmayı emrediyorum” dedi.

Askerlerin bir kısmı emri yerine getirmeye hazırlandılar. Abdullah ateşe atılacaklarını anlayınca:

“Durun, kendinize sahip olun, ben size şaka yaptım” dedi.

Medine’ye dönünce hadiseyi Resulullah’a (a.s.m.) anlattılar. Şöyle buyurdu:

“Onlardan herhangi biri size Allah’a isyanı emrederse ona itaat etmeyin.”

(Hadis Ansiklopedisi, c. 17, s. 379)

10. İLMİN VE ÂLİMİN FAZİLETİ

İlmin Fazileti

Ebud'd-Derda (r.a.) anlatıyor:

Resulullah'ın (a.s.m.) şöyle dediğini işitmiştim:

“Kim ilim talep edilen bir yola girerse, Allah onu Cennete giden yollardan birine girdirmiş olur. Melekler ilim talebinden memnuniyetleri sebebiyle kanatlarını onlar üzerine gererler. Göklerde ve yerdekiler, hatta deniz içindeki balıklar da ilim talep eden için istiğfarda bulunurlar. Âlimin âbide üstünlüğü, dolunaylı bir gecede ayın diğer yıldızlara üstünlüğü gibidir. Şüphesiz ki âlimler, peygamberlerin varisleridir. Peygamberler dinar ve dirhem değil, ilim miras bırakırlar. Kim o mirası elde ederse, çok bol bir nasip elde etmiş olur.”

(Ebu Davud, İlim, 1; Tirmizi, İlim, 19)

Huşuun Kaldırılması

Ebu'd-Derda (r.a.) anlatıyor:

Bir gün Resulullah'la (a.s.m.) beraberdik. Gözünü semaya dikti ve:

“Şu anlar ilmin insanlardan kapıp kaçırıldığı anlardır. Hatta bu konuda insanların elinden bir şey gelmez” dedi.

Ziyad b. Lebid Ensari araya girip:

“Biz Kur'an okuyup dururken, ilim bizden nasıl kapıp kaçırılır? Vallahi biz onu hem okuyacak, hem hanımlarımıza, çocuklarımıza okutmaya devam edeceğiz” dedi. Resulullah (a.s.m.):

“Anası kaybolduysa Ziyad! Ben, seni Medine fakihlerinden sayıyordum. İşte Tevrat ve İncil Yahudi ve Hristiyanların elinde, onlara ne fayda veriyor?”

Cübeyr der ki: “Ubade b. Samit'e (r.a.) rastladım. Ve ‘Kardeşin Ebu Derda'nın (r.a.) dediğini duydun mu?’ dedim. ve Ebu Derda'nın dediğini ona haber verdim. Bana “O doğru söylemiş” dedi ve şöyle devam etti:

“Dilersen kaldırılacak ilk ilmin ne olduğunu sana bildireyim. İnsanlardan ilk kaldırılacak ilim huşu'dur. Büyük bir camiye girip de huşu içinde olan birini göremeyeceğin günler yakındır.”

(Tirmizi, İlim, 5)

11. ÖFKEYİ YENMEK

İnsan ilişkilerini olumsuz etkileyen hususlardan biri de kırıcı, kaba ve öfkeli söz ve davranışlardır. İnsanın öfkeyi yenmesi, ahlâkını güzelleştiren hususlardan biridir. Hadiste, öfkeyi yenmenin zorluğuna işaret edilerek, gerçek pehlivan öfkesini yenen kişi olarak anlatılır.

Gerçek Pehlivan

İbni Mes'ud (r.a.) anlatıyor:

Bir gün Resulullah (a.s.m.) bize şöyle bir soru sordu:

“Siz, içinizde gerçek pehlivan olarak kimi kabul edersiniz?”

“Erkeklerden kimsenin yenemediği kimseyi tabi” dedik.

Resulullah (a.s.m.):

“Hayır,” dedi. “Gerçek pehlivan, öfkелendiğı zaman nefesine hakim olandır.”

(Müslim, Birr 106; Ebu Davud, Edeb, 3)

Öfkeyi Gideren Şey

Muaz b. Cebel (r.a.) anlatıyor:

İki adam Resulullah'ın (a.s.m.) huzurunda küfredip birbirlerine sövüp saymışlardı. O kadar ki, aradan bir müddet geçmesine rağmen hâlâ birinin yüzünde öfke ve gadap eseri görünüyordu. Resulullah (a.s.m.) buyurdu ki:

“Ben bir cümle biliyorum. Eğer onu söylese, kendinde var olan öfkeden eser kalmazdı.

“Euzü billahi mineşşeytanirracim.”

(Tirmizi, Daavat, 53; Ebu Davud, Edeb, 4)

* * *

Kötü Ahlâk

Bu bölümde yalan, içki, hırsızlık, zina, zulüm haksızlık gibi kötü ahlâk konularına yer verilecek. Yine Saadet Asrından, bu konularda yaşanmış, canlı tablolar sunulacak.

Sevapları Yok Eden Şey

Sevban (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdular ki:

“Ümmetimden bir kısım topluluklar bilirim ki, Tihame Dağları büyüklüğünde tertemiz sevaplarla gelirler. Allah Teala o sevapları hebaen mensür kılar, toz bulutu haline getirir, kabul etmez.”

Sevban:

“Ya Resulallah! Onları bize tarif et, durumlarını bize açıkla ki, bilmeyerek onlardan olmayalım” dedi.

Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.):

“Onlar sizin din kardeşlerinizdir. Sizin cinsinizdendirler. Sizin gibi onlar da gece ibadetlerden nasiplerini alırlar. Ancak onlar, Allah’ın haram kıldıkları şeylerle baş başa kalınca, o yasakları ihlal eder, haramları işlerler” buyurdu.

(Hadis Ansiklopedisi, c. 1, s. 627)

1. YALAN

Doğru Söyledin

Süveyd b. Hanzala (r.a.) anlatıyor:

Bir defasında Resulullah’a (a.s.m.) gitmek üzere yola çıkmıştık. Vail b. Hucr (r.a.) da bizimleydi. Giderken onun bir düşmanı onu yakaladı. Herkesi yemin etmeye zorladılar. Ben, “O kardeşimdir” diye yemin ettim. O zaman onu serbest bıraktılar. Resulullah’a (a.s.m.) gelince durumu anlattım:

“Bir grup yolumuzu kesti. Herkesi yemine zorladılar. Ben de onu kurtarmak için kardeşim olduğuna yemin ettim.”

Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.):

“Doğru söylemişsin. Müslüman Müslümanın kardeşidir” buyurdu.

(Ebu Davud, Eyman, 8; İbni Mace, Kefarat, 14)

Aldatmak

Resulullah (a.s.m.) zaman zaman arşı pazarı denetlemek için dolaşırdı. Ebu Hureyre'nin anlattığına göre böyle bir gezi sırasında bir ekin yığınınna rast geldi. Elini ekine daldırıp çıkardı. Parmaklarına ıslaklık bulaştı.

Adama:

“Ey satıcı nedir bu?” dedi.

Adam:

“Ya Resulallah, yağmur ıslattı” deyince:

“Bu yaşlığı üste getirip herkesin görmesini sağlayamaz mıydın?” dedi ve ilâve etti:

“Kim bizi aldatırsa, bizden değildir.”

(Tirmizi, Büyü', 74)

Mü'min ve Yalan

Saffan b. Süleym (r.a.) anlatıyor:

“Ey Allah’ın Resulü,” dedik. “Mü’min korkak olur mu?”

“Evet” buyurdular.

“Peki cimri olur mu?” dedik. Yine:

“Evet” buyurdular. Biz yine:

“Yalancı olur mu?” diye sorduk.

Bu sefer:

“Hayır” buyurdular.

(Muvatta, Kelam, 19)

Yalana Dikkat

Abdullah b. Amir (r.a.) anlatıyor:

Bir gün Resulullah (a.s.m.) evimizde oturuyordu. O sırada beni annem çağırdı ve:
“Hele gel, bak sana ne vereceğim?” dedi.

Efendimiz (a.s.m.):

“Çocuğa ne vermek istemiştin?” diye sordu.

“Ona bir hurma verecektim” deyince:

“Dikkat et, ona bir şey vermeyecek olursan, üzerine bir yalan yazılır” buyurdular.

(Ebu Davud, Edeb, 88)

Yalana Sevk Eden

Esmâ b. Yezid (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdular ki:

“Ey insanlar! Pervanenin ateşe atılması gibi, sizi yalana sevk eden nedir? Halbuki üç yer hariç, yalanın her çeşidi insanoğluna haramdır. Bu üç yer şunlardır:

“Erkeğin, rızasını almak için hanımına yalanı.

“Harpte söylenecek yalan. Çünkü harp hileden ibarettir.

“İki Müslüman arasında barışı sağlamak için söylenen yalan.”

(Tirmizi, Birr, 26)

Yalancı Müseylime

İbni Abbas (r.a.) anlatıyor:

Müseylime-i Kezzab, Resulullah (a.s.m.) zamanında Medine'ye geldi ve:

“Eğer Muhammed bu işi kendinden sonra bana bırakırsa, ona tabi olurum” demeye başladı.

Medine'ye kavminden kalabalık bir cemaatle gelmişti. Resulullah (a.s.m.) yanında Sabit b. Kays olduğu halde ona doğru yöneldi. Resulullah'ın (a.s.m.) elinde bir dal parçası vardı. Arkadaşları arasında oturan Müseylime'nin başucuna varıp durdu ve:

”Sen benden şu dal parçasını istemiş olsan bile, onu dahi sana vermem. Allah'ın senin hakkındaki emrini asla aşamayacaksın. Benden yüz çevirecek olursan, Allah mutlaka senin hakkından gelecektir. Görüyorum ki, hakkında bana ne gösterilmişse o kimse sensin.”

İbni Abbas der ki:

“Görüyorum ki, senin hakkında bana ne gösterilmişse o gösterilen kimsesin” sözü ile neyi kastettiğini sordum. Ebu Hureyre (r.a.) bana şu hususu haber verdi:

Resulullah (a.s.m.) buyurmuştu ki:

“Ben bir gün rüyamda elimde iki altın bilezik gördüm. Yine rüyamda onlara fazla bir ilgi göstermiştim. Allah ‘Onlara üfür’ diye vahyetti. Ben de üfledim, uçup gittiler. Ben bunları benden sonra çıkacak iki yalancı ile yorumladım.”

Ravi Ubeydullah der ki:

“Bunlardan biri Sana'nın sahibi el-Anesi, diğeri de Yemen'in sahibi Müseylime'dir.”

(Buhari, Menakıb, 25, Meğazi, 70; Müslim, Rü'ya, 21)

H. İbrahim'in Üç Yalanı

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdular ki:

İbrahim (a.s.) sadece üç kere yalan söylemiştir. Bunlardan ikisi Allah'ın birliğiyle ilgilidir. Biri, bir gün müşriklerle birlikte bayramlarına katılıp şirklerine ortak olmamak için hastalığı özür olarak ileri sürmesi ve "Ben hastayım" demesi.

Diğeri, Putları baltayla parçaladıktan sonra, baltayı büyük putun boynuna asıp müşriklerin kendisini suçlamasına karşı, "Bakın bu işi büyüğü yapmıştır" deyip onları susturması.

Bir tanesi de eşi Sare Hanımla ilgilidir. Şöyle ki:

H. İbrahim o zaman zalim bir hükümdarın ülkesine, Mısır'a gitmişti. Yanında eşi Sare Hanım da vardı. Sare, güzel bir kadındı.

"Bu zorba adam, benim eşim olduğunu bilirse, seni elimden alır. Eğer sana sorarsa, kız kardeşim olduğunu söyle. Sen, zaten din kardeşimsin. Ben yeryüzünde senden ve benden başka bir Müslüman bilmiyorum" dedi.

Zalim kralın ülkesine varınca, adamlarından biri bunları gördü. Hemen gidip:

"Senin ülkeneye öyle güzel bir kadın geldi ki, senden başkasına lâıyk değildir."

Kral derhal adamlar gönderip Sare'yi yanına getirtti. H. İbrahim o sırada namaz kılıp dua etmeye başladı. Sare içeri girdiğinde kral onu ayakta karşıladı. Fakat elini ona uzatamadı. Eli tutuldu. Sare'ye:

"Elimi bırakması için Allah'a dua et, sana zarar vermeyeceğim" dedi. Sare de dediğini yaptı. Ama kral tekrar Sare'ye yanaşmak istedi. Eli öncekinden daha şiddetli bir şekilde tutuldu. Sare'ye tekrar ricada bulundu. O da kabul etti. Adam normale dönünce, tekrar saldırmak istedi. Eli çok daha kuvvetli bir şekilde tutuldu. Sare'ye yine:

"Allah'a dua et, elimi bıraksın, sana zarar vermeyeceğim" diye rica etti. Sare dua etti, adamın elleri açıldı. Kral kadını getiren adamı çağırıp:

"Sen bana insan değil, bir şeytan getirmişsin. Bunu derhal ülkemden çıkar" dedi. Sare'ye de Hacer'i hizmetçi olarak verdi. H. İbrahim, Sare'nin yürüyerek yanına geldiğini görünce:

"Ne oldu, nasılsın?" dedi. Sare:

"Hayır var. Allah, zorbanın elini tuttu, bana da bir hizmetçi verdi" dedi.

Ebu Hureyre (r.a.) der ki:

"Ey sema suyunun oğulları (yağmura hasret Arap halkı)! İşte bu kadın H. Hacer, sizin annenizdir."

(Buhari, Enbiya, 9, Büyü' 100; Müslim, Fezail 154)

2. İÇKİ

İçki Müptelası

Hız. Ömer (r.a.) anlatıyor:

Lakabı Hımar olan bir adam vardı. Bu zât, zaman zaman Resulullah'ı (a.s.m.) güldürürdü. Resulullah (a.s.m.) bu adamı içki yüzünden dövdürmüştü. Yine bir gün içki suçundan getirilmişti. Resulullah (a.s.m.) emretti ve ceza uygulandı. Halktan biri, “Allah'ım, şu adama lanet et. Kaç sefer getirildi, hiç ıslah olmuyor?” dedi. Resulullah (a.s.m.):

“Ona lanet etmeyin. Allah'a yemin ederim. Bu adam hakkında bildiğim bir şey varsa, o da Allah ve Resulüne olan muhabbetidir.”

Başka bir rivayette:

“Öyle demeyin. ‘Allah'ım ona rahmet eyle, taksiratını affeyle’ deyin” buyurmuştur.

(Buhari, Hudud, 5)

Sarhoşken Kılınan Namaz!

Dinimiz insan tabiatını nazara alarak bazı emir ve yasakları birden değil, kademeli şekilde yasaklamıştır. İçki de bunlardan biridir. Aşağıdaki olay, içki hakkında henüz kesin yasak âyeti inmeden olmuştur:

Hz. Ali (r.a.) anlatıyor:

İbni Avf, bizi ziyafete davet etti. Gittik. Yemek yedik. Arkasından şarap ikram etti, içtik. Bu ziyafet içkinin henüz haram edilmesinden önceydi. Şarap beni sarhoş etmişti. Namaz vakti gelince imam olmamı istediler. Namazda Kafirun Sûresini okudum. “Sizin taptığınıza tapmam” yerine, “Sizin taptığınıza taparım” diye okumuşum. Bunun üzerine şu âyet nazil oldu:

“Ey iman edenler! ne dediğinizi bilemeyecek kadar sarhoşken ve cünüp olup henüz gusletmemişken namaza yaklaşmayın.” (Nisa, 43)

(Ebu Davud, Eşribe, 1)

Bu âyet, sarhoşluk veren içkinin henüz tümünden yasaklanmadığı kademedede nazil olmuştur. Daha sonra Maide Sûresi 90. âyetle her türlü içki ve kumar tamamen yasaklanmıştır.

3. HIRSIZLIK

Soylunun Hırsızlığı

Hız. Aışe (r.a.) anlatıyor:

Hırsızlık yapan Mahzumlu kadının durumu Kureyşlileri hayli üzmüştü. “Bu kadın hakkında Resulullah (a.s.m.) katında kim tesirli bir şefaatte bulunur?” diye araştırdılar.

“Bu işe sadece, Resulullah’ın (a.s.m.) çok sevdiği Üsame b. Zeyd (r.a.) cesaret edebilir” dediler.

Nihayet Üsame (r.a.) Resulullah’a (a.s.m.) durumu arz edip şefaattalebinde bulundu. Resulullah (a.s.m.):

“Nasıl olur da Allah’ın tayin ettiğı cezalardan biri hakkında şefaatte bulunursunuz?” dedi.

Sonra ayağı kalktı, hitap etmeye başladı ve dedi ki:

“Sizden öncekileri helâk eden şey, içlerinden şerefli biri hırsızlık yaptı mı, ona ceza vermeyip zayıf biri çaldı mı hemen ona cezayı uygulamalarıydı. Allah’a yemin ederim ki, şayet Muhammed’in kızı Fatıma da hırsızlık yapmış olsaydı, ona da aynı cezayı verir, elini keserdim.”

(Buhari, Hudud, 11, 12, Şehadet, 8; Müslim, Hudud, 8)

4. ZULÜM

“Zalime Yardım Edin!”

Enes (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.), “Zalim de olsa, mazlum da olsa kardeşine yardım et” buyurdu.

“Ya Resulallah, mazluma yardım ederiz, ama zalime nasıl yardım edeceğiz?” dediler.

“Onu zulümden vazgeçirirsiniz. Böylece ona da yardım etmiş olursunuz” buyurdu.

(Buhari, Mezalim, 4; Tirmizi, Fiten, 68)

Kıyamette Zalim

Hız. Cabir (r.a.) anlatıyor:

Deniz yoluyla Habeşistan'a gitmiş olan Muhacirler, oradan döndükleri zaman Resulullah (a.s.m.) onlara:

“Habeşistan'da gördüğünüz garip şeylerden bana bahsedin bakalım” dedi. Aralarında bulunan bir genç grup:

“Elbette Allah'ın Resulü” dediler. Ve şu olayı anlattılar:

Bir gün biz oturuyorduk. Yaşlı bir rahibe yanımızdan geçiyordu. Başının üstünde bir su küpü taşıyordu. Onların azgın gençlerinden birine rastladı. Genç, arkadan elini rahibenin iki omuzu arasına koyup hızla onu itiverdi. Kadıncağız dizlerinin üstüne düştü ve küpü kırıldı. Kadın yerden doğrulup gence döndü ve şunları söyledi:

“Ey zalim! Bu yaptığının ne demek olduğunu yarın bileceksin. Allah kürsüyü kurup evvelki ve sonrakileri bir araya topladığı, el ve ayakların yaptıklarını söylemeye başladığı yarın kıyamet günü, senin bana bu yaptığının ne demek olduğunu göreceksin” dedi.

Bunun üzerine ravi Resulullah'ın (a.s.m.) şöyle buyurduğunu söyledi:

“Doğru söylemiş, rahibe doğru söylemiş. Allah zayıfların hakkını güçlülerden almayan bir ümmeti nasıl takdis eder, günahlardan arındırır?”

(Hadis Ansiklopedisi, c. 17, s. 555)

Zalime Hakkı Söylemek

Ebu Ümame (r.a.) anlatıyor:

Resulullah hacda şeytan taşlamada birinci cemrenin yanında idi. Yanına bir adam geldi ve:

“Ya Resulallah!” dedi. “Hangi cihat efdaldır?”

Resulullah (a.s.m.) cevap vermedi. Adam ikinci cemrede tekrar gelip aynı şeyi sordu. Resulullah (a.s.m.) yine sükut etti. Akabe taşlamasını yapıp bineğine binmek üzere ayağını özengiye koyduğunda:

“O soru sahibi nerededir?” buyurdu. Adam:

“İşte benim ey Allah’ın Resülü” dedi. Cevaben:

“Zalim sultana gerçeği söylemektir” buyurdu.

(Hadis Ansiklopedisi, c. 17, s. 555)

5. ZINA

Zina Suçu ve Cezası

İslâm dini, işlenen suçlar arasında en ibretli cezayı zina suçuna tatbik etmiştir. Cezanın ağırlığı, işlenen fiilin kötülüğünden ve Allah katında büyüklüğünden ileri gelmektedir.

Bir insanın taşlanarak öldürülmesi, cürümün büyüklüğünü ispata yeter. Ve bu ceza insanlar üzerinde bir şok tesiri yapar. Cezanın ağırlığı caydırıcılığı da beraberinde getirir. Bunun içindir ki, recm olayı İslâm'da parmakla sayılacak kadar az olmuştur. Aşağıdaki hadis, bu konuda ibret verici bir açıklamadır.

Büreyde (r.a.) anlatıyor:

Maiz b. Malik el-Eslemi, Resulullah'a (a.s.m.) gelerek:

“Ey Allah'ın Resülü, ben nefsimi zulmettim ve zina yaptım. Beni bu suçtan temizlemeni istiyorum” dedi.

Resulullah (a.s.m.), Maiz'i geri çevirdi ve meselenin üzerine gitmedi. Ancak Maiz ertesi gün tekrar geldi:

“Ey Allah'ın Resülü, ben zina yaptım” diyerek ikinci kez itirafta bulundu. Resulullah (a.s.m.) onu ikinci kez geri çevirdi. Ardından adamın kavmine birini yolladı ve:

“Onun aklında bir noksanlık, davranışlarında bir anormallik var mı?” diye tahkik edilmesini istedi. Kavmi:

“Biz onu aramızdaki salih kişilere denk bir akıl sahibi olarak biliyoruz” dediler.

Maiz üçüncü sefer müracaatta bulundu. Hz. Peygamber (a.s.m.), yine birini gönderip sordurdu. Yine ne bedeninde, ne de aklında bir noksanlık olmadığını söylediler.

Adam dördüncü kez müracaat edince, ona bir çukur kazırdı, taşlanmasını emretti ve taşlandı.

Yine ravi, Gamidiye adında bir kadından söz eder. Kadın gelerek:

“Ya Resulallah, beni niye geri çeviriyorsun. Maiz gibi beni de geri çevirmek istiyorsun. Allah'a yemin ederim üstelik ben hamileyim de” dedi. Hz. Peygamber (a.s.m.):

“Öyleyse git çocuğunu doğur gel” dedi.

Kadın gitti, çocuğunu doğurunca bir beze sarılı olarak geldi:

“İşte doğurduğum çocuk” dedi. Resulullah (a.s.m.):

“Şimdi de git, sütten kesilinceye kadar onu emzir, sonra gel” dedi.

Kadın gitti, çocuğu sütten kesince, yine çocuğuyla birlikte geldi. Çocuğun elinde bir ekmek parçası vardı.

“Ey Allah'ın Resülü, işte çocuk, onu sütten kestim, yemek yemeye de başladı” dedi.

Resulullah (a.s.m.), çocuğu alıp bir Müslümana teslim etti. Sonra bir çukur kazılmasını emretti. Göğsüne kadar derinlikte bir çukur kazıldı. Sonra halka taşlanmasını emretti. Herkes taşladı.

Halid b. Velid, (r.a.) eline aldığı bir taşla ilerledi, kadının başına attı, kan yüzüne fişkırdı. Bununla da kalmayıp kadına fena sözler söyledi. Resulullah (a.s.m.) bunu işitince:

“Ey Halid, yavaş ol” dedi ve ilâve etti:

“Nefsim Kudret elinde olan Zât-ı Zülcelâle yemin olsun. Bu kadın öyle bir tevbe etti ki, şayet alışverişte sahtekarlık yapanlar aynı tevbeyi yapsalardı onların bile affına yeterdi.”

Sonra Resulullah (a.s.m.) kadının kefenlenmesini emretti ve üzerine namaz kıldırıldı ve defnedildi.

(Müslim, Hudud, 22)

Zina İsnadı

İbni Abbas (r.a.) anlatıyor:

Hilal b. Ümeyye Tebuk'te savaştan geri kalan üç kişiden biriydi. Allah onların tevbelerini kabul etmişti. Bir gün tarladan evine yatsı vaktinde dönmüştü. Hanımının yanında bir adam buldu. Olayı gözleriyle görüp kulaklarıyla işitmişti. Sabah oluncaya kadar, adamı telaşlandırmadı. Ertesi gün doğruca Resulullah'a (a.s.m.) gidip:

“Ya Resulallah! Ben gece geç dönmüştüm. Hanımımın yanında gözlerimle gördüğüm, kulaklarımla işittiğim bir adam gördüm” dedi.

Resulullah (a.s.m.) adamın getirdiği bu haberden hiç hoşlanmadığı gibi, adama da sert davrandı. Bunun üzerine şu âyet nazil oldu:

“Kendi hanımına zina isnat edip de kendinden başka şahidi bulunmayan kimse, doğru söylediğine dair Allah adına dört kere yemin eder. Beşincide şahitliğinin yalan olması halinde Allah'ın lanetinin kendi üzerinde olmasını diler. Kadının da Allah adına yemin ederek dört defa tekrarlaması ve beşinci şahitliğinde eğer kocası doğru söylüyorsa Allah'ın lanetini kendi üzerinde olmasını istemesi, hakkındaki cezayı kaldırır.” (Nur, 6-9)

Vahiy hali Resulullah'ın (a.s.m.) üzerinden kalkınca:

“Ey Hilal, müjde! Allah senin için bir kurtuluş yolu gösterdi” buyurdu. Hilal:

“Ben zaten Rabbimden bunu ümit ediyordum” dedi. Resulullah (a.s.m.):

”Kadına adam gönderin gelsin” dedi. Kadın geldi. Resulullah (a.s.m.) âyet-i kerimeyi ona da okudu. İkisine de meselenin ciddiyetini hatırlattı. Ve ahiret azabının dünyadakinden çok daha şiddetli olacağını bildirdi. Bunun üzere Hilal:

“Vallahi benim kadın hakkında söylediğim doğrudur” dedi. Kadın da:

“Hayır yalan söylüyorsun” dedi. Bunun üzerine Efendimiz (a.s.m.):

“Aranızda lanetleşin” buyurdu. Hilal'e “Şehadet getir” dendi. O da doğru söylediğine dair dört kere Allah'a şehadet etti. Beşinciye sıra gelince:

“Ey Hilal, Allah'tan kork. Zira dünya azabı ahiret azabından pek hafiftir. Senin bu yaptığın, üzerine azabı vacip kılmaktadır” dendi. O yine ısrar etti:

“Allah'a yemin olsun ona iftira ediyorum diye bana ceza verilmeyeceği gibi, Allah da onun yüzünden bana azap vermeyecektir” dedi ve “Eğer yalancı isem Allah'ın laneti üzerime olsun” diye beşinci kere şehadette bulundu.

Sonra kadına “şehadet getir.” dendi.

Kadın da “Hilal yalan söylüyor” diye dört kere Allah'a şehadette bulundu. Beşinciye sıra gelince kadına:

“Allah'tan kork. Zira dünya azabı ahirettekinden çok hafiftir. Bu yaptığın azabı üzerine vacip kılmaktadır” dendi. Kadıncağız bir müddet durakladıktan sonra:

“Kavmimi bundan sonra rezil rüsvay edemem. Beşincide “Hilal doğru söyledi ise Allah'ın laneti üzerime olsun” dedi.

Bundan sonra Resulullah (a.s.m.) aralarını ayırdı. Kadının çocuğunun babasının adıyla çağrılmamasını, kadına zina isnad edilmemesini, çocuğa veled-i zina denmemesini, kim kadına ve çocuğa böyle bir isnatta bulunursa iftira cezasına maruz kalacağını hükme bağladı.

Ayrıca boşanma ve ölüm sebebiyle ayrılma olmadığından Hilal'e kadın için mesken ve çocuk için de nafaka sorumluluğu yüklenmedi. Efendimiz (a.s.m.):

“Eğer kadın kızılımsı, kabaları etsiz, sivri omuzlu, iki kabası sivri, bacakları ince bir çocuk dünyaya getirirse bu çocuk Hilal'dendir. Eğer esmer, kısa saçlı, iri yapılı, iri bacaklı, iri kabalı bir

ocuk dünyaya getirirse, bu ocuk zina nispet edilen şahsa aittir” buyurdular.

Gerçekten kadın, esmer renkli, kısa saçlı, iri yapılı, iri bacaklı, iri kabalı bir ocuk doğurdu.

Resulullah (a.s.m.):

“Eğer yeminler olmasaydı, benimle o kadın arasında mesele olacaktı” buyurdular.

İkrime der ki:

“Kadının çocuğu bundan sonra Mudar  zerine amir oldu. Fakat çocuğu babasına nispet etmezlerdi.”

(Buhari Talak, 28, şehadat, 21; Ebu Davud, Talak, 27)

Zina Artarsa!

Ümmü Seleme (r.a.) Efendimizden (a.s.m.) sormuştur:

“Aramızda salihler olduğu halde helâk olur muyuz?”

“Evet,” buyurdu. “Zina pislilđi çoğaldığı zaman...”

(Muvatta, Kelam, 22)

Soya ekme

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

Resulullah’a (a.s.m.) bir adam geldi:

“Ya Resulallah! Benim siyah bir çocuğum dünyaya geldi” dedi. Adam ocuğun kendinden olmadığını ima etmek istiyordu. Efendimiz (a.s.m.) ocuğunu reddetmesine müsaade etmedi.

“Senin deven var mı?”

“Evet var.”

“Rengi nasıldır?”

“Kırmızı.”

“Yavruları arasında boz renkli olan var mı?”

“Evet, var.”

“Peki bu nedir?”

“Belki bir damar çekmiş olabilir.”

“İşte senin oğlun da böyle bir damara çekmiştir.”

(Buhari, Talak, 26, Hudud, 21; Müslim, Lian, 20)

“Cezamı ver!”

İbni Mes’ud (r.a.) anlatıyor:

Bir adam Resulullah’a (a.s.m.) geldi.

“Ya Resulallah! Ben şehrin öteki ucunda bir kadına elle sarkıntılık ettim. Temas etmeksizin nefsimi tatmin ettim. İşte ben bu halimle buradayım. Dilediğin cezaya da hazırım.”

Hız. Ömer (r.a.) araya girdi:

“Be adam! Allah seni örttüğü gibi, sen de kusurunu örtseydin ya” dedi.

Resulullah (a.s.m.) o an adama bir şey söylemedi.

Adam kalkıp gittikten sonra, ardından birini gönderip çağırttı. Adam gelince ona şu âyeti okudu:

“Gündüzün iki ucunda ve gecenin gündüze yakın zamanlarında namaz kıl. Çünkü iyilikler, kötülükleri giderir. Bu öğüt, öğüt kabul edenleredir.” (Hud, 114)

Bunun üzerine başka bir adam:

“Ya Resulallah! Bu hüküm sadece soru sahibine mi mahsustur?” dedi.

Efendimiz (a.s.m.):

“Hayır, bütün insanlara mahsustur” buyurdu.

(Müslim, Tevbe, 39)

Kifl'in Affı

İbni Ömer (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdular ki:

Sizden önce yaşayan kavimler arasında Kifl adında biri vardı. Bu adam, inatçı, günahkâr, bildiğinden şaşmayan biriydi. İhtiyaç içinde olduğunu bildiği bir kadına gelerek altmış dinar verdi. Kadından kam almak üzere teşebbüse geçince, kadın titredi ve ağladı.

“Niye ağlıyorsun?” diye sorunca, kadın:

“Bu benim hiç yapmadığım haram bir iş. Bu günaha beni razı eden de fakirliğimdir” dedi. Adam da:

“Yani sen şimdi Allah korkusundan mı ağlıyorsun? Aslında ben, senden daha çok korkmam gerekir.

Haydi git işine, verdiğim para da senin olsun. Vallahi bundan böyle Allah’a hiç asi olmayacağım” dedi.

Adam o gece öldü. Sabah kapısında şu yazı bulundu:

“Allah Kifl’e mağfiret etti, onu affetti.”

Halk bu duruma şaşırıp kaldı. Allah o devrin peygamberine Kifl’in durumunu vahiy yoluyla bildirinceye kadar şaşkınlık devam etti.

(Tirmizi, Kıyamame, 49)

“Zina Edenle Evlenme!”

Mersed b. Ebi Mersed isimli bir zât vardı. Mekke’den Medine’ye esir taşımakla meşguldü. Müslüman olmadan önce Anak isimli fahişe bir kadınla dost idi. Mekkeli esirlerden birini Medine’ye götürmeye söz vermişti.

Hadisenin devamını kendisinden dinleyelim:

Mehtaplı bir geceydi. Mekke’ye geldim ve şehrin duvarlarından birinin dibine çöküverdim. Duvar dibindeki karartımı gören Anak beni tanıdı ve yaklaştı:

“Sen Mersed değil misin?” dedi.

“Evet, Mersed’im” dedim.

“Merhaba, hoş safa geldin. Geceyi yanımızda geçirmek istemez misin?” diye bana laf attı.

“Ey Anak!” dedim, “Allah, bundan böyle zinayı haram kılmıştır.”

Teklifini reddedince, intikam almak için kadın bana iftira attı:

“Ey çadır halkı! Bu adam esirlerinizi kaçırıyor” diye bağırdı.

Sekiz kişi peşime düştü. Kaçıp zar zor bir mağaraya sığındım. Ardımdan gelip mağaranın kapısının üstüne dikildiler. Üzerime doğru işediler. Sidikleri başıma doğru akıyordu. Fakat Allah Teala beni onlara göstermedi. Sonra dönüp gittiler. Ben de esir arkadaşımın yanına döndüm. Onu alıp Medine’ye götürdüm.

Medine’de Resulullah’ın (a.s.m.) huzuruna çıktım:

“Ya Resulallah! Ben Anak’la evlenebilir miyim?” dedim. Resulullah (a.s.m.) önce cevap vermedi. Sonra bununla ilgili şu âyet nazıl oldu:

“Zina eden erkek, ancak zina eden bir kadınla veya putperest bir kadınla evlenebilir. Zina eden kadınla da ancak zina eden veya putperest olan bir erkek evlenebilir.” (Nur, 3)

Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.) bana döndü:

“Ey Mersed, zina eden erkek, ancak zina eden veya putperest bir kadınla, zina eden kadınla da ancak zina eden veya putperest olan erkek evlenebilir. O halde sen onunla evlenme” buyurdu.

(Ebu Davud, Nikah, 5)

* * *

Cihat

İslâmda cihat çok tartışılan bir konudur. Aktüalitesini her zaman korumaktadır. İslâm, selm ve müsalemettir. Barış kelimesinin karşılığıdır. Cihadı terörle karıştırmak, Cebrail’le şeytanı dost göstermek kadar abes bir şeydir. Cihadın ne olduğunu, İslâmın insan hayatına nasıl baktığını ve bu konuya nasıl hassasiyet gösterdiğini aşağıda yaşanmış Saadet Asrı örnekleriyle göreceğiz.

Müşrikten Yardım

Hız. Aişe (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) Bedir'e doğru yola çıkmıştı. Harretü'l-veber denilen yere varmıştı ki, ardından cesurluğu ile tanınan bir adam yetişti. Resulullah'ın (a.s.m.) ashabı adamı görünce önce sevindiler. Adam Resulullah'a (a.s.m.):

“Ben sana tabi olup seninle beraber yaralanmak üzere geldim” dedi. Efendimiz:

“Allah ve Resulüne inanıyor musun?” dedi. Adam:

“Hayır,” deyince, “o halde geri dön, ben hiçbir müşrikten yardım istemem” dedi.

Hız. Aişe (r.a.) devamla:

“Adam gitti. Daha sonra bir ağacın yanında iken tekrar Resulullah'a (a.s.m.) vardı ve önceki sözünü tekrarladı. Resulullah (a.s.m.) da aynı sözü tekrarladı:

“Hayır, ben müşrikten yardım istemem.”

Adam tekrar döndü gitti. Ancak daha sonra Beyda'da Resulullah'ın (a.s.m.) yanına vardı. Önceki teklifini tekrarladı. Resulullah (a.s.m.):

“Allah'a ve Resulüne inanıyor musun?” dedi. Adam bu defa, “Evet, inanıyorum” dedi.

“O halde haydi yürü!” dedi.

Adam onunla beraber orduya katılıp yürüdü.

(Tirmizi, Siyer, 10; Ebu Davud, Cihat 153)

Yağma Yasak

Sa'lebe b. Hakem (r.a.) anlatıyor:

Bir seferde düşmanın koyun sürüsüne rastladık. Hemen yağmaladık ve tencereleri kurduk. Resulullah (a.s.m.) tencerelerin yanından geçerken onları gördü ve kaldırmamızı emretti. Derhal hepsini devirdik:

“Yağma helâl değildir” buyurdu

(Hadis Ansiklopedisi, c. 17, s. 540)

“Üç Şey İstedim”

Amir b. Sa’d babasından (r.a.) naklen anlatıyor:

Bir gün, Resulullah (a.s.m.) Beni Muaviye mescidine girdi. İki rekat namaz kıldı. Biz de onunla kıldık. Sonra Rabbine uzun uzun dua etti. Yanımıza dönüp geldiğinde buyurdu ki:

“Rabbimden üç şey istedim. İkisini verdi, birini geri çevirdi.

“Ümmetimi umumi bir kıtlıkla helâk etmemesini istedim. Bunu bana verdi.

“Ümmetimin boğularak helâk olmamasını istedim. Bunu da bana verdi.

“Ümmetimin arasında savaş olmasın, onun getirdiği meşakkat ve sıkıntılar olmasın istedim. Onu benden men etti.”

(Müslim, Fiten, 20)

Kurtuluş Fidyesi Kadın

Seleme b. Ekva' (r.a.) anlatıyor:

Başımızda Ebu Bekir (r.a.) olduğu halde Fezare Gazvesine çıkmıştık. Resulullah (a.s.m.), Ebu Bekir'i (r.a.) başımıza komutan tayin etmişti. Bizimle düşmanın suyu arasında belli bir mesafe kalınca Ebu Bekir (r.a.) gece istirahati için emir verdi. Sonra baskını başlattı. Suyun başına vardı. Orada savaş başladı. Ölen öldürüldü, kalanlar esir alındı.

Halkın arasında kadınlar ve çocuklar bulunan bir topluluğa gözüm ilişti. Onlar kaçıp dağa sığınır korkusuyla onlardan önce davrandım, önlerine düşen bir ok attım. Oku görünce dağa doğru gitmekten vazgeçtiler. Bunun üzerine onları önüme katarak getirdim.

Aralarında Beni Fezare'den bir kadın vardı. Üzerinde kurumuş deriden bir post vardı. Kadının yanında Arapların en güzel kızlarından biri vardı. Onları sürerek Ebu Bekir'in (r.a.) yanına getirdim.

Ebu Bekir (r.a.) onu bana hediye etti. Medine'ye geldik. Kızın elbisesini bile açmadım. Resulullah'la (a.s.m.) Medine çarşısında karşılaştık. Bana:

“Ey Seleme, kadını bana hediye et” dedi.

“Ya Resulallah, çok hoşuma gitmişti, fakat elbisesini bile açmış değilim” dedim.

Ertesi gün yine çarşıda karşılaştığımızda:

“Ey Seleme, ceddine rahmet, kadını bana bağışla” dedi.

“Ne demek, o senindir ya Resulallah, vallahi elbisesini bile açmış değilim” dedim.

“Resulullah o kadını Mekke'de esir edilmiş bazı Müslümanları kurtarmak için istedi ve onu Müslümanların kurtuluş fidyesi olarak Mekke'ye gönderdi.”

(Müslim, Cihad 46; Ebu Davud, Cihad, 134)

Hudeybiye Antlaşması

Müslümanlar Mekke'den Medine'ye hicret etmek zorunda kaldıktan sonra, Kabe'nin bulunduğu yurtlarına doğru umre ziyareti yapmak niyetiyle yola çıkmışlardı. Başlarında Efendimiz (a.s.m.) bulunuyordu. Sayıları 1500 kişiydi. Niyetleri savaşmak olmadığından yanlarına silah almamışlardı. Hatta umre için kesmek üzere 70 tane deveyi de yanlarına almış, nişanlamışlardı.

Mekke'ye doğru geldiklerini haber alan müşrikler, harekete geçmiş, öncüler göndererek Müslümanların niyeti hakkında bilgi edinmişlerdi. Müslümanları Mekke'ye sokmamak üzere karar almışlardı. Bu haber Resulullah'a (a.s.m.) ulaşınca güzergahını değiştirmiş ve Hudeybiye suyu başına gelip konaklamışlardı. Aşağıdaki hadis Hudeybiye'de yaşananları anlatmaktadır:

Urve b. Zübeyr, Misver b. Mahreme ve Mervan'dan aldığı haberi nakletmiştir. Misver ve Mervan, birbirlerinin sözünü doğrulayarak anlatıyorlar:

Resulullah (a.s.m.) Hudeybiye yılı Medine'den çıktı. Epey yol aldıktan sonra, "Halid b. Velid, Ganim'de bir grup süvarinin başında gözcülük yapmaktadır. Siz sağ tarafı tutun" diye emir verdi.

Halid b. Velid, Müslümanların geldiğini sezemedi. Ancak askerlerin kaldırdığı toz bulutunu görünce farkına vardı ve bineğine atlayıp Kureyş'e haber vermek üzere gitti.

Resulullah (a.s.m.) yoluna devam etti. Seniyye'ye gelince, devesi aniden çökuverdi. Oradan gidildiği takdirde Kureyşlilerin bulunduğu yere varmak mümkündü. Halk deveye her ne kadar:

"Kalk yürü" dediyse de hayvan bir türlü kalkmadı.

"Resulullah'ın devesi Kasva çöküp kaldı" diye söylenmeye başladılar. Bunun üzerine Efendimiz (a.s.m.):

"Hayır, Kasva çöküp kalmaz, onun böyle bir huyu yoktur. Fakat onu alıkoyan vaktiyle Fil'i Mekke'ye girmekten alıkoyan Zâttır" buyurdu ve ilâve etti:

"Nefsim Kudret elinde bulunan Zâta yemin olsun. Allah'ın haram kıldığı şeyleri tazim adına benden ne taviz isterlerse vereceğim."

Sonra deveyi zorladı, deve sıçrayıp kalktı.

Resulullah (a.s.m.) müşriklere doğru giden yoldan saptı. Hudeybiye'nin en uç noktasındaki suyu az olan Semed kuyusunun başına vardı. İnsanlar avuç avuç su aldılar. Az sonra kuyunun suyu tükendi. Susuzluktan dolayı Resulullah'a (a.s.m.) şikayette bulundular.

Resulullah (a.s.m.) oktanlığından çıkardığı bir oku suyun içine koymalarını söyledi. Vallahi çok geçmeden su coşup taşmaya başladı. Oradan ayrılınca kadar, ashaba yetecek su öylece aktı.

Bu sırada Huzaa kabilesinden Büdeyl b. Verka' bir grupla çıkageldi. Huzaalılar, Mekke civarındaki Tihame kabileleri arasında Resulullah'ın (a.s.m.) dostu ve sırdaşı olmuş bir kabileydi. Büdeyl dedi ki:

"Ka'b b. Lüeyy ve Amir b. Lüeyy kabilelerini Hudeybiye surlarının başında gördüm. Yanlarında sütlü ve yavrulu develeri de vardı. Anladığım kadarıyla onlar sizinle savaşacak ve Beytullah'ı ziyaretinize izin vermeyecekler."

Resulullah (a.s.m.) dedi ki:

"Biz kimseyle savaşmaya gelmedik. Umre yapmaya geldik. Çok zarar görmelerine rağmen, savaş Kureyş'in iliğine işlemiş. Eğer isterlerse onlara belli bir süre tanırım, anlaşma yaparız. Böylece benimle insanlar arasından çekilmiş olurlar. Başkalarına galip gelir ve onlarla anlaşma yaparsam, Kureyşliler isterlerse bu anlaşmaya dahil olurlar. Şayet ben diğerlerine galip gelemem de mağlup olursam, Kureyşliler böylece benimle savaşma zahmetinden kurtulmuş olurlar. Kureyşliler bu

teklifime itiraz ederlerse, nefsimi Kudret elinde tutan Zâta yemin olsun ki, devam uğrunda ölünceye kadar onlarla savaşıyorum. O zaman da, Allah'ın, bana olan vadini mutlaka yerine getireceğine inanıyorum.”

Büdeyl:

“Senin bu söylediklerini Kureyş’e iletceğim” deyip gitti.

Kureyşlilerin yanına vardığında:

“Ben, şu zâtın yanından geliyorum. Ondan duyduğum bazı sözleri isterseniz size bildirmek isterim” deyince serseri takımı öne atılıp:

“Bize ondan bir şey bildirmene gerek yok” dediyse de aklı başında olanlar:

“Hele şu duyduklarını bir anlat bakalım” dediler.

“Ben Resulullah’tan şunları şunları işittim” deyip duyduklarını bir bir nakletti.

Bunun üzerine Urve b. Mes’ud kalkıp:

“Ey kavmim! Siz benim babalarım değil misiniz?” dedi.

“Evet” dediler.

“Bana güvenmeyeceğiniz bir husus var mı?”

“Hayır.”

“Ukaz halkını toptan yardımınıza çağırdığımı, onlar gelmeyince ailem, çocuklarım ve bana uyanlarla birlikte yardımınıza geldiğimi biliyorsunuz değil mi?”

Hep bir ağızdan:

“Evet” dediler. Bunun üzerine Urve söze şöyle devam etti:

“Dikkat edin. Bu adam size çok uygun bir şey teklif ediyor. Onu kabul edin ve benim ona ulaşmama izin verin” dedi. Kureyşliler:

“Peki o halde git” dediler.

Urve, Resulullah’ın (a.s.m.) yanına gelip konuştu. Efendimiz ona da Büdeyl’e söylediklerine yakın şeyler söyledi. Bu sırada Urve:

“Ey Muhammed! Kureyş’in kökünü kazıdığını farz edelim. Bundan eline ne geçecek? Senden önce kavmini toptan helâk eden birini duydun mu? Durum aksine olursa Kureyş’in size neler yapacağını tahmin edebilirsin. Üstelik bu daha kuvvetli bir ihtimal. Zira aranızda ileri gelenlerden bazılarını görüyorum ama, çoğu halktan toplanmış, sıkıştıklarında seni terk etmeye meyilli kimseler” deyince, Hz. Ebu Bekir onun bu alçaltıcı sözüne dayanamayıp:

“Hadi oradan ulan, sen git Lat putunun kışını yala! Demek biz Resulullah’ı (a.s.m.) terk edecekmişiz ha!” diye sert bir çıkış yaptı. Urve:

“Bu kim?” dedi.

“Ebu Bekir” dediler. Urve:

“Nefsimi elinde tutan Zâta yemin olsun, eğer senin bende, henüz ödeyemediğim yardımın olmamış olsaydı, sana lâayk cevabı verirdim” dedi.

Urve Resulullah’la (a.s.m.) konuşmasına devam etti:

Urve her söze başladığında Cahiliye adeti üzere Resulullah’ın (a.s.m.) sakalından tutuyordu. Muğire b. Şube miğferi ve kılıcıyla Resulullah’ın (a.s.m.) yanında muhafız olarak duruyordu. Urve, Resulullah’ın (a.s.m.) sakalını tutmak için elini uzattığında kılıcıyla eline vuruyor:

“Çek elini Resulullah’ın sakalından!” diyordu. Urve başını kaldırıp ona baktı:

“Bu da kim?” dedi.

“Bu Muğire b. Şube’dir” denildi. Bunun üzerine:

“Ey zalim, ben hâlâ senin geçmişteki zulmünün cezasını ödemekle meşgul değil miyim?” dedi.

Olay şöyle olmuştu. Cahiliye döneminde Muğire b. Şube bir grupla yolculuk yapmıştı. Yolda

arkadaşlarını öldürüp mallarını almıştı. Sonra gelip Müslüman olmuştu. Resulullah (a.s.m.) da:

“Müslüman olmanı kabul ediyorum, ancak malları kabul etmiyorum” demişti.

Urve, göz ucuyla Resulullah'ın (a.s.m.) ashabını süzüyor, hallerini kontrol ediyordu. Daha sonra yandaşlarının yanına dönünce dedi ki:

“Ey kavmim, dinleyin! Ben çok çeşitli kralların huzuruna çıktım. Kısra'nın, Kayser'in, Necaşi'nin huzurlarına girdim. Vallahi Mehammed'in ashabının kendisine gösterdiği saygıyı hiçbirinde görmedim. Yere tükürecek olsa mutlaka onlardan birinin eline düşüyor, bunu alıp yüzlerine vücutlarına sürüyorlar. Bir şeyi emretse hepsi birden koşuyorlar. Abdest alsa, abdest suyunu kapmak için neredeyse kavga ediyorlar. Konuşsalar, yanında seslerini kısıyorlar. Ona hürmeten yüzüne bile dikkatle bakmıyorlar. Bu adam size makul bir teklifte bulunuyor, onu kabul edin.”

Urve'nin bu açıklaması üzerine Kinane oğullarından bir adam:

“Beni salın, bir de ben gidip bakayım” dedi. Ona da müsaade ettiler. Adam yaklaşıncı Resulullah (a.s.m.):

“Bu adam, hac ve umre için ayrılan develere saygı gösteren bir kavimdendir. Kurbanlıklarınızı önüne salıverin de görsün” dedi.

Ashap, o zâtı telbiyelerle karşıladı. Bu manzarayı gören adam:

“Sübhaneallah, bunlara Beytullah'ın yolunu kapamak caiz değildir” dedi. Arkadaşlarının yanına dönünce:

“Ben kurbanlık develer gördüm, takıları boyunlarına takılmış ve işaretler konulmuş. Onlara Beytullah'ı yasaklamayı uygun görmüyorum” dedi.

Bu sırada adamın kavminden Mikrez b. Hafs isimli zât kalkıp:

“Bırakın bir de ben gideyim” dedi. Ona da müsaade edip “Git” dediler.

Müslümanlara doğru yaklaşıncı Efendimiz (a.s.m.):

“Bu gelen Mikrez, fâcir, günahkar birisidir” dedi.

Resulullah'la (a.s.m.) konuşmaya başladı. Onlar konuşurken Süheyl b. Amr çıkageldi. Resulullah Süheyl'i görünce:

“Haydi işiniz size kolaylaştırıldı. Süheyl geldi” dedi. Resulullah'a (a.s.m.):

“Gel aramızda bir anlaşma metni yazalım” dedi. Resulullah (a.s.m.) katibini çağırdı ve emretti:

“Yaz Bismillahirrahmanirrahim.”

Süheyl itiraz etti.

“Rahman ne demek? Ben onu bilmiyorum. Bismikellahümme yaz, vaktiyle senin de yazdığın gibi” dedi.

Müslümanlar itiraz etti:

“Biz onu değil, Bismillahirrahmanirrahimi yazarız” dediler.

Ama Resulullah (a.s.m.) emretti:

“Bismikellahümme yaz ve devam et. Bu Allah Resulü ile Süheyl'in üzerinde mutabık kaldıkları hususlardır.”

Süheyl yine itiraz etti:

“Biz senin Allah'ın Resulü olduğunu bilsek, zaten sana Beytullah'ı kapatmaz, seninle savaşmazdık. Şöyle yaz: Muhammed b. Abdillah.”

Resulullah (a.s.m.):

“Siz beni yalanlasanız da ben kesinlikle Allah'ın Resulüyüm. Bununla beraber Muhammed b. Abdillah yaz” dedi ve devam etti:

“Bizimle Beytullah arasından çekilmeniz ve onu tavaf etmemiz şartıyla...”

Süheyl itiraz etti:

“Hayır! Biz size hemen tavafa izin versek, Araplar emrivakiye boyun eğdiğimizi sanır ve dedikodu yaparlar. Ziyareti gelecek yıl yapacaksınız” dedi. Böylece yazıldı. Süheyl ilâve etti:

“Senin dinine de girse, bizden hiçbir erkeğin sana gelmemesi, gelirse iade etmen şartıyla...”

Müslümanlar buna da itiraz ettiler:

“Sübhaneallah, bize iltica eden bir Müslüman müşriklere mi teslim edilecek?” dediler.

Bu sırada Müslüman olan ve işkence gören Süheyl’in oğlu Ebu Cendel zincirlerini sürüye sürüye geldi. Mekke’nin aşağısında hapsedildiği yerden kaçmış ve Müslümanların arasına katılmıştı.

Süheyl:

“Ey Muhammed! Bu, anlaştığımız maddelerin ilk uygulaması olacak. Bunu bana iade edeceksin” dedi. Resulullah (a.s.m.)

“Henüz anlaşılmamış değiliz” dedi. Süheyl:

“Öyleyse ben seninle hiçbir madde üzerinde anlaşamam” dedi. Resulullah (a.s.m.):

“Şu Ebu Cendel’i bağışla da sonra imza et” dedi. Fakat Süheyl:

“Asla ben bunu sana bağışlamam” diye diretti.

Resulullah (a.s.m.):

“Benim hatırım için rica ediyorum” dedi.

Süheyl direndi:

“Asla olmaz.”

Mikrez b. Hafs söze karıştı:

“Tamam, biz onu sana bağışladık” dedi. Fakat onun imza yetkisi olmadığından Süheyl onu da dinlemedi. Artık Ebu Cendel geriye verilecekti. Ebu Cendel o sırada:

“Ey Müslümanlar! Ben size Müslüman olarak sığındım. Beni müşriklere nasıl teslim edersiniz? Bana yaptıklarını görmüyor musunuz?” dedi. Gerçekten Ebu Cendel’e Allah yolunda çok işkenceler yapılmıştı.

* * *

Ömer b. Hattab anlatıyor:

O gün bu hadiseleri Müslümanları çok alçaltıcı bularak Resulullah’a (a.s.m.) gelip:

“Sen Allah’ın Resülü değil misin?” dedim.

“Evet” dedi.

“Biz hak üzere, düşmanlarımız da batıl üzere değiller mi?”

“Evet.”

“Öyleyse biz niye dinimiz uğrunda zilleti kabul ediyoruz?”

“Ben Resulullah’ım. Bunu yapmakla Allah’a asi olmuş değilim. Allah yardımcımızdır” dedi.

“Sen bize Medine’den çıkarken Beytullah’ı tavaf edeceğiz, demedin mi?”

“Pek tabii, ama sana bu yıl için tavaf edeceksin dedim mi?” dedi.

“Hayır” dedim.

“Sen onu mutlaka tavaf etmeye geleceksin” buyurdu.

Bunun üzerine Hz. Ebu Bekir’e geldim.

“Ey Ebu Bekir! Bu zât Allah’ın hak peygamberi değil mi?” dedim.

“Elbette hak peygamberidir” dedi.

“Biz hak, düşmanlarımız da batıl üzere değiller mi?”

“Elbette onlar batıl, biz hak üzereyiz” dedi.

“Öyleyse niye dinimiz için zilleti kabul ediyoruz?” dedim.

“Be adam, o Allah’ın Resulüdür. Bunu kabul etmkle Rabbine isyan etmiş olmayacak. Allah onun yardımcısıdır. Sen onun emrine sarıl! Allah’a yemin ederim ki o hak üzeredir” dedi.

“O bize Kabe’ye gideceğiz, onu tavaf edeceğiz” demiyor muydu?” dedim.

“Evet ama sana bu yıl gideceksin, dedi mi?”

“Hayır” dedim.

“Sen mutlaka gidecek onu tavaf edeceksin” dedi.

Daha sonra Hz. Ömer demiştir ki:

“O günkü nezaketsiz çıkışımın günahını affettirmek için nice amellerde bulundum.”

* * *

Anlaşmanın yazımı tamamlanınca Resulullah (a.s.m.) ashabına:

“Kalkın kurbanlarınızı kesin, sonra da tıraş olun” dedi. Ancak kimse yerinden kalkmadı. Resulullah (a.s.m.) emrini üç kere tekrarladı. Yine kalkan olmayınca Ümmü Seleme’nin (r.a.) çadırına girdi. Ona maruz kaldığı bu durumu anlattı. Ümmü Seleme kendisine:

“Ey Allah’ın Reülü! Emrinin yerine getirilmesini istiyorsan çık, bir daha kimseye emretme, deveni kes, berberini çağır, seni tıraş etsin” dedi. Efendimiz (a.s.m.) kalktı, kimseyle konuşmadan bunları yaptı. Devesini kesti, tıraş oldu.

Ashap bunu görünce kalktı, develerini kesip birbirlerini tıraş ettiler. Gam ve kederden neredeyse kendilerini öldürecek durumdaydılar.

Sonra bazı mü’min kadınlar, Mekke’den kaçarak geldiler. Allah onların geri verilmemesi için şu âyeti indirdi:

“Ey iman edenler, kendi ifadelerince mü’mine kadınlar muhacir olarak geldikleri zaman onları imtihan edin. Allah onların imanlarını iyi biliyor ya. Fakat siz de onların imanlarına kail olursanız, onları kafirlere geri vermeyin. Çünkü bunlar onlara helâl değildir. Onlar da bunlara helâl olmazlar. Kafir eşlerinin bunlara sarf ettikleri mehri onlara verin. Mehirlerini verdiğiniz takdirde sizin onları nikah altına almanızda bir günah yoktur.” (Mümtehine, 10)

Bu âyet üzerine Hz. Ömer, o gün Cahiliye üzerine evlenmiş olduğu iki hanımını boşamıştır. Onlardan birini Muaviye b. Ebi Süfyan, diğerini de Saffan b. Ümeyye almıştır.

Bundan sonra Resulullah (a.s.m.) Medine’ye döndü.

Bu sırada Kureyş’ten Ebu Basir Müslüman olup Medine’ye iltica etti. Mekkeliler onu almak üzere arkasından iki adam gönderdiler.

“Anlaşmamızdaki maddeye göre onu bize teslim edeceksin” dediler.

Resulullah (a.s.m.), onu gelenlere teslim etti. Bunlar Ebu Basir’i alıp gittiler. Yolda Zuhuleyfe’ye gelince, azıklarından yemek üzere konakladılar. Ebu Basir, onlardan birine:

“Vallahi şu kılıcı çok güzel görüyorum” dedi. O, hemen onu kınından çıkarıp:

“Doğru, onunla ne tecrübelerim var” dedi. Ebu Basir:

“Hele bir göster, daha yakından bakayım” deyip kılıcı kapmasıyla adamı vurup öldürmesi bir oldu. Öbürü kaçıp Medine’ye geldi, mescide girdi. Resulullah (a.s.m.) onu görünce:

“Bu adam herhalde bir korku geçirmiş” dedi. Adam Resulullah’a (a.s.m.):

“Vallahi Ebu Basir arkadaşımı öldürdü, beni de öldürecek” dedi. Ardından Ebu Basir geldi:

“Ya Resulallah, Allah senin taahhüdünü yerine getirdi. Beni onlara iade ettin. Sonra da beni onlardan kurtardı” dedi. Efendimiz (a.s.m.):

“Harbi kızıştıranın anası ağlar. Keşke onunla bir kişi daha olsa” der. Bunu duyunca Ebu Basir, kendisinin tekrar iade edileceğini anlar. Hemen oradan çıkıp deniz kenarında İs denilen bir yere

yerleşir.

O sırada Ebu Cendel b. Süheyl de Mekkelilerin elinden kurtulup kendisine katılır. Artık Kureyş'ten Müslüman olan herkes onlara katılır. Kısa zamanda orada bir grup teşkil ederler. Kureyş'ten Şam'a gidecek bir kervanın haberini aldılar mı, hemen saldırıp adamlarını öldürür, mallarına el koyarlardı.

Mekkeliler bu çetenin saldırılarından o kadar bizar oldular ki, araya girerek Resulullah'tan (a.s.m.) bunların şerlerinden korunmaları için talepte bulundular. Hatta Medine'ye kadar gelerek bu maddenin kaldırılmasını talep ettiler.”

(Buhari, Şurut, 15, Hacc, 106; Ebu Davud, Cihad, 168, Sünnet, 9)

Hudeybiye Sulhundan sonra, kılıçla teslim alınamayacak Halid b. Velid, Amr b. As gibi dahiler Kur'an'ın elmas kılıcı olan hakikatlerine teslim oldular. Hudeybiye, sonucu itibariyle Müslümanlar lehinde tam bir fethe dönüşmüştür.

Fetih Sûresi

Hudeybiye Antlaşması Hicret'in altıncı yılında yapıldı. Antlaşma maddeleri zahirde Müslümanların aleyhinde görünüyordu. Hele umre yapmadan geri dönmek, mü'minlere çok ağır gelmişti. Geri dönülürken Fetih Sûresinin nazil olması ve anlaşmayı "Feth-i Mübin" olarak ilan etmesi, şaşırtıcı olmuştu.

Ensar'dan Mücemmi b. Cariye (r.a.) anlatıyor:

Resulullah'la (a.s.m.) birlikte Hudeybiye Antlaşmasında bulunduk. Sulh yapılmış, oradan dönüş başlamıştı. Bir ara halkın, develerini bir yöne doğru süratle koşturduğunu gördük. Biz:

"Bunlara ne oluyor, niye bir tarafa koşturuyorlar?" dedik.

Meğer Resulullah'a (a.s.m.) vahiy gelmiş.

Bunu duyunca biz de develeri hızlandırıp onlarla birlikte koştuk. İlerleyince Resulullah'ı (a.s.m.) Gurau'l-Gamim denen yerde bulduk. Burası Mekke ile Medine arasında bir yerdi.

Efendimiz devesinin üzerinde duruyordu. Halk etrafına toplanmıştı. "İnna fetahna leke fethan mübine" Sûresini okumaya başladı. Biri, "Yani şimdi bu bir fetih midir?" demekten kendini alamadı. Resulullah (a.s.m.):

"Evet, hem de Muhammed'in nefsi Kudret elinde bulunan Zâta yemin ederim ki bu bir fetihtir" buyurdu.

Sonra sûreyi okumaya devam etti: "Allah size ele geçireceğiniz bol bol ganimetler va'd etmiştir. İman edenler için bir delil ve sizi doğru yola ulaştırması için bunları size hemen vermiş ve insanların size uzanan ellerini üzerinizden çekmiştir"e (Fetih, 20) kadar okudu.

Ayette kastedilen ganimet, Hayber ganimetleriydi. Çünkü ardından Hayber'e gazveye çıkmıştık. Oradan alınan ganimetler, Hudeybiye'ye katılanlara taksim edildi. Bunlar bin beş yüz kişi idi. Bunların üç yüzü süvari idi. Süvarilere iki, yaya olanlara birer hisse verildi.

(Ebu Davud, Cihad, 156)

“Nasıl Öldürürsün?”

Ebu Zübyan anlatıyor:

Üsame b. Zeyd’i (r.a.) dinledim, diyordu ki:

Resulullah (a.s.m.) bizi Huruka’ya göndermişti. Sabaha karşı baskın yapıp onları hezimete uğratmıştık. Ben ve Ensar’dan biri Hurukalı birine rastlamıştık. Onu kısıvrak yakalayınca “Lâ ilâhe illallah” dedi. Adam bunu der demez Ensarlı onu bıraktı. Ben devam ettim ve mızrağımı göğsüne saplayıp adamı öldürdüm. Medine’ye geldiğimizde benim yaptığım Resulullah’ın (a.s.m.) kulağına gitmiş. Beni çağırttı:

“Ey Üsame, sen lâ ilâhe illallah diyen bir adamı öldürdün mü?” dedi. Ben:

“O bunu canını kurtarmak için söyledi” dedim. Resulullah (a.s.m.):

“Sen onu lâ ilâhe illallah dedikten sonra öldürdün mü?”

Bu cümleyi peş peşe o kadar çok tekrar etti ki, “Keşke bugünden önce Müslüman olmasaydım” dedim.

Müslim’in kaydında, ”Sen lâ ilâhe illallah diyeni öldürdün mü? Kıyamet günü lâ ilâhe illallah gelince ne yapacak, ona karşı ne cevap vereceksin?” dedi. Bunu ona karşı tekrarlayıp durdu.

(Buhari, Diyat, 2; Müslim, İman, 158)

Gizli Mektup

Mekke'nin fethi için Resulullah (a.s.m.) sefer hazırlıklarının yapılması emrini vermişti. Bu savaşta Mekke'deki yakınlarının ve mallarının zarar görmemesi için Hatib b. Beltaa gizli bir mektup gönderip müşrikleri haberdar etmek istemişti.

Hz. Ali (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) Zübeyir ve Mikdad'ı benimle gönderip dedi ki:

“Ravzatu Hah'a gidin. Orada bir kadın bulacaksınız. Onda bir mektup var, mektubu alın gelin.”

Gittik, atımız bizi hızlı götürdü. Ravza'ya varınca kadını bulduk:

“Çabuk mektubu çıkar” dedik. Kadın:

“Bende mektup yok” dedi.

“Ya mektubu çıkarırsın ya da üstünü başını soyar çıkarırız” diye ciddi konuşunca, kadın saç örgülerinin arasından mektubu çıkardı.

Mektubu Resulullah'a (a.s.m.) getirdik. Hatib b. Beltaa tarafından Mekke'deki müşriklere hitaben yazılmıştı. Hatib, Resulullah'ın (a.s.m.) sefer hazırlığı ile ilgili bilgilerini haber veriyordu.

Resulullah (a.s.m.) Hatib'i çağırttı:

“Ey Hatib bu ne?” dedi. Hatib:

“Ya Resulallah, bana kızmakta acele etme! Ben Kureyş'e dışardan katılan bir adamım. Ben onlardan biri değilim. Senin beraberindeki Muhacirlerin Mekke'de akrabaları var. Mekke'deki mallarını ve ailelerini korurlar. Bu şekilde neseben gelen korumam olmadığı için oradaki yakınlarımı korumak maksadıyla onlardan el tutayım dedim. Bunu kesinlikle küfrüm veya dinimden dönmem veya İslâmdan sonra küfre rızamdan dolayı yapmış değilim” dedi.

Resulullah (a.s.m.):

“Bu bize doğruyu söyledi” dedi. Hz. Ömer (r.a.):

“Ya Resulallah, bırak beni de şu münafığın kellesini uçurayım!” dedi. Resulullah (a.s.m.):

“Ama o Bedir'e katıldı. Ne biliyorsun, belki Allah Teala Hazretleri Bedir halkının haline muttali oldu da, ‘Dilediğinizi yapın, sizleri bağışlamışım’ buyurdu. Bunun üzerine Allah Teala Hazretleri şu vahyi indirdi: ‘Ey iman edenler! Benim düşmanımı da kendi düşmanlarınızı da dost edinmeyin. Onlara sevgi yüzünden Peygamberin haberini onlara ulaştırırsınız. Halbuki onlar Haktan size geleni inkar etmişlerdir.’ (Mumtahine, 1)

Bu âyet Hatib'in ehl-i iman olduğuna ve hata olarak böyle bir hareket ettiğine delil gösterilir.

(Buhari Megazi, 9, Cihad, 141; Müslim, Fedailü's-Sahabe, 161)

“Niyetimiz İstanbul’du”

Efendimiz (a.s.m.), “İstanbul mutlaka fethedilecektir. Onu fetheden kumandan ne güzel kumandan ve onun askeri ne güzel askerdir” buyurduktan sonra, sahabelerin içinde hep İstanbul seferine çıkma heyecanı belirmiştir. Bu maksatla pek çok defa İstanbul surları önüne gelmişler ve orada Ebu Eyyüb el-Ensari gibi şehit düşmüşlerdir.

Eslem b. İmran anlatıyor:

Gaza için Medine’den yola çıktık. Niyetimiz İstanbul’du. Ordunun başında Halid b Velid’in oğlu Abdurrahman vardı. İstanbul önüne varınca, Rum askerleri sırtlarını şehrin surlarına dayamış olarak savunma yapıyorlardı. Biri hemen düşmana saldırıya geçti. İnsanlar:

“Dur dur! Lâ ilâhe illallah! Adam kendi eliyle kendini tehlikeye atıyor” dediler. Aramızda bulunan Ebu Eyyüb el-Ensari (r.a.) dedi ki:

“Ey Ensar topluluğu! Bu âyet bizim hakkımızda nazil oldu. Allah, Peygamberine yardım edip de İslâm zafer bulunca biz, ‘Artık işlerimizin başında kalıp onları yoluna koyalım’ dedik. İşte Allah Teala bu âyeti, bunun üzerine indirdi. Yani ‘Ellerimizle kendimizi tehlikeye atmak demek, malın mülkün başında kalıp onları düzene koymak uğruna cihadı terk etmek demektir’ dedi.”

(Ebu Davud, Cihad, 23)

“İman Eden Öldürölmez!”

Mikdad b. Esved’in anlatıyor:

“Ya Resulallah!” dedim. “Ben kafırlardan birine rastlasam, aramızda çatışma çıksa, o kılıcıyla elimin birini kesip atsa, sonra da kaçıp bir ağaca sığınsa ve:

“Allah için Müslüman oldum, dese, ben onu öldürebilir miyim?”

“Hayır, sakın ha, onu öldüremezsin” buyurdu.

“Ama ya Resulallah, o elimi kestikten sonra sıkışınca Müslüman olduğunu söyledi.” Resulullah (a.s.m.):

“Hayır, asla onu öldüremezsin. Eğer öldürürsen, o adam, senin kendisini öldürmeden önceki yerinde olur, sen ise, onun söylediğı kelimeyi söylemeden, yani iman etmeden önceki yerinde olursun!” buyurdular.

(Müslim, İman, 155; Ebu Davud, Cihad, 104)

Malı Müdafaa

Muharik anlatıyor:

Resulullah’a (a.s.m.) bir adam geldi.:

“Ya Resulallah, bir adam, malımı almaya kalksa ne yapayım?”

“Ona önce Allah’ı hatırlat.”

“Hatırlamazsa ne yapayım?”

“Etrafındaki Müslümanlardan yardım iste.”

“Etrafımda hiç bir Müslüman yoksa?”

“O zaman sultandan yardım iste.”

“Sultan benden uzaksa ne yapayım?”

“Malını kurtarıncaya kadar veya bir ahiret şehidi oluncaya kadar onunla mücadele et.”

(Nesai, Tahrir, 21)

Denizin Ölüsü

Cabir (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.), bir defasında bizi bir sefere göndermişti. Biz üç yüz süvari idik. Komutanımız Ebu Ubeyde b. Cerrah idi. Kureyş'in bir kervanını takip ediyorduk. Azığımız, bir dağarcık içindeki hurmadan ibaretti. Başka da bir şeyimiz yoktu. Komutanımız, önce avuç avuç bize yedirirken, sonra tane tane yememizi emretti. Bana:

“Bununla nasıl idare ediyordunuz?” denildi.

Hurmayı biz adeta çocuk gibi emiyor, sonra da üzerine su içiyorduk. Bu, gün boyu bize yetiyordu.

Hurmalar bitince yokluk çektik. O halde sahilde on beş gün kaldık. Şiddetli açlık çektik. Hatta ağaç yapraklarını yedik. Bundan dolayı bize “Yaprak ordusu” denildi.

Derken deniz, birden, Anber denen kocaman bir hayvanı dışarı atıverdi. Komutanımız Ebu Ubeyde, önce buna “Ölüdür yenmez” dediyse de, sonra, “Hayır, biz Resulullah'ın elçileriyiz. Allah yolunda buraya geldik ve zarurete düştük” dedi. Biz de ondan orada kaldığımız on beş gün zarfında yedik, yağından süründük. Vücudumuz eski güçlü haline geldi.

Balık o kadar büyüktü ki, Ebu Ubeyde, kaburgalarından birini alıp yarım daire şeklinde yere dikti. Aramızdaki en boylu deveyi ve uzun şahsı aradı. Adamı deveye bindirip kaburganın altından geçirdi. Göz çukuru içine tam dört kişi oturmuştu. Gözünden bilmem kaç kilo yağ çıkardık. Etinden kendimize azık yaptık.

Medine'ye döndüğümüzde durumu Resulullah'a (a.s.m.) arz edip sorduk:

“Bu,” dedi, “Allah'ın size denizden çıkardığı bir rızıktır. Yanınızda etinden bir parça olan var mı?” Biz ondan bir parça kendisine verdik, o da yedi.

(Buhari Sayd, 12, Şirket, 1, Cihad, 124; Müslim, Sayd, 17)

Ganimet

Haris b. Müslim (r.a.) babası İbni Haris'ten naklediyor:

Resulullah (a.s.m.) bizi küçük bir toplulukla bir gazaya göndermişti. Oraya yaklaşınca atımı hızlandırıp arkadaşlarımı geçtim. Oranın halkı beni imdat çığlıklarıyla karşıladılar. Onlara, “Lâ ilâhe illallah deyin, kurtulun” dedim. Onlar öyle yaptılar.

Bunun üzerine arkadaşlarım, “Bize ganimeti haram ettin” deyip beni kınadılar.

Resulullah'ın (a.s.m.) yanına döndüm. Yaptığımı ona anlatmışlardı. Beni yanına çağırdı. Tebrik ve takdir ederek dedi ki:

“Bilmiş ol ki, Allah, kurtardığın insanların her birisi için sana pek çok sevaplar yazmıştır.” Sonra:

“Şimdi sana benden sonrası için bir vasiyet mektubu yazacağım.”

Gerçekten öyle yaptı ve mektubu mühürleyip bana verdi.

(Ebu Davud, Edeb, 110)

Taif'in Fethi ve Bir Kahraman

Taif, Hicret'in sekizinci yılında fethedilmişti. Buranın fatihi, Ahmesi kabilesinden Sahr isimli bir sahabyıdı.

Sahr'ın torunu Osman b. Ebi Hazım, babasından naklen anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) Taif'e doğru sefere çıkmıştı. Sahr bunu duyar duymaz, Resulullah'a (a.s.m.) yardım için hemen bir grup atlıyla harekete geçti. Ancak Resulullah'ın (a.s.m.) fetih yapmadan döndüğünü haber alınca, "Surlarla çevrili o saray halkını, Allah'ın hükmüne boyun eğdirmedikçe kuşatmayı kaldırmayacağım" diyerek yemin etti ve oradan ayrılmadı.

Sonunda içerdeki Resulullah'ın (a.s.m.) hükmüne boyun eğdiler. Sahr, Resulullah'a (a.s.m.) bir mektup yazıp durumu bildirdi:

"...Bundan sonra, ey Allah'ın Resulü! Sakif artık senin emrine boyun eğmiştir. Ben hepsini süvariler arasında önüme kattım, getiriyorum."

Bu haber üzerine Resulullah (a.s.m.):

"Essalatü camia" diye halka çağrı yapıp toplanmasını emretti.

Halk toplanınca bu kahraman sahabi için dua etti. Duada, "Allah'ım, bu kahramanın atlarını ve adamlarını mübarek kıl!" cümlesini on kez tekrarladı.

O sırada halk Resulullah'a (a.s.m.) geldi. İçlerinden Muğire b. Şube söz aldı:

"Ey Allah'ın Resulü! Sahr halamı da tutukladı. Oysa halam daha önce İslâma girmişti."

Resulullah (a.s.m.) Sahr'ı çağırdı ve dedi ki:

"Ey Sahr! Bir kavim Müslüman olunca canlarını, mallarını korumuş olurlar. O halde Mugire'ye halasını teslim et." Bunun üzerine o da kadını geri verdi.

Sahr, daha sonra Süleym oğullarının İslâmdan kaçıp terk ettikleri bir su mevkiini Resulullah'tan istedi.

"Ya Resulallah! Benim ve kavmimin oraya yerleşmesine müsaade et" dedi. Resulullah (a.s.m.) da müsaade etti.

Fakat daha sonra Süleym oğulları Müslüman oldu. Sahr'a gelip buranın kendilerine geri verilmesini istediler. Fakat Sahr bunu kabul etmedi. Onlar da Resulullah'a (a.s.m.) müracaat ederek:

"Ya Resulallah! Biz Müslüman olduk. Suyumuzu geri vermesi için Sahr'a geldik, vermedi" dediler. Resulullah (a.s.m.) Sahr'ı çağırttı ve:

"Ey Sahr! Bir kavim Müslüman olunca kanlarını ve mallarını korumuş olurlar. O halde sen sularını onlara geri ver" dedi. Sahr:

"Tamam ya Resulallah!" dedi.

Ravi diyor ki, O sırada Resulullah'ın (a.s.m.) yüzünü gördüm. Sahr'dan suyu geri isterken duyduğu haya sebebiyle genç kızın yüzü gibi kızarmıştı.

(Ebu Davud, Haraç, 36)

Savaşa Katılan Kadınlar

Haşreç b. Ziyad'ın babaannesi Ümmü Ziyad el-Eşcai (r.a.) Hayber Savaşına katılan altı kadından biriydi. Diyor ki:

Bizim de savaşa katıldığımız Resulullah'a (a.s.m.) bildirilince, bizi çağırttı. Gittik. Yüzünde öfke alameti vardı. Bize "Kiminle çıktınız ve kimin izniyle çıktınız?" dedi. Biz:

"Yün eğirip onunla Allah yolunda yardımcı oluruz, okları toplar veririz, diye çıktık. Ayrıca yanımızda yaralılar için ilâç var, yemek de yaparız" dedik. Bunun üzerine:

"Öyleyse kalın" buyurdu.

Cenab-ı Hak Hayber'in fethini nasip edince bize de ganimetten bir miktar pay ayırdı.

Haşreç der ki:

"Babaanneciğim, size verilen pay ne idi?" dedim.

"Hurma" diye cevap verdi.

(Ebu Davud, Cihad, 152)

Ganimet Helâl

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdular ki:

Geçmiş kavimlerden birinde bir peygamber gazveye çıkarken kavmine şu hitapta bulundu:

“Nikah yaptığı halde henüz gerdeğe girmemiş olanlar benimle gelmesin. Yeni bina yaptığı halde çatısı henüz atılmamış olanlar benimle gelmesin. Keza satın aldığı gebe deve ve koyunları doğurmak üzere olanlar da benimle gelmesin”

O zât bundan sonra gazveye çıktı. İkinci vakti veya ona yakın bir sırada fethedeceği beldeye yaklaştı. Güneşe hitaben:

“Ey güneş, sen bir memur olduğun gibi ben de bir memurum” dedi ve Allah’a yönelerek:

“Ey Rabbim! Güneşi durdur da namazımız geçmesin” diye dua etti. Allah, o yerlerin fethini nasip edinceye kadar güneşi durdurdu.

Sonra elde edilen ganimetleri bir yere topladılar, (onlara helâl olmadığı için) ganimetleri yakmak üzere ateş getirildi.

Fakat ateş ganimetleri yakmadı. (Bu, ganimetlerden çalındığının işaretiydi.) O peygamber:

“İçinizde ganimetten çalan biri var. Her kabileden bir kişi gelip benimle biat etsin” dedi. Her kabileden bir kişi gelip sırayla biat etmeye başladı. Derken bir adamın eli, o peygamberin eline yapışıp kaldı. Bunun üzerine:

“Hırsız bu kabileden. Bütün kabile fertleri teker teker benimle biat etsin” dedi. O kabilenin fertleri gelip biat etmeye başladılar. O sırada iki veya üç kişinin eli Peygamberin eline yapıştı kaldı. “Çalınan ganimet sizde” dedi. Bunun üzerine öküz başı kadar iri bir altın getirdiler. O da ganimet yığınınna katıldı. Bu defa ateş tümünü yuttu.

Efendimiz ilâve buyurdu:

“Biliniz ki, ganimet, bizden önce hiçbir ümmete helâl kılınmamıştır. Allah Teala bizde gördüğü acz ve fakrımız sebebiyle ganimeti bize helâl kılmıştır.”

(Buhari, Humus, 8, Nikah, 58; Müslim, Cihad, 32)

“Arkadaşına Güvenme!”

Abdullah b. Amr el-Huzai babasından (r.a.) naklediyor:

Resulullah (a.s.m.) Fetih'ten sonra beni Mekke'ye göndermek için çağırdı. Kureyş'in arasında taksim etmesi için Ebu Süfyan'a benimle bir miktar mal göndermek istiyordu. Bana:

“Kendine bir arkadaş bul” dedi. O sırada Amr b. Ümeyye ed-Damri yanıma geldi ve:

“Duydum ki, Mekke'ye gitmek için yola çıkacakmışsın ve bir arkadaş arıyormuşsun” dedi. Ben de:

“Evet” dedim.

“Sana ben arkadaşım” dedi.

Ben derhal Resulullah'a (a.s.m.) gelip:

“Bir arkadaş buldum” dedim.

“Kim?” buyurdular.

“Amr b. Ümeyye” dedim.

“O kavminin yöresine geldiğinde ona karşı dikkatli ol. Hani ne derler: Bekri arkadaşına güvenme!” buyurdular.

Nihayet birlikte yola çıktık. Ebva'ya kadar geldik. Ümeyye:

“Benim kavmimle bir işim var. Beni burada biraz beklemeni istiyorum” dedi. Ben de:

“İşin rast gitsin” dedim.

O dönüp gidince ben Resulullah'ın (a.s.m.) ikazını hatırladım. Hemen devemi hızlandırdım. Ebva'dan çıkıp devemi hızla sürdürdüm. Ezafir'e varınca, Amr'ın bir grup adamla bana doğru geldiğini gördüm. Devemi daha da hızlandırdım ve arayı açtım. Kendine hedef olmaktan kurtulduğumu anlamıştı. Yanındakiler geri döndü. Amr bana yetişti:

“Kavmimle olan işimi bitirdim” dedi. Ben de:

“Pekala” dedim.

Yolumuza devam edip Mekke'ye geldik. Ben malı Ebu Süfyan'a (r.a.) teslim ettim.

(Ebu Davud, Edeb, 34)

Kıbrıs Seferi

Kıbrıs'ta medfun bulunan ve Hala Sultan adıyla anılan Ümmü Haram, Peygamberimizin hizmetkârı Enes'in teyzesidir. Sahabenin ileri gelenlerinden Ubade b. Samit'in eşidir. Resulullah'ın (a.s.m.), bu kadının evini şereflendirdiği ve evinde kısa bir ögle uykusu uyuduğu bilinmektedir. Resulullah (a.s.m.) burada uykusundan uyandığında, rüyasında ümmetinin gemiler üzerine binip deniz aşırı ülkeleri fethede çıktığını gördüğünü söyler. Bunu duyan Ümmü Haram rica eder:

“Ya Resulallah, dua edin de Allah beni onlarla beraber etsin” der. Efendimiz (a.s.m.):

“Evet, sen onlarla beraber olacaksın” diye müjde verir.

Bu duanın bereketiyle Ümmü Haram, Hz. Osman'ın (r.a.) hilafeti zamanında tertip edilen Kıbrıs seferine, kocası Ubade ile birlikte katılır. Hz. Muaviye (r.a.) komutasındaki bu seferle, denizi aşır Kıbrıs adasına çıkarlar. Ümmü Haram Kıbrıs'ta üzerine bindiği katırdan düşerek şehit olur. Oraya defnedilir. Bugün kabri “Hala Sultan” olarak anılır ve ziyaret edilir. Bu olay Hicret'in 27. senesinde olmuştur.

Ümmü Haramın (r.a.) rivayet ettiği bir hadiste Resulullah'ın (a.s.m.) şöyle buyurduğu ifade edilir:

“Şiddetli dalgalar sebebiyle başı dönüp deniz tutmasına uğrayan ve bu sebeple kusan kişiye bir şehit sevabı verilir. Boğularak ölene de iki şehit sevabı verilir.”

(Ebu Davud, Cihad, 10)

Cehennemlik!

Ebu Hureyre ve Sehl b. Sa'd (r.a.) anlatıyorlar:

Biz Resulullah'la (a.s.m.) birlikte Hayber seferine katılmıştık. Askerler arasında Müslüman olarak katılan bir kişi için Resulullah (a.s.m.):

“Bu Cehennemliktir!” buyurmuştu.

Oysa o Kuzman isimli kişi savaşta büyük yararlıklar göstermişti. Sağda solda yakaladığı düşmanları bulup kılıçtan geçiriyordu. Bu cengaverliğini Resulullah'a (a.s.m.):

“Ya Resulallah, hiçbirimiz onun gösterdiği cesareti gösteremedik” dediklerinde, yine:

“O Cehennemliktir!” buyurdu.

Resulullah'ın (a.s.m.) bu sözü bazılarımızda şaşkınlık ve tereddüt uyandırmıştı. Hatta buna çok şaşırان Huzai Eksum isimli zât:

“Öyleyse ben bunun peşine takılıp ne yaptığını öğreneceğim” demişti.

Huzai, harp sahasında Kuzman'ın peşine takıldı, nereye gittiyse onu takip etti. Koştuğunda koştu, durduğunda durdu. Sonunda Kuzman ağır bir darbe aldı. Yaranın acısına dayanamadığı için bir an önce ölmek istiyordu. Kılıcının kabzasını yere dayadı, keskin ucunu da göğsüne sapladı, bütün gücüyle üzerine yüklendi. Bu şekilde intihar etti.

Buna şahit olan Huzai, hemen Resulullah'a (a.s.m.) koşarak:

“Ya Resulallah, senin Allah'ın Resülü olduğuna bir kere daha şehadet ederim” dedi.

Resulullah (a.s.m.):

“Hayrola, neden bunu söyleme ihtiyacını duydun?” dedi. O da Kuzman'ı takip ettiğini ve son anda nasıl intihar ettiğini anlattı. Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.) şöyle buyurdu:

“İnsanlardan bazıları vardır ki, görünüşe göre Cennet ehline yaraşan hayırlı işler yaparlar. Halbuki Cehennemliktirler. Yine insanlardan bazıları vardır ki, dıştan bakıldığında Cehennemliklere ait kötü işler yaparlar. Ama aslında Cennetliklerdir.”

Rivayete göre Kuzman, ölmeden önce kendisine “Sana şehitlik mübarek olsun” diyenlere:

“Vallahi bu savaşı din için yapmadım. Kavmimin şerefi için yaptım” diyerek Resulullah'ı (a.s.m.) doğrulamıştır.

(Hadis Ansiklopedisi, c. 3, s. 147-148)

“Nefsini Satın Aldı”

İbni Müseyyeb anlatıyor:

Süheyb (r.a.) hicret etmek üzere Mekke’den yola çıkar. Onu, Kureyş’ten bir grup adam takibe koyulur. Bakar ki iyice yaklaşmışlar. Devesinden iner, ok torbasındaki bütün okları çıkarıp eline alır.

“Vallahi, yanımdaki tüm oklarımı size atmadan beni yakalayamazsınız. Sonra elimde tutabildiğim son ana kadar kılıcımla sizinle dövüşürüm. Ama eğer isterseniz sizinle bir anlaşma yapalım. Mekke’de benim toprağa gizlediğim malım var. Yerini size bildireyim, siz de beni serbest bırakın gideyim” der.

Adamlar bu teklifi kabul eder ve onu serbest bırakırlar. O da sağ salim Resulullah’ın (a.s.m.) huzuruna varır. O anda şu âyet nazil olmaktadır:

“İnsanlardan öyleleri vardır ki, Allah’ın rızasını isteme uğrunda nefsini satın alır.” (Bakara, 207)

Resulullah (a.s.m.):

“Yahya’nın babasının alışverişi kârlı oldu” diyerek bu âyeti tilâvet buyurur.

(Hadis Ansiklopedisi, c. 2, s 188)

Savaştan Geri Kalan Ka'b Bin Malik

Ka'b bin Malik, Tebük seferine katılmayıp geri kalan üç kişiden biri idi. Başından geçen çetin imtihanı bütün açıklığıyla kendisi anlatıyor. Dinleyelim:

Ben Tebük dışında Resulullah'ın (a.s.m.) tüm seferlerine katılmıştım. Bir de Bedir'e katılamamıştım. Zaten Resulullah'ın (a.s.m.) Bedir'e katılmayanları kınaması diye bir şey söz konusu değildi. Çünkü Bedir'de Müslümanlar, savaşmaktan çok, Kureyş'in kervanına gözdağı verip ele geçirmeyi tasarlamışlardı. Ne var ki, Allah, umulmadık şekilde, Müslümanları düşmanla karşı karşıya getirmişti.

Ben Akabe gecesinde İslâm'la müşerref olup orada Resulullah'la (a.s.m.) beraber bulunanlardanım. Halk her ne kadar Bedir'i Akabe'den daha çok ansa da, ben Akabe'de bulunmayı Bedir'e değişmem.

Tebük'ten geri kalışımla ilgili olaya gelince:

Ben, hiçbir zaman o andaki kadar varlıklı değildim. Daha önce hiç iki devem olmamıştı, ama o sırada iki tane binmeye mahsus güzel devem vardı.

Resulullah (a.s.m.) bir gazaya niyet edince, hedefini belli etmezdi. Fakat bu defa öyle yapmadı. Hedefini baştan açıkladı. Tebük seferi, aşırı sıcak bir mevsimde oluyordu. Üstelik uzak bir seferdi, tehlikeleri çoktu, büyük bir düşman hedef alınmıştı. Herkes ona göre hazırlansın diye önceden bildirilmişti.

O zaman, İslâmın ilk zamanları gibi değildi. Sefere katılacak Müslümanların sayısı çoktu. Asker sayısını kayıt defterleri bile almıyordu. Üstelik gözden kaybolup savaşa katılmamayı düşünen de yoktu. Kalanlar ise, vahiy gelmedikçe Resulullah (a.s.m.) tarafından gerçek niyetlerinin anlaşılamayacağını biliyorlardı.

Bu savaş, meyvelerin olgunlaştığı, gölgelerin insana çok tatlı geldiği bir mevsime rastlamıştı. Ne yazık ki benim de bunlara karşı zaafım vardı.

Müslümanlar harıl harıl hazırlanıyorlardı. Ben de her sabah, onlar gibi hazırlık yapmak niyetiyle evden çıkıyor, hiçbir şey yapmadan dönüyordum. Nefsim, "Bu da önemli mi? Nasıl olsa bir günde hazırlanırım" diye beni oyalıyordu.

Bu hal böyle devam etti. Çocukları hazırlıklarını tamamlamışlardı.

Derken Resulullah (a.s.m.) Müslümanlara Tebük'e doğru yola çıkma emri verdi. Ben hazırlıksızdım. Yine öteye beriye gittim geldim. Ama bir türlü bir şey yapmaya elim varmadı. Bu arada askerler bir hayli yol aldılar. Gazve elimden kaçmıştı artık. Ama yine de son olarak yola çıkıp onlara kavuşmayı düşündüm. Keşke yapabilseydim. Bunu da yapamadım.

Ordu, Medine'den ayrıldıktan sonra halkın arasına çıktım. O zaman beni derinden üzen bir şeye şahit oldum. Çarşı pazarda benim gibi geride kalanlara baktım, ya münafıklık damgasını yiyenler ya da güçsüzlükleri yüzünden Allah'ın mazur gördüğü kimselerdi.

Resulullah (a.s.m.) Tebük'e varıncaya kadar beni hiç sormamış. Tebük'e varıp toplulukla otururken "Nerde Kab b. Malik?" demiş. Seleme oğullarından birisi:

"Onun yakışıklı elbiseleri ve etrafına çalımla bakınması kendisini Medine'de esir etti" demiş. Muaz:

"Öyle kötü söyleme. Ey Allah'ın Resulü, biz Malik hakkında hayırdan başka bir şey bilmeyiz" diye karşılık vermiş. Resulullah (a.s.m.) susmuştu.

O sırada uzaktan beyazlara bürünmüş bir adam silueti belirmiş. Resulullah (a.s.m.), "Bu Ebu Heyseme olmasın?" demiş.

Gerçekten de gelen Ebu Heyseme el-Sari' imiş. Bu zât, zayıf, çelimsiz bir insandı. Sefer hazırlığı sırasında herkes elindeki mallarını sadaka olarak getirip Resulullah'a (a.s.m.) teslim ediyordu.

Kendisi bir gece boyu su çekmiş, karşılığında aldığı hurmaların yarısını Resulullah'a (a.s.m.) getirip vermişti. Münafıklar getirdiğini görünce kaş göz işaretiyle onu küçümseyip, "Allah ve Resulü bunun bir avuç hurmasına mı kaldı?" diye alay etmişlerdi. Resulullah (a.s.m.), onun getirdiği hurmasını tüm diğer gelenlerin arasına karıştırılmasını emretmiş.

Savaş bitip de Resulullah'ın (a.s.m.) Tebuk'ten Medine'ye doğru yola çıktığı haberi ulaşınca, keder ve üzüntüm artmaya başladı. "Yarın Resulullah'ın (a.s.m.) öfkesinden nasıl kurtulabileceğim?" diye bir yalan uydurmayı bile düşündüm. Bu hususta, ailemde bulunan akli başında herkese danıştım.

Resulullah'ın (a.s.m.) iyice yaklaştığını işitince, bendeki yalan uydurma düşüncesi gitti. Hiçbir yalanın beni kurtaramayacağını anladım. Doğruyu olduğu gibi söylemeye karar verdim.

Derken bir sabah Resulullah (a.s.m.) Medine'ye ulaştı. O, her seferden dönüşte önce Mescit'e uğrar, iki rekat namaz kılar, ondan sonra halkın arasına çıkardı. Yine öyle yaptı ve halkı kabul etmeye başladı. Bu arada sefere katılmayıp geride kalanlar gelip bir bir özür beyan ettiler. İnandırıcı olması için de iddialarını yeminle pekiştiriyorlardı. Bunlar seksen kadar kişiydi. Resulullah (a.s.m.) onların özürlerini kabul ediyor, onlardan yeniden biat alıyor ve onlar için istiğfar ederek, işlerini Allah'a havale ediyordu.

Sıra bana gelmişti. Vardım, selâm verdim. Selâmımı işitince yüzünde öfkeli bir tebessüm belirdi ve "Gel" dedi. Yaklaştım ve önüne oturdum.

"Niye sefere katılmadın? Sen Akabe'de biat edip itaat sorumluluğunu üzerine almış değil miydin?" dedi.

"Evet ey Allah'ın Resulü! Ben senden başka, dünya ehli birinin yanında olsaydım, mutlaka onun öfkesini giderecek bir özür uydurabilirdim. Çünkü Allah bana yeterli bir ifade gücü vermiştir. Ama şunu kesinlikle biliyorum ki, bugün size bir yalan söylesem, Allah onu size bildirecektir. Doğruyu söylesem bana kızacaksınız. Ama ben o hususta Allah'tan af dilerim. Gerçeği söylüyorum, yemin olsun hiçbir özrüm yokken geri kaldım. Vallahi başka hiçbir vakit şimdiki kadar da varlıklı olmadım."

Bu itirafım üzerine Resulullah (a.s.m.), "İşte bu doğru söyledi" dedi ve "Kalk, Allah senin hakkında hükmünü verinceye kadar bekle" dedi.

Oradan ayrılırken Beni Seleme'den bir kısım insanlar koşarak beni takip ettiler ve bana "Allah'a kasem olsun, bundan önce herhangi bir günah işlediğini bilmiyoruz. Savaştan geri kalan diğerlerinin yaptığı gibi, Resulullah (a.s.m.) senin için yapacağı istiğfar, bu günahını affettirmeye yeterdi" dediler.

Malik devamla şunları anlattı:

Sonra benim vaziyetime düşen başkaları var mı diye araştırdım. İki kişinin daha tıpkı benim gibi itirafta bulunduklarını öğrendim. Onlara da bana söylenen söylenmiş. Bunlar, Murare b. Rebi el-Amiri ile Hilal b. Ümeyye el-Vakıfı idi. Bana çok salih iki kişiyi zikretmiş oldular. Bunlar, üstelik Bedir'de bulunmuş, örnek kişilerdi. Bunların ismini duyunca geri gidip özür beyan etme fikrimden vazgeçmeyi düşündüm.

Resulullah (a.s.m.) gazveye katılmayanlardan sadece üçümüzle konuşulmasını yasakladı. Bunun üzerine halk bizden yüz çevirdi. Öyle ki yeryüzü bana yabancılaştı. Dünya bildiğim dünya olmaktan çıktı. Bu şekilde elli gece geçirdik. Diğer iki arkadaşım, kendilerini evlerine hapsedip ağlayarak vakit geçirdiler.

Ben onlardan daha genç, daha güçlüydim. Dışarı çıkıyor, namazlara katılıyor, çarşı pazarı dolaşıyordum. Ama kimse benimle konuşmuyordu. Bazen namazdan sonra ashabıyla oturmakta olan Resulullah'a (a.s.m.) uğrayıp selâm veriyor, sonra da acaba selâmımı alır mı diye dudaklarının kıpırdayıp kıpırdamadığına bakıyordum. Yakınında durup namaz kılıyor, göz ucuyla da olsa ona bakıyordum. Bir ara namaza durunca bana baktığını gördüm. Ama ben ona biraz yönelecek olsam,

hemen yüzünü çeviriyordu.

Çektiğim bu ıstıraplı hal uzayınca, bir gün dayanamayıp Ebu Katade'nin bahçe duvarını aştım. Ebu Katade amcamın oğluydu ve kendisini herkesten çok severdim. Yanına varınca selâm verdim. Hayret, o da selâmımı almadı. Kendisine:

“Ey Ebu Katade, Allah aşkına söyle. Allah ve Resulünü sevdiğimi bilmiyor musun?” dedim. Sustu, cevap vermedi. Tekrar Allah aşkına diye yemin verdim. Yine konuşmadı. Üçüncü kez Allah aşkına deyince sadece, “Allah ve Resulü daha iyi bilir” dedi. Bunun üzerine gözlerimden yaşlar boşanmaya başladı. Geri dönüp duvarı aştım, oradan uzaklaştım.

Ka'b, hikâyesine devamla şöyle diyor:

Bir gün Medine çarşısında yürüyordum. Şam ahalisinden Nabati bir fellah, Medine'ye buğday satmaya gelmişti. “Kab b. Malik'i bana gösterir misiniz?” diyordu. Halk beni gösterdi. Adam bana yaklaştı. Gassan Kralından bir mektup getirdi. Okuma yazmam vardı. Hemen mektubu okudum. Şöyle diyordu:

“Aldığım habere göre, arkadaşın sana eziyet veriyormuş. Allah seni hakaret görmek, sıkıntı çekmek için yaratmamıştır. Bana gel, sana iyi davranalım.”

Mektubu okur okumaz. “Bu da bir başka belâ!” dedim. Götürüp ateşe atıp yaktım.

Nihayet bu boğucu günlerden kırkı geride kalmıştı. Hakkımızda henüz bir vahiy gelmemişti. Bir gün aniden Resulullah'ın (a.s.m.) elçisi geldi. Ben müjdeli bir haber beklerken:

“Resulullah (a.s.m.), hanımını terk etmeni emrediyor” demesin mi? Bir kere daha şaşırdım:

“Boşanacak mıyım, yoksa başka bir terk mi?” diye sordum.

“Hayır boşanmayacaksın. Ondan ayrılacaksın, sakın yaklaşmayacaksın.”

Resulullah (a.s.m.) aynı haberi diğer iki arkadaşına da göndermişti. Hanımına, “Ailene dön, onların yanında kal, Allah bu meselede bir hüküm bildirinceye kadar bekle” dedim.

Hilal b. Ümeyye'nin hanımı, Resulullah'a (a.s.m.) gelerek, “Ey Allah'ın Resulü! Ümeyye kendinden geçmiş bir ihtiyardır. Hizmetçisi de yoktur. Hizmetini yapmaya devam etsem, bir mahzuru olur mu?” demiş.

“Mahzuru yok, hizmet edebilirsin. Ancak yakınlaşmada bulunma” diye izin vermiş. Kadın bunun üzerine “Ya Resulallah, vallahi onda kımıldayacak mecal kalmadı. Cezalandığı günden beri, durmadan ağlıyor” dedi. Bunun üzerine ailemden bazısı:

“Sen de hanımının sana hizmeti için izin iste” dediler. Ben:

“Hayır,” dedim. “Bana ne diyeceğini bilemiyorum. Hem üstelik ben genç biriyim.”

Bundan sonra sıkıntısı daha da artan bir on gece geçirdim. Yasaklı olduğumuz günün üzerinden tam elli gece geçmişti. Ellinci gecenin sabah namazını bir evin damında kılmıştım. Allah'ın takdir ettiği bu dehşetli imtihan altında ezilirken, bütün genişliğine rağmen dünya bana daraldıkça daralmıştı. Bir cendere içinde sıkışmış bir haldeyken, birden Sel Dağı yönünden yankılanan bir ses işittim. Kulak verdim. Birisi:

“Ey Kab b. Malik müjdeeee!” diye bağıriyordu.

Artık çilemizin bittiğini, hakkımızda kurtuluş haberinin geldiğini anlamıştım. Hemen şükür secdesine kapandım.

Meğer, Cenab-ı Hakkın bizi affettiğine dair haberi, Resulullah (a.s.m.), o sabah namazında açıklamış. Halk bize müjdelemek üzere dağılmış. Bir kısmı diğer iki arkadaşına doğru koşarken, bir atlı bana doğru yönelmiş. Eslemli biri ise, daha akıllı davranıp dağın üzerine çıkıp bağırılmış. Tabi ses, attan daha hızlı bana ulaşmış.

Biraz sonra müjdecî sesin sahibi yaya olarak yanıma geldi. Hemen iki kat elbisemi ona bağışladım. Yemin olsun, o gün yanımda başka bir şey yoktu. Emanet giyecek aldım ve doğru Resulullah'ın

(a.s.m.) huzuruna koştum. Yolda halk öbek öbek beni karşılıyor, tebrik ediyorlardı.

Heyecan içinde Mescit'e geldim. Resulullah (a.s.m.) etrafını saran bir cemaatin ortasında oturuyordu. Beni ilk olarak kalkıp tebrik eden Talha b. Ubeydullah oldu. Onun bu samimi davranışını hayatım boyu unutamam.

Resulullah'a (a.s.m.) selâm verdim. Yüzü memnuniyetten ay gibi ışıltı ışıltı parlıyordu. Tebessüm ederek buyurdu:

“Müjdeler olsun sana ey Kab! Annenden doğduğundan beri yaşadığın en hayırlı gün, bu gündür. Seni tebrik ederim.”

“Ya Resulallah,” dedim. “Bu, sizden gelen bir bağış mı, yoksa Allah'tan gelen bir lütuf mu?”

“Elbette, Allah'tan gelen bir lütuf” dedi.

Hemen önüne diz çöküp oturdum. Cemâlini doya doya seyrettikten sonra:

“Ya Resulallah! Mazhar olduğum bu lütuftan sonra bütün mal varlığımı Allah ve Resulüne bağışlıyorum” dedim.

“Hayır,” dedi. “Bir kısmını kendine ayır. Böylesi senin için daha hayırlıdır.”

“Ey Allah'ın Resulü! Biliyorum ki, Allah tevbeni doğru sözlülüğünden dolayı kabul etti. Bundan böyle yaşadığım müddetçe hep bu tevbeyle sadakat göstereceğim.”

Allah'a hamd olsun, ömrüm hep verdiğim bu söz üzerine geçti.

Hakkımızda nazil olan âyete gelince:

“And olsun ki, Allah, sıkıntılı bir zamanda bir kısmının kalpleri kaymak üzereyken Peygambere uyan Muhacirler'le Ensar'ın ve Peygamberin tevbelerini kabul etti. Tevbelerini onlara karşı şefkatli ve merhametli olduğu için kabul etmiştir. Bütün genişliğine rağmen, dünya onlara dar gelerek nefisleri kendilerini sıkıştırıp Allah'tan başka sığınacak kimse olmadığını anlayan, geri kalmış üç kişinin tevbesini de kabul etti. Allah tevbe ettikleri için tevbelerini kabul etmiştir. Çünkü O, tevbeleri çok kabul eden, çok merhametli olandır. Ey iman edenler, Allah'tan sakının ve doğrularla beraber olun.” (Tevbe, 117-119)

Ka'b, diyor ki:

Allah'ın bana lütfettiği en büyük nimet şüphesiz Müslüman olmamdır. Ondan sonraki, Resulullah'a (a.s.m.) söylediğim doğru sözdür. Aksi takdirde diğerleri gibi ben de helâk olacaktım. Nitekim Cenab-ı Hak vahiy indirdiğinde yalan söyleyenler için çok kötü akıbet bildirmiştir:

“Döndüğünüzde kendilerine çıkışmanız için, Allah'a yemin edeceklerdir. Siz onlardan yüz çevirin. Çünkü onlar pistirler. Yaptıklarının karşılığı olarak varacakları yer Cehennemdir. Kendilerinden hoşnut olasınız diye size yemin ederler. Siz onlardan razı olsanız bile, Allah yoldan çıkmış fasıklardan asla razı olmaz.” (Tevbe, 95-96)

Ka'b konuya bir açıklık daha getirerek der ki:

Tebük'ten döndüğünde Resulullah'tan (a.s.m.) özür beyan edip af dileyenler arasında biz üç kişi istisna edilmiş, işimiz Allah'a havale edilmişti. Hakkımızda gelen âyette geçen “geri kalmış üç kişi” ifadesinden, savaştan geri kalmış değil, özür beyan edenlerden geri kalan üç kişi kastedilmiştir. Böylece yeminle özür beyan edenlerden bizler ayrı tutulmuşuzdur.

(Buhari, Vesaya, 16, Cihad, 103, Menakıb, 23; Müslim, Tevbe, 53)

“O Bir Şeytandır”

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) beni Ramazan’da toplanan zekatları korumaya memur etmişti. Bir adam geldi. Yemeklik ekinden avuç avuç almaya başladı. Onu kolundan tuttum:

“Seni Resulullah’a (a.s.m.) götüreceğim” dedim. Adam yalvarmaya başladı:

“Çok fakirim, üstelik bakmakla yükümlü olduğum çoluk çocuğum var, ihtiyacım şiddetlidir” dedi, onu salıverdim.

Sabah olunca Resulullah (a.s.m.):

“Ya Eba Hureyre! Dün akşamki esirini ne yaptın?” dedi:

“Ya Resulallah! Bana şiddetli ihtiyacından, çoluk çocuğundan bahsetti. Ona acıdım ve salıverdim” dedim. Resulullah (a.s.m.):

“Sana yalan söyledi, ama her neyse, yine sana gelecek” dedi.

Resulullah’ın (a.s.m.) bu sözü üzerine onu beklemeye başladım. Baktım yine geldi ve zahireden avuçlamaya başladı. Bileğinden tuttum:

“Seni şimdi Resulullah’a (a.s.m.) çıkaracağım” dedim.

“Beni bırak, çok muhtacım, çoluk çocuğum var. Bir daha yapmam” dedi. Yine acıdım ve bıraktım.

Ertesi gün Resulullah (a.s.m.) aynı şekilde:

“Ebu Hureyre, dün geceki esirini ne yaptın?” dedi.

“Adam bana yine dert yandı, ihtiyacından söz etti, çoluk çocuğunun perişan halini anlattı. Yine onu serbest bıraktım ya Resulallah” dedim.

“Ama o sana yine yalan söyledi, tekrar gelecek” dedi.

Üçüncü sefer, bekledim. Yine geldi zahireyi aynı şekilde avuçlayınca, onu kısı kıvrak yakaladım.

“Bu sefer kaçamazsın. Gelmeyeceğim dedin yine geldin. Seni mutlaka Resulullah’a (a.s.m.) çıkaracağım” dedim. Bu defa:

“Beni bırakırsan, sana bir kaç kelime öğretirim, Allah onlarla sana büyük faydalar verir” dedi.

“Nedir bu kelimeler söyle bakalım” dedim.

“Yatağa yattığında Âyete’l-Kürsiyi sonuna kadar oku. Bunu yaparsan Allah senin üzerine koruyucu bir melek diker. Sabah oluncaya kadar sana şeytan yaklaşamaz” dedi.

Bunları anlatınca ben yine acıdım ve adamı serbest bıraktım.

Sabah olunca Resulullah (a.s.m.) her zamanki gibi:

“Dün akşamki esirini ne yaptın?” diye sordu.

“Ey Allah’ın Resulü! Bana birkaç kelime öğreteceğini, Allah’ın onlarla bana bir çok fayda vereceğini söyledi. Ben de kendisini serbest bıraktım.”

“Neymiş onlar?”

“Yatağa yattığında Âyete’l-Kürsiyi baştan sona oku. Allah’ın başına dikeceği bir koruyucu hiç üzerinden eksik olmaz, sabaha kadar şeytan da sana yaklaşamaz” dedi.

Resulullah (a.s.m.):

“Bak hele! O koyu bir yalancı olduğu halde, bu sefer doğru söylemiş. Ey Ebu Hureyre, üç gecedir seninle konuşanın kim olduğunu biliyor musun?”

“Hayır ya Resulallah.”

“O bir şeytandır” buyurdu.

(Buhari, Vekale, 10)

Münafık Öldürölür mü?

Hıyar bin Adiy’in oğlu Ubeydullah anlatıyor:

Bir gün Hz. Peygamber (a.s.m.) bizimle beraber oturuyordu. Bir adam çıkageldi. Resulullah’a (a.s.m.) yaklaştı ve ona bir sır söyledi. Biz ne söylediğini bilmiyorduk. Resulullah (a.s.m.) açıkladı. Meğer o zât, münafıklardan birini öldürmek istiyormuş. Onun için izin istiyordu.

Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.) adama bazı sorular sordu:

“O öldürmek istediğin, Allah’tan başka ilâh olmadığına ve Muhammed’in Allah’ın Resulü olduğuna şehadet etmiyor mu?” dedi. Adam:

“Evet, etmiyor” dedi.

Bunun üzerine Peygamberimiz:

“Namaz da kılmıyor mu?” dedi. Adam:

“Namaz da kılmıyor” dedi.

Adam, bu cevaplardan sonra kendisine izin verileceğini sanarken, Peygamberimiz:

“İşte Allah’ın bana öldürmelerini yasakladığı kimseler bunlardır” buyurdu.

Resulullah (a.s.m.), zihinlerde en küçük bir tereddüt kalmayacak şekilde tavrını ortaya koymuştu.

Sahabelerden gelen buna benzer teklifleri hep geri çevirmiş ve:

“Ben ‘Muhammed, arkadaşlarını öldürtüyor’ dedirtmem” buyurmuştur.

(Muvatta, Kasru’s-Salat, 84)

Mekke Fethi Günü

İbni Şihab anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) zamanında Müslüman olup da kendi yurtlarında kalan, hicret etmeyen ve kocaları da kafir olan bazı kadınlar olduğunu duydum. Bunlardan biri de Velid b. Muğire'nin kızıydı. Saffan b. Uyeyne ile evli idi.

Bu kadın, Mekke Fethi günü Müslüman olmuş, kocası Saffan ise Müslüman olmadan kaçmıştı. Resulullah (a.s.m.) peşinden, amcasının oğlu Vehb b. Umeyr'i gönderdi. Eman işareti olarak da şahsi hırkasını verdi. Dönüp geldiği takdirde kendisine bir şey yapılmayacak, İslâmı beğenirse kendiliğinden Müslüman olacak, beğenmezse iki ay kendisine süre tanınacaktı.

Saffan hırka ile birlikte Resulullah'ın (a.s.m.) yanına geldi: "Ey Muhammed! İşte senin hırkan, Vehb b. Umeyr onu bana getirdi. Beni davet ettiğini, eğer İslâm hoşuma giderse Müslüman olmamı, değilse iki ay süre tanıdığınızı belirtti."

Resulullah (a.s.m.), "Ey Ebu Vehb, devenden in" buyurdu.

"Hayır, hakkımdaki mesele açığa kavuşmadıkça inmem" dedi. Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.), "Sana dört ay mühlet tanıyorum" buyurdu.

Daha sonra Resulullah (a.s.m.) Havazin tarafına Huneyn Seferine çıkarken, Saffan'a adam gönderip kendisine silah ve harp malzemelerini emanet olarak vermesini istedi. Saffan:

"Zorla mı, gönül rızasıyla mı?" dedi. Resulullah (a.s.m.):

"Gönül rızasıyla" buyurdu. Bunun üzerine Saffan yanında bulunan silah vesaireyi emanet olarak verdi. Saffan henüz Müslüman olmadığı, kafir olduğu halde Resulullah'la (a.s.m.) birlikte Huneyn Gazvesine, hatta Taif'in fethine bile katıldı. Hanımı Müslümandı ve Resulullah (a.s.m.) aralarını ayırmamıştı. Bu durum Saffan'ın Müslüman oluşuna kadar böyle devam etti. Müslüman olduktan sonra hanımı eski nikahıyla onun yanında kaldı. Saffan ile hanımının Müslüman oluşu arasında iki ay kadar bir süre vardır.

(Muvatta, Nikah, 44)

* * *

Şehitlik

Şehitlik ve fazileti nedir, kaç türlü şehit vardır? Bu sorular, bu bölümde yer alan hadislerde cevap bulacak.

Allah Yolunda mı?

Cabir (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) bizim binek hayvanlarımızı güden bir adamı gördü. Üzerinde eski püskü iki parça bir elbise vardı. Buyurdu ki:

“Bu adamın başka giyeceği yok mu?”

“Var. Heybesinde benim ona verdiğim iki parça daha var.”

“O halde çağır da onları giysin” dedi. Çağırdım, Peygamberin emrini söyledim, o da yenileri giydi. Dönüp giderken Resulullah (a.s.m.):

“Ne var da yenileri giymiyor, Allah boynunu vurasıca! Şimdi bu daha güzel olmadı mı?” buyurdu. Adam bu sözü işitti ve:

“Allah yolunda mı boynum vurulacak ya Resulallah?” dedi.

“Allah yolunda” buyurdu.

Gerçekten adam Allah yolunda öldürölüp şehit oldu.

(Muvatta, Libas, 1)

Bir Uhud Şehidi

Cabir (r.a.) anlatıyor:

Bir defasında üzgün olduğum halde Resulullah'la (a.s.m.) karşılaşmıştım. Bana:

“Niye seni böyle üzgün görüyorum?” dedi.

“Ya Resulallah! Babam Uhud'da şehit düştü. Geriye bakıma muhtaç bir sürü kişi ile borç bıraktı” dedim. Bunun üzerine:

“Allah'ın babana hazırladığı nimeti sana müjde edeyim mi?” dedi. Ben:

“Evet, buyur” dedim:

“Allah hiç kimse ile yüz yüze konuşmuş değildir. Daima perde gerisinde konuşur. Fakat babanı diriltti ve onunla perdesiz konuştu.

“Ey kulum” dedi. “Ne dilersen benden iste vereyim.” Baban:

“Ey Rabbim, beni dirilt, senin yolunda bir kere daha öldürüleyim” dedi. Allah Teala:

“Ama benim ‘Onlar artık geri dönmeyecekler’ hükmüm kesinleşmiştir” buyurdu.

Bunun üzerine şu âyet nazil oldu:

“Allah yolunda öldürülenleri ölü sanmayın. Onlar Rablerinin katında diridirler ve onlar Onun nimetleriyle devamlı rızıklanırlar.” (Al-i İmran, 169)

(Tirmizi, Tefsir-i Al-i İmran)

Şehit Kimdir?

Cabir (r.a.) anlıyor:

Resulullah (a.s.m.) hasta olan Abdullah b. Sabit'e geçmiş olsun ziyaretine gitmişti. Ancak onu Allah'ın emri gelmiş olarak buldu. Ona seslendi, cevap alamadı. Bunun üzerine "İnna lillah ve inna ileyhi raciun" dedi ve:

"Allah'ın emri galebe çaldı ey Ebu'r-Rebi" dedi. Bunu duyan kadınlar feryat edip ağlamaya başladılar. İbni Atik (r.a.) onları susturmak istedi. Efendimiz (a.s.m.):

"Bırak onları ağlasınlar. Vacip olduğunda onların hiçbiri ağlayamayacak" dedi.

"Vacip olduğunda ne demek?" dediler.

"Öldüğünde" buyurdu. Bunun üzerine kızı:

"Vallahi ey baba, şehit olmanı isterdim. Çünkü sen cihat teçhizatlarını da hazırlamıştın" dedi. Efendimiz (a.s.m.):

"Allah ona niyetine göre ecrini vermiştir. Siz şehitliği ne sanıyorsunuz?" buyurdu. Onlar:

"Allah yolunda ölmek" dediler.

Resulullah (a.s.m.) buyurdu ki:

"Öyleyse ümmetimin şehitleri pek azdır. Şunu bilin ki, taundan ölen şehittir, boğularak ölen şehittir, zâtülcenb hastalığından ölen şehittir, ishalden ölen şehittir, yanarak ölen şehittir, yıkık altında ölen şehittir, çocuğu henüz karnında iken ölen kadın şehittir."

(Muvatta, Cenaiz, 38;, Ebu Davud, Cenaiz, 15)

“Şehadet Ediyorum”

Şeddad b. Had (r.a.) anlatıyor:

Bir gaza sırasında bedevi bir adam gelip Resulullah’a (a.s.m.) iman etti. Sonra da:

“Seninle beraber hicret etmek istiyorum?” dedi.

Resulullah (a.s.m.) adamı bazı sahabelerine teslim edip kendisiyle ilgilenmelerini istedi. O sırada gazveden elde edilen ganimetler gelmişti, Resulullah (a.s.m.) onları taksim ediyordu. Bu adama da bir pay ayırdı. Adam:

“Bu nedir?” diye sordu. Resulullah (a.s.m.):

“Senin için ayırdım” dedi. Adam:

“Ben bunun için sana tabi olmadım. Fakat —eliyle boğazına işaret ederek— şuraya bir ok isabet etsin de ben de Cennete gireyim diye tabi oldum” dedi. Resulullah (a.s.m.):

“Merak etme, sen Allah’a sadık olursan, o da sana sadık olur” buyurdu.

Askerler biraz bekledikten sonra yeniden düşmanla savaşmak için kalktılar. Bir müddet sonra adamın boğazına, tam işaret ettiği yerden ok saplanmış olduğunu ve öldüğünü gördüler. Onu kucaklayıp Resulullah’a (a.s.m.) getirdiler. Resulullah (a.s.m.):

“Bu o adam mı?” dedi.

“Evet” dediler.

“Demek ki, Allah’a doğru söyledi. Allah da ona sadakat gösterdi.”

Sonra adam, Peygamberin (a.s.m.) cübbesiyle kefenlendi. Ardından Resulullah (a.s.m.) onu öne çıkardı ve dua etti.

Ona yaptığı duadan bir kısmı şöyleydi:

“Allah’ım, bu senin yolunda hicret etmiş bir kulundur. Şehit olarak öldürülmüştür. Ben de buna böylece şehadet ediyorum.”

(Nesai, Cenaiz, 61)

* * *

Dünya

Bu bölümde dünyanın fani ve insanları aldatan yüzüyle ilgili olaylara yer verilecek. Yine hareket ihtiva eden ve diyalog şeklinde sürüp giden hadislere yer veriliyor.

“Dünya Bir Gölgeiktir”

İbni Mes’ud (r.a.) anlatıyor:

Bir gün Resulullah’ın (a.s.m.) huzuruna girmiştim. Bir hasır örgüsü üzerinde uyumuştu. Hasır, vücudunun temas ettiğı yerinde iz bırakmıştı.

“Ya Resulallah! Bir şilte temin etsek, onu hasırın üzerine sersek de vücudunu korusa” dedim.

Buyurdu ki:

“Ben neyim, dünya ne? Dünya ile benim misalim, bir ağacın altında gölgelenip sonra terk edip giden bir yolcu gibidir.”

(Tirmizi, Zühd, 44)

“Yolcu Gibi Ol!”

Resulullah (a.s.m.), birine bir nasihat edeceği zaman kişinin ilgisini çekmek ve sözün tesirini sağlamak için genelde o kişinin omuzundan tutardı. Bu, o kişiye karşı samimiyet ve sevginin bir ifadesi olurdu. Eğitimcilerin bundan alacağı ders olsa gerek.

Hız. Ömer’in oğlu Abdullah (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) bir keresinde omuzumdan tuttu ve:

“Sen, dünyada bir garip veya bir yolcu gibi ol” buyurdu.

İbn Ömer devamla şöyle dedi:

“Akşama erdiğinde sabahı bekleme. Sabaha erdiğinde de akşamı bekleme. Sıhhatli iken hastalığın için hazırlık yap. Hayatta iken de ölüm için hazırlık yap” buyurdu.

(Tirmizi, Zühd, 25.)

Resulullah Güldü

Cabir b. Semure anlatıyor:

Ben Resulullah’la belki yüz defadan fazla oturdum. Ashabı ona şiirler okur, geçmiş Cahiliye dönemiyle ilgili olaylar anlatırlardı. O, genelde susar, çoğu zaman da tebessüm ederdi.
(Tirmizi, Edeb, 70)

* * *

Resulullah’ı (a.s.m.) tebessüm ettiren örneklerden ikisini Aliyyu’l-Kari anlatıyor:

Bir gün eski Cahiliye dönemi anılıyordu. Cemaatten biri:

“Hiç bir put benimki kadar sahibine faydalı olmuş değildir” dedi.

“Nasıl oldu, anlatsana” dediler.

Dedi ki:

“Ben putumu haystan, yani, hurma, süt, tereyağı karışımı bir helvadan yapmıştım. Kıtlık senesinde her gün bir parçasını yemiştim.”

Bir diğeri de şunu anlattı:

“Ben de bir gün baktım, iki tilki putumun tepesine çıkmış işiyor. Kendi kendime, ‘Hiç tilkilerin işediği şey Rab olur mu?’ dedim.”

Resulullah Ağladı

Mus'ab b. Umeyr İslâmın ilk kahramanlarındanr. Mekke'nin zengin ailelerine mensuptu. En iyi giyinen, en yakışıklı gençlerdendi. Müslüman olunca ailesinin boykotuna maruz kalmış, maddi sıkıntılar çekmişti. Resulullah onu önceden Medine'ye göndermiş, İslâmın öncü tebliğcilerinden biri olarak müşriklere Kur'an okumuştı.

Hz. Ali (r.a.) anlatıyor:

Biz bir gün Resulullah'la (a.s.m.) birlikte otururken uzaktan Mus'ab b. Umeyr gözüktü. Bize doğru geliyordu. Üzerinde deri parçası ile yamanmış eski bir ceket vardı. Resulullah (a.s.m.) onu görünce Mekke'deki bolluk halini düşünerek ağladı. Sonra da:

“Gün gelecek sizden biri sabah bir elbise, akşam bir elbise giyecek, önünüze yemek tabaklarının biri konup biri kaldırılacak, evleriniz de halı ve kilimlerle tıpkı Kabe gibi tefriş edilecek. O zaman haliniz nice olacak?” dedi.

“Ya Resulallah, herhalde o gün bugünden daha iyi oluruz. Çünkü hayat yükümüz kalkacak, ibadete daha çok vakit bulacağız” dediler. Resulullah (a.s.m.):

“Hayır, tam tersine. Siz bu gün o günden daha hayırlı durumdasınız” buyurdu.

(Tirmizi, Kıyamet, 36)

Bir Gece Ziyafeti

İslâmın ilk döneminde her taraftan kabileler, dini öğrenmek için Medine'ye geliyorlardı. Onlara maddî bakımdan yardım ediliyordu. İmkanların çok dar olmasına rağmen, hatta aç kalma pahasına da olsa sahabeler ellerindekini bu kimselere veriyorlardı. Böyle zamanda aç kalanlar ise şüphesiz ümmetin en önde gelenleriydi. En büyük fedakarlığı onlar yapıyorlardı.

Bir gece açlık sebebiyle Resulullah'ın gözüne uyku girmemişti. Evden çıkıp yürümeye başladı. Biraz sonra karşıdan bir karartı fark etti. Biri geliyordu. Yaklaşınca onu tanıdı. İkinin ikincisi Sıddık sahabisi Ebu Bekir (r.a.) idi. Resulullah selâm verdikten sonra:

“Ya Eba Bekir! Gecenin bu saatinde seni dışarı çıkaran nedir?” dedi.

“Açlık ya Resulallah. Evde bir şey bulamadım, uyku tutmayınca da dışarı çıktım” diye karşılık verdi.

“Anam babam sana feda olsun, ya seni ne çıkardı?” deyince:

“Seni dışarı çıkaran beni de çıkardı, açlık” buyurdu.

O sırada karşıdan bir karartı daha göründü. Heybetinden Ömer (r.a.) olduğu anlaşılıyordu. Ömer (r.a.) karşısındakileri görünce şaşırdı, selâm verdi. Efendimiz, Ömer'e:

“Ya sen neden gece vakti çıktın ey Ömer?” dedi. Cevap aynıydı:

“Açlıktan ya Resulallah.”

Efendimizin hatırına Ebu'l-Haysem geldi. Evi Medine'nin kenar mahallindeydi. Hali vakti yerinde bir sahabyıdı. Onda yiyecek bir şeyler bulabilirlerdi.

“Gelin, Ebu'l-Haysem'e gidelim” dedi.

Ebu'l-Haysem'in evine vardılar. Ebu'l-Haysem ve hanımı çoktan uyumuştı. Evde bir de küçük çocukları vardı. Kapıyı önce Hz. Ömer çaldı. O gür sesiyle:

“Ya Eba'l-Haysem” dedi. Kendisi ve hanımı duymadı. Fakat yatağında uyuyan çocuk uyandı ve:

“Baba kalk Ömer geldi” dedi. Babası çocuğun rüya gördüğünü sanıp:

“Yat oğlum, bu saatte Ömer'in burada işi ne?” dedi. Kapı açılmayınca, bu defa Hz. Ebu Bekir seslendi. Çocuk bu defa:

“Baba kalk, Ebu Bekir geldi” diye bağırdı. Babası çocuğu tekrar yatırdı. Fakat son gelen ses, ölüleri diriltten Resulün sesi:

“Ya Eba'l-Haysem” diye seslenince, çocuk:

“Baba kalk, Resulullah geldi” der demez, Ebu'l-Haysem neye uğradığını şaşırdı. Hemen yatağından fırladı, kapıya koştu. Gözlerine inanamıyordu. Gecenin bu saatinde, hem de Sultanlar Sultanı, evine teşrif etmişti.

İçeri buyur etti. Sahabi ferasetliydi, halden anlardı. Hemen önlerine biraz hurma ile süt koydu. Sonra gidip bir koyun kesti, pişirdi. Hurma ağacında asılı duran tatlı sudan da getirip ikram etti.

Ziyafetten sonra Resulullah'ın gözleri dolu dolu oldu ve mübarek dudaklarından şu cümleler döküldü:

“Allah'a yemin ederim ki, bu nimetlerden de yarın hesaba çekileceksiniz.” Ardından şu âyeti okudu:

“O gün bütün nimetlerden muhakkak hesaba çekileceksiniz.” (Tekasür, 8)

(Müslim, Eşribe 140; Tirmizi, Zühd, 39)

Ümmet-i Merhume

Ebu Musa (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdu ki:

“Ümmetim, ümmet-i merhumedir, rahmete mazhar olmuş bir ümmettir. Ahirette ona azap yoktur. Onun azabı dünyadadır. Fitneler, depremler, katiller şeklinde.”

(Ebu Davud, Fiten, 4277)

* * *

Yine Ebu Musa (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdu ki:

“Allah bana ümmetim için iki emniyet hali indirmiştir.

“Sen onların içinde bulunduğun müddetçe Allah onlara azap etmeyecektir. Onlar günahlarından istiğfarda bulundukları sürece de Allah onlara azap etmeyecektir.” (Enfal, 33)

“Ben onlar arasından ayrıldım mı, geriye diğer emânı, kıyamete kadar günahlarına istiğfarı bırakıyorum.”

(Tirmizi, Tefsir-i Enfal, 3082)

Şeytan Kılığı

Ata b. Yesar (r.a.) anlatıyor:

Resulullah’a (a.s.m.) saçı sakalı darmadağınık bir adam gelmişti. Efendimiz, ona eliyle işaret ederek, saçını sakalını düzeltmesini emretti. Adam isteneni yapmış ve sonra geri dönüp gelmişti. Efendimiz (a.s.m.):

“Şu hal, sizin, saçı başı şeytan gibi darmadağınık bir vaziyette gelmesinden daha hayırlı değil mi?” buyurdu.

(Muvatta, Şa’ar, 7)

Dünyanın Değeri

Sehl b. Sa'd (r.a.) anlatıyor:

Biz hacca giderken Zulhuleyfe'ye vardık. Orada Resulullah'la (a.s.m.) beraber, şişkinliğinden dolayı bacakları havaya kalkmış bir koyun leşi gördük. Resulullah (a.s.m.) onu görünce şöyle buyurdu:

“Sahibi için bu laşenin ne kadar değersiz olduğunu biliyorsunuz değil mi? Nefsim Kudret elinde olan Zât-ı Zülcelâle yemin olsun ki, dünya da, Allah katında, şunun sahibi yanındaki değersizliğinden daha değersizdir. Eğer dünyanın Allah katında sivrisineğin kanadı kadar değeri olsaydı, kâfire, ondan ebediyen tek damla su içirmezdi.”

(Hadis Ansiklopedisi, c. 17, s. 582)

Mü'minlerin Cezası

Enes (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdu ki:

“Allah bir kula hayır murat etti mi, onun cezasını dünyada peşin verir. Bir kulu hakkında kötülük murat etti mi, onun günahını tutar, kıyamet günü cezasını toptan verir.”

(Tirmizi, Zühd, 57)

Belâ Kulun Peşini Bırakmaz

Mu'ab b. Sa'd, babasından (r.a.) naklen anlatıyor:

“Ya Resulallah! En şiddetli belâyâ kimler uğrar?” dedim. Buyurdu ki:

“Başta peygamberler, sonra onlara benzeyenler, sonra da ondan sonra gelenler. Kişi dini nisbetinde belâyâ uğratılır. Eğer kişi dininde sağlam ise belâsı da şiddetli olur. Eğer dini zayıfsa, belâsı da o nispette olur. Üzerinde bir günah ve hata kalmayacak şekilde yeryüzünde yürüyünceye kadar belâ kulun peşini bırakmaz.”

(Tirmizi, Zühd, 57)

Melekler Tokalaşır

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

Resulullah'a (a.s.m.):

“Ya Resulallah,” dedik. “Senin yanında iken kalplerimiz rikkate geliyor, inceldikçe inceliyor, dünyaya karşı ilgimiz azalıyor, ahiret sanki gözümüzün önüne geliyor. Yanınızdan çıkınca, ailemize karışıp çocuklarımızı kokladık mı, kendimizi unutuyoruz. Neden bu böyle oluyor?”

Efendimiz (a.s.m.) buyurdu ki:

“Eğer benim yanımdaki haliniz devam etseydi, melekler, evlerinizde sizi ziyaret eder, yollarda sizinle tokalaşırlardı. Eğer siz hiç günah işlemesiniz, Allah sizi giderir, yerinize günah işleyen ve istiğfar eden yeni bir varlık yaratır ve onları bağışlardı.”

(Tirmizi, Cennet, 2; İbni Mace, Sıyam, 48)

Melekler günah işlemezler. İnsan nefis taşıdığı için günah işleyecek fıtratta yaratılmıştır. Şu halde günah işlemek insan yaratışının gereğidir. Mü'minin günah işlemesinden çok, tevbe etmemesi vahim bir durumdur. İnsan, hiç günah işlemese, yaratılış hikmetinin dışına çıkmış olur.

Nitekim Rezzak isminin tecellisi nasıl rızka muhtaçları istiyorsa, Tevvab ve Ğaffar isimlerinin tecellisi de günahkârların varlığını gerektirir. Kişinin kendini günahsız bilerek ucbe, fahre ve naza düşmesi kulluk adına çok daha tehlikelidir. Günah işleyenin İlâhî dergaha acz içinde, tevbe ve istiğfarla yönelmesi kulluğa daha uygun bir durumdur.

Zenginlik Sırrı

Osman b. Affan (r.a.) anlatıyor:

Bir gün Zeyd b. Sabit, gün ortasında Halife Mervan'ın huzurundan çıkmıştı. Ben, “Bu saatte Zeyd'i mutlaka sorup öğrenmek istediği bir şey için çağırmıştır” dedim. Bunu Zeyd'e söyledim. O da beni doğruladı:

“Resulullah'tan işittiğim bazı şeyleri sordu” dedi ve şunu anlattı:

“Kendisine Resulullah'tan şunu işittiğimi söyledim. Himmeti sırf dünya olanın işini Allah darmadağın eder. Fakirliğini gözlerinin önüne getirir. Dünyadan eline geçen de nasibinde yazılı olandan başkası olmaz. Kimin niyeti ahiret olursa, Allah onun işlerini derleyip toparlar. Zenginliğini kalbine koyar, dünya da, ona koşarak gelir.”

(Hadis Ansiklopedisi, c. 17, s. 581)

“Korktuğum Şey”

Amr b. Avf, Misver b. Mahreme’ye (r.a.) şunu anlatmıştır:

Resulullah (a.s.m.) Ebu Ubeyde’yi, cizyesini alıp getirmek üzere Bahreyn’e göndermişti. Yüklü mallarla döndüğünü işiten Ensar, sabah namazını Peygamber (a.s.m.) ile kılmaya koştular. Namaz bitince Resulullah’ın (a.s.m.) etrafını sardılar Bu durumu gören Resulullah (a.s.m.) tebessüm buyurdu ve:

“Öyle sanıyorum ki, Ebu Ubeyde’nin getirdiklerini işittiniz” dedi.

“Evet” dediler. Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.) şöyle buyurdu:

“Sevinin, Sizi sevindirecek olan şeyi ümit etmekte hakkınız var. Ancak, vallahi ben sizin fakirliğinizden korkmuyorum. Ben, size dünyanın genişlemesinden, bollaşmasından korkuyorum. Nitekim sizden öncekilere dünya genişlemiş ve bollaşmıştı da hemen birbirileriyle boğuşmaya başlamış ve helâk olmuşlardı. Sizi de dünyanın böyle helâk etmesinden korkuyorum.”

(Tirmizi, Kıyamet, 29)

Allah'ın Affetmesi

Günahın bağışlanması hususunda şeytanın bir hilesi de insana ümitsizlik aşılayıp, affolmayacağını telkin etmesidir. Buna karşı mü'minleri ümitvar olmaya sevk eden pek çok âyet ve hadis vardır. Bunlardan biri şöyledir:

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) Aziz ve Celil olan Rabbinden naklen bir kudsi hadiste şöyle buyurmuştur:

Bir kul günah işler ve “Ya Rabbi günahımı affet” der. Allah Teala:

“Kulum bir günah işledi ve ‘Allah’ım günahımı affet’ dedi” der ve devamla:

“Kulum işlediği günahın ardından, günahları bağışlayan veya günaha karşı ceza veren bir Rabbi olduğunu hatırladı” der.

Sonra kul dönüp tekrar günah işler ve “Ey Rabbim, günahımı affet” der.

Allah Teala, “Kulum bir günah işledi, sonra günahını affeden veya günahına ceza verecek bir Rabbi olduğunu bildi” der.

Sonra kul dönüp tekrar günah işler ve “Ey Rabbim, beni affeyle” der. Allah Teala yine:

“Kulum bir günah işledi ve sonra günahını affeden veya cezalandıran bir Rabbi olduğunu bildi. Dilediğini yap, ben seni affettim” buyurur.

(Buhari, Tevbe, 35; Müslim, Tevbe, 39)

Allah'ı Ananlarla Oturan

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdular ki:

Allah'ın yollarda dolaşıp da zikredenleri arayan melekleri vardır. Allah Tealayı anan bir kavmi bulduklarında birbirlerini “Koşun gelin, aradığınız burada” diye sevinçle çağırırlar. Hepsi gelip kanatlarıyla onları kuşatır ve dünya seması arasını doldururlar. Onların durumunu en iyi bilen Allah olduğu halde yine de, meleklerle sorar:

“Ne diyor kullarım?”

“Onlar seni tesbih ediyor, tekbir ediyor, sana hamd ediyor ve seni yüceltiyorlar.”

“Onlar beni gördüler mi?”

“Hayır, ya Rabbi!”

“Görseler ne yaparlardı?”

“Seni görseler, elbette çok daha fazla ibadet eder, çok daha fazla seni yüceltir, çok daha fazla tesbih ederlerdi.”

“Onlar ne istiyorlar?”

“Senin Cennetini istiyorlar.”

“Peki Cenneti gördüler mi?”

“Hayır, ya Rabbi!”

“Ya görselerdi ne yaparlardı?”

“Görselerdi, elbette onu elde etmek için daha çok hırs gösterir, daha ısrarla onu ister ve ona karşı çok daha fazla rağbet gösterirlerdi.”

“Neden sığınmıyorlar?”

“Cehennemden sığınmıyorlar.”

“Onu gördüler mi?”

“Hayır, ey Rabbimiz!”

“Ya görselerdi ne yaparlardı?”

“Onu görselerdi, ondan elbette daha şiddetli kaçır ve daha çok korkarlardı.”

“Sizi şahit kılıyorum ki, Ben onları affettim.”

Resulullah (a.s.m.) bundan sonra şöyle devam eder:

Onlardan bir melek, “Bunlar arasında falan günahkâr da var. Bu onlardan değil. Başka bir maksatla uğramıştı, kalıverdi” der. Allah Teala:

“Onu da affettim. Onlar öyle bir topluluktur ki, onlarla oturanlar şaki olmaz, bedbaht olmaz” buyurdu.

(Buhari, Daavat, 66), Müslim, Zikr, 25)

Dilin Afeti

Süfyan b. Abdillah (r.a.) anlatıyor:

“Ya Resulallah! Bana, sımsıkı sarılacağım bir amel tavsiye et” dedim. Buyurdu ki:

“Rabbim Allah’tır de, sonra da dosdoğru ol.”

“Ya Resulallah! Benim hakkımda en çok korktuğunuz nedir?” dedim.

Eliyle dilini tutup, “İşte bu!” dedi.

(Tirmizi, Zühd, 61)

Dilin Kötüye Alışması!

Yahya b. Said'in anlattığına göre:

Hız. İsa yolda giderken bir domuza rastlar. Ona:

“Selâmetle çekil git” der.

Yanındakiler, İsa'ya (a.s.), “Şu domuza mı söylüyorsun?” derler. Hız. İsa:

“Ben dilimin çirkin şeye alışmasından korkarım” diye cevap verir.

(Muvatta, Kelam, 4)

Siyah Bulut Belirince

Hz. Aişe (r.a.) anlatıyor:

Ben Resulullah'ın (a.s.m.) küçük dili görünecek derecede güldüğünü görmedim. O sadece tebessüm ederdi.

(Müslim, istiska, 16, Ebu Davud, Edeb, 113)

Buhari'nin rivayetinde şu ilâveler vardır:

Resulullah (a.s.m.) bir bulut görecektse, bu hemen yüzünden bilinirdi. Ben:

“Ya Resulallah, halk bir bulut gördüğünde yağmur getirecek diye seviniyor. Halbuki siz bir bulut gördüğünüzde yüzünüzde endişe beliriyor, bu nedendir?” diye sordum. Şu cevabı verdi:

“Ey Aişe, bunda bir azap bulunmadığına dair bana kim teminat verecek? Zira bir kavim rüzgarla azaba uğramışlardı. O kavim azabı gördükleri halde, ‘Bu bize yağmur getirecek bir buluttur’ diye umutlanmışlardı.”

Şefaât Talebi

Sa'd b. Ebi Vakkas (r.a.) anlatıyor:

Bir gün Resulullah'la (a.s.m.) birlikte Mekke'den Medine'ye doğru yola çıktık. Biraz yol alınca Cuhfe Tepesine vardık. Resulullah (a.s.m.) orada ellerini kaldırıp dua etti ve secdeye kapandı, uzun müddet öyle kaldı. Secdeden kalkınca yine ellerini kaldırdı ve bir süre de öyle dua etti. Sonra tekrar secdeye vardı. Bu hali üç kez tekrarladı. Sonra şöyle buyurdu:

“Ben Rabbimden, ümmetimin kurtuluşu için şefaât talebinde bulundum. Rabbim ümmetimin üçte birini bana verdi. Bunun üzerine Rabbime şükür secdesine kapandım. Sonra başımı kaldırıp ümmetim için tekrar talepte bulundum. Bana ümmetimin üçte birini daha verdi. Ben yine Rabbime şükür secdesi yaptım. Sonra başımı secdeden kaldırıp tekrar ümmetim için talepte bulundum. Bu defa bana ümmetimin geri kalan üçte birini de bağışladı. Ben bunun üzerine yine Rabbime şükür secdesine kapandım.”

(Ebu Davud, Cihad, 174)

Âlemlere rahmet olan Peygamber Efendimiz, her an insanlığın dikkatini bu fani dünyadan bâki âleme, bu geçici misafirhaneden sonsuz Cennete çevirmekte ve bu tür hitaplarının özü şu ifadelerde toplanmaktadır:

“Hazırlanınız, başka daimi bir memlekete gideceksiniz. Öyle bir memleket ki, bu memleket ona nisbeten bir zindan hükmündedir. Padişahımızın makarr-ı saltanatına gidip merhametine, ihsanlarına mazhar olacaksınız—eğer güzelce bu fermanı dinleyip itaat etseniz. Yoksa isyan edip dinlemezseniz, müthiş zindanlara atılacaksınız.”

Ecel ve Emel

İnsanın arzuları, emelleri sonsuza uzanır. Oysa bu fani hayat o arzuların yerine gelmesine hiçbir zaman kafi gelmez. Çünkü ecel uzun emellerin önünü keser.

Büreyde (r.a.) anlatıyor:

Bir topluluk önünde mübarek eline iki çakıl taşı aldı. Birini yakına, diğerini uzağa attıktan sonra:

“Şu ve şu nereye işaret ediyor biliyor musunuz?” dedi.

Topluluk: “En iyi Allah ve Resulü bilir” dediler.

Buyurdu ki: “Şu uzağa düşen emel, bu yakındaki de eceldir.”

(Tirmizi, Emsal, 7)

* * *

Ölüm

Bu bölümde ölümün mahiyeti ve ruhun gittiği yer, mü'minle kafir ruhunun makamları gibi konulara açıklık getiren hadislere yer verilecek.

Evet, ölüm yokluk değil, sönmek değil, yıkılıp yok olmak değil, hiçlik değil; ebedi bir hayata geçiş, bâki bir âleme intikal ve bir yer değiştirmedir.

Ölenlerin Ruhları

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdular ki:

Mü'min ölüm anına geldiğinde melekler beyaz ipek elbiseyle gelirler ve şöyle derler:

“Sen Rabbinden razı, Rabbin senden razı olarak bedenden çık. Allah'ın rahmet ve reyhanına ve sana hiç gazabı olmayan Rabbine kavuş.”

Bunun üzerine ruh, misk kokusunun en güzeli şeklinde bedenden çıkar. Melekler onu elden ele verirler. Böylece semanın kapısına kadar getirirler.

“Size yeryüzünden gelen bu koku ne kadar güzel değil mi?” derler ve onu mü'minlerin ruhlarının olduğu yere getirirler. Mü'minler, onun gelmesi üzerine birinizin kaybettiğini bulmasından daha çok sevinirler:

“Falanca ne oldu, falanca ne oldu?” diye dünyadakilerden sorarlar. Melekler:

“Bırakın onu, onda hâlâ dünya tasası var” derler. Gelen ruh:

“Falan dediğiniz daha önce ölmüştü, yanınıza gelmedi mi?” der. Melekler:

“O annesi olan Haviye Cehennemine götürüldü” derler.

Efendimiz (a.s.m.) devamla:

Kafir ölüme hazır olduğu an, melekler, kıldan örme kaba bir elbise içinde gelirler ve şöyle derler:

“Bu bedenden sen öfkeli, Allah'ın da sana öfkeli olduğu halde çık. Allah'ın azabına koş.”

Bunun üzerine bedenden en kötü bir pislik kokusu şeklinde çıkar. Melekler onu yeryüzünün kapısına getirirler. Orada:

“Bu koku ne kadar da pis” derler ve onu kafir ruhların yanına bırakırlar.

(Nesai, Cenaiz, 9)

Allah’a Kavuşmak

Ubade b. Samit (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdu ki:

“Kim Allah’a kavuşmayı severse, Allah da ona kavuşmayı sever. Kim Allah’a kavuşmaktan hoşlanmazsa, Allah da ona kavuşmaktan hoşlanmaz.”

Hız. Aişe (r.a.):

“Ama hiçbirimiz ölümden hoşlanmayız?” dedi.

Efendimiz (a.s.m.):

“Mesele bu değil. Fakat, mü’mine ölüm gelince, Allah’ın rızası ve ikramıyla müjdelenir. Ona önündekinden daha sevgili bir şey olmaz. O takdirde Allah’a kavuşmayı sever, Allah da ona kavuşmayı sever. Kafir ise, ölüm geldiğinde Allah’ın azabı ve cezasıyla müjdelenir. Bu takdirde ona da önündekinden daha sevimsiz bir şey yoktur. Bu yüzden o, Allah’a kavuşmaktan hoşlanmaz, Allah da ona kavuşmaktan hoşlanmaz.”

(Buhari, Rikak, 41; Müslim, Zikr, 14)

Ölüm Anında Gözler

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

Bir defa Resulullah (a.s.m.) şöyle buyurmuştu:

“İnsan ölünce gözünün bir noktaya dikilip kaldığını görmez misiniz?” Cemaat:

“Evet” dediler.

“İşte bu, gözünün ruhunu takip ettiğinin işaretidir” buyurdu.

(Müslim, Cenaiz, 9)

Ölüm Pişmanlığı

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdular ki:

“Ölüp de pişman olmayan kimse olmayacaktır. Ölen iyi kul ise, iyiliklerini artıramadığından dolayı pişman olacak. Kötü ise neden nefsinin kötülükten çekmediğine pişman olacak.”

(Tirmizi, Zühd, 59)

Mü'minin Ruhı

Ka'b b. Malik (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdu ki:

“Mü'minin ruhu Cennet ağacına konan bir kuş olur. Kıyamet gününde Allah onu cesedine döndürönceye kadar orada beslenir.”

(Muvatta, Cenaiz, 49; İbni Mace, Zühd, 32)

Ölüm Öldürölür

İbn Ömer (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdular ki:

Cennetlikler Cennete, Cehennemlikler de Cehenneme döndükleri vakit, ölüm getirilip Cennetle Cehennem arasına konur ve kesilir.

Sonra bir münadi şöyle bağırır:

“Ey Cennet ehli, artık ölüm yok, ebedilik var. Ey Cehennem ehli, artık ölüm yok, ebedilik var.”

Bunun üzerine Cennetliklerin sevincine sevinç eklenirken, Cehennemliklerin üzüntüsü de kat kat artar.

(Buhari, Rikak, 50, 51; Müslim, Cennet, 43)

Cenazede Ayağa Kalkmak

Muhammed b. Sirin (r.h.) anlatıyor:

H.z. Ali'nin oğlu Hasan'la H.z. Abbas'ın oğlu bir gün birlikte otururlarken bir cenaze geçti. H.z. Hasan hemen ayağa kalktı. Abbas'ın oğlu ayağa kalkmadı. Hasan (r.a.):

“Resulullah'ın (a.s.m.) bir Yahudi cenazesinde dahi ayağa kalktığını bilmiyor musun?” dedi. Bunun üzerine İbni Abbas da cenaze için ayağa kalktı ve sonra tekrar oturdu.

Bir rivayette:

“Ben melekler için, yani cenazeyle beraber olan melekler için ayağa kalktım” dediği ifade edilmiştir.

(Nesai, Cenaiz, 47)

Ölü için ayağa kalkmak ölüyü tazim için olmadığı bu hadisten anlaşılıyor. Ölümün insan üzerindeki etkisini artırmak ve gafletten sıyrılmak için ayağa kalkıldığı gibi, o anda vazife başında olan melekleri hatırlayıp onlara hürmeten kalkıldığı da hadisten anlaşılıyor.

Ayağa kalkan Resulullah'a (a.s.m.) geçen cenazenin Yahudi olduğu hatırlatılınca, “O bir insan değil mi?” diye karşılık vermesi, cenazede ayağa kalkmanın ayrıca insanî bir görev olduğuna da işaret etmektedir.

* * *

Ahiret

Bu dünya hayatından sonraki âlem, sonsuzluk diyarıdır. Bu bölümde, dünyada ahiret sorumluluğu içinde yaşama ve gerçek sermayenin ahiret sermayesi olduğu gibi konulara yer verilecek.

Evet, “Aya! İnsan zanneder mi ki başıboş kalacak. Haşa! Belki insan ebede mebustur ve saadet-i ebediyeye ve şekavet-i daimeye namzettir. Küçük büyük, az çok, her amelinden muhasebe görecek, ya taltif veya tokat yiyecek.”

Ahiret Sorumluluğu

Hız. Aişe (r.a.) anlatıyor:

Bir adam geldi ve:

“Ya Resulallah,” dedi. “Benim kölelerim var. Bunlar bazen bana yalan söyler, bazen ihanet eder, bazen de isyan ederler. Bunun üzerine ben de onlara söver ve döverim. Benimle onların durumu kıyamette ne olacak?”

Resulullah (a.s.m.) şöyle buyurdu:

“Kıyamet günü onlar sana olan yalanları, ihanet ve isyanları yüzünden hesaba çekilecekler, sen de onlara verdiğin ceza yüzünden hesaba çekileceksin. Eğer, senin onlara verdiğin ceza, onların günahları nisbetinde ise denktir, ne lehinde ne aleyhinde olur. Eğer onlara verdiğin ceza, günahlarından az ise, bu senin için bir fazilet olur. Eğer onlara verdiğin ceza, günahlarından çok olursa, bu fazla, onlar adına senden kısas yoluyla alınır.”

Bunun üzerine adam bir kenara çekilip ağlamaya ve dövünmeye başladı.

Resulullah (a.s.m.) ona hitaben:

“Sen Allah’ın kitabını okumuyor musun? Buyuruyor ki: ‘Biz kıyamet günü adalet terazileri kuracağız. Artık hiç kimse bir kimseye karşı haksızlığa uğratılmayacaktır. Bir hardal tanesi kadar bile olsa, onu getirir mizana koyarız. Hesapçılar olarak biz yeteriz.” (Enbiya, 47)

Bunun üzerine adam, sorumluluğunu düşünerek:

“Ya Resulallah! Ben bu takdirde hem onlar, hem de kendim için aramızı ayırmaktan daha hayırlı bir şey göremiyorum. Sen şahit ol ki, bundan sonra onların hepsi hürdür, hepsini azat ettim” dedi.

(Tirmizi, Tefsir Enbiya, 3163)

Kişinin Kendi Malı

Bir gerçeği anlatırken, Resulullah'ın (a.s.m.) takip ettiği metotlardan biri, genelde bir soruyla, dikkatleri konu üzerine toplamaktı.

İbni Mes'ud (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.), bir keresinde:

“Hanginiz, varisinin malını kendi malından daha çok sever?” buyurdu.

Topluluk:

“Ya Resulallah, hiçbirimiz varisinin malını kendi malından daha çok sevmez” dediler.

Bunun üzerine:

“Öyleyse şunu bilin ki, kişinin kendi malı ahirete önden gönderdiğidir. Dünyada geri bıraktığı ise varisinin malıdır.”

(Buhari, Rikak, 12)

* * *

Ahırzaman ve Kıyamet

Ahırzaman, ahirete yakın zaman, dünyanın son dönemleri demektir. Bu bölümde ahırzamanda insanlığın başına gelecek maddî ve manevî felâketler, Deccal, Yecüc Mecüc fitneleri, Hz. İsa'nın yeryüzüne inmesi, kıyametin habercisi gibi konulara yer verilecek.

Ahırzamandan Haber

Ahırzamandan haber veren hadisler, geleceğe ait olduğundan genelde müteşabih, yani üstü kapalı işaretler şeklinde gelmiştir. Aşağıdaki hadis de bu anlamda gelecekteki büyük olaylara işaretle parmak basmaktadır:

Muaz b. Cebel (r.a.) anlatıyor:

Bir gün Resulullah (a.s.m.) şöyle buyurdu:

“Mescid-i Aksa’nın imar edilmesi Medine’nin harap olmasının, Medine’nin harabiyeti büyük savaşların, büyük savaşlar İstanbul’un fethinin, İstanbul’un fethi ise Deccal’ın çıkışının habercisi olacaktır.”

Bu olaylara peş peşe temas ettikten sonra elini yanında oturmakta olan Muaz’ın dizine vurarak dedi ki:

“Bu söylediklerim, senin burada oturduğun kadar gerçektir.”

(Ebu Davud, Melahim, 3)

Hz. İsa ve Deccal

Abdullah b. Mes'ud (r.a.) anlatıyor:

Miraç gecesi Resulullah (a.s.m.), İbrahim, Musa ve İsa'yla (a.s.) karşılaştı. Aralarında kıyametten konuştular. Önce Hz. İbrahim'den başlayıp kıyameti sordular. Kıyamet hakkında onun herhangi bir bilgisi yoktu.

Sonra Musa'ya sordular. Onun da bu konuda bir bilgisi yoktu. Sıra Hz. İsa'ya (a.s.) geldi. Ona da soruldu. O:

“Kıyametin kopmasına yakın olacak şeyler bana bildirildi. Ancak onun vaktini Allah'tan başka kimse bilmez” dedi ve Deccal'ın çıkışından söz edip şöyle devam etti:

“Ben gökten inip Deccal'ı öldüreceğim. Sonra insanlar memleketlerine dönecekler. O zaman karşılarına Ye'cüc Me'cüc çıkacak, her tepeden saldırıya geçecekler. Vardıkları yerde rastladıkları suları içip bitirecekler. Ugradıkları her yeri yıkıp yağma edecekler. Bunun üzerine halk Allah'tan yardım dileyecek. Ben Ye'cüc ve Me'cüc'ü öldürmesi için Allah'a dua edeceğim. Sonra yeryüzü onların leşlerinden dolayı çok pis kokacak. O zaman insanlar bağırarak Allah'a yalvaracaklar. Ben de Allah'a dua edeceğim. Bunun üzerine Allah semadan bir su salıverecek. O su bunları taşıyıp denize dökcek. Daha sonra dağlar ufaltılıp dağıtılacak. Yeryüzü derinin açılıp yayılması gibi yayılacak. Bunların ne zaman olacağı, kıyamete yakın olan insanların durumu ne olacağı bana bildirildi. İnsanlar, kıyametin vaktini, bir aile halkının hamile kadının aniden doğumunu beklemeleri gibi bekleyecekler.”

Ravi der ki: Bu hakikat Allah'ın kitabında şu âyetle doğrulanmıştır:

“Nihayet Ye'cüc ve Me'cüc'ün önündeki sed açıldığında her tepeden saldırıya geçecekler.” (Enbiya, 96)

(Hadis Ansiklopedisi, c. 17, s. 572)

Ye'cüc ve Me'cüc

Efendimizin mübarek hanımlarından Zeyneb binti Cahş anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) bir gün korkulu yüz ifadesiyle içeri girdi. “Lâ ilâhe illallah” diyordu, “yaklaşan büyük bir şerden vay Arabın haline...”

Baş parmağıyla işaret parmağını yuvarlak bir delik gibi göstererek şöyle dedi:

“Bugün Ye'cüc ve Me'cüc'ün seddinden şöyle bir delik açıldı.” Ben:

“Ya Resulallah! İçimizde salihler bulunduğu halde helâk olur muyuz?” dedim.

“Evet,” dedi. “Eğer pislikler, fık u fücür artarsa olur” buyurdu.

(Buhari, Enbiya, 7, Menakıb, 20)

Ye'cüc ve Me'cüc'ün yeryüzünü fesada veren bozguncu ve anarşist bir grup olduğu, insanlığın geçmiş dönemlerinde Doğu Asya'dan Moğol ve Çin'den kopup gelen bir kısım çapulcu toplulukların dünyanın altını üstüne getirdikleri ve insan cesetlerinden dağ gibi yığınaklar yaptıkları bilinmektedir. Çekirge afatı gibi zaman zaman kaybolup ortaya çıkan bu anarşist gruplar, ahirzamana yakın dönemde en büyük tahribatı yapacağı rivayetlerden anlaşılmaktadır.

Deccal

Deccal, şerri, kötülüğü, tahribatı ve sefahati temsil eden ve insanlığın ebedî felaketini hazırlayan din yıkıcısı olarak, hemen hemen bütün dinlerde var olan bir kavramdır. Ahirzamanda dinin şeairini ve sünnet-i seniyeyi tahrip ve nefisleri sefahetle sarhoş edip insanlığa ebedi helâket yollarını açan kişi ve komiteler olarak bilinmektedir.

İbni Ömer (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.), bir ara Veda Haccı sırasında:

“Halk susup dinlesin” buyurdular. Sonra Allah’a hamd ve senada bulundu. Ardından Mesih ve Deccal’dan uzun uzun söz etti ve buyurdu ki:

“Allah’ın gönderdiği her peygamber ümmetini onun şerrinden sakındırdı. Nuh (a.s.) da ümmetini ondan sakındırdı. Ondan sonra gelen peygamberler de... O, sizin aranızda çıkacak. Onun hali size gizli kalmayacak. Rabbinizin tek gözlü olmadığı, sizin bilemeyeceğiniz bir şey değildir. Oysa onun sağ gözü ise kördür. Onun gözü sanki salkımdan dışa fırlamış bir üzüm tanesi gibidir. İki gözünün arasında Kafir yazılmış olacaktır. Bunu her Müslüman okuyacaktır.”

(Buhari, Fiten, 27; Mslim, Fiten, 100-103)

Mesih-Deccal

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdular ki:

Rumlar A'mak ve Dabık'a inmeden kıyamet kopmaz. Onlara karşı Medine'den bir ordu çıkar ki, o gün yer halkının en hayırlıları onlardır. Saf düzeni alınınca, Rumlar:

“Bizden esir edilenlerle bizim aramızdan çekilin de haklarından gelelim” derler. Müslümanlar da:

“Hayır, vallahi sizinle, kardeşlerimizin arasından çekilmeyiz” derler.

Bunun üzerine Müslümanlar onlarla savaşırlar. Müslümanların üçte biri hezimete uğrar. Allah bunların tevbesini ebediyen kabul etmez. Üçte biri katledilir. Bunlar, Allah katında şehitlerin en faziletlileridir. Üçte biri de muzaffer olur. Bunlar ebediyen fitneye düşmezler. Bunlar İstanbul'u da fethederler. Fetihden sonra bunlar, kılıçlarını zeytin ağacına asmış, ganimet taksim ederken, şeytan aralarında şöyle bir nara atar:

“Mesih Deccal, ailelerinizde sizin yerinize geçti.”

Bunun üzerine çıkarlar. Ancak bu haber asılsızdır. Şam'a geldiklerinde Deccal çıkar. Bunlar, savaş için hazırlık yapıp safları düzeltirken, namaz için kamet okunur. Derken İsa b. Meryem iner ve onlara gitmek ister. Allah'ın düşmanı, Hz. İsa'yı görünce, tıpkı tuzun suda erimesi gibi erir de erir. Eğer bırakacak olsa, kendi kendine helâk oluncaya kadar eriyecektir. Ancak Allah onu Kudret eliyle yok edecektir. Öyle ki onlara habresindeki kanını gösterir.

(Müslim, Fiten, 34)

Kıyamet Hutbesi

Ebu Saidi'l-Hudri (r.a.) anlatıyor:

Bir gün Resulullah (a.s.m.) bize ikinci namazını kıldırdı. Sonra hitap etmek üzere ayağa kalktı. Kıyamet vaktine kadar olacak her şeyi bize haber verdi. Bu hitabeyi hafızasında tutanlar tuttu, unutanlar unuttu. Söyledikleri arasında hatırladığım şunlar vardı:

“Şüphesiz dünya çok cazip ve tatlıdır. Allah sizi buraya nasıl amel yapacağınıza bakmak için halife olarak gönderdi.

“Aman dikkat edin, dünyadan sakının, kadından sakının.

“Aman dikkat edin. İnsanlardan korkmak, sizi bildiğiniz hakikati söylemekten alıkoymasın.”

Ravi der ki, bunun üzerine Ebu Said merhum ağladı ve şöyle devam etti:

Vallahi bizi korkutan çok şeyler gördük. Resulullah'ın (a.s.m.) söyledikleri arasında şunlar da vardı:

“Dikkat edin. Kıyamet günü, her hıyanet eden için hıyaneti ölçüsünde bir bayrak dikilecektir. Devlet reisinin hıyanetinden daha büyük hıyanet olmayacaktır. Onun bayrağı kışının yanına dikilir.”

O gün hafızamızda kalanlar arasında şunlar da vardı:

“İnsanoğlu çeşitli tabakalar halinde yaratılmıştır.

“Kimisi mü'min olarak doğar, mü'min olarak yaşar ve mü'min olarak ölür.

“Kimisi mü'min olarak doğar, mü'min olarak yaşar, kafir olarak ölür.

“Kimisi kafir olarak doğar, kafir olarak yaşar, mü'min olarak ölür.

“Kimi, kafir olarak doğar, kafir olarak yaşar ve kafir olarak ölür.

“Yine kimi vardır, yavaş öfkelenir, öfkesinden çabuk vazgeçer.

“Kimi vardır çabuk öfkelenir, öfkesinden de çabuk vazgeçer.

“Kimi yavaş öfkelenir, öfkesinden geç vazgeçer.

“İşte bütün bunlar birbirini dengeler.

“Yine bir kısım insan vardır ki, çabuk öfkelenildiği halde, öfkesinden yavaş döner.

“Dikkat edin, bunların en hayırlısı, yavaş öfkelenip öfkesinden çabuk vazgeçendir. En kötülerini de çabuk öfkelenildiği halde öfkesinden geç dönendir.

“Yine insanlardan bir kısmı borcunu güzel öder, alacağını da güzelce talep eder.

“Bir kısmı borcunu kötü öder, alacağını güzelce ister.

“Kimi de alacağını kötü ister, borcunu güzel öder. Bunlar birbirini dengeler.

“Bir kısmı var ki, borcunu da kötü öder, alacağını da kötü ister.

“Bunların en hayırlısı, borcunu güzel ödeyen ve alacağını da güzel isteyendir.

“En kötülerini ise hem borcunu kötü ödeyen, hem de alacağını kötü isteyendir.

“Bilin ki, öfke insanoğlunun kalbinde bir kordur. O esnada gözlerin kızarmasını, avurtların şişmesini görmez misiniz? Kim öfkeden bir şey hissetmeye başlarsa, hemen sırtını yere yaslasın.”

Ebu Said devamla:

Biz bu sırada gündüzün aydınlığı devam ediyor mu diye güneşe dönüp baktık. Bunun üzerine Efendimiz şöyle buyurdu:

“Dünyanın geçmiş ömründen geri kalan kısmı, şu gününüzün geçen kısmının geri kalanına nispeti gibidir.”

(Tirmizi, Fiten, 26)

“Kötü Haller Gelecek”

Hız. Ali (r.a.) anlatıyor:

Bir gün Resulullah (a.s.m.) buyurdu ki:

“Gençlerinizin günaha düşüp kadınlarınızın azdığı zaman haliniz nice olacak?” Yanındakiler:

“Ya Resulallah! Böyle bir durum olacak mı?” dediler.

“Evet, hatta daha beteri olacak” buyurdu ve devam etti:

“İyiliği emretmediğiniz ve kötülükten de sakındırmadığınız zaman ondan daha beterdir, o zaman haliniz nice olacak?” dedi. Yanındakiler:

“Yani bu da mı olacak?” dediler.

“Evet, hatta daha beteri olacak?” dedi ve devam etti:

“Kötülüğü emredip iyiliği yasakladığınız zaman daha beterdir. O zaman haliniz nice olacak?”

Yanıdakiler iyice hayrete düştüler:

“Ya Resulallah! Bu da mı olacak?” dediler.

“Evet, hatta daha beteri olacak” dedi ve devam etti:

“İyi kötü, kötüyü iyi saydığınız zaman haliniz nice olacak?” buyurdu. Yanındakiler tam bir şaşkınlık içinde:

“Ya Resulallah! Bu da mı olacak?” dediler.

“Evet, bir gün gelecek, bu da olacak” buyurdu.

(Hadis Ansiklopedisi, c. 13, s. 242)

“Neyi Bekliyorsunuz?”

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdu ki:

“Şu yedi şeyden dolayı amellerde acele edin ve çok gayret gösterin.

“Her şeyi unutturan fakirliği mi bekliyorsunuz?

“İsyân ettirip azdıran zenginliği mi bekliyorsunuz?

“Sihhat-ı bedeni bozan hastalığı mı bekliyorsunuz?

“Aklınızı giderip bunaklık verecek ihtiyarlığı mı bekliyorsunuz?

“Yoksa ani bir ölümü mü bekliyorsunuz?

“Yoksa Deccal’ı mı bekliyorsunuz? Ki bu beklenen gaip bir şerdir.

“Yoksa hepsinden kötü, hepsinden daha acı olan kıyameti mi bekliyorsunuz?”

(Tirmizi, Zühd, 4; Nesai, Cenaiz, 123)

Yer Şahitlik Edecek

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) bir gün Zilzal Sûresindeki şu âyeti okudu:

“Yeryüzü o gün haberlerini anlatacak.” Ardından sordu:

“Yeryüzünün anlatacağı haberlerin neler olduğunu biliyor musunuz?”

“En iyisini ve en doğrusunu Allah ve Resulü bilir” dediler.

Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.) şöyle buyurdu:

“Kadın erkek, her kulun yeryüzü üzerinde işledikleri amellere yeryüzü kıyamet günü şahitlik edecek ve ‘Kul, şu ayda, şu günde, şöyle şöyle ameller yaptı’ diyecektir.”

(Tirmizi, Kıyamet, 8)

* * *

Kabir

Bu bölümde, her insanın ister istemez gireceği, ahiretin ilk menzili olan kabir ve berzah âleminin mahiyetinden, kabir azabından, Münker Nekir meleklerinden bahsedilecek.

Kabir Hali

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdu ki:

Ölü kabre konulur. Salih kişi korkusuz ve endişesiz bir şekilde kabrinde oturtulur. Sonra kendisine:

“Dinin neydi?” diye sorulur.

“Ben İslâm dinindeydim” der.

“Şu zât kimdir?” diye sorulur.

“Allah’ın Resulü Muhammed’dir. Bize Allah’tan apaçık mucizelerle geldi ve biz onu tasdik ettik.”

Ona:

“Allah’ı gördün mü?” denilir.

“Allah’ı hiç kimse göremez” der.

Bundan sonra Cehenneme doğru bir delik açılır. Oraya bakar görür ki, alevler birbirine giriyor.

Ona:

“Allah’ın seni koruduğu şeye bak” denilir.

Sonra Cennet tarafından bir delik açılır. Onun güzelliklerine ve nimetlerine bakar.

“İşte senin makamın” denilir. Ve ona:

“Sen bunlara kesin olarak inanmıştın. Bu iman üzere öldün. Bu iman üzere yeniden diriltileceksin inşaallah” denilir.

Kötü adam, ise kabrinde korku ve endişe içinde oturtulur.

Kendisine “Dinin ne idi?” diye sorulur.

“Bilmiyorum” diye cevap verir.

“Şu zât kimdir?” denilir.

“Halkı dinledim, hakkında bir şeyler söylüyorlardı. Ben de onların dediğini dedim” der.

Ona Cennet cihetinden bir delik açılır. Cennetin güzelliklerine ve içindeki nimetlere bakar.

“Allah’ın senden uzaklaştırdığı şeylere bak” denilir.

Sonra ona Cehenneme doğru bir delik açılır. Oraya bakar. Alevlerin birbirine girdiğini görür. Ona:

“İşte senin inkar içinde olduğun makamın. Bu inkar üzere öldün ve bu inkar üzere diriltileceksin inşaallah” denilir.

(Hadis Ansiklopedisi, c. 17, s. 630)

İlk Menzil

Hani-i Mevlâ anlatıyor:

Hz. Osman (r.a.) bir kabrin başında durunca sakalı ıslanıncaya kadar ağlardı. Kendisine:

“Neden Cennet ve Cehennemi hatırladığında ağlamıyorsun da, kabri hatırlayınca böyle ağlıyorsun?” dediler.

Şöyle cevap verdi:

“Ben Resulullah’tan (a.s.m.) işittim. Şöyle diyordu:

“Kabir, ahiret menzillerinin ilkidir. Kişi oradan kurtulursa, ondan sonrası kolaydır. Ondan kurtulamazsa, ondan sonrası daha zor ve şiddetlidir.”

Hz. Osman devamla Resulullah’ın (a.s.m.) şu sözünü de nakletti:

“Gördüğüm ahiret manzaralarından hiçbirisi kabirden daha korkunç değildi.”

Hani der ki:

Kabirle ilgili şu beytin, Hz. Osman’a ait olduğunu duydum:

“Eğer ondan kurtulduysan, büyük musibeti atlattın. Aksi halde senin kurtulabileceğini hayal bile etmem.”

(Tirmizi, Zühed, 5)

Kabirden Gelen Ses!

Kabir azabı vardır. Dünyada küfür, isyan ve zulümle ömür geçirmiş insanlar, Cehenneme gitmeden uğrayacakları kabir, onlar için bir Cehennem çukuru olduğu yine Peygamber Efendimiz tarafından belirtilmektedir. Kabir âlemi gaybî bir âlem olduğundan oranın hallerini ancak kalp gözü açık olanlar görebilir ve duyabilirler. Aşağıdaki rivayet, kafir kabirinden gelen azap sesini bildirmektedir.

Zeyd b. Sabit (r.a.) anlatıyor:

Bir gün Resulullah (a.s.m.) ile Neccar oğulları bahçesinde beraberdik. Bindiği katır birden şaha kalktı, onu sarstı. Neredeyse sırtından atacaktı. Biz, ne olduğunu merak ederken, bir de baktık önümüze kabirler çıktı. Beş altı tane idiler. Resulullah (a.s.m.) sordu:

“Bu kabirlerde yatanların kimler olduğunu bileneğiniz var mı?” Bir adam:

“Ben biliyorum” dedi.

Resulullah (a.s.m.):

“Ne zaman ölmüşlerdi?” dedi. Adam:

“Şirk devrinde” dedi.

Resulullah (a.s.m.):

“Şüphesiz bu ümmet de kabir fitnesine maruz kalacak. Eğer birbirinizi defnetmenizden korkmasaydım, şu anda işittiğim korkunç kabir azabını size de işittirmesi için Allah’a dua ederdim” dedi ve:

“Kabir azabından Allah’a sığının!” dedi. Hep birden:

“Kabir azabından Allah’a sığınırız” dedik. Ve peş peşe şöyle devam etti:

“Cehennem azabından Allah’a sığının.”

“Cehennem azabından da Allah’a sığınırız.”

“Gizli ve açık olan bütün fitnelerden Allah’a sığının.”

“Gizli ve açık olan bütün fitnelerden Allah’a sığınırız.”

“Deccal’ın fitnesinden de Allah’a sığının.”

“Deccal’ın fitnesinden de Allah’a sığınırız” dedik.

(Müslim, Cennet, 67)

Münker ve Nekir

Münker ve Nekir Kabir âleminin bir nevi emniyet ve sorgu görevlileridir. Dünyadan gelen insanları karşılayan ilk ahiret varlıkları bunlardır. Ehl-i isyan ve dalalet için korkunç, ama ehl-i iman için sevimli ve kabir yalnızlığını gideren varlıklardır.

Enes (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdular ki:

“Kul kabrine konulur, dostları dönüp giderler. Onlar dönüp giderken ayak seslerini işitir. O sırada kendisine iki melek gelir, onu oturturlar ve sormaya başlarlar:

“Şu Muhammed (a.s.m.) denilen zât hakkında ne diyordun?”

Eğer mü'min ise bu soruya:

“Şehadet ederim ki o, Allah'ın kulu ve elçisidir” diye cevap verir. O zaman:

“Bak Cehennemdeki yerine, Allah onu nasıl Cennete çevirdi” denir. O da bakar, hepsini görür.

Bunun üzerine Allah ona kabrinden bakan bir pencere açar.

Eğer ölen kafir ve münafık ise, bu soruya:

“Bilmiyorum. Ben insanların dediğini diyordum” der. Kendisine:

“Gerçeği idrak etmedin ve ona uymadın” denilir.

Sonra demirden bir tokmakla ense köküne şiddetli bir darbe vurulur. Darbenin acısıyla öyle bir çılgılık atar ki, insan ve cinler dışında onun âlemine yakın olan herkes onu işitir.

(Buhari, Cenaiz, 68, 87; Müslim, Cennet, 70; Ebu Davud, Cenaiz, 78)

* * *

Haşir

Haşir, kabir ve berzahtan sonraki ahiret menzilidir. Tüm insanlığın kıyametten sora yeniden diriltilip toplanacağı düz ve geniş meydanlık... Dünyadaki iyi kötü amellerin tartılıp hesaba çekileceği yer.

Bediüzzaman “Küre-i Arz hareket-i seneviyesiyle, ileride mecma-ı haşir olacak bir meydanın etrafında bir daire çiziyor” der. (Mektubat, Söz Basım, s. 29)

Demek dünya feza boşluğunda dönerken aynı zamanda haşir meydanını belirleyen daireyi çiziyor. Haşir meydanı, ahiretin en sıkıntılı ve zorlu geçitlerinden biridir. Bütün insanlık kendi nefsinin derdine düşecek. Bütün peygamberler bile “Nefsi, nefsi” diyecek. Yalnız Peygamberimiz “Ümmetim” diye ümmetinin kurtuluşunu dileyecektir.

Rum Sûresinin 50. âyeti, haşri ispat eden en açık bir delildir. Rabbimiz şöyle buyuruyor: “Şimdi bak Allah’ın rahmet eserlerine. Yeryüzünü ölümünün ardından nasıl diriltiyor! Bunu yapan elbette ölüleri de öylece diriltecektir.”

Aynı gerçek bir sahabinin Resulullah’a (a.s.m.) sorduğu soruya verdiği cevapta da yer almaktadır.

Yeniden Diriliş

Ebu Rezin el-Ukeyli (r.a.) anlatıyor:

“Ey Allah’ın Resulü” dedim. “Allah mahlukatı yeniden nasıl diriltir? Bunun bir örneği var mıdır?”
Buyurdu ki:

“Sen kavminin yaşadığı vadiden kurak bir mevsimde hiç geçmedin mi? Sonra aynı yerden her tarafın yemyeşil olduğu bir mevsimde geçmedin mi?”

“Evet, geçtim” dedim.

“İşte bu Allah’ın tekrar yaratmasının delilidir. İşte aynen ölüleri de Allah böyle diriltecektir.”

(Müsned, Ahmed b. Hanbel, 4, 11)

İnsanlar Sebze Gibi Biterler

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) bir gün:

“İki sur arasında kırk vardır” buyurdu.

“Kırk gün mü?” dediler. O:

“Bir şey diyemem” dedi. Tekrar:

“Kırk ay mı?” dediler. O yine:

“Bir şey diyemem” dedi. Sonra:

“Kırk yıl mı?” dediler. O yine:

“Bir şey diyemem” cevabını verdi. Resulullah (a.s.m.) şöyle devam etti:

“Sonra gökten bir su indirilir de insanlar yerden sebze biter gibi biterler. İnsandan tek bir kemik dışında her şey bozulur, çürür. O acbu’z-zeneb denilen kuyruk sokumu kemiğidir. Kıyamet günü yeniden yaratılış bunun üzerine bina edilir.”

(Müslim, Fiten, 141; Ebu Davud, Sünnet, 24)

“Cesedimi Yakın!”

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) şöyle buyurmuştu:

Bir adam vardı. ömrünü günah yolunda tüketmişti. Ölüm vakti gelince korkudan çocuklarına vasiyet etti:

“Öldüğümde cesedimi yakın, külü iyice ezin ve rüzgarın önünde savurun. Allah’a yemin olsun ki, Rabbim beni bir yakalarsa, dünyada hiç kimseye vermediği cezayı bana verir.”

Adam ölünce, çocukları tarafından vasiyeti yerine getirildi. Cesedi yakılıp kül haline getirildi.

Allah yeryüzüne emir verdi:

“Ondan sende ne varsa bana toplayıver.”

Emir yerine getirildi. Adam, Allah’ın huzurunda dimdik ayakta durduruldu. Allah Teala:

“Sen niçin böyle bir vasiyette bulundun?” dedi. Adam:

“Senin korkundan ya Rab!” cevabını verdi.

Bunun üzerine Allah onu affetti.

(Nesai, Cenaiz, 117; Müslim, Tevbe, 25)

Haşrin Dehşeti

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

Biz bir davette Resulullah (a.s.m.) ile beraberdik. Ona sofrada hayvanın ön budu ikram edildi. Bu kısım hoşuna giderdi. Ondan bir parça aldı ve:

“Ben kıyamette Ademoğlunun seyyidi, efendisiyim. Neden biliyor musunuz? Çünkü o gün Allah öncekileri ve sonrakileri tek bir düzlükte toplar. Bakan onları görür, çağıran onlara işittirir. Güneş iyice onlara yaklaşır. Gam ve sıkıntı insanların tahammül edemeyecekleri dereceye ulaşır. İnsanlar birbirine, ‘Şu hali görmüyor musunuz? Şefaate edecek kimse yok mu?’ diye bağırır. Birileri:

“‘Babanız Adem var, ona gidin’ derler. Ona gelerek:

“‘Ey Adem, sen insanların babasısın. Allah seni Kudret eliyle yarattı. Sana ruhundan üfledi. Sana meleklerini secde ettirdi. Seni Cennete yerleştirdi. Ne olur Rabbine bizim için şefaatte bulun? Şu halimizi ve başımıza geleni görüyorsun?’” derler.

“Adem (a.s.):

“‘Bugün Rabbim, bundan önce hiç olmadığı kadar gazaplıdır. Bundan sonra da hiç bu kadar gazaplı olmayacak. Bana Cennette ağaçtan yemeği yasakladı, ben yasağı ihlal ettim. Nefsi, nefsi, nefsi! Siz benden başkasına, Nuh’a (a.s.) gidin’ diyecek.

“Bunun üzerine Nuh’a (a.s.) gelecekler.

“‘Ey Nuh! Sen arz ehline gönderilen ilk peygambersin. Allah seni çok şükreden bir kul diye isimlendirdi. Şu halimizi, bu başımıza gelenleri görmüyor musun? Rabbin katında bizim için şefaatte bulunmayacak mısın?’ diyecekler.

“Nuh (a.s.) da:

“‘Bu gün Rabbim bundan önce hiç olmadığı kadar öfkeli. Bundan sonra da hiç bu kadar öfkelenmeyecektir. Benim bir dua hakkım vardı. Onu kavmimin aleyhine kullandım. Nefsi, nefsi, nefsi! Benden başkasına, İbrahim’e (a.s.) gidin’ diyecek.

“İnsanlar bu sefer İbrahim’e (a.s.) gelecek ve:

“‘Ey İbrahim! Sen yeryüzü halkı içinde Allah’ın yegane dostu, halilisin. Bize Rabbin katında şefaate et. Şu halimizi görüyorsun’ diyecekler. İbrahim (a.s.) da onlara:

“‘Rabbim bu gün, bundan önce hiç olmadığı kadar öfkeli. Bundan sonra da hiç bu kadar öfkelenmeyecektir. Ben üç kez yalan söylemek zorunda kaldım’ deyip bunları anlattıktan sonra, ‘Nefsi, nefsi, nefsi! Benden başkasına gidin. Musa (a.s.)’a gidin’ diyecek.

“İnsanlar Musa’ya (a.s.) gelecekler ve:

“‘Ey Musa, sen Allah’ın Resulüsün. Allah seni risalet ve kelâmına mazhariyetle üstün kıldı. Bize Allah katında şefaatte bulun. Şu halimizi görmüyor musun?’ diyecekler. Hz. Musa da:

“‘Bugün Rabbim, bundan önce ve sonra hiç bu kadar öfkeli olmamıştır. Ben öldürülmesiyle emrolunmadığım bir cana kıydım. Nefsi, nefsi, nefsi! Siz benden başkasına gidin. Hz. İsa’ya gidin.’

“Bu defa insanlar İsa’ya (a.s.) gelecekler. Ve:

“‘Sen Allah’ın peygamberi ve Meryem’e ilka ettiği kelâmı ve Kendinden bir ruhsun. Sen beşikte iken insanlarla konuşmuştun. Rabbin katında bize şefaatte bulun. Halimizi görüyorsun’ diyecekler. Hz. İsa (a.s.) da:

“‘Bu gün Rabbim ne geçmişte, ne gelecekte hiç bu kadar öfkeli olmamıştı ve olmayacaktır.’

Hz. İsa şahsıyla ilgili bir günah zikretmeksizin:

“‘Beni Allah’tan gayri ilâh edindiler. Bugün Rabbim beni bağışlarsa bu bana yeter. Nefsi, nefsi, nefsi! Benden başkasına gidin, Muhammed’e (a.s.m.) gidin.’

“İnsanlar Muhammed’e (a.s.m.) gidecekler (bir rivayette de “Bana gelirler”) ve:

“Ya Muhammed, sen Allah’ın Resulüsün, Hatemü’l-Enbiyasın. Allah senin geçmiş ve gelecek bütün günahlarını bağışlamıştır. Ne olur, bize Rabbin katında şefaatte bulun. İçinde bulunduğumuz sıkıntıyı görüyorsun’ diyecekler.”

Efendimiz şöyle buyurur:

“Bunun üzerine ben Arş’ın altına gideceğim. Rabbime secdeye kapanacağım. Derken Allah’ın bundan önce kimseye nasip etmediği medh ü senalarla Onu hamd ü sena edeceğim. Sonra:

““Ey Muhammed, başını kaldır ve iste. Çünkü sana istediğin verilecektir. Şefaate iste, talebin yerine getirilecektir’ denilecek. Ben de başımı kaldıracağım ve:

“Ya Rabbi ümmetim, ya Rabbi ümmetim, ya Rabbi ümmetim’ diye yalvaracağım. Bunun üzerine:

““Ey Muhammed,’ denilecek. ‘Üzerinde hesap olmayanları sağ kapıdan içeriye al. Esasen onların istedikleri kapıdan girmeye hakları var’ denilecek.”

Resulullah (a.s.m.) sonra şöyle buyurur:

“Nefsim Kudret elinde olan Zât-ı Zülcelâle yemin olsun. Cennet kapısının kanatlarından iki kapının arasındaki mesafe, Mekke ile Hacer veya Mekke ile Busra arasındaki mesafe kadardır.”

(Buhari, Enbiya, 3, 8; Müslim, İman, 327)

Öyle Bir Gün Ki

Resulullah (a.s.m.) bir gün mahşerdeki dirilişin keyfiyetinden söz ediyordu.

İbni Abbas (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdular ki:

“Sizler kıyamet günü, yalın ayak, çırl çıplak ve sünnetsiz olarak haşır meydanında toplanacaksınız.”

Bunun üzerine bir kadın:

“Bu durumda birbirimizin avret yerlerini görmez miyiz?” diye sordu.

Resulullah (a.s.m.):

“Ey kadın! O gün öyle bir gündür ki, herkesin derdi başından aştığı, kimseyle ilgilenecek imkanı olmadığı bir gündür” (Abese, 37) buyurdu.

(Tirmizi, Tefsir Abese, 3329)

Kimse Hatırlanmaz

Hız. Aışe (r.a.) anlatıyor:

Bir zaman Cehennem ateşini hatırlayıp ağlamıştım da, Resulullah (a.s.m.):

“Niye ağlıyorsun?” demişti.

“Cehennemini hatırladım onun için ağlıyorum. Siz kıyamet günü ailenizi hatırlayacak mısınız?” dedim.

“Üç yer var ki orada kimse kimseyi hatırlamaz” buyurdu.

“Mizan yanında, ki tartısı ağır mı, hafif mi gelecek diye öğrenene kadar. Sayfaların uçtuğı zaman, kendi amel defterinin sağına mı, soluna mı, arkasına mı düşeceğini bilene kadar. Bir de Sıratın yanında, Cehennemini iki yakası arasına kurulduğunda, üstünden geçinceye kadar.”

(Ebu Davud, Sünen, 28)

Hz. Musa ve Haşir

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

Bir Müslüman ile bir Yahudi atışıyorlardı.

Müslüman:

“Muhammed’i (a.s.m.) âlemlere seçkin ve üstün kılan Allah’a yemin olsun” dedi.

Yahudi:

“Musa’yı (a.s.) âlemlere seçkin ve üstün kılan Allah’a yemin olsun” dedi.

Bunun üzerine Müslüman elini kaldırıp Yahudiye bir tokat attı.

Yahudi doğruca Resulullah’a (a.s.m.) gidip durumu bildirdi. Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.):

“Beni Musa’ya üstün kılmayın. Çünkü insanlar hep bayılacaklar. İlk ayılan ben olacağım. Ben ayılınca Hz. Musa’yı Arş’in bir ucundan tutmuş olarak göreceğim. Bilemiyorum, o bayılıp hemen ayılanlardan mıdır, yoksa Allah’ın istisna ettiklerinden midir?” buyurdu.

(Buhari, Husumat, 1, Enbiya, 34, 35; Müslim, Fezail, 160)

Azaların Şahitliği

Haşir’de kurulacak Mahkeme-i Kübrada insanlar hiçbir şeyi gizlemeye imkan bulamazlar. Çünkü Yasin Sûresinin 65. âyetinde, “O gün Biz onların ağızlarına mühür vururuz da ellerini konuşturur, yaptıklarına ayaklarını şahitlik yaptırırız” buyurmaktadır. Organları, kendi aleyhinde şahitlik yapan insanın düştüğü komik ve çaresiz durumu aşağıdaki hadis ifade etmektedir.

Enes (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) bir gün gülmüş ve:

“Neye güldüğümü biliyor musunuz?” demişti. Biz her zamanki gibi:

“Allah ve Resulü en iyi bilir” dedik.

“Kulun kıyamet günü Rabbine olan hitabından dolayı gülüyorum” buyurdu. “Kul şöyle der: ‘Ey Rabbim, Sen beni zulümden korumadın mı?’

“Rab Teala, ‘Evet korudum’ buyurur. Kul bu defa:

“Fakat ben bugün kendime nefsimden başkasının şahit olmasını istemiyorum’ der. Rab Teala:

“Bugün sana şahit olarak nefsin, şahitler olarak da Kırâmen Katibin yeter” buyurur.”

Resulullah (a.s.m.) devamla:

“O zaman kulun ağızına mühür vurulur da diğer organlarına ‘Konuşun’ denilir Organları adamın yaptığı işleri anlatırlar. Sonra ağız serbest bırakılınca, organları ile arasında tartışma başlar. Adam organlarına kızgınlıkla:

“Yazıklar olsun size, defolun. Ben hep sizin iyiliğiniz için çalışmışım’ der.”

İşte Resulullah (a.s.m.) bunun üzerine gülmüştü.

(Müslim, Zühd, 17)

Kevser Nedir?

Enes (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) bir gün Mescit'te bulunurken hafifçe kestirmişti. Sonra gülerek başını kaldırdı.

“Ya Resulallah, niçin gülüyorsun?” dedik.

“Az önce bana şu sûre nazil oldu deyip besmele ile Kevser Sûresini sonuna kadar okudu.

“Ey Muhammed, sana Kevser'i verdik. O halde Rabbin için namaz kıl, kurban kes. Doğrusu asıl nesli kesik, adı sanı ortadan kalkacak olan, sana kin tutandır.”

Resulullah (a.s.m.) okumayı bitirince sordu:

“Kevser nedir, bilir misiniz?”

“En iyi bilen Allah ve Resulüdür” dedik.

Bunun üzerine şu açıklamayı yaptı:

“Bu, Rabbimin bana va'd ettiği bir nehirdir. Onda pek büyük ve pek çok hayırlar vardır. Yine o, kıyamet günü ümmetimin başında toplanacağı bir havuzdur. Bu havuzdaki maşrapaların sayısı, gökteki yıldızlar kadar çoktur. Derken içlerinden bir kul, oradan çıkarılıp atılacağı zaman, Ben, ‘Ey Rabbim, o benim ümmetimdendir’ diyeceğim. ‘Bunların senden sonra ne cürümler işlediğinden haberin var mı?’ diyecek.

(Müslim, Salat, 53)

* * *

Cennet

Cennet, bütün manevî lezzetlere medar olduğu gibi, bütün cismanî lezzetlere de medardır. Bu dünya dâr-ı elem olduğu gibi, Cennet de dâr-ı lezzettir. Burada yetmiş bin perdeden sonra tecelli eden isimler, orada perdesiz tecelli edecektir. Oradaki nimetlerin dünya nimetlerinden üstünlüğü bin kattır.

“İnsan, en ziyade ülfet ettiği ve dünyada numunesini tatmış olduğu cismanî lezzetleri Cennete lââyık bir tarzda görecek, tadacak. Lisan, göz ve kulak gibi azaların ettikleri halis şükürler ve hususi ibadetlerin mükafatları, o uzuvlara mahsus cismanî lezzetlerle verilecektir.” (Şualar, 195)

Bu bölümde Cennetin özellik ve güzellikleri Efendimizin bizzat kendi ifadelerinden sunuluyor.

“Cennete Girdi Demektir”

Ebu Said (r.a.) anlatıyor:

Bir gün Resulullah (a.s.m.) buyurdu ki:

“Bir kimse helâl ve temiz rızık yer, sünnete uygun amellerde bulunur ve insanlar da şerrinden emin olurlarsa Cennete girdi demektir.”

Bir adam:

“Ya Resulallah! Bu gün insanlar arasında böyleleri çoktur” deyince, Resulullah (a.s.m.):

“Benden sonraki asırlarda da olacaktır” buyurmuştur.

(Tirmizi, Kıyamet, 61)

“Oğlun Firdevs-i A’ladadır”

Bedir Savaşından sonra havuzdan su içerken atılan bir ok ile şehit düşen Harise, Medineli Hazreç kabilesine mensuptu. Annesi Rebi b. Nadr’a son derece saygılı ve hayırlı bir evlat idi. Harise’nin bu beklenmedik ölümü üzerine annesi çok üzüntü duymuş ve matemini gizlememişti. Hz. Enes’in de halası olan bu kadının Resulullah’a (a.s.m.) gelerek oğlu hakkında sorusu ve aldığı cevabı kendisini teselli etmişti.

Enes (r.a.) anlatıyor:

Ümmü Harise, Resulullah’a (a.s.m.) geldi ve:

“Ey Allah’ın Nebisi! Bana Harise’den haber verir misin, yeri neresidir?”

Harise, Bedir günü isabet eden serseri bir ok sebebiyle ölmüştü. Harise’nin annesi devamla:

“Eğer oğlum Cennette ise sabredeceğim, eğer başka bir yerde ise dünyada kaldığım sürece ağlamaya devam edeceğim” dedi.

Resulullah (a.s.m.):

“Ey Ümmü Harise! Şüphesiz Cennette pek çok bahçeler vardır. Ama senin oğluna Firdevs-i A’la nasip oldu.”

Hadisin başka bir rivayetinde şu ifadeler yer verilir:

“Oğlun Firdevs-i A’la Cennetindedir. Onun tavanı Arş-ı Rahmandır. Cennetteki nehirler buradan kaynar. Allah yolunda atılan bir adım, dünya ve içindekilerden daha hayırlıdır. Sizden birinin yay ve okunun işgal ettiği yer, Cennette, dünya ve içindekilerden daha hayırlıdır. Cennet kadınlarından biri dünyada görünecek olsa, yeryüzünü ve onda bulunan her şeyi nuruyla aydınlatırdı. O kadının başörtüsü ise dünya ve içindekilerden daha hayırlıdır.”

(Buhari, Cihad, 14, Megazi, 9, Rikak, 51)

Uzun Ömür, Hayırlı Amel

Talha b. Ubeydullah (r.a.) anlatıyor:

Beliy kabilesinden iki kişi Resulullah'ın (a.s.m.) yanına gelmişlerdi. Bunların ikisi aynı anda Müslüman olmuştu. Biri diğerinden daha çalışkan ve gayretli idi. O gayretli olanı bir gazada şehit düşmüştü. Diğerisi ondan sonra bir yıl daha yaşamıştı. Sonra o da ölmüştü.

Talha der ki:

Rüyamda Cennetin kapısındaayım. Baktım, yanımda o iki zât var. Cennetten bir zât çıktı geldi. Önce o iki kişiden, bir yıl sonra ölene Cennete girme izni verdi. Aynı zât, biraz sonra gelip bu sefer de şehit olana izin verdi. Bundan sonra adam, benim için geri geldi ve:

“Sen dön, senin henüz Cennete girme vaktin gelmedi” dedi. Sabah olunca bu rüyayı halka anlattım. Herkes, şehit olan zâtın sonradan Cennete girmesine şaşıtı. Bu haber Resulullah'a (a.s.m.) ulaştı, rüya ona anlatıldı. Efendimiz (a.s.m.) buyurdu ki:

“Bunda şaşılacak ne var?” Halk:

“Ya Resulallah! Bu adam din için hem daha gayretli, hem de şehit olarak ölmüştü. Ama sonra eceliyle ölen, Cennete ondan önce girdi” deyince, Resulullah (a.s.m.):

“Peki öteki ondan sonra bir yıl daha yaşamadı mı?”

“Evet” dediler. Resulullah (a.s.m.):

“O Ramazana yetişip oruç tutmadı mı? Bir yıl boyu şu kadar namaz kılmadı mı?” Halk:

“Evet” dediler.

“Şu halde ikisinin arasında bulunan mesafe, gökle yer arasındaki mesafeden fazladır” buyurdu.

(Hadis Ansiklopedisi, c. 17, s. 534)

Cennetin Binası

Sehl b. Sa'd (r.a.) anlatıyor:

Bir gün “Ey Allah’ın Resulü,” dedim, “insanlar neden yaratıldı?”

“Sudan” buyurdular.

“Ya Cennet neden inşa edildi?”

“Gümüş tuğla ile altın tuğladan. Harcı kokulu misktir. Cennet çakılları inci ve yakuttandır. Toprağı zaferandır. Ona giren, daimi nimete mazhar olur, hiç üzüntü ve keder çekmez, orada ebedi kalır ve hiç ölmez. Elbisesi eskimez, gençliği gitmez.”

Efendimiz (a.s.m.) sonra şöyle buyurdu:

“Üç kişi vardır ki, duaları reddedilmez: Adalet sahibi yönetici, iftar ederken oruçlu ve bir de dua eden mazlum. Allah onun duasını hemen bulutların üstüne çıkarır ve ona sema kapıları açılır ve Allah Teala Hazretleri şöyle der:

“İzzetim hakkı için, vakti uzasa da mutlaka duanı kabul edeceğim.”

(Tirmizi, Cennet, 2)

Cennetler

Ebu Musa (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdu ki:

“Firdevs Cennetleri dördtür. İkiisi gümüştedir. Kapları ve içinde bulunan her şey gümüştedir.

“İkiisi de altındandır. Onun da kapları ve içinde bulunan her şey altından yapılmıştır.

“Adn Cennetinde ise Rablerini görmeleri ile Cennetlikler arasında, ‘Büyüklik Perdesi’nden başka bir şey yoktur.”

(Müslim, İman, 180; Tirmizi, Cennet, 3)

Firdevs Cenneti

Ubade b. Samit (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdu ki:

“Cennette yüz derece vardır. Her derecenin diğeri ile arası, sema ile yer arası kadar geniştir. Bunların en yükseğı Firdevs’tir. Cennetin dört nehri buradan fişkırıp akar. Onun da üstünde Arş bulunur. Allah’tan istediğiniz vakit, Firdevs’i isteyin.”

(Tirmizi, Cennet, 4)

Cennette At Var mı?

Büreyde (r.a.) anlatıyor:

Bir gün bir adam Resulullah'a (a.s.m.):

“Cennette at var mı?” diye sordu.

Resulullah (a.s.m.):

“Allah Teala seni Cennete koyduğu takdirde, seni kırmızı yakuttan bir ata bindirecek ve o da seni istediğin her yere uçurup götürecektir.”

Bunun üzerine bir başkası:

“Peki Cennette deve var mı?” diye sordu.

Buna arkadaşına verdiği cevap gibi vermeyip şöyle buyurdu:

“Eğer Allah seni Cennete koyarsa, orada nefsinin arzuladığı ve gözünün lezzet aldığı her şey olacaktır.”

(Tirmizi, Cennet, 11)

Cennet arşışı

Hz. Ali (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdu ki:

“Cennette bir arşı vardır. Fakat orada alıp satma yoktur. Ancak güzel kadın ve erkek suretleri, resimleri vardır. Bir adam bir sureti arzuladığında, hemen ona giriverir, bürünüverir.”

(Tirmizi, Cennet, 15)

Cennet Ehli

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdu ki:

“Cennete ilk girecek zümre, dolunay gecesindeki ay parlaklığında olacaktır. Sonra onları takip edenler, gökteki en parlak yıldız gibi olacak. Cennet ehli su dökünmezler, dışkı çıkarmaz, tükürmez ve sümkürmezler. Tarakları altından, terleri misk kokusudur. Buhurdanları öd ağacından, zevceleri kara ve iri gözlü hurilerdendir. Onlar, ataları Adem’in yaratılışı üzere, altmış zira boyunda bir adam suretinde olacaklardır.”

(Müslim, Cennet, 15; Tirmizi, Cennet, 8)

* * *

Bir başka rivayette Ehli kitaptan bir adamın Resulullah’a (a.s.m.) gelerek sorduğu soru ve cevap daha açıklayıcıdır. Adam:

“Ey Ebu’l-Kasım! İnancımıza göre Cennet ehli yer ve içer, öyle değil mi?”

Resulullah (a.s.m.):

“Evet, hem de Cennette her adama yüz kişinin yeme içme ve cinsel gücü verilir.” Adam:

“Peki yiyen içen insan def-i hacet etmek zorundadır. Halbuki Cennette pislik yok. Nasıl olacak?” der.

Resulullah (a.s.m.):

“Orada kaza-i hacet, ter şeklinde meydana gelir. İnsanların derilerinden misk sızıntıları şeklinde dışarı atılır” buyurur.

Cennet Ehli Kılsızdır

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdu ki:

“Cennet ehlinin vücudu kılsız, yüzü sakalsız, gözleri sürmelidir. Gençlikleri gitmez, elbiseleri eskimez.”

Tirmizi’nin ilâvesinde:

“Başlarında taçlar vardır. Taçtaki tek bir inci doğu ve batı arasını ışıkla doldurur.

“Cennet ehlinin çocuğu olmaz, orada doğum yoktur.”

(Tirmizi, Cennet, 23)

Cennet Ehlinin Yiyeceği

Ebu Saidi'l-Hudri anlatıyor:

Bir gün Resulullah (a.s.m.) buyurdular ki:

“Kıyamet günü yeryüzü tek bir   rek haline gelecek. Cebbar olan Allah, sizin seferde   reğinizi çevirdiğiniz gibi onu Cennet ehlinin ziyafeti olarak Kudret elinde çevirecektir.”

Sohbetin burasında bir Yahudi  ıkageldi:

“Ey Ebu'l-Kasım! Rahman seni mübarek kılsın. Kıyamet günü Cennet ehlinin iştah açıcı ikramının ne olduğunu sana haber vereyim mi?” dedi. Efendimiz (a.s.m.):

“Söyle bakalım neymi ?” buyurdu. Yahudi:

“Yeryüzü tek bir   rek olur” dedi.

Bunun  zerine Efendimiz, azı dişleri görününceye kadar tebessüm etti. Ve:

“Peki ben de sana Cennet ehlinin yiyeceklerini haber vereyim mi?” dedi. Adam:

“Buyur” dedi.

“Balam ve nun” buyurdular. Adam:

“Bunlar nedir?” deyince:

“ k z ve balıktır. Bunların ciğerlerinin bir parçasından yetmiş bin kişi yer” buyurdu.

(Buhari, Rikak, 44; Müslim, Münafıkun, 30)

Cennet Mülkü

İbni Ömer (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdu ki:

“Cennet ehlinin en düşük makam sahibi, bahçelerine, eşlerine, nimetlerine, hizmetçilerine ve koltuklarına bakar ki, bunlar, bin yıllık bir mesafeyi doldurmuşlardır.

“Cennetliklerin en üstünleri ise sabah akşam Allah’ın cemâline nazar ederler.”

Resulullah (a.s.m.) ardından şu âyeti okudu:

“Yüzler vardır, o gün ter ü tazedir. Hep Rablerinin cemâline nazır u hayrandırlar.” (Kıyamet, 22-23)

(Tirmizi, Cennet, 17)

Cennet Nimetleri

Muğire b. Şube (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdu ki:

Hız. Musa (a.s.) Rabbine sordu:

“Cennet ehlinin en düşük derecelisinin durumu nedir?” Rab Teala buyurdu ki:

“O adam, bütün Cennet ehli Cennete girdikten sonra girer. Kendisine:

“‘Haydi gir Cennete’ denilir. Adam:

“‘Nasıl gireyim, herkes önceden girip yerlerini aldı, mekânlarını tuttu’ der. Ona denilir ki:

“‘Sana dünya sultanlarından birinin mülkü kadar mülk verilmesine razı olur musun?’ Adam hemen:

“‘Razıyım Rabbim’ der.

“‘Sana bu verildiği gibi, onun katı, onun katı, onun katı, onun bir katı daha verilmiştir.’ Adam beşincide:

“‘Rabbim yeter, razı oldum’ der. Rab Teala:

“‘Bunun on misli daha sana verildi. Ayrıca nefsinin hoşlandığı, gözünün zevk aldığı her şey de sana verilmiştir’ buyurur. Adam:

“‘Rabbim tamam razı oldum’ der.”

Hız. Musa sormaya devam eder:

“Ya derecesi en üstün olanın durumu nasıldır?”

“İşte benim murat ettiğim bunlardır. Onların kerametlerini kendi elimle diktim ve üzerlerine mühür vurdum. Onlara hazırlanan nimetleri ne bir göz görmüş, ne bir kulak işitmiş ve ne de bir insan kalbine gelmiştir.”

(Müslim, İman, 312; Tirmizi, Tefsir Secde, 31967)

Cennete En Son Giren

İbni Mes'ud (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdular ki:

“Cennete en son giren kimse, bazen yürür, bazen ağlar. Ateş de arada sırada onu yalar geçerdi. Cehennemi tamamen geçince dönüp ona son bir kez bakar:

“Senden beni kurtaran Allah her şeyden münezzehtir. Allah Teala evvel ve ahir hiç kimseye vermediğini bana verdi” der. Derken ona ileride bir ağaç gösterilir.

“Ya Rabbi, beni şu ağacın altına yaklaştırsan da altında gölgeleneyim, suyundan içeyim” der. Allah Teala:

”Ey Ademoğlu, dilediğini versem başka bir şey ister misin?”

“Ey Rabbim ondan başka bir şey istemem” der ve söz verir. Rabbi özrünü kabul eder. Çünkü o sabredemeyeceği şeyi görmüştür. Onu ağaca yaklaştırır. Adam gölgesinde serinlenir, suyundan içer. Sonra adama öncekinden daha güzel bir ağaç gösterilir. Dayanamayıp:

“Ey Rabbim, beni şuna bir yaklaştırsan, gölgesinde oturayım, suyundan içeyim. Başka bir şey istemem” der. Allah:

”Ey Ademoğlu, Bana söz vermemiş miydin? Seni ona yaklaştırsam, başka şeyler isteyeceksin” der. Adam başka bir şey istemeyeceğine yine söz verir. Rabbi de onu mazur görür. Çünkü o gerçekten sabredemeyeceği güzelliği görmüştür. Adamı oraya yaklaştırır, Adam gölgesinde dinlenir, suyundan içer.

Sonra ona Cennetin kapısının önündeki bir ağaç gösterilir. Bu ağaç diğerlerinden çok daha güzeldir. Adam:

“Ey Rabbim ne olur, beni şuna yaklaştırsan, gölgeleneyim, suyundan içeyim. Başka bir şey istemem” der. Rab Teala:

“Ey Ademoğlu, sen ondan başka bir şey istemeyeceğine dair söz vermiştin?” der.

“Evet Rabbim, Senden, başka hiç bir şey istemeyeceğim” der. Rabbi yine onu mazur görür. Çünkü o sabredemeyeceği güzellikte bir şeyi görmüştür. Onu ona yaklaştırır. Yine gölgelenir ve suyundan içer. Fakat oraya yaklaşınca Cennet ehlinin şen şakrak seslerini işitir. Dayanamayıp:

“Ey Rabbim ne olur beni Cennete girdir” der. Rabbi:

“Ey adam, Beni senden kurtaracak nedir? Dünya ve içindekiler kadarını versem ve bir mislini de ilâve etsem razı olur musun?” der. Adam bu kadar büyük ikrama karşı:

“Ey Rabbim, Sen Âlemlerin Rabbi olarak benimle alay mı ediyorsun?” demekten kendini alamaz.”

İbni Mesud burada güler ve “Niye güldüğümü sormuyor musunuz?” der.

“Niye gülüyorsun?” derler.

“Resulullah (a.s.m.) da böyle gülmüştü. Neden güldüğü sorduklarında:

“Adamın, ‘Sen ki Âlemlerin Rabbisin benimle alay mı ediyorsun’ demesine Rabbinin gülmesine gülüyorum, der. Rab Teala:

“‘Ben seninle alay etmiyorum. Lakin Ben Azimüşşan dilediğimi yapmaya kâdirim’ buyurur.”

(Müslim, İman, 310)

Allah'ı Nasıl Göreceğiz?

Cerir b. Abdillab (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) bir dolunay gecesi aya baktı ve:

“Şüphesiz siz, Rabbinizi, şu ayı gördüğünüz gibi perdesiz göreceksiniz. Onu, herhangi bir sıkışıklığa maruz kalmadan rahatça göreceksiniz. Artık güneşin doğması ve batmasından önce namazları vaktinde kılmaya gücünüz yetiyorsa, bunu mutlaka yerine getirin.”

Cerir, Resulullah (a.s.m.) bundan sonra şu âyeti okudu, der:

“Güneşin doğmasından ve batmasından önce Rabbinizi hamd ile tesbih et.” (Taha, 130)

(Müslim, Mesacid, 211; Ebu Davud, Sünnet, 20)

Allah'ı Görme Nimeti

Süheyb (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdular ki:

“Cennetlikler Cennete girdiğinde Allah Teala şöyle buyuracak:

“İstedığınız başka bir şey varsa söyleyin onu da vereyim.” Cennetlikler minnet içinde:

“Sen bizim yüzümüzü ak etmedin mi? Sen bizi Cennete koyup Cehennemden kurtarmadın mı? Daha başka ne isteyebiliriz” derler. Allah:

“Perdeler açılsın” buyurur. O zaman onlara yüce ve mukaddes Rablerine bakmaktan daha sevimli bir şey verilmiş olmaz.

Resulullah (a.s.m.) sonra şu âyeti okudu:

“İyi amellerde bulunanlar için pek güzel mükafatlar, bir de buna ilâve daha üstün bir güzellik vardır.” (Yunus, 26)

(Müslim, iman, 297)

Resulullah (a.s.m.), “Miraç'ta sen Allah'ı gördün mü?” diye soranlara, “O bir nurdur, ben Onu nasıl görebilirim” diye cevap vermiştir. Ebu Zer (r.a.) de “Rabbini gördün mü?” diye sormuş, Efendimiz (a.s.m.), “Ben sadece bir nur gördüm” diye cevap vermiştir.

* * *

Cehennem

Cehennem, hayr-ı mahz olan vücud dairesinin Hâkim-i Zülcelâlinin, hâkimane ve âdilane bir hapishane vazifesini gören dehşetli ve celâlli bir ülkesidir.

Bu celâlli ülkenin zebani isimli bekçileri vardır. Bu bölümde Cehennemin bazı özellikleriyle beraber Cehennemliklerin hallerinden bahsedilecektir.

Cehennem Ateşi

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdu ki:

“Cehennem ateşi bin sene yakıldı, kıpkırmızı oldu. Sonra bin sene daha yakıldı, bembeyaz oldu. Sonra bin sene daha yakıldı, bu defa simsiyah oldu. Evet şimdi Cehennem simsiyah ve karanlık bir ateştir.”

(Tirmizi, Cehennem, 8; Muvatta, Cehennem, 2)

Azabı En Hafif Cehennemlik

Enes (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) buyurdular ki:

Allah Teala azabı en hafif olan Cehennemliğe hitaben:

“Eğer dünya bütünüyle senin olsaydı, şu azaptan kurtulmak için verir miydin?” diyecek. Adam:

“Evet” cevabını verince, Allah Teala:

“Sen Adem’in sulbünde iken Ben senden bunun daha hafifini istemiş, ‘Bana hiçbir şeyi ortak koşma ki seni Cehenneme koymayayım, Cennete girdireyim’ demiştim. Fakat sen şirkten başka bir şeye iltifat etmedin” buyuracak.

(Müslim, Münafıkun, 51; Buhari, Rikak, 51, 49)

Rüyada Cehennem Yolculuğu

Semure b. Cündüb (r.a.) anlatıyor:

Resulullah (a.s.m.) sık sık, “Sizden biri, bir rüya gördü mü?” diye ashabına sorardı. Bir defasında Allah’ın izin verdiği bir kıssayı anlattı. Bir sabah yine sordu:

“Sizden bir rüya gören var mı?”

“Hayır, bizden bir rüya gören yok” dedik.

“Ben gördüm” dedi ve anlatmaya başladı:

Bana bu gece iki kişi geldi. Beni alıp, “Haydi yürü” dediler. Yürüdüm. Yatmakta olan bir adamın yanına geldik. Elinde bir kaya parçası olan biri başucunda dikiliyordu. Bazen bu kaya parçasını adamın başına atarak yarıyordu. Kaya parçası öteye beriye fırladığında adam taşı takip edip tekrar eline alıyordu. Adamın başındaki yara iyileşinceye kadar bekliyordu. İyileşince tekrar taşı başına atıyordu. Böylece yaptıklarını tekrarlayıp duruyordu. Beni getirenlere sordum:

“Sübhanallah, bu nedir?” Dediler:

“Hadi yürü yürü!”

Yürüdük. Bu defa sırtüstü uzanmış bir adamın yanına geldik. Bunun yanında elinde demir kancalar olan biri vardı. Çengeli adamın bir yüzüne takıyor, çekip ensesine kadar derisini yüzüyordu. Burnu gözü enseye kadar soyuluyordu. Sonra öbür tarafına geçip aynı şekilde öbür yüzünü yüzüyordu. Bu adam, yüz derileri iyileşip eski haline gelinceye kadar bekliyordu. İyileşince aynı şeyi tekrarlıyordu. Ben yine:

“Sübhanallah, bu nedir?” dedim.

“Haydi yürü yürü!” dediler.

Beraber yürüdük. Bu defa fırın gibi bir yere geldik. İçinden feryat çığlıkları geliyordu. Baktık ki, içinde bir takım çıplak kadın ve erkekler var. Aşağıdan kızgın bir alev şiddetle yükselip onları yaladığında, müthiş bir çığlık koparıyorlardı. Ben yine dayanamayıp:

“Kimdir bunlar?” dedim. Bana yine cevap vermediler:

“Yürü yürü!” dediler.

Birlikte yürüdük. Kandan bir nehrin kenarına geldik. Nehirde bir adam yüzüyordu. Kenarda, yanında bir çok taş bulunan biri bekliyordu. Adam yüze yüze kıyıya yaklaştıkça, bir taş alıyor, adamın açık olan ağzına atıp kovalıyordu. Adam kaçıp bir müddet yüzdükten sonra tekrar dönüp kıyıya yaklaşıyor, öteki adam yine açık olan ağzına bir taş daha atıp geri çeviriyordu. Bu böyle sürüp gidiyordu. Ben yine dayanamayıp:

“Peki bu nedir?” dedim. Yine cevap alamadım. Sadece:

“Yürü yürü!” dediler.

Birlikte çok çirkin görünüşlü bir adamın yanına vardık. O zamana kadar böylesi çirkin birini hiç görmemiştim. Yanında bir ateş vardı. Adam ateşi tutuşturuyor ve etrafında dönüp duruyordu. Ben yine:

“Bu nedir?” diye sordum. Cevap yine:

“Yürü yürü!” oldu.

Birlikte yürüdük. Kocaman, iri ağaçlı bir bahçeye geldik. Bahçenin içinde uzun boylu bir adam vardı. Göğe doğru yükselen başını neredeyse göremiyordum. Etrafında çok sayıda çocuklar vardı. Ben yine:

“Bunlar kimdir?” dedim. Yine:

“Yürü!” dediler.

Beraberce yürüdük. Bu defa ulu bir ağacın yanına geldik. O ana kadar ondan daha büyük ve güzel

bir ağaç görmemiştim. Arkadaşlarım, bana:

“Ağaca çık” dediler.

Birlikte çıkmaya başladık. Birden altın ve gümüş tuğlalarla örülmüş binaları olan bir şehre yaklaştık. Şehrin kapısına varıp açmalarını istedik. Açtılar ve birlikte içeri girdik. Bizi bir grup insan karşıladı. Yaratılıştan bunların bir yarısı güzel, diğer yarısı çirkindi. Sanki böylesine çirkinlik ve böylesine güzellik görmemiştik. Arkadaşlarım onlara:

“Gidin şu nehire dalın!” dediler.

Orada açıkta safi süt akan bir nehir vardı. Gidip içine daldılar. Birden çirkinlikleri yok oldu. Geldiklerinde her iki tarafları da güzel şekil almıştı.

Yolculuğumuzun bu noktasında beni dolaştıran arkadaşlarım durdu ve açıklama yapmaya başladılar:

“Bu gördüğün Adn Cennetidir, bu da senin makamındır. Baktım o tıpkı beyaz bir bulut şeklinde bir saraydı.

“Beni içine girdirin, gezdirin” dedim.

“Şimdilik olmaz. Ama bir gün mutlaka gireceksin” dediler. Ben:

“Gecedен beri gördüğüm acayip şeylerin hakikati neydi?” dedim. Dediler ki:

“İlk gördüğün taşla başı yarılan adam, Kur’an’ı bir kenara atıp reddeden ve farz namazlarını da uyuyup kılmayandır.

“Ensesine kadar yüzünün derisi soyulan, evinden çıkıp etrafa yalanlar savuran kimsedir.

“Fırın gibi bir binanın içinde gördüğün kadınlı erkekli çıplak kimseler, zina yapan kadın ve erkeklerdir.

“Kan nehrinde yüzüp ağzına taş atılan ise, faiz yiyendir. Ateşin yanında durup etrafında dönen pis görüntülü kişi, Cehennemın bekçisidir.

“Bahçede gördüğün uzun boylu adam ise İbrahim’dir (a.s.). Etrafındaki çocuklar da, henüz buluğa ermeden İslâm fitratı üzere ölen çocuklardır.”

Cemaatten biri:

“Ey Allah’ın Resulü! Müşrik çocukları da mı?” dedi.

Resulullah (a.s.m.):

“Evet,” dedi. “Müşrik çocukları da.”

“Yarısı güzel, yarısı çirkin yaratılışlı olanlara gelince, bunlar hem iyi amel, hem de kötü amel yapıp birbirine karıştıran kimselerdir. Allah onları affetmiştir” buyurdu.

(Buhari, Ta’bir, 48; Tirmizi, Rüya, 10)

Cehennem Bekçileri

Hız. Cabir (r.a.) anlatıyor:

Bazı Yahudiler bir kısım sahabelere:

“Peygamberiniz Cehennem bekçilerinin sayısını biliyor mu?” dediler.

Onlar:

“Bilip bilmediğini bilmiyoruz, gidip kendisine soralım” dediler.

Bunun üzerine biri Resulullah’a (a.s.m.) gelerek:

“Bugün ahabın mağlup oldu?” dedi.

Resulullah (a.s.m.):

“Nasıl mağlup oldular?” dedi.

“Bazı Yahudiler, onlara Peygamberiniz Cehennem bekçilerinin sayısını biliyor mu?” dedi.

“Peki onlar ne cevap verdi?”

“Bilmiyoruz. Bunu Peygamberimizden soralım” dediler.

Peygamberimiz:

“Bir kavme bilmedikleri şey sorulunca onlar da bilmiyoruz deyince mağlup mu olmuş olurlar?

Fakat o Yahudiler peygamberlerine, ‘Bize Allah’ı açıkça göster’ demişlerdi. O Allah düşmanlarını bana getirin, ben de onlara Cennetin beyaz toprağından sorayım bakalım” buyurdu.

Yahudiler geldiler:

“Ey Ebu’l-Kasım, Cehennem bekçisi kaçır?” dediler.

Resulullah (a.s.m.) parmaklarıyla bir on, bir de dokuz işaret ederek 19’dur dedi.

“Evet, doğru” deyip tasdik ettiler.

Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.) onlara:

“Peki” dedi. “Cennetin toprağı nedir?”

Bir müddet sustular. Sonra:

“Onu da bize sen haber ver ey Ebu’l-Kasım” dediler.

“Beyaz undan yapılmış ekmektir” buyurdu.

(Tirmizi, Tefsir Müddessir, 3324)

Cehenneme Uğrayacaklar

Ensarlı bir hanım olan Ümmü Mübeşşir (r.a.) anlatıyor:

Bir kere Resulullah'ı (a.s.m.) dinledim. Şöyle buyuruyordu:

“Ashab-ı şecereden (Hudeybiye Antlaşmasına katılanlardan) inşaallah hiç kimse Cehenneme girmeyecek.”

Eşi Hz. Hafsa (r.a.), “Hayır ya Resulallah” diyerek itiraz edecek oldu. Resulullah (a.s.m.) onu azarladı. Hafsa (r.a.) bunun üzerine sözünü şu âyeti delil getirerek tamamladı:

“Sizden Cehenneme uğramayacak hiç kimse yoktur. Bu, Rabbinin yapmasını üzerine aldığı kesinleşmiş bir hükümdür.” (Meryem, 71)

Bunun üzerine, Resulullah (a.s.m.) ona şu karşılığı verdi:

“Ama Allah, devamında şöyle buyurmaktadır: ‘Sonra Biz, Allah’a karşı gelmekten sakınmış olanları kurtarır, zalimleri orada dizüstü çökmüş olarak bırakırız.’ (Meryem, 72)

(Müslim, Fedailu’s-Sahabe, 163)

Cehennemden Çıkan Son Kişi

İbn Müseyyib, Ata b. Zeyd el-Leysi, Ebu Hureyre'den (r.a.) naklen anlatıyor:

İnsanlar Resulullah'a (a.s.m.) "Ey Allah'ın Resülü, kıyamet günü Rabbimizi görecek miyiz?" diye sordular. O da:

"Siz bulutsuz gecede dolunayı görmekten şüphe eder misiniz?" dedi. "Hayır ya Resulallah" dediler. Efendimiz:

"Peki bulutsuz bir günde güneşi görmekten şüphe eder misiniz?" dedi. Ashap, "Hayır ya Resulallah" dediler.

"İşte Rabbinizi de aynen böyle göreceksiniz. Kıyamet günü insanlar haşrolunacak. Rab Teala:

"Kim Benden başka bir şeye tapmışsa, ona uysun' diyecek. Onlardan bir kısmı güneşe, bir kısmı aya, bir kısmı da putlara tabi olurlar. Orada bu ümmet, münafıklarıyla birlikte kalır. Allah onlara önce tanımadıkları bir sûrette yaklaşır. 'Ben sizin Rabbinizim' buyurur. Oradakiler:

"Senden Allah'a sığınırız. Biz Rabbimiz bize gelinceye kadar buradayız. Rabbimiz gelince biz Onu tanırız' derler.

"Derken Rableri onların tanıyacağı sûrette gelir.

"Ben Rabbinizim' der. Onlar:

"Evet,' derler, 'Sen Rabbimizsin.'

"Rab Teala onları Cennete davet eder. Cehennemden üzerine Sırat köprüsü kurulur. Peygamberler arasında ümmetiyle sıratı geçen ilk ben olurum. O gün peygamberler dışında kimse konuşamaz. Peygamberlerin o günkü sözü, 'Allah'ım selâmet ver, Allah'ım selâmet ver' şeklindedir.

"Cehennemde deve dikenleri gibi kancalar vardır. Deve dikenlerini gördünüz mü?" dedi. Ashap:

"Evet" dedi. Efendimiz devam etti:

"İşte o kancalar, tıpkı deve dikeninin dikenleri gibidir. Ancak, onların ne kadar büyük olduğunu Allah'tan başka kimse bilmez. İnsanları kötü amelleri sebebiyle kapıverirler. İnsanların bir kısmı bu sebeple helâk olur. Bir kısmı ateşe girer, daha sonra kurtulur. Allah Cehennemden kurtarmak istediklerine rahmet murat edince, onlar arasında Allah'a ibadet etmiş olanları çıkarmaları için meleklerle emreder. Melekler, onları secde izlerinden tanırlar. Çünkü Allah, secde yerlerinin yakılmasını ateşe haram etmiştir. Onlar Cehennemden kavrulmuş halde çıkarlar. Üzerlerine hayat suyu dökülür. Sel suyunun sürüp getirdiği milli toprağın taneleri bitirmesi gibi, suyun değdiği yerler yeniden biter. Rab Teala, kullar arasındaki hükmünü tamamlar. Derken Cennet ve Cehennem arasında son bir kul kalır. Bu, Cehennemden kurtulanlar arasında Cennete girecek en son kişidir. Yüzü Cehenneme doğru ilerlerken:

"Ey Rabbim yüzümü Cehennemden çevir. Kokusu beni perişan etti, alevi beni kavurdu' diye yalvarır. Allah'ın dilediği kadar duada bulunur.

"Sonra Allah Teala, 'Ben istediğini versem, başkasını ister misin?' der. Adam:

"Yemin olsun ki hayır, bundan başkasını istemem' der.

"Bunun üzerine Allah, yüzünü Cehennemden döndürür. Adamın yüzü Cennete dönüp onun güzelliklerini görünce, Allah'ın dilediği bir miktar susar. Sonra dayanamaz:

"Ey Rabbim, ne olur beni sadece Cennetin kapısına yaklaştırsın, yeter' der. Allah Teala:

"Sen bana başka bir istekte bulunmayacağına dair söz vermedin mi? Yazık ey Ademoğlu, sen ne sözünde durmaz biriymişsin' der. Adam:

"Ey Rabbim! Varlıkların en bedbahtı olmak istemiyorum' der. Rab Teala:

"Sana bu istediğin verilse, başka bir şey istemez misin?' der. Adam:

"Hayır, İzzet ve Celâline yemin olsun ki, hayır, istemem' der.

“Bunun üzerine Rabbi özrünü kabul eder. Çünkü o, sabredilemeyecek güzellikleri görmüştür. Adam Rabbine istediği söz ve yemini verince, Rabbi onu Cennetin kapısına yaklaştırır. Kapıya yaklaşıp da Cennetin güzelliklerini ve içindeki neşe ve sevinci yakından görünce, yine Allah’ın dilediği kadar susar. Fakat yine dayanamaz ve:

““Ey Rabbim, ne olur, beni Cennete koy’ diye yalvarmağa başlar. Rab Teala:

““Ey Ademoğlu yazık sana, sen ne sözünde durmaz biriymişsin? Sana verilenlerin dışında başka bir şey istemeyeceğine dair söz verip yemin etmedin mi?’ der. Adam:

““Ey Rabbim! Ne olur, beni yarattıklarının en bedbahtı yapma’ der. Allah onun bu haline güler. Sonra ona Cennete girmesi için izin verir ve:

““Dile benden ne dilersen’ der.

“Adam bütün isteyeceklerini ister. Allah yine de şunları şunları da iste deyip istemesi gerekenleri hatırlatır. Böylece istenecekler bitince Allah:

““Bütün bunlar bir misli fazlasıyla sana verilmiştir’ buyurur.”

Ebu Said’e ait başka bir rivayette ise:

““Bütün bunlar sana on misliyle verilecektir’ buyurulur.”

(Buhari, Rikak, 52,; Müslim, İman, 299, Tirmizi, Cennet, 20)

* * *

Resulullah ve Yahudiler

Bu bölümde zaman zaman gelerek Resulullah'la (a.s.m.) görüşen ve ona çeşitli sorular sorup sohbet eden Yahudilerden bahsedilecek.

Resulullah'ın Elini Öpen Yahudiler

Saffan b. Assal (r.a.) anlatıyor:

İki Yahudi aralarında konuşuyorlardı. Biri arkadaşına şöyle diyordu:

“Gel seninle şu Peygambere gidip bir şeyler soralım.”

Arkadaşı: “Ona peygamber deme. Eğer onu duyacak olsa, sevinçten gözleri dört açılır.”

Birlikte gidip Resulullah'a (a.s.m.) “Musa'ya verilen dokuz emir”in neler olduğunu sordular.

Allah Resulü onlara şu cevabı verdi:

“Allah'a hiç bir şeyi ortak koşmayın.

“Hırsızlık yapmayın.

“Zina yapmayın.

“Allah'ın haram kıldığı cana kıymayın.

“Sihir yapmayın.

“Suçsuz birini öldürtmek için sultana gammazlıkta bulunmayın.

“Faiz yemeyin.

“Günahsız kadına zina iftirasında bulunmayın.

“Savaştan geri dönüp kaçmayın.

“Ey Yahudiler özellikle sizin için söylüyorum, Cumartesi yasağını ihlal etmeyin.”

Bu cevabı işitince Yahudiler Resulullah'ın el ve ayaklarına kapandılar ve

“Biz şahadet ederiz ki, sen hak peygambersin” dediler.

Resulullah (a.s.m.), “Öyleyse niye bana uyup Müslüman olmuyorsunuz?” deyince:

“Doğrusu Davud (a.s.), kendi neslinden peygamber gelmesi için Allah'a dua etmişti. Fakat biz bu halde Müslüman olacak olursak, Yahudilerin bizi öldürmesinden korkarız” dediler.

(İbni Mace, Edeb, 16)

Yahudi Âlimin Soruları

Sevban (r.a.) anlatıyor:

Yahudilerin büyük bir âlimi Resulullah'a (a.s.m.) gelmişti:

“Ey Muhammed! Allah'ın selâmı üzerine olsun” der demez, kendisini öyle ittim ki, neredeyse yıkılacaktı.

“Beni niye ittin?” dedi.

“Niye Resulullah demiyorsun?” dedim.

“Ben onu ailesinin koyduğu isimle çağırdım.”

Resulullah (a.s.m.):

“Evet, ailemin bana koyduğu isim gerçekten Muhammed'dir” dedi. Adam:

“Size bazı sorular sormaya geldim” dedi. Efendimiz (a.s.m.):

“Cevapladığım takdirde sana bir faydası olacak mı?”

“Ben kulaklarımla dinlerim” dedi.

Efendimiz (a.s.m.):

“Öyleyse sor” dedi.

“Kıyamet günü, yer ve gök başka bir yer ve gök şekline geldiği zaman, insanlar nerede olacaklar?”

“Sırat köprüsünün bu tarafında, karanlıkta olacaklar.” Adam:

“İlk geçen kim olacak?”

“Muhacirlerin fakirleri.”

“Cennete girince onlara ne ikram edilecek?”

“Balık ciğerinin çok özel bir kısmı.”

“Bunun peşinden ne yiyecekler?”

“Onlara Cennet etrafında otlayan Cennet öküzü kesilecek.”

“Üstüne ne içecekler?”

“Selsebil denilen bir Cennet pınarının suyundan.” Adam:

”Doğru söyledin” deyip ilâve etti:

“Aslında ben sana bir peygamber veya bir iki kişiden başkasının bilemeyeceği bir şeyi daha sormaya gelmiştim.”

“Söylediklerimin sana faydası olacak mı?” buyurdu.

“Kulaklarımla dinlerim” dedi.

“Sor öyleyse.”

“Sana çocuğun cinsiyetinden soracaktım.”

“Erkeğin menisi beyaz, kadınınki sarıdır. İkisi birleşir ve erkeğin menisi kadınınlike üstün gelirse, Allah'ın izniyle çocuk erkek olur. Kadının menisi erkeğinkine üstün gelirse çocuk Allah'ın izniyle kız olur.” Yahudi âlim:

“Vallahi doğru söyledin. Sen gerçekten hak peygambersin” deyip ayrıldı. Resulullah (a.s.m.):

“Bu adam sorularını sorduğunda ben bir şey bilmiyordum. Ama Allah onları bana bildirdi” buyurdu.

(Müslim, Hayz, 34)

Allah Sizi Islah Etsin

Ebu Musa (r.a.) anlatıyor:

Yahudiler, Resulullah'ın (a.s.m.) huzurunda zoraki hapsediriler ve kendilerine “Yerhamükallah, yani Allah size rahmet etsin” demesini umarlardı. Resulullah (a.s.m.) ise onlara:

“Allah size hidayet versin ve sizi ıslah etsin” derdi.

(Tirmizi, Edeb, 3)

Yahudi Çocuk

Hız. Enes (r.a.) anlatıyor:

Bir Yahudi çocuk vardı. Resulullah'a (a.s.m.) hizmet ederdi. Çocuk bir gün hastalandı. Resulullah (a.s.m.) onu ziyarete gitti. Baş ucunda oturdu ve çocuğa:

“Müslüman ol” dedi.

Çocuk ne diyecek diye yanında olan babasına baktı. Babası:

“Oğlum,” dedi. “Ebu'l-Kasım'a itaat et.” Çocuk bunun üzerine hemen Müslüman oldu. Resulullah (a.s.m.) oradan ayrılırken:

“Onu benim vesilemle Cehennemden kurtaran Allah'a hamd olsun” diyordu.

(Buhari, Cenaiz, 80)

Yahudilerin Sorusu

Zaman zaman Yahudiler, Resulullah'a (a.s.m.) sorular sorarlardı. Bir defasında bir grup gelmiş ve "Sana bazı sorular soracağız. Cevabını ancak peygamber olan bilir. Peygamber isen doğru cevap verirsin" dediler.

İbni Abbas (r.a.) anlatıyor:

Yahudiler önce gök gürültüsünün ne olduğunu sordular.

"Bulutlara vekil olarak tayin edilmiş olan melektir. Onun yanında ateşten kamçılar var. Bunlarla bulutları Allah'ın dilediği yere sevk eder" şeklinde cevapladı.

Onlar sormaya devam ettiler:

"Peki şu işitilen ses nedir?"

"Bulutların emredilen yere varmaları için bir zecir, bir zorlamadır" dedi. Yahudiler:

"Doğru söyledin. Şimdi de İsrail'in (Yakub'un) kendisine haram kıldığı şeyden bize haber ver" dediler. Resulullah (a.s.m.):

"Hz. Yakub uyluktan dize kadar inen bir ağrıdan çok rahatsızdı. Bundan kurtulursa en sevdiği deve eti ile deve sütünü kendisine haram edeceğini söylemişti."

Yahudiler:

"Evet, doğru söyledin" diye bunu da tasdik ettiler.

(Tirmizi, Tefsir Ra'd, 3116)

* * *

Sonuç

Okuduğumuz bu kitapla, kendimizi Resulullah'ın (a.s.m.) sünnetini daha yakından tanıma imkanını bulduk, sanırım. Çünkü olayların canlı akışı içinde ortaya konan dersler, en etkili ve kalıcı olanlarıdır. Biz de bu gerçekten hareketle, Resulullah'ın (a.s.m.) hal ve davranışlarının üzerimizde kalıcı etki sağlamasını istedik.

Cenab-ı Haktan, insanlığın iftihar tablosu ve şeref kaynağı olan Peygamberimizin izinden giderek, ebedî hayatta ona kavuşan ve şefaatine nail olan bahtiyarlar kervanına, bizleri de dahil etmesini niyaz ediyoruz. Amin.

* * *